

**Előterjesztés
a Képviselő-testület részére
a 2019 és 2024 közötti időszakra vonatkozó Kőbányai Helyi Esélyegyenlőségi Program
felülvizsgálatáról**

I. Tartalmi összefoglaló

A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok életkörülményeinek javítását szolgáló helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebtv.) 31. §-a írja elő a települési önkormányzatok számára. Elkészítésének és felülvizsgálatának szempontjait, az esélyegyenlőségi területeket és a célcsoportokat a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) tartalmazza. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet (a továbbiakban: EMMI rendelet) tartalmazza az elkészítés szabályait.

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat (a továbbiakban: Önkormányzat) Képviselő-testülete a 2019 és 2024 közötti időszakra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programról szóló 5/2019. (I. 17.) határozatával elfogadta a Kőbányai Helyi Esélyegyenlőségi Program 2019-2024 (a továbbiakban: hatályos HEP) dokumentumot.

A hatályos HEP alapja az előző HEP aktualizált helyzetelemzése, melyben az öt (mélyszegénységben élők és romák, gyermekek, nők, idősek, valamint fogyatékkal élők) védett célcsoport vizsgálatát alapul véve jelennek meg az adott csoportokra vonatkozó intézkedési tervek (a továbbiakban: IT). A felülvizsgálat kizárólag az IT-k áttekintését, időszakos megvalósítását, szükség szerinti lezárását, további fenntartását, illetve a szükség szerinti új IT-eket foglalja magába.

A hatályos HEP öt éves statisztikai adatok elemzésére épült, és a benne megfogalmazott IT-k a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket tartalmazzák. A statisztikai táblák az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (a továbbiakban: TEIR), valamint az Önkormányzat saját adatait tartalmazzák.

A felülvizsgálat az előzőeken túl csak a TEIR-ben megtalálható, leszűrhető friss adatokat tartalmazza, a hatályos HEP szövegében egyéb módosítás, aktualizálás nem történik. Az önkormányzati statisztikai adatok és egyéb megállapítások a következő 5 éves (2024-2029) HEP-ben kerülnek majd frissítésre.

A Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság (a továbbiakban: TEF) biztosítja az Önkormányzat számára segítő mentor részvételét mind a HEP megalkotásában, mind annak felülvizsgálata során. Az Önkormányzat mentorának tájékoztatása szerint az önkormányzatok által benyújtott pályázatok elbírálása során a pályázat tartalmának megfelelően esetenként vizsgálják azt is, hogy a pályázat tartalma kapcsolódik-e a hatályos HEP védett korcsoportjai valamelyikéhez, és amennyiben igen, akkor a pályázat tartalma megjelenik-e a hatályos HEP-ben.

A Jegyzői Főosztály Jogi Osztályának tájékoztatása szerint a 2021. évben a következő benyújtott pályázatok elbírálása van folyamatban:

1.	Önkormányzati étkeztetési fejlesztések támogatása – a Kőbányai Gyöngyike Bölcsőde konyhájának felújítására, kapacitásának fejlesztésére
2.	Országos Bringapark Programban pumpapálya építése a Sportligetben
3.	Önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztések támogatása – Gém utca felújítása
4.	A fővárosi kerületi kezelésű, belterületi és külterületi, valamint a közigazgatási határán található és ezekhez közvetlenül kapcsolódó szilárd burkolat nélküli utak szilárd burkolattal történő ellátása – Albert Camus utca

A fentiekén kívül egy nyertes pályázat, a „Tisztítsuk meg az Országot” projekt (illegális hulladéklerakók felszámolása a kerületben 28 helyszínen) már megvalósítás alatt áll.

Az 1. pont szerinti pályázat beilleszthető a nők védett célcsoportba a hatályos HEP IT-i közé. A bölcsődék fejlesztése hozzájárulhat a kisgyermekes édesanyák munkába való visszavezetéséhez, hisz minél korszerűbb, modernebb a bölcsődei ellátás, az annál vonzóbb lehet a szülők számára. A bölcsődei étkeztetés fejlesztése is ezt a célt szolgálja.

Az elkövetkező időszakban továbbra is fokozott figyelmet kell fordítani a benyújtandó pályázatok közül azokra, melyek kapcsolódhatnak bármely védett célcsoporthoz, továbbá amelyeket újabb felülvizsgálat során nevesíteni szükséges a hatályos HEP IT-k között.

A határozattervezet 1. melléklete tartalmazza a felülvizsgált HEP-et a módosított IT-kkel. Az IT-k közül – a teljesség igénye nélkül – több fenntartását javaslom (a hatályos HEP 2019-es elfogadása óta esetlegesen változott megnevezések pontosításával, aktualizálásával):

- térítésmentes kulturális programok,
- idősek részére szervezett programok,
- sportprogramok megtartása,
- nyugdíjas klubok segítése,
- a Kőbánya számít Rád ösztöndíj-pályázat,
- ápolási támogatás iránti pályázat,
- egészségügyi támogatás iránti (eddig: gyógyászati segédeszköz vásárlását támogató) pályázat,
- térítésmentes (eddig: kedvezményes) oltások igénybevételeinek lehetősége,
- a statisztikai adattáblák folyamatos feltöltése új adatokkal.

Javasolom a következő új IT-k felvételét:

1. A Szécsi-Print Bt. által elkészített „Átfogó komplex vizsgálat a X. kerületben előforduló kábítószer-fogyasztásról – A kábítószer-fogyasztás jellemzőinek vizsgálata, a megelőző-gyógyító intézkedések és hiányok feltérképezése, valamint a fejlesztési lehetőségek meghatározása” kutatás alapján a meghatározott fejlesztési lehetőségek folyamatos kidolgozása, megvalósítása – a mélyszegénységben élők és romák védett célcsoporthoz.
2. A fogyatékos személyek számára nyújtott szakmai és közszolgáltatások hozzáférhetőségének kialakítása, fejlesztése kiemelt projekt keretében megalakult országos fogyatékosügyei tanácsadói hálózat megismertetése a kerületi fogyatékosokkal élőkkel, családtagjaikkal, segítőkkel, valamint a velük foglalkozó civil szervezetekkel, szakemberekkel annak érdekében, hogy hatékonyabban segítsék a fogyatékos emberek és családjaik információkhoz, ellátásokhoz való hozzáférését és a területen tevékenykedő szakemberek munkáját – a fogyatékkal élők védett célcsoporthoz.
3. Gyöngyike Bölcsőde étkeztetési fejlesztése – a nők védett célcsoporthoz.

IT-k megszüntetését a felülvizsgálat során nem javaslom.

Javasolom, hogy a Képviselő-testület döntsön a hatályos HEP felülvizsgálatáról, és fogadja el azt a határozattervezet 1. melléklete szerinti tartalommal.

II. Hatásvizsgálat

Az Ebtv. 31. § (6) bekezdése szerint 2013. július 1-jétől a települési önkormányzat az államháztartás alrendszeréből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha rendelkezik a törvény rendelkezéseinek megfelelő, hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal.

A hatályos HEP felülvizsgálata – mivel a statisztikai adatokban sarkalatos változások nem láthatók, azaz ugyanazokat a tendenciákat támasztják alá, amelyek a hatályos HEP elfogadásakor relevánsak voltak – a helyzetelemzést változatlanul hagyta.

III. A végrehajtás feltételei

A HEP elfogadásáról a Képviselő-testület dönt, amelyet közzé kell tenni az Önkormányzat, valamint a TEF honlapján.

A HEP IT-k az Önkormányzat részére is kötelezettségeket állapítanak meg, ezentúl továbbra is fontos a mindenkori költségvetésben biztosítani 500 000 Ft összeget annak érdekében, hogy bármely védett célcsoportot érintő, rendkívüli forrást igénylő intézkedés megvalósítható legyen.

IV. Döntési javaslat

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete meghozza az előterjesztés 1. mellékletében foglalt határozatot.

Budapest, időbélyegző szerint

D. Kovács Róbert Antal

Törvényességi szempontból ellenjegyzem:

Dr. Szabó Krisztián
jegyző

1. melléklet az előterjesztéshez

**Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének
.../2021. (... ..) határozata
a 2019 és 2024 közötti időszakra vonatkozó Kőbányai Helyi Esélyegyenlőségi Program
felülvizsgálatáról**

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. §-a, valamint a helyi esélyegyenlőségi programok készítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 6. §-a alapján a Kőbányai Helyi Esélyegyenlőségi Program 2019-2024 dokumentum felülvizsgálatát az 1. melléklet szerinti tartalommal jóváhagyja.

Határidő: azonnal
Feladatkörében érintett: a Humánszolgáltatási Főosztály vezetője

Budapest Főváros X. kerület
Kőbányai Önkormányzat

Kőbányai Helyi Esélyegyenlőségi Program

2019-2024

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	5
Bevezetés.....	5
A település bemutatása	5
Értékeink, küldetésünk	7
Célok.....	7
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP-HE).....	8
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	8
1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása.....	8
1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása	9
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	10
2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal.....	10
2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása	11
2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása.....	11
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	15
3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet.....	16
3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció	16
3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások	26
3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció	29
3.5 Telepek, szegregátumok helyzete.....	36
3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés	40
3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása	50
3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal	52

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	52
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	54
4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.).....	54
4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége.....	62
4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése.....	63
4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége.....	73
4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	78
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	80
5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége	80
5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.).....	82
5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe	83
5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak.....	84
5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona).....	85
5.6 A nők szerepe a helyi közéletben	87
5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések	87
5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	87
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	89
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.).....	89
6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete	90
6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés	92

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen	98
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	103
7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái	103
7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei	106
7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés	107
7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	113
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	115
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	116
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	116
1. A HEP IT részletei.....	116
Jövőképünk.....	116
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	117
3. Megvalósítás.....	125
A megvalósítás előkészítése	125
A megvalósítás folyamata.....	125
Monitoring és visszacsatolás	126
Nyilvánosság	126
Érvényesülés, módosítás.....	128
4. Elfogadás módja és dátuma.....	129
Jegyzőkönyvi kivonat a döntésről.....	129

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat (a továbbiakban: Önkormányzat) Helyi Esélyegyenlőségi Programban (a továbbiakban: HEP) rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az Önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott HEP-pel összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az Önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy a HEP elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés a HEP megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Budapest X. kerülete a Duna pesti oldalán található, területe 32,54 km². Itt található a főváros mértani középpontja. A kerületet két fő közlekedési út fővárosi kivezető szakasza fogja közre: északon a 30-as, délen a 4-es út. Tömegközlekedése a kettős és hármas metróvonalak megépülése óta, valamint a vasúti hálózat sűrűsége okán kivételesen jó helyzetben van. A zöldterületek nagysága is egyedülálló, hisz számos park található itt, közöttük a Népliget, mely a főváros egyik legnagyobb összefüggő zöldfelülete.

Kőbánya neve a középkorra visszanyúló kőfejtésre utal. Ezt a területet már a XIII. században Kőérként említik, ennek emlékét őrzi a mai napig a Kőér utca. A Kőbánya nevet a XVII. században kezdték használni. A X. kerület mai területének kialakulása mintegy évszázados folyamat volt. 1873-ban lépett hatályba a Pest-Buda-Óbuda egyesítéséről szóló 1872. évi XXVI. törvény, ekkor vált önállóvá Kőbánya, mint a főváros X. kerülete. Az egyesítést követően az elfogadott városrendezési terv a kerületet ipari körzetnek jelölte ki, így folyamatosan zsugorodott a művelhető területek mérete, és nőtt a gyárak száma. Napjainkban a szőlőművelésre már csak a Csősztoronny, és néhány utcanev – Szőlővirág, Szőlőhegy, Venyige, Vörösdinka – emlékeztet.

Geológiai adottságai révén kelt életre a kőbányászat, a téglagyártás, a szőlőművelés, majd a sörgyártás. Ezen területek fontos szerepet játszottak abban, hogy a XX. század fordulójára Kőbánya ipari jellegű településsé fejlődött. A kerület címere is utal a bányászatra, szőlőművelésre, sörgyártásra. A XIX-XX. század fordulóján még nem mutatott városias képet a kerület. 1880-ban mindösszesen 436 ház állt itt, és 1890-ben is csak 1348, de az ipari fejlődés már ekkor jelentős mértékű volt. A növekvő iparosodás igen sok falusit vonzott. Az idevándorlás magával hozta a lakhatási problémákat. A lakáshiány ösztönözte a vállalatokat arra, hogy munkásaik számára megoldást találjanak, így lakásépítésbe kezdtek. Az első, fabarakkokból álló telepet 1886-ban építették fel a Jászberényi úton, a Fővárosi Tanács kezdeményezésére.

Az első világháborút követő trianoni döntés értelmében az elcsatolt területekről menekült emberek befogadása nagy feladat elé állította Kőbányát. Először vagonokban, majd az 1914-ben szükségkórházként létesült, és 1920-ban átalakított barakképületben helyezték el az idevándorlókat. A lakásínség csökkentésére az 1920-as, 1930-as években több lakótelep épült, többek között a Ceglédi úton, a Pongrác

¹ Költségvetési koncepció, Kőbányai Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció, Integrált Városfejlesztési Stratégia

úton, majd a Jászberényi úton, Bihari úton. A Jászberényi úti un. Városszéli telep a mai napig is meghatározó része a kerületnek, míg az Augustza főhercegnőről elnevezett telepet 1968-ra sikerült teljesen felszámolni.

Az egészségügyi ellátás ezekben az években jelentősen javult, hisz 1931-ben saját kórházat kapott a kerület. Ez a kórház a mai napig működik, Bajcsy-Zsilinszky Kórház és Rendelőintézet néven.

A második világháború idején a katonai parancsnokság alá vett gyárakban nőtt a foglalkoztatottak száma. 1945 januárjában a koalíciós pártok képviselőiből megalakult a nemzeti bizottság, melynek fő feladata az élet újraindítása volt. A nemzeti bizottság kiemelkedő érdemeként kell megemlíteni, hogy Kőbányán minden más kerületnél korábban kapták meg az itt élők a himlő- és diftéria elleni védőoltást, megnyitották az iskolákat, megszervezték a közellátást, és újraindították a gyárakat. Elsőként indult el a postai szolgáltatás, és az első adók is itt folytak be a fővárosban. 1945 februárjában már 31 gyárban 17 ezer munkás dolgozott.

Az 1950-60-as években az ipar szerkezete átalakult a kerületben: csökkent a vasipar, nőtt a villamosági, híradástechnikai, vegyipari és élelmiszeripari gyárak jelenléte. Az 1970-es években Kőbánya ipara foglalkoztatta a legtöbb embert a fővárosban. Megkezdődött a nyomortelepek felszámolása, és az új lakótelepek építése. Az 1970-es években a városközpont nagyszabású átalakítása révén a kerület két fő utcája, tengelye elveszítette jelentőségét, és az addig megszokott városképtől idegen, magasházas rendszer vette át az uralmat.

A kerület ipari tevékenysége a rendszerváltást követően folyamatosan csökkent. Gyárak alakultak át, szűntek meg, így a „Kőbánya az ipari kerület” megszokott jelző is elvesztette jelentőségét. A folyamatos fejlesztéseknek – város rehabilitáció, oktatás, kulturális élet fejlesztése, szociális gondoskodás – köszönhetően a ma már rosszízű ipari jelzőt felváltotta a kerület életét tartalommal megtöltő „Kőbánya az élő város” mottó.

Az önálló kerületként létrejött Kőbánya első hatóságát Weinberg István háza fogadta be bérlőként. A hároméves bérleti szerződés lejártá után költözni kényszerült a hivatali kar Forgó István házába, mely a mostani városközpont közelében állt. Itt tíz éven át zavartalanul működött a hatóság. Az 1850-es évek elején az új törvényi szabályozás jelentősen kibővítette az elöljáróságok hatáskörét, megnövelte feladataikat, ezáltal jelentős mértékben megnövekedett az ügyfélforgalom is. A növekvő ipar, az egyre szaporodó cégek, egyesületek, intézmények is a feladatok növekedését okozták. Új cselekvést kívánó jelenségek is felbukkantak: nagyarányú szegénység, magyar nyelv hiányos tudása, iskolázatlanság, be- és kiköltözések magas száma. Ezen felszaporodott feladatok miatt igénybe kellett venni egy Kápolna téri ingatlant annak érdekében, hogy a közfeladatokat az elöljáróság el tudja látni. A korábbi és a Kápolna téri ingatlan meglehetősen távolságra került egymástól, nehézkes volt a kapcsolattartás. Az ingatlanbérleti szerződés lejártá közelgett, és nem volt a kerületben alkalmas, bérelhető ingatlan, így új, önálló irodaház építése fogalmazódott meg.

A hivatal épületét a mai Szent László téren az 1875-ben megnyílt iskola, és az akkor már tervekben elkészült templom között építették fel, egy korábbi kiszabályozásnak megfelelően. Ez volt az első olyan épület Budapesten, mely kifejezetten az elöljáróság elhelyezése céljából épült fel. A 10 hónap alatt elkészült épületet 1896. április 14-én vehették birtokba a helyiek. Az állandóan bővülő feladatok az épület folyamatos bővítését indokolták, ennek okán 1925-ben emeletréépítésről döntött a főváros, majd az 1901 tavaszán átadott plébánia is az elöljáróság kezelésébe került.

Napjainkban az ellátott feladatok sokrétűsége miatt több épületben működik a Polgármesteri Hivatal. A jelenkor igényei azonban megkövetelik, hogy a 21. század követelményeinek megfelelő ügyfélszolgálattal várja a kerület vezetése a helyi lakosokat. Ennek és a törvényi előírásnak megfelelően az Önkormányzat felépített egy teljesskörűen akadálymentesített ügyfélszolgálati irodát, mely 2017 februárjában nyitotta meg kapuit a kerületi polgárok előtt az Állomás utca 26. szám alatt.

Az ügyfélközpont egy meglévő, fővárosi védettségű épület felújításával és egy új épületszárny építésével valósult meg mintegy bruttó 500 M forint értékű beruházás keretében. Az ügyfélközpontban a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Polgármesteri Hivatal (a továbbiakban: Polgármesteri Hivatal) nagy ügyfélforgalmat bonyolító szervezeti egységei kaptak helyet. Az új ügyfélközpont akadálymentes használatáról a HEP 7.3. a) pontja tájékoztat.

Értékeink, küldetésünk

Az Önkormányzat – az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV törvénnyel (a továbbiakban: Ebtv.) összhangban – törekszik

- az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség követelményeinek érvényesítésére,
- a hátrányos megkülönböztetés megszüntetésére,
- a jogvédelem biztosítására a hátrányos megkülönböztetésben szenvedő, emberi méltóságában sértett személyek esetében.

Már gyerekkortól kezdve hatékony prevencióval kell kialakítani, majd erősíteni a megkülönböztetés tilalmát, az egyenlő bánásmódot, az emberi méltóság tiszteletben tartását, a társadalmi szolidaritást. A HEP célja, hogy Kőbánya minden lakója részére elérhetővé tegye a közszolgáltatásokat, biztosítsa az idősek, a fogyatékkal élők és a hátrányos helyzetű polgárok esélyegyenlőségét az élet minden területén.

A kerületi esélyegyenlőségi programban helyi szinten összefoglaljuk az esélyegyenlőség célcsoportjait, jelenlegi helyzetüket, a velük kapcsolatos célokat és feladatokat, valamint meghatározzuk a HEP megvalósításához szükséges felelősöket.

Általánosságban megfogalmazható, hogy a hátrányos megkülönböztetés a halmozott problémákkal küzdő családokat érinti elsősorban. A problémák gyakran egymásból fakadnak, láncreakcióban követik egymást. Ennek visszaszorításához egy erős és hatékony ellátórendszer szükséges, amelyben egyidejűleg jelen van a szakmaiság, az empátia és a jó kommunikáció. Ezen csatornák kiépítése azért fontos mind a politikai, mind a szakmai vezetésnek, mert biztosításával visszaszorítható a hátrányos megkülönböztetés.

Célok

Fontos, hogy tudatos, megtervezett munkával hatékonyan működjön együtt az Önkormányzat a helyi civil szervezetekkel, és segítségükkel a Kőbányán élő polgárokkal. A jelenlegi helyzet értékeléséhez részletes helyzetelemzésre van szükség. A HEP küldetése, hogy a már elindított gondolkodásbeli változást erősítse, tudatosítsa, ezáltal tovább erősödjön az együttműködés a résztvevők között az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében.

A HEP átfogó célja

Az Önkormányzat a HEP elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (Kelet-Pesti Tankerülettel),
- mindezek mellett kiemelt célként kerül meghatározásra a társadalmi felzárkózást segítő tudatosabb, felelősségteljesebb magatartás megjelenésének az elősegítése mind az egyén, mind a család, mind pedig a közösségek szintjén, amelyhez többirányú szolidaritás érvényesítése és előmozdítása is szükséges.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen. Emellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat. További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a HEP Intézkedési Terv (a továbbiakban: HEP IT) tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából. További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt. Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP-HE)

A helyzetelemzés felépítése megegyezik a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 2. számú mellékletével, annak részletes leírását, adatelemzési tábláit, tartalmi kifejtését foglalja össze.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az Ebtv. előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet alapján alkalmaztuk,

különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésénél figyelembe vettük továbbá a

- A szociális ellátásokról szóló 3/2015. (II. 20),
- Az egészségügyi alapellátás körzeteiről szóló 30/2012. (VI. 25.),
- A lakásokról és a nem lakás céljára szolgáló helyiségekről szóló 32/2012. (IX. 24.)
- Az Önkormányzat sporttal kapcsolatos feladatairól szóló 18/2012. (IV. 23.),
- A helyi közművelődésről szóló 25/2012. (V. 23.),
- A személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról szóló 22/2012. (V. 23)
- A „Kőbánya számít Rád” szociális alapú tanulmányi ösztöndíjról szóló 39/2011. (X. 24.),
- A nevelési-oktatási intézményekben biztosított gyermekétkeztetés igénybevételének módjáról és a térítési díjak mértékéről szóló 26/2011. (IX. 1.)
- Az Önkormányzat által fenntartott óvodákban fizetendő tandíjról szóló 30/2013. (VIII. 30.)
- A védőoltások támogatásáról szóló 16/2015. (VI. 25.)

önkormányzati rendeleteket.

A Ebtv-ben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak az Európai Unió és a nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

Az Ebtv. 2010. május 1-jén hatályba lépett 63/A. §-a rendelkezett a helyi esélyegyenlőségi programról. A rendelkezés értelmében a helyi önkormányzat, valamint a többcélú kistérségi társulás öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el, melyet két évente át kellett tekinteni és szükség esetén felül kell vizsgálni. A rendelkezést a 2011. évi CLXXIV. törvény módosította, így az esélyegyenlőségi programra vonatkozó szabályozás az Ebtv. 31. §-ába került át.

A helyi önkormányzat által hozott szabályozást érintő kérdésekben a Mötv. rendelkezik.

2015. március 1-jétől a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete (a továbbiakban: Képviselő-testület) mérlegelési jogköre, hogy a települési támogatás keretében milyen célokra, mely feltételek teljesülése esetén milyen összegű támogatást nyújt. A finanszírozási rendszer átalakulása miatt az önkormányzatok által biztosított ellátásokhoz központi költségvetési támogatás nem jár.

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete a szociális ellátásokról szóló 3/2015. (II. 20.) önkormányzati rendeletében (a továbbiakban: Szociális Rendelet) szabályozza az Önkormányzat által biztosított pénzbeli szociális ellátások és támogatások körét. A Szociális Rendelet tartalmazza a települési támogatás különböző típusain túl – önként vállalt feladatként – az egészségügyi támogatást, mely nyújtható olyan eszközökre is, amelyek nem minősülnek gyógyászati segédeszköznek, de javítják a kérelmező életminőségét (pl. inkontinencia betét, pelenka, katéter, oltás stb.), az ápolási támogatást, a babakelengyét, a nyugdíjasok kedvezményes üdülését, az általános- és középiskolások részére biztosított tanévkezdési támogatást és a rászorulóknak részére nyújtott karácsonyi csomagot is. Az Önkormányzat a Szociális Rendeletet évente áttekinti, szükség esetén módosítja a jövedelmi értékhatárokat, hogy a támogatások a rászorulóknak minél szélesebb körét ériék el.

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében 3 körülményből (szülők alacsony iskolázottsága, alacsony foglalkoztatottsága, illetve a gyermek elégtelen lakókörnyezete) legalább 1 fennáll, halmozottan hátrányos helyzet megállapításához pedig a fenti 3 körülményből legalább kettőnek kell fennállnia. A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet megállapítása a gyermekek részére a köznevelés területén kedvezményeket, támogatásokat, jogosultságokat biztosít.

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet tényének megállapítására vonatkozó rendelkezéseinek hatályon kívül helyezését követően annak megállapítását 2014. szeptember 1-jétől a Gyvt. 67/A § (1)-(2) bekezdése szabályozza. A szabályozás módosításának

következtében változott a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetűek száma. A változás mértékét az alábbi táblázat adatai mutatják meg:

1. táblázat – A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma

	Óvoda		Általános iskola		Középiskola	
	hátrányos helyzetű (fő)	halmozottan hátrányos helyzetű (fő)	hátrányos helyzetű (fő)	halmozottan hátrányos helyzetű (fő)	hátrányos helyzetű (fő)	halmozottan hátrányos helyzetű (fő)
2014. január – a közoktatási törvény alapján megállapított	463	38	1078	70	438	16
2014. október – a Gyvt. alapján megállapított	19	55	48	82	10	24
2018-as adatok	25	18	99	65	17	16

Az adatok alapján megállapítható, hogy mindhárom vizsgált korosztályban jelentősen megváltozott a hátrányos helyzetű, valamint a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma.

A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 24. § (2) bekezdése szerint, ha a településen több általános iskola működik, az egyes általános iskolai körzeteket úgy kell meghatározni, hogy kialakíthatóvá váljon a hátrányos helyzetű gyermekek egyenletes aránya a nevelési-oktatási intézményekben. Ez az arány egyetlen felvételi körzetben sem magasabb tizenöt százalékponttal, mint az általános iskolába járó hátrányos helyzetű gyermekeknek a kerület egészére kiszámított aránya. A kerületi szinten az arányszám 3%, az egyes nevelési-oktatási intézményekben a legmagasabb arányszám 4%. A nem állami fenntartású Wesley János Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium arányszáma a 11%.

Jelentősen megváltozott a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. március 1-jétől. Az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai élesen elválasztásra kerültek, a helyi önkormányzatok felelőssége megnövekedett a helyi közösség szociális biztonságának erősítésében és a szociális segélyek biztosításában.

A kötelezően nyújtandó ellátásokat 2015. március 1-jétől a járási hivatalok állapítják meg. Ezek az ellátások a következők:

- aktív korúak ellátása,
- időskorúak járadéka,
- ápolási díj (alapösszegű, emelt összegű és kiemelt ápolási díj),
- közgyógyellátás (alanyi és normatív formák),
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az Önkormányzat gazdasági programja közvetetten járul hozzá az esélyegyenlőségi terv végrehajtásához, hiszen a SWOT analízis rámutat az Önkormányzat erősségeire és gyengeségeire, a költségvetési lehetőségekre, a vagyongazdálkodás elveire, a kerület üzemeltetési feladataira, az Önkormányzat adópolitikájára, a munkahelyteremtés lehetőségeire, és a tervezett fejlesztési célokra.

Az Szt. 92. § (3) bekezdése előírja, hogy a kétezer fő feletti települések és kerületek a szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készítenek. A szolgáltatástervezési koncepció célja:

- a szociális ellátások szervezésének, tervezésének kerületi szintű összehangolása,
- a lakosságszám és korösszetétel figyelembevételével a szolgáltatások iránti igények meghatározása, a jogszabályban előírt ellátási kötelezettség teljesítésének végrehajtásával.

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete a 368/2015. (X. 22.) KÖKT határozatával elfogadta a Kőbányai Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiót. A koncepció összhangban áll a HEP-pel, és nagymértékben támaszkodik a Központi Statisztikai Hivatal adataira, valamint a szociális intézmények ellátotti adatbázisára. A koncepció fejlesztés irányaira vonatkozó részeibe beépült a kerület intézményvezetőinek javaslata.

A koncepció célja a szociális ellátások tervezésének és szervezésének kerületi szintű összehangolása, a lakosságszám és korösszetétel figyelembevételével a szolgáltatások iránti igények meghatározása, a fejlesztés irányainak kijelölése. Az Önkormányzat szándéka az, hogy a kerületben olyan szolgáltatórendszer jöjjön létre, amely összehangoltan, koordináltan működik, és lefedi a társadalmi szükségleteket, valamint a szociális szolgáltatók részére információt nyújt a további fejlesztéshez.

Az Önkormányzat településfejlesztési stratégiájának fontos dokumentuma volt az Integrált Városfejlesztési Stratégia, amelyet 2012-ben hagytak jóvá. Ennek figyelembevételével 2015-ben elkészült az Integrált Településfejlesztési Stratégia (a továbbiakban: ITS). Az ezt megalapozó vizsgálat keretében sor került az aktuális társadalmi és gazdasági folyamatok feltérképezésére, hangsúlyosan azon területek elemzésére, amelyek összefüggésben vannak a hazai, illetve az európai uniós szinten meghatározott fő fejlesztési célokkal. A megalapozó vizsgálat alapján kerültek kidolgozásra a középtávú, operatív jellegű integrált településfejlesztési stratégia átfogó és stratégiai céljai olyan módon, hogy azok illeszkedjenek az Európai Unió 2014-2020-as programozási ciklusához, és a 2020-ig megvalósítani tervezett fejlesztéseket alapozzák meg. 2017-ben megtörtént az ITS felülvizsgálata. Erre a szakpolitikai környezet és a szabályozás változása, valamint az időközben megjelent európai uniós pályázati felhívások tartalmi követelményei – például a szociális problémákkal terhelt területek lehatárolásának megváltozott módszere – miatt volt szükség.

A Képviselő-testület 2013 májusában megalkotta a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Városrendezési és Építési Szabályzatáról (a továbbiakban: KVSZ) szóló rendeletét. Ezt követően területi egységként, ütemezetten, a területi adottságoknak megfelelően kerültek elfogadásra a KVSZ további részei. A megváltozott jogszabályi környezetnek megfelelően 2017 óta kerületi építési szabályzatok készülnek. Valamennyi új településrendezési eszköz készítésénél elsődleges szempont az épített környezet minőségének megőrzése, javítása, valamint az adott területen élő népesség életkörülményeinek javítása, az adott terület speciális helyzetének figyelembevételével.

Az Önkormányzat 2016. évtől évi 500 000 Ft összeget tervez mindenkori költségvetésébe a HEP támogatására, az esetleges nem várt kiadások fedezetére. Ezt a keretet a továbbiakban is fent kívánjuk tartani.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Az Önkormányzatnak nincsen térségi, társulási kapcsolata.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A népesség alakulása

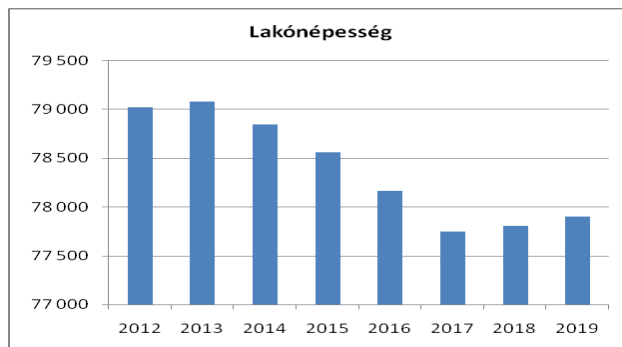
Kőbánya lakosainak, helyzetének vizsgálatához elengedhetetlen a népesség alakulásának ismerete. A következő táblázat és az alatta látható grafikon az elmúlt évek lakosságszámát mutatja, mely 2012-től folyamatos csökkenést mutat.

2. táblázat – A lakónépesség száma

(TEIR adatbázisból)

Évszám	Lakónépesség fő	Állandó népesség fő
2012	79 017	75 354
2013	79 073	75 366
2014	78 845	75 397
2015	78 559	75 028

Évszám	Lakónépesség fő	Állandó népesség fő
2016	78 160	74 451
2017	77 743	73 831
2018	77 805	72 907
2019	77 897	72 082

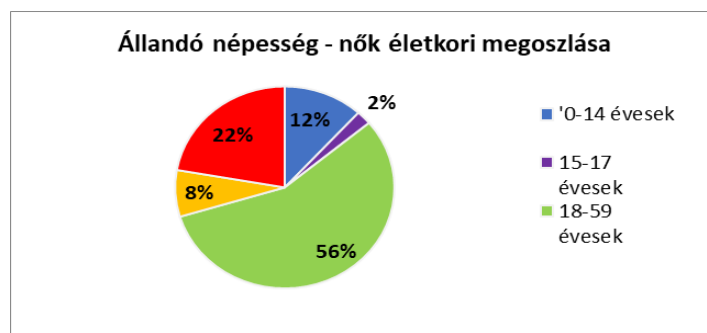
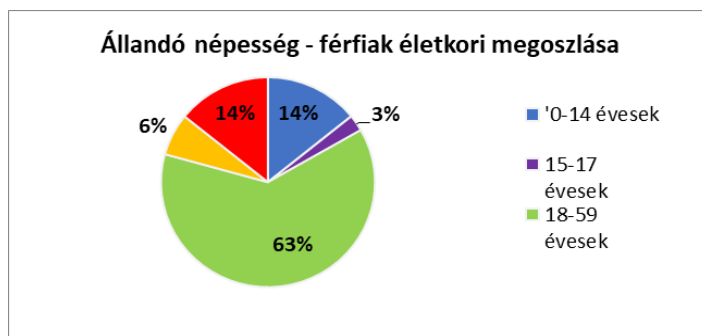

A következő táblázatban láthatjuk a lakosság korösszetételének alakulását. Az alatta látható grafikon mutatja a lakosság korösszetételének az idősödő korosztály irányába történő elmozdulását, valamint a lakosságon belül a férfiak és nők korosztályos megoszlását.

3. táblázat – Állandó népesség 2016-ban

(TEIR adatbázisból)

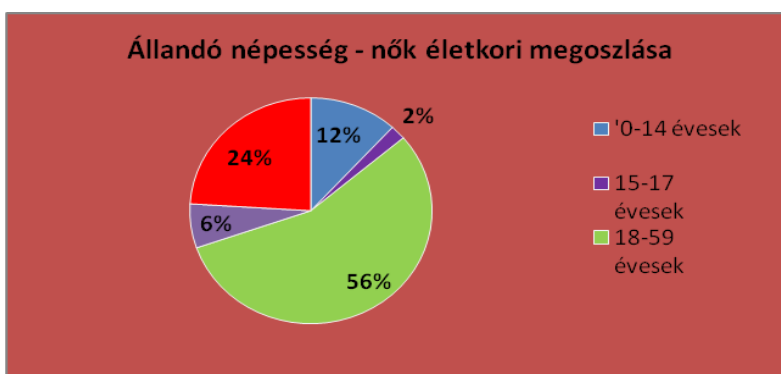
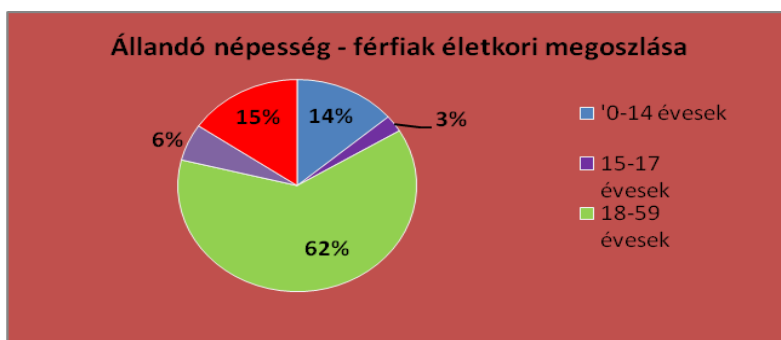
	Fő			%	
	férfiak	nők	összesen	nők	férfiak
Összesen	34 780	39 671	74 451	46,72%	53,28%
0-2 évesek száma összesen	2 046				
0-14 éves	939	4 663	9 602	6,63%	6,26%
15-17 éves	884	810	1 694	1,19%	1,19%
18-59 éves	21 755	22 399	44 155	29,22%	30,09%
60-64 éves	255	2 964	5 219	3,03%	3,98%
65 év feletti	4 947	8 835	13 782	6,64%	11,87%

3.1. táblázat – Állandó népesség 2019-ben

(TEIR adatbázisból)

	Fő			%	
	férfiak	nők	összesen	nők	férfiak
Összesen	33 768	38 314	72 082	46,85%	53,15%
0-2 évesek száma összesen			1 906		
0-14 éves	4 653	4 477	9 130	6,46%	6,21%
15-17 éves	865	783	1 648	1,20%	1,09%
18-59 éves	21 124	21 250	42 374	29,31%	29,48%
60-64 éves	1 898	2 398	4 296	2,63%	3,33%
65 év feletti	5 228	9 136	14 364	7,25%	12,67%

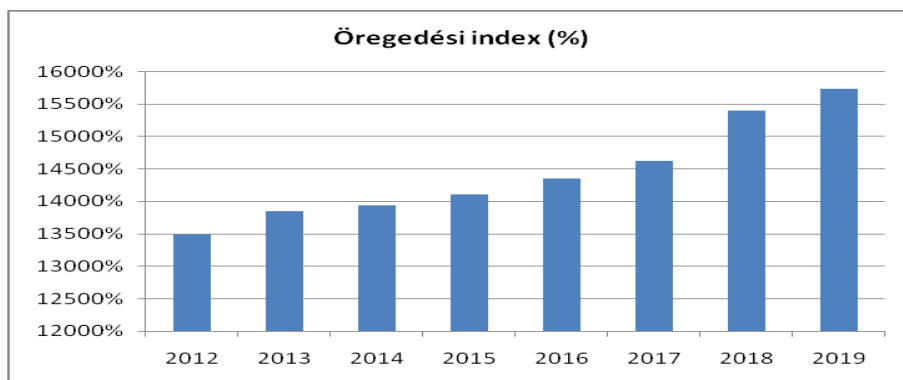
A következő táblázatból és a grafikonból láthatjuk, hogy Kőbányán a 65 év feletti lakosság a magasabb létszámú, így előregedő kerületről beszélünk. Ha a 2012-es, 2013-as és 2014-es adatokat összevetjük, láthatjuk, hogy a 65 év feletti aránya növekedést mutat, a 0-14 év közöttiek száma stagnál ugyanebben az időszakban. 2014 és 2015 közötti változásból látható, hogy a kerület lakossága tovább öregszik. A 2014. évhez képest csökkent a 0-14 év közötti lakosok, és minimálisan növekedett a 65 év feletti száma.

4. táblázat – A lakosság összetétele

(TEIR adatbázisból)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2012	13 047	9 674	134,87%
2013	13 311	9 612	138,48%
2014	13 537	9 713	139,37%
2015	13 626	9 665	140,98%
2016	13 782	9 602	143,53%
2017	13 846	9 473	146,16%
2018	14 169	9 201	153,99%
2019	14 364	9 130	157,33%

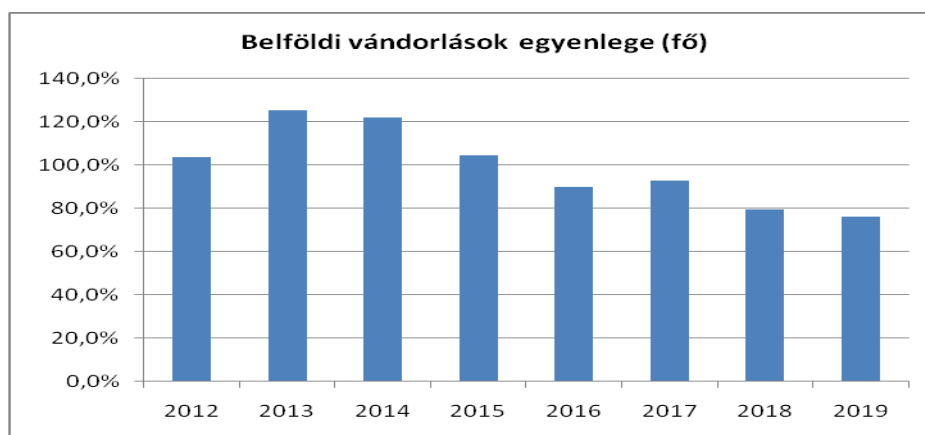
Az öregedési index azt jelenti, hogy 100 fő 14 év alatti lakosra mennyi 65 éven felüli lakos jut. Amennyiben 100 alatti az index, akkor túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, vagyis fiatalos a népegyensúly. Ha az index 100 felett van, akkor a 65 év feletti emberek vannak többen, és a település elöregedő. A kétféle helyzet legegyszerűbben esélyegyenlőség szempontjából úgy értelmezhető, hogy míg a fiatalos népegyensúly esetén a gyerekek, addig az öregedő népegyensúly esetén az idősek fokozottabb ellátására van szükség. A 2014. évet kivéve a kerület lakossága folyamatosan öregedett.

A következő táblázatban és grafikonon a belföldi vándorlások változásait követhetjük. Látható, hogy 2012-től növekedett az idevándorlók száma. Fontos megállapítás, hogy a 4. oszlop pozitív egyenlegét látva az ideköltözés a jellemző. Ezt erősíti meg a 2016-os statisztikai adat is, ahol is az ideköltözők száma jelentősebb mértékben növekedett, mint az ezt megelőző években. Fontos megjegyezni azonban, hogy a 2016-os évben az elvándorlók száma is jelentősen növekedett.

5. táblázat – Az állandó jellegű oda- és elvándorlás

(TEIR adatbázisból)

	Állandó jellegű odavándorlás	Állandó jellegű elvándorlás	Egyenleg
2012	1 067	1 033	34
2013	1 150	919	231
2014	1 210	993	217
2015	1 243	1 190	53
2016	1 418	1 581	-163
2017	1 641	1 771	-130
2018	1 454	1 828	-374
2019	1 412	1 854	-442

A következő táblázatból, grafikonból láthatjuk, hogy hogyan változott a 2012 és 2016 közötti időszakban kerületünkben az élve születések és halálozások száma. Az élve születések száma nem haladja meg a halálozások számát, a kerület lakosságának minimális növekedését az odavándorlás-elvándorlás pozitív egyenlege adja. A tábla adatai az adott település vonzerejét mutatják. Ha pozitív az egyenleg, akkor az odaköltözés, ha negatív, akkor az elvándorlás jellemző. A 6. táblázat alátámasztja az előző táblázat adatait. Elmondható, hogy a vizsgált öt éves időszakban a 2014. évben kiugróan magas volt az élve születések és a

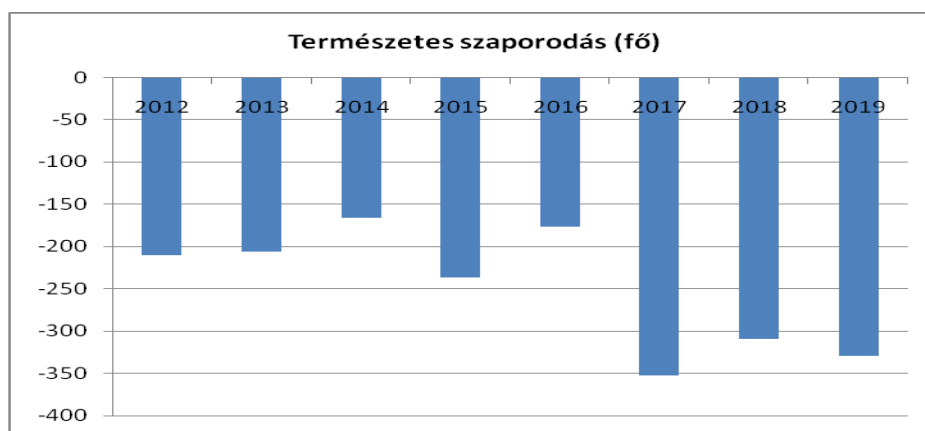
halálozások száma. A 2016. évben – bár alacsonyabb, mint a 2014-es évben – de növekedett az élve születések, és csökkent a halálozások száma.

A táblázat azt támasztja alá, hogy a kerület lakossága – bár csökkenő mértékben – öregedő tendenciát mutat.

6. táblázat – A természetes szaporodás

(TEIR adatbázisból)

	Élve születések száma	Halálozások száma	Természetes szaporodás (fő)
2012	795	1006	-211
2013	758	964	-206
2014	796	962	-166
2015	790	1 027	-237
2016	816	993	-177
2017	703	1 056	-353
2018	725	1 034	-309
2019	687	1 016	-329

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban gyakran használt fogalom a mélyszegénység. Nemcsak tudományos fogalom a szociológiában, de egyben a hétköznapi élet jelentése: valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányokban, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulása a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére, nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni és családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethető vissza.

A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

2013-ban Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millió fő) a szegénységi küszöb alatt élt, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem

igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt. (Cserti-Csapó-Orsós 2012)

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A tapasztalat évek óta azt mutatja, hogy a segílyt kérelmezők száma egyre emelkedik. A szegénység elsődleges oka a jövedelemhiány, ezért a segílyezés esetében az elsődleges cél a tartósan munkanélküliek gazdasági aktivitásának növelése, ennek egyik eszköze a munkaerőpiacra való visszasegítést célzó, személyre szóló, beilleszkedést segítő programok készítése. Másodlagos cél az anyagi segílységnyújtás biztosítása átmeneti vagy rendszeres támogatás biztosításával.

A jövedelem kiesése a két, de főként a három és több gyerekes családok megélhetésében komoly gondot okozhat. A két gyerekes családok esetén a gyermekek harmadánál, a több gyerekes családnál ennél magasabb arányban jellemző a szűkös megélhetés. A család jövedelme számos létfontosságú szükségletre (pl. gyógyszer) nem elég, és több esetben a hónap végére már nincs szabadon felhasználható pénz.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A következő táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat az Ft-ben és a Möt-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket elemezzük az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

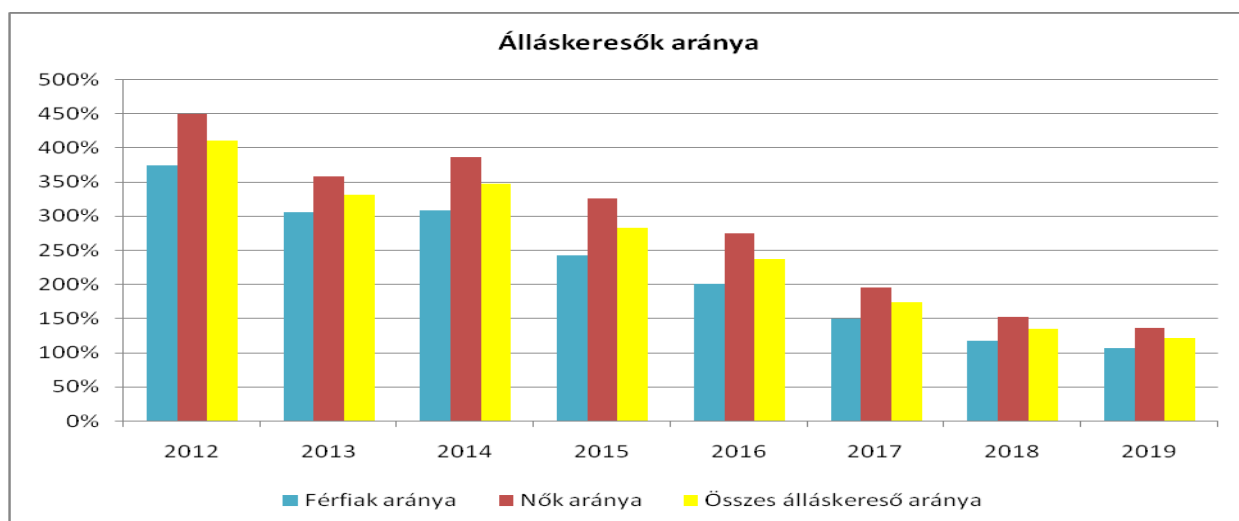
a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

A következő táblázatban és grafikonon a nyilvántartott álláskeresők számát és arányát, valamint a 15-64 évesek számát láthatjuk.

7. táblázat – A nyilvántartott álláskeresők száma

(TEIR adatbázisból)

Év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			Nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	férfi	nő	összesen	férfi		nő		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2012	28 362	26 262	54 624	1 061	4,2%	1 179	4,0%	2 240	4,1%
2013	28 321	26 343	54 664	864	3,3%	942	3,3%	1 806	3,3%
2014	25 783	24 482	50 265	794	3,7%	946	3,2%	1 740	3,5%
2015	28 033	26 164	54 197	679	2,4%	851	3,3%	1 530	2,8%
2016	26 247	24 894	51 142	526	2,0%	683	2,7%	1 209	2,4%
2017	26 021	27 422	53 443	389	1,49%	536	1,95%	925	1,73%
2018	26 324	27 273	53 597	308	1,52%	415	1,52%	723	1,35%
2019	26 104	27 050	53 154	278	1,36%	368	1,36%	646	1,22%

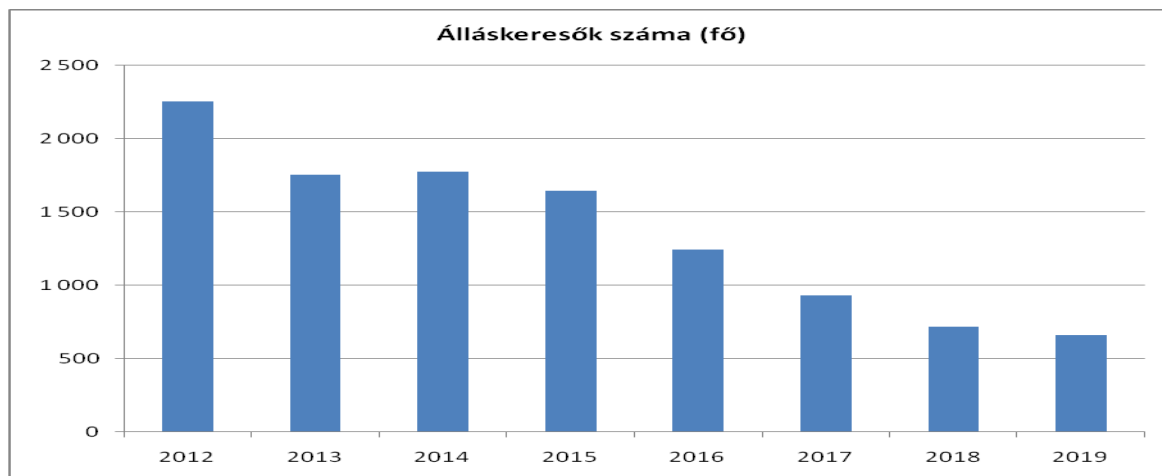
Ezek az adatok arra mutatnak rá, hogy a teljes lakónépességhez képest a nyilvántartott álláskeresők számában 2012-től folyamatos a csökkenés.

A következő táblázatban és grafikonon a nyilvántartott álláskeresők számáról kapunk képet. Ez az adathalmaz azt mutatja meg, hogy az egyes korosztályokat tekintve elégséges-e a meglévő problémakezelés, vagy további beavatkozásokat szükséges tervezni. 2012-től folyamatosan csökkent a regisztrált álláskeresők száma. Egyedül a 61 év feletti korosztályban fedezhető fel növekedés a 2016-os évben, de 2016-ban már ebben a korosztályban is csökkent az álláskeresők száma. 2012 és 2016 között a további korosztályok mindegyikében legalább felére, de előfordul, hogy a harmadára, az összes korosztályt vizsgálva a felére csökkent a regisztrált álláskeresők száma.

8. táblázat – A nyilvántartott álláskeresők korosztályos megoszlása

(TEIR adatbázisból)

		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	fő	2 240	1 806	1 740	1 530	1 209	925	723	646
	%	53	44	60	40	22	20	17	11
20 éves és fiatalabb	fő	2,4%	2,4%	3,4%	2,6%	1,2%	2,16%	2,35%	1,70%
	%	216	191	135	99	75	61	51	32
21-25 év	fő	9,6%	10,6%	7,7%	6,4%	6,2%	6,59%	7,05%	4,95%
	%	214	165	144	105	92	78	67	67
26-30 év	fő	9,6%	9,1%	8,2%	6,8%	7,7%	8,43%	9,27%	10,37%
	%	267	206	174	124	119	75	51	67
31-35 év	fő	11,9%	11,4%	1,1%	8,1%	9,9%	8,11%	7,05%	10,37%
	%	350	265	254	130	164	115	96	68
36-40 év	fő	15,6%	14,7%	1,5%	8,4%	13,6%	12,43%	13,28%	10,53%
	%	322	227	249	292	169	143	88	102
41-45 év	fő	14,4%	12,6%	1,4%	19%	14,1%	15,46%	12,17%	15,79%
	%	322	227	249	292	169	143	88	102
46-50 év	fő	10,9%	10,4%	1,1%	11,2%	10,8%	11,89%	11,62%	13,00%
	%	248	188	219	193	138	79	76	69
51-55 év	fő	11,1%	10,4%	1,3%	12,6%	11,5%	8,54%	10,51%	10,68%
	%	248	188	219	193	138	79	76	69
56-60 év	fő	14,0%	15,5%	1,5%	12,9%	11,9%	11,68%	11,62%	10,99%
	%	11	52	71	177	157	136	109	75
61 év felett	fő	0,5%	2,9%	0,4%	11,5%	13,1%	14,70%	15,08%	11,61%
	%								

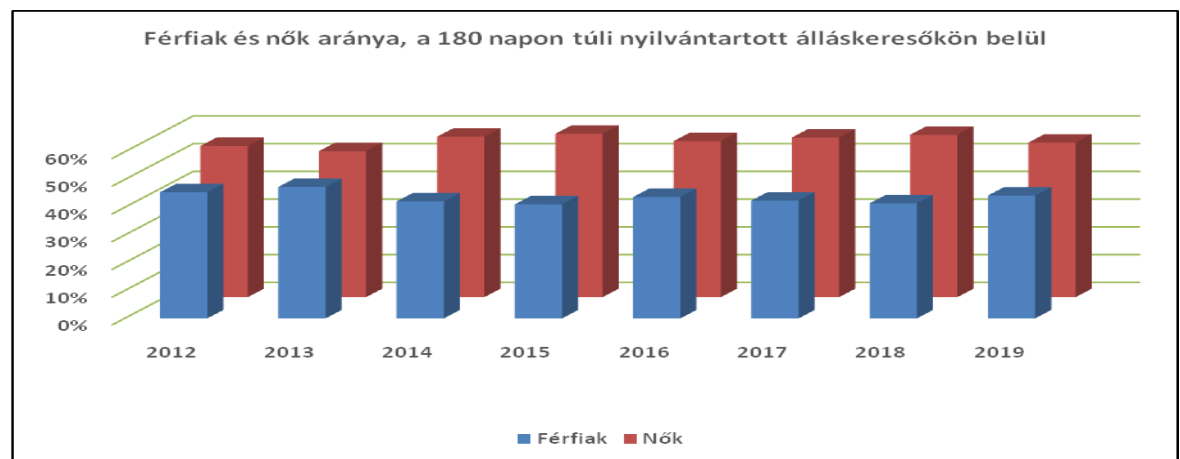
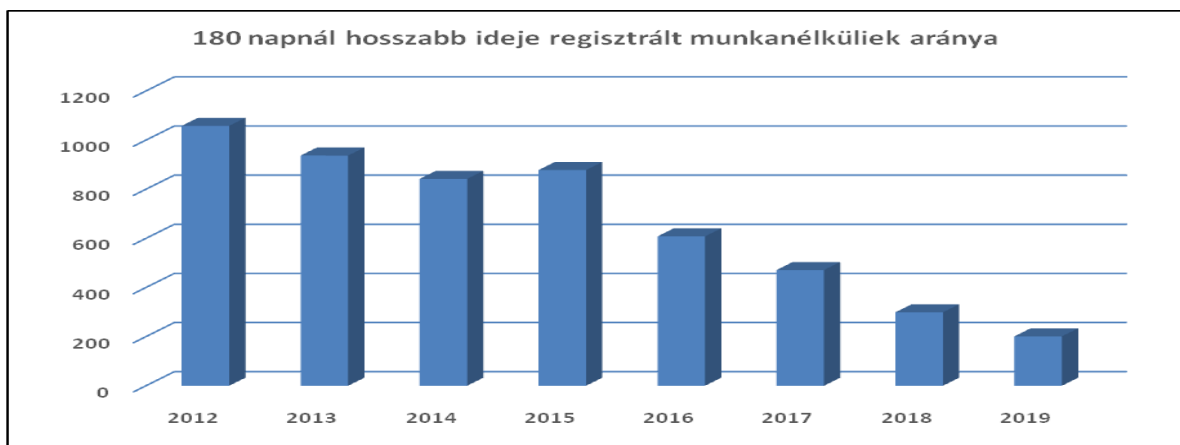

Ugyanez mondható el a következő táblázatról is, melynek adathalmaza a tartós munkanélküliek számának alakulását mutatja be. Az adatokból kiolvasható tendenciák szintén fontosak a település gazdasági potenciáljának jellemzésekor, s a jövőbeli folyamatok tervezésekor: minél magasabb a tartós munkanélküliek számaránya, annál inkább szükséges a beavatkozások tervezése. A táblázatból láthatjuk, hogy 2012-től folyamatosan csökken mind a nyilvántartott álláskeresők száma, mind a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek száma is.

9. táblázat – A nyilvántartott álláskeresők száma

(TEIR adatbázisból)

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek összesen	180 napon túl nyilvántartott álláskeresők nemek szerint			Nők és férfiak aránya a 180 napon túl nyilvántartott álláskeresőkön belül - %	
		férfi	nő	összesen	férfi	Nő
2012	1 058	481	577	1 058	45,46%	54,54%
2013	937	444	493	937	47,39%	52,61%
2014	842	355	487	842	42,16%	57,84%
2015	878	361	517	878	41,12%	57,84%
2016	608	266	342	608	43,75%	56,25%
2017	471	200	271	471	42,46%	57,54%
2018	299	124	175	299	41,47%	58,53%
2019	201	89	112	201	44,28%	55,72%

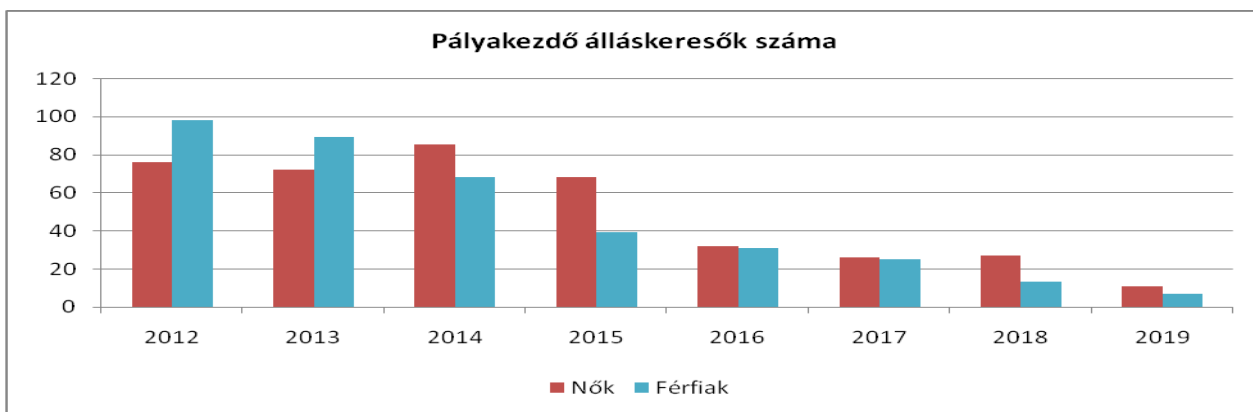

A következő táblázat és grafikon a pályakezdekők helyzetére irányítja a figyelmet, a pályakezdő álláskeresők, valamint a 18-29 éves népesség számának bemutatásával. Ezek az adatok rámutatnak arra, hogy a teljes lakónépességhez képest milyen arányú a nyilvántartott foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, ez miként változott az elmúlt években, illetve milyen az arány a férfiak és nők között a vizsgált területen.

10. táblázat – A pályakezdő álláskeresők

(TEIR adatbázisból)

Év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	férfi	nő	összesen	férfi		nő		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2012	5 270	5 294	10 564	98	1,4%	76	1,9%	174	1,6%
2013	5 238	5 271	10 509	89	1,4%	72	1,7%	161	1,5%
2014	5 139	5 241	10 380	68	1,6%	85	1,3%	153	1,5%
2015	5 054	5 120	10 174	39	1,3%	68	0,8%	107	1,1%
2016	4 950	4 950	9 900	31	0,6%	32	0,6%	63	0,6%
2017	4 847	4 829	9 676	25	0,5%	26	0,5%	51	0,5%
2018	4 763	4 645	9 408	13	0,3%	27	0,6%	40	0,4%
2019	4 574	4 466	9 040	7	0,2%	11	0,2%	18	0,2%

A 2016. évre vetítve a nyolc általánosnál magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők megoszlását a következő táblázat mutatja.

11. táblázat - végzettség szerinti megoszlás

(TEIR adatbázisból)

	Szaktanulmányozó végzettek	Szakiskolát végzettek	Érettségivel rendelkezők	Főiskolát végzettek	Egyetemet végzettek	Összesen
2012	481	111	789	95	70	1 547
2013	386	58	724	129	61	1 358
2014	340	64	637	114	51	1 206
2015	317	55	509	104	46	1 031
2016	211	42	454	93	59	859
2017	145	36	372	70	51	674
2018	94	21	291	72	44	522
2019	93	14	263	48	151	469

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

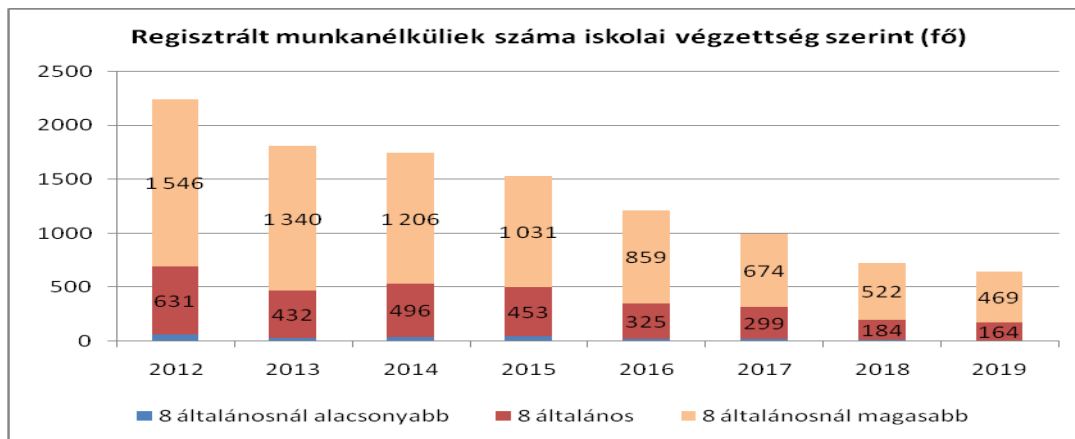
A következő táblázatban és grafikonon a regisztrált munkanélküliek iskolázottsági megoszlását mutatjuk be. Látható, hogy a 8 általánost végzett regisztrált munkanélküliek száma szignifikánsan magasabb, mint az alacsonyabb végzettségűeké. Ez adódhat abból is, hogy a statisztikai adatok szerint a 8 általánost el nem végzettek száma alacsony, és a nyolc általánosnál magasabb végzettségűek száma magában foglalja a szaktanulmányozó, szakiskolát végzetteket, az érettségivel, főiskolai, egyetemi végzettséggel rendelkezőket.

Láthatjuk, hogy a nyolc általánost végzettek összlétszámának több, mint a fele főiskolai végzettségű regisztrált álláskereső, és nagyságrendileg a negyede szaktanulmányozó végzettséggel rendelkezik. A regisztrált álláskeresők száma folyamatosan csökken és a 2015. évben majdnem felére csökkent a nyolc általánost el nem végzett munkanélküliek száma. Fontos kiemelni, hogy jelentősen, közel 150 fővel csökkent a nyolc általánosnál magasabb végzettségűek körében az álláskeresők száma.

12. táblázat – A nyilvántartott álláskeresők iskolai végzettség szerint

(TEIR adatbázisból)

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		fő	%	fő	%	fő	%
2012	2 240	63	2,8%	631	28,2%	1 546	69,0%
2013	1 806	34	1,9%	432	23,9%	1 340	74,0%
2014	1 740	38	2,2%	496	28,5%	1 206	69,3%
2015	1 530	46	3,0%	453	29,6%	1 031	67,4%
2016	1 209	25	2,1%	325	26,9%	859	71,1%
2017	925	22	2,38%	299	32,32%	674	72,86%
2018	723	17	2,35%	184	25,45%	522	73,75%
2019	646	10	1,55%	164	25,39%	469	72,60%

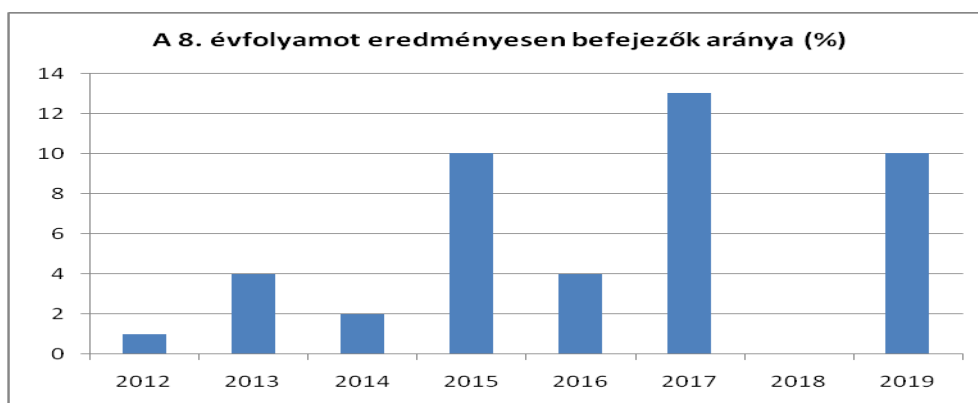
Hasonlóan fontos a 13., valamint 14. táblázat és grafikon, amelyek adatai arra mutatnak rá, hogy mennyire sikerült az iskolázatlanok bevonása a felnőttoktatásba.

A 13. táblázatban láthatjuk, hogy kerületünk lakosságszámához képest igen alacsony az általános iskolai felnőttoktatásban résztvevők száma, és fontos kiemelni azt is, hogy a 2014. évben 189 fő vett részt ezen oktatási formában, a 8. évfolyamot mindösszesen ketten végezték el. Bár 2015. évben megugrott a nyolc évfolyamot elvégzők száma ez 2016-ban ismét visszaesett a korábnál még alacsonyabb adatra. Sajnos a statisztikai adatok arra nem adnak választ, hogy az általános iskolai felnőttoktatásban résztvevők számából mennyien voltak végzősök, így ebből a nagyon alacsony számból következtetés nem vonható le.

13. táblázat – A felnőttoktatásban résztvevők száma

(TEIR adatbázisból)

Év	Általános iskolai felnőttoktatásban résztvevők száma	8. évfolyamot felnőttoktatásban eredményesen elvégzők száma	
	fő	fő	%
2012	163	1	1%
2013	176	4	2%
2014	189	2	1%
2015	170	10	5,8%
2016	108	4	4%
2017	150	13	8,7%
2018	103	0	0,0%
2019	226	10	4,4%

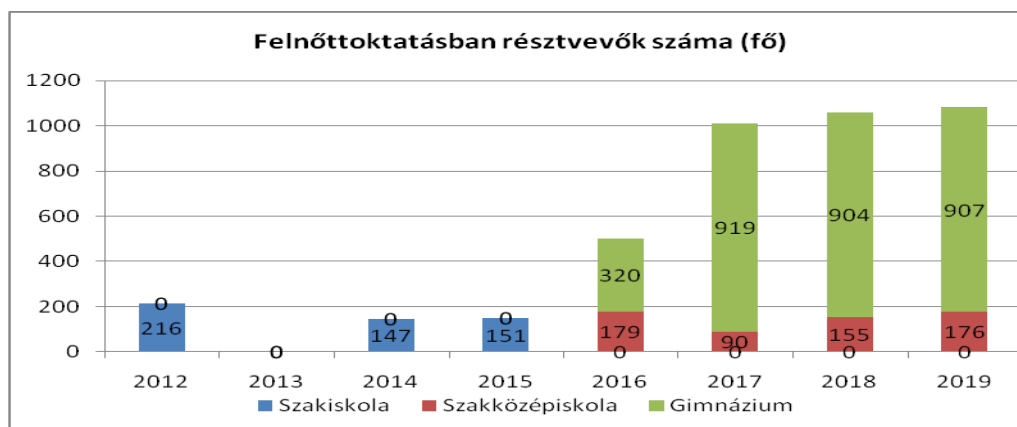

A 14. táblázat adatai igen hiányosak. A TEIR adatbázisban csak a táblázatban található statisztikai adatok lelhetők fel. Így csak arról kapunk képet, hogy mennyien vettek részt a vizsgált időszakban középfokú felnőttoktatásban, arról azonban nem, hogy milyen arányú volt a különböző képzési típusokban résztvevők száma.

14. táblázat – A felnőttoktatásban résztvevők megoszlása

(TEIR adatbázisból)

Év	Középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	Szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők		Szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők		Gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők	
	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2012	609	216	35,5%	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat
2013	614	0	0,0%	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat
2014	630	147	23,3%	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat
2015	753	151	21,1%	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat
2016	499	0	0%	179	35,9%	320	64,1%
2017	1 009	0	0%	90	9,4%	919	91,1%
2018	1 059	0	0%	155	14,6%	904	85,4%
2019	1 083	0	0%	176	16,3%	907	83,7%

c) közfoglalkoztatás

A mélyszegénységben élők, valamint a végzettség nélküliek nem képesek az inaktivitásból önállóan kilépni. A tartós inaktivitás, az alacsony jövedelmi helyzet olyan „rossz köröket” eredményez, amelynek megtörése intézményi támogatás nélkül nem lehetséges. A közfoglalkoztatás segítheti a mélyszegénységben élőket az inaktivitásból való kilépésre. Az inaktivitásból való kilépés a társadalmi elutasítottságon javíthat, illetve jó esetben megszüntetheti azt.

Az Önkormányzat a Kőkert Kőbányai Nonprofit Közhasznú Kft-t (a továbbiakban: Kőkert Kft.) bízta meg a kerületi közfoglalkoztatás szervezésével, lebonyolításával. 2009-től az „Út a munkába” programmal kezdték meg a feladatellátást, mely 2010-ben zárult le. 2011-ben az „Új közfoglalkoztatási terv 2011” indult el, melyhez a központi költségvetési támogatásokat, a támogatások mértékét és feltételeit a 375/2010. (XII. 31.) Korm. rendelet szabályozta. A Kőkert Kft. a X. kerületi közfoglalkoztatás elősegítése érdekében a következő négy pályázaton is sikeresen vett részt:

- értékteremtő közfoglalkoztatás – 8 óra/munkanap,
- TÁMOP 1.1.3. szerinti foglalkoztatás – 8 óra/munkanap,
- OFA közmunkaszervező foglalkoztatása – 6 óra/munkanap,
- foglalkoztatás a téli közmunka program keretében – 6 óra/munkanap.

A 2012. évben február hótól decemberig 100 főt foglalkoztattak napi hat órás munkaidőben, a Munkaügyi Központ közvetítésével, 2013-ban a létszám 114 főre növekedett. Ezen túl 18 fő foglalkoztatása valósult meg egyéb támogatott foglalkoztatásban. A közfoglalkoztatottak 2012 óta az önkormányzati tulajdonú zöldterületeken és intézményekben látták el feladatukat, jellemzően végzettséget nem igénylő munkakörökben.

A Kőkert Kft. minden pályázati lehetőséget megragad annak érdekében, hogy a közfoglalkoztatás a kerületben kiválóan működjön. Érdemes megemlíteni a legutóbbi uniós pályázatot (Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program 8.1.1-17/2015/2016/0001 munkaerőpiac program 50 év felettieknek), amelyen 11 fő foglalkoztatására nyertek lehetőséget. A 11 fő napi 8 órás foglalkoztatása megvalósult, és a pályázat lejártát követően mind a 11 fő a Kőkert Kft. főállású munkavállalója lett.

A közfoglalkoztatottak száma évről-évre csökken annak ellenére, hogy a Kőkert Kft. pályázatokon folyamatosan részt vesz. A 2017-es évben is indultak a VEKOP pályázaton, mely 2017. november 15-étől 2018. július 14-éig, 8 hónapon keresztül, 100%-os Munkaügyi Központ támogatással megvalósult. Ezt további négy hónap egészíti ki, melynek forrását a Kőkert Kft. biztosítja. A program 2018. november 14-éig tartott. A programban mindösszesen 11 fő vett részt, akiket a Kőkert Kft. várhatóan saját állományba átvesz. A 2018. évben is folytatódott a közfoglalkoztatás, a pályázat 2018. március 1-jétől június 30-áig tartó időszakában ismét csak 11 fő közfoglalkoztatására került sor. A 2018. július elsején induló időszakban a 11 fő foglalkoztatása folytatódott. A pályázat 2019. február 28-áig tart.

A megengedett 25 fős létszámot feltölteni nem tudták, ennek valószínűsíthető okaként a következőket jelölték meg:

- orvosi alkalmasság hiánya,
- munkaerőpiacon történő elhelyezkedés.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

Az Önkormányzat által tervezett beruházások az elérhető európai uniós forrásoktól függően ütemezetten indíthatók. A foglalkoztatáshoz való hozzáférés egyenlő esélyét elősegíti, hogy minden európai uniós forrásból finanszírozandó beruházás esetén közbeszerzéssel kerül kiválasztásra a beruházás előkészítésének és megvalósításának valamennyi szereplője.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A kerületben működő Bárka Kőbányai Humánszolgáltató Központ (a továbbiakban: Bárka) prevenciósz tevékenységgel és folyamatos fejlesztő pedagógiai tevékenység mellett önkéntesek és egyetemi hallgatók bevonásával 2012-ben mintegy 100 diáknak segített abban, hogy eredményes javítóvizsgát tegyenek, ezzel megkönnyítve továbbtanulásukat, illetve munkaerő piaci elhelyezkedésüket. A segítő munka azóta is folyamatos, és 2016-tól új jogszabályi és szervezeti keretek között működő Bárka Kőbányai Humánszolgáltató Központ Család- és Gyermejkölési Központja (a továbbiakban: Gyermejkölési Központ) speciális szolgáltatások keretében végzi ezt a tevékenységet. Évente átlagosan 50 – 60 rászoruló gyermek és fiatal eredményes iskolai beilleszkedését, a köznevelési intézményekben történő benmaradását és tanulási nehézségeik korrekcióját segítik a feladatellátás során. Ezentúl segítik azon gyermekek, fiatalok pótvizsgára való felkészítését is a fejlesztőpedagógusok, akik év közben már kapcsolatban állnak velük. A pótvizsgára való felkészítésnél külső humánerőforrás nem áll rendelkezésre, ezért a felkészítendő gyermekek létszámát sajnos nem tudják növelni.

A kerületben működő CIKK Egyesület 2013. májusától a TÁMOP-3.3.9.A-12/1 „A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai lemorzsolódását csökkentő intézkedések támogatása” című pályázat keretében Kőbányán a Radar Ifjúsági Információs és Tanácsadó Irodában (a továbbiakban: Radar) Tanodát indított, mely pályázat alatt 45 általános és középiskolai diák felzárkózását segítették, melyek kiegészültek az ingyenesen igénybe vehető pszichológiai, diákjogi, továbbtanulási és munkaügyi tanácsadással.

A Tanoda Program sikeresen működött a pályázat 2014. áprilisi befejezésig. A Tanoda programjába nem toborozható diákok sem maradtak segítség nélkül, számukra kortárs segítők, iskolai közösségi szolgálatot ellátók, illetve gyakorlatukat töltő egyetemisták is segítettek a felmerülő nehézségek megoldásában.

A 2014-2016 közötti időszakban a Radarban állandósultak a fiatalok számára igénybe vehető szolgáltatások, illetve a szolgáltatások személyi feltételei is megszilárdultak. Állandó szolgáltatások a következők voltak:

- tanulmányi felzárkóztatás, korrepetálás,
- jogi-diákjogi, illetve pszichológiai tanácsadás,
- ismerkedés a munka világával: önéletrajzírás, pályaaorientációs és továbbtanulási tanácsadás

- információnyújtás a fiatalok számára a kedvezményekről, diákmunka lehetőségekről, krízisellátó helyekről.

2017 szeptemberében a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP) keretén belül elnyert pályázatával a CIKK Egyesület ismét elindította a Tanoda programsorozatát. A 2019-ig működő programban 30 általános iskolás fejlesztő és szabadidő foglalkozáson vehet részt. A program fő célja a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkózási esélyeinek növelése, az oktatási esélykülönbségek, továbbá az iskolai lemorzsolódás csökkentése. Fontos, hogy a résztvevők számára célokat, pályaaorientációt adjanak és támogassák őket készségeik és képességeik kibontakoztatásában. A személyre szabott fejlesztési program célja, hogy a bevont tanulók iskolai eredményei javuljanak. Ezt fejlesztőpedagógusok bevonásával, egyéni fejlesztési tervek készítésével, félévenkénti felülvizsgálatával, korrigálásával kívánják elérni.

Az egyéni, illetve a kis csoportos fejlesztő foglalkozások hatékony segítséget nyújtanak. Növelik a gyermekek önbizalmát, segítik elfogadásukat, iskolai teljesítményüket. Természetesen most is tartják azt, hogy a Tanoda programjába nem toborozható diákok se maradjanak támogatás nélkül. Számukra kortárs segítők, iskolai közösségi szolgálatot végző, illetve gyakorlatukat töltő egyetemisták segítenek a felmerülő nehézségek megoldásában.

2014 óta a Radarban elérhető szolgáltatások folyamatosan bővülnek aktuális igényeknek és érdeklődésnek megfelelően. Az önkéntesség népszerűsítése érdekében és az Eurodesk partnerségnek köszönhetően a CIKK Egyesület lehetőséget kínál az Erasmus+ különféle programjaiban való részvételre annak érdekében, hogy a fiatalok kipróbálhassák magukat olyan élethelyzetben is, melyre például iskolai vagy munkaközösségben nincs lehetőségük.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A Bárka Lélek-Pont hajléktalan személyek átmeneti szállásának munkaerő-piaci pillére mind a szálló lakóinak, de bármely betérő ügyfélnek minden információs és tárgyi eszközt biztosít, amely a sikeres munkaerő-piaci elhelyezkedéshez elengedhetetlen (telefon, internet használat, önéletrajzírás, készségek fejlesztése, információ nyújtása). Céljuk, hogy szolgáltatásaikkal lehetőséget, esélyt kínáljanak a munka világába való eredményes és tartós visszakkerülésre.

A Bárka álláskereső szolgáltatását azok a helyi lakosok tudják igénybe venni, akik álláskeresők, álláskeresési támogatásokra nem jogosultak, esetleg munkahelyváltási problémával küzdenek. A munka nélkül maradt ügyfelet mind lelkiileg felkészítve, mind hasznos információkkal és ismeretanyaggal ellátva engedik el. A Bárka álláskeresési tanácsadásának célja, hogy segítséget nyújtson az álláskeresőknek, és képessé tegye őket az önálló és hatékony munkakeresésre, elhelyezkedésre. Ennek megvalósulásához járul hozzá az álláskereső klub is, mely az önálló álláskereséshez biztosít lehetőséget. Az elhelyezkedést segítő egyéni tanácsadás során megtanítják a klienseket az önálló álláskeresésre.

A program célja:

- a munkanélküliek megismerik a hatékony álláskeresési technikákat,
- jobban meg tudják fogalmazni a munkaerőpiacon eladható képességeiket,
- motiváltabbá, elkötelezettebbé válnak a munkába állás terén,
- megismerik egymást és a program alatt, majd azt követően egymás segítségére lehetnek a sikeres elhelyezkedés érdekében.

Az álláskeresési tanácsadás keretén belül 2017 márciusában a klub újraindult Noé Álláskereső Klub néven. A kététhetente tartott foglalkozásokba az ügyfelek menet közben is bekapcsolódhatnak. Az ülések hangvétele oldott, így a résztvevők szabadon kifejezhetik a bennük felmerülő kérdéseiket, igényeiket az egyes foglalkozások tartalmát, folyását illetően.

15. táblázat – A Bárka álláskereső szolgáltatás ügyfélforgalma

Ügyfélforgalom	01.	02.	03.	04.	05.	06.	07.	08.	09.	10.	11.	12.	Összes
2012	73	119	94	83	69	86	103	74	93	94	83	68	1039
2013	43	46	71	25	47	26	72	60	92	94	65	64	705
2014	71	77	80	90	111	106	90	43	93	69	29	66	925
2015	5	6	7	6	5	4	9	5	7	8	4	4	70
2016	6	5	19	4	5	4	9	4	11	17	6	4	94
2017	13	26	31	9	15	38	26	16	52	32	15	54	327

A 15. táblázat legszembetűnőbb változása, hogy 2015-ben drasztikusan lecsökkent az álláskeresők száma. A 2015 és 2016-os adatok a Bárkával együttműködési megállapodást kötött ügyfelek számát tartalmazzák. Az álláskeresők közül mindkét évben többen igénybe vették az Önkormányzat különböző támogatásait is. A 2017. évben a 2016. évhez viszonyítva több, mint háromszorosára nőtt az álláskeresők száma.

A legnehezebb helyzetben a kiskorú gyermekeiket egyedül nevelő anyák, valamint az egyedül élő, illetve rokkantnyugdíjból, vagy csupán önkormányzati támogatásokból, esetlegesen baráti kölcsönökből élő lakosok vannak. Őket még fokozottabban sújtják a munkanélküliségből eredő anyagi nehézségek, létfenntartási problémák, amit a saját, valamint a családjukban felmerülő egészségügyi problémák csak tovább súlyosbítanak. A munkavállalási tanácsadáson általában hosszabb távú együttműködéssel vesznek részt az ügyfelek. Elhelyezkedésüket általában alacsony iskolai végzettségük, egészségügyi problémájuk, egyedülálló anya státuszuk, nyugdíj körüli életkoruk, valamint alkalmazkodási, együttműködési nehézségeik még tovább akadályozzák.

A 2017-es évben az álláskeresők száma újfent emelkedett, és az ügyfélforgalom is megnövekedett, vagyis az álláskeresők egy része rendszeresen eljött a következő időpontokra is, amelyeken problémájuk megoldásához több aspektusból is támogatást kaptak. Az ügyfelek legnagyobb része megváltozott munkaképességű, ezen belül gyakori a pszichiátriai problémával is küzdő kliens. A mozgásszervi megbetegedés miatt megváltozott munkaképességű ügyfeleknél – akik általában ülőmunkát keresnek – gyakori, hogy csupán általános iskolai végzettséggel rendelkeznek, nincs szakmájuk, és számítógépet sem kezelnek. Az álláskeresőknél gyakran előfordul, hogy valójában nincsenek munkavégzésre alkalmas fizikai vagy pszichés állapotban.

16. táblázat – Iskolai végzettség szerinti megoszlás a munkanélküliek körében

Iskolai végzettség	2012	2013	2014	2015	2016	2017
8 osztálynál kevesebb	7%	45%	0	1%	0	1%
8 általános	42%	14%	50%	47%	43%	45%
Szaktanús	24%	31%	10%	15%	27%	24%
Középiskola (szakközép, gimnázium)	21%	4%	32%	30%	23%	21%
Felsőfokú	6%	6%	8%	7%	7%	9%

A táblázatból látszik, hogy öt év statisztikai adatait elemezve a csupán a 8 általánost végzett munkanélküliek száma kiugróan magas, ami összefügghet a romló egészségi állapotuk miatti alacsonyabb szintű terhelhetőségükkel is. A szaktanús végzettségű ügyfelek is hasonló helyzetben vannak, fizikailag már nem bírják a nehezebb munkát, helyettük inkább fiatalokat alkalmaznak. Magas maradt a középiskolát végzettek aránya, a gimnáziumi érettségivel rendelkezők száma viszont visszaesett az előző évekhez képest. A diplomások esetében 2012-es és 2013-as évben volt a legalacsonyabb a munkanélküliek száma, de sajnálatos módon ez ismét növekedésnek indult. Ennek oka lehet, hogy elavultak az ismereteik, vagy más ok miatt nem tudnak megfelelni a munka világában támasztott elvárásoknak, illetve nehezíti az elhelyezkedést a pszichiátriai betegség megléte még akkor is, ha végzettségük, nyelvtudásuk munkára alkalmassá teszi őket.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

2015 szeptemberében 33 kérdéses kérdőívben vizsgáltuk a Polgármesteri Hivatalban, valamint az Önkormányzat által fenntartott intézményekben dolgozó munkatársak életkörülményeit. Kitöltésre először a Polgármesteri Hivatal dolgozói kapták meg a kérdőívet. A kiküldés a hivatali levelezőrendszeren keresztül

történt, magyarázattal, valamint a kérdőív kitöltésének fontosságára való figyelemfelhívással. A Polgármesteri Hivatal dolgozói létszáma az intézményekben dolgozó technikai munkatársakkal együtt 450 fő volt a kiküldés idején, a visszaküldött kérdőívek száma: 211 db. Ez az arány jónak mondható, ha az intézményekből visszaérkezett kérdőívekkel összehasonlítjuk, valamint a visszaküldött és kitöltött kérdőívekből arra következtethetünk, hogy a Polgármesteri Hivatal dolgozói fontosnak tartották a kitöltést és a visszaküldést.

Ezt követően a kerületi intézmények, óvodák, iskolák, önkormányzati fenntartású gazdasági társaságok kapták meg a kérdőívet. Itt lehetőség volt a nyomtatott formában, valamint az anomin módon elmentett kérdőívek elektronikus úton történő visszaküldésére.

A következő táblázat azt mutatja meg, hogy a Polgármesteri Hivatal és a kerületi intézmények részéről milyen arányban érkeztek vissza a kérdőívek.

17. táblázat – A visszaküldött kérdőívek intézményi megoszlása:

Intézmény	Összlétszám	Visszaküldött kérdőívek száma	%
Polgármesteri Hivatal	450 fő	211	46,8
Bölcsődék	223 fő	70	31,4
Óvodák	450 fő	238	52,8
Iskolák	811 fő	33	4,1
Egyéb intézmények	276 fő	75	27,2
Összesen:	2210 fő	627	28,4

A táblázatból látható, hogy a kitöltést illetően az óvodákban dolgozó munkatársak (a munkavállalók több, mint a fele) voltak a legaktívabbak, őket a Polgármesteri Hivatal dolgozói követték.

Az iskolákból visszaérkezett kérdőívek száma – az iskolában dolgozó közalkalmazottak számához viszonyítva – sajnos elenyésző. A kérdőív értékelésénél a nagyon alacsony számú (4,1%) visszaérkezett válasz nem releváns.

A kérdőív elemzéséből látható volt, hogy a kerületi közszférában foglalkoztatottak nem tartoznak a mélyszegénységben élők közé. A dolgozók nagy része a középosztályhoz tartozó, ám jelentős megtakarítással nem bírnak, a fizetés általában a napi létfenntartásra, a rezszi kifizetésére elég. A szóveges válaszokból látható, hogy az itt dolgozók a számlák, hiteltörlesztés kifizetését tartják elsődleges célnak. Sokan inkább nem nyaralnak, nem mennek színházba, kulturális eseményekre, fodrászhoz, kozmetikushoz annak érdekében, hogy ne legyen köztartozásuk.

Az alacsonyabb fizetésű – többnyire fizikai – munkavállalóknál előfordul, hogy a számlák kiegyenlítése is nehézségbe ütközik, de ezt többnyire családi, baráti segítséggel, kölcsönrel oldják meg.

Az Önkormányzatnál immár három éve bevezetett színházlátogatás, a helyi közösségnek szóló ingyenes rendezvények azt a hiányt – kulturális programok látogatása – töltik ki, mely a kérdőívek értékelésekor szignifikánsan megmutatkozott. Érdeemes és hasznos ezen programokat a következő öt évre szóló HEP intézkedési tervébe beemelni, mert ezen programok biztosításával az Önkormányzat növeli a közszférában dolgozók megbecsülését, és ezáltal a komfortérzetét is.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A foglalkozási diszkrimináció elsősorban a munkahelyi felvételnél, másodsorban az elbocsátásoknál érezteti hatását. Mértéke és a munkaerő-piaci státusz között erős összefüggés található. A nem foglalkoztatott csoportja (munkanélküliek és inaktívak együtt) és azokon belül a roma származású nem foglalkoztatottak szenvedték el legnagyobb valószínűséggel a hátrányos megkülönböztetést eddigi életútjuk során. A munkaerőpiacról való korai kiszoruláshoz leginkább az egészségi állapottal, a származással és az életkorral összefüggő foglalkoztatási diszkrimináció járul hozzá.

Nincsen kerületi statisztika arra vonatkozóan, hogy a munkakeresők mekkora százalékát érte a munkafelvétel során diszkrimináció, ezért ebben a témakörben elemzés nem lehetséges.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az Szt. 2015. március 1-jétől hatályba lépett változása jelentősen átalakította a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszerét. A finanszírozás rendszerének átalakulása mellett élesen elválasztásra kerültek az önkormányzat és a járási kormányhivatal segélyezéssel kapcsolatos feladatai.

A Képviselő-testület 2016. március 1-jétől a korábbi jövedelmi határok emelésével jelentősen bővítette az egyes szociális ellátásokra, illetve támogatásokra jogosultak körét, valamint egyes ellátások összege is emelkedett. Bevezetésre került az egészségügyi támogatás, mely a gyógyászati segédeszközökön túl az egészségi állapot megőrzését, illetve javítását szolgáló egészségügyi eszközre vagy szolgáltatásra is kérhető támogatás.

A kerület vezetése a fenti ellátásokon túl évek óta biztosítja minden kőbányai lakcímmel rendelkező gyermek számára a tanévkezdési támogatást, segíti a nyugdíjasok üdülési lehetőségeit és a karácsony közeledtével gondoskodik a rászoruló személyek és családok megajándékozásáról.

A Képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani.

18. táblázat – A települési támogatás adatai

Támogatási forma	2016		2017		2018	
	személyek száma (fő)	összeg (Ft)	személyek száma (fő)	összeg (Ft)	személyek száma (fő)	összeg (Ft)
Lakhatással kapcsolatos települési támogatás	1019	65 674 381	924	64 400 400	811	56 445 600
Hátralékrendezéssel kapcsolatos települési támogatás	71	21 279 592	37	10 638 632	21	6 38 142
Rendkívüli élethelyzetre nyújtott települési támogatás	4 476	57 976 991	4099	62 563 162	3937	64 337 750
Temetési kiadásokhoz nyújtott települési támogatás	202	14 844 000	201	14 470 000	159	11 655 000
Gyógyszerkiadások enyhítésére nyújtott települési támogatás	600	49 465 750	645	63 590 220	655	64 576 115
Összesen	6 368	209 240 715	5 906	215 662 414	5583	203 052 607

Az Szt. példálózóan sorolja fel azokat a területeket, amelyeken „különösen” javasolja a támogatást a krízishelyzetbe került személyek számára. Eszerint települési támogatás nyújtható különösen:

- a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,
- a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére,
- a gyógyszer-kiadások viseléséhez,
- a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére.

Az Szt. által meghatározott egyetlen kötelezettség az, hogy a Képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani.

Az Önkormányzat a szociális ellátásokról szóló 3/2015. (II. 20.) KÖKT rendeletében továbbra is igyekszik a lakosság részére minél szélesebb körű támogatást biztosítani. A Képviselő-testület szándéka szerint a támogatások jelentős részét természetbeni támogatásként biztosítja, ezáltal az egyes ellátások sokkal célzottabbá válnak. Természetbeni juttatásként biztosítja az Önkormányzat az erdei iskola, vagy más

óvodai, iskolai tábor támogatását, a települési támogatás szolgáltatóhoz történő utalását, valamint tűzifa biztosítását.

A munkaerőpiacra való visszasegítés időben elhúzódó folyamat, hiszen az aktív korúak ellátásában részesülők jelentős része évek óta inaktív, ráadásul a tartós munkanélküliség okaként vagy következményeként összetett problémákkal küzd. Mindezek miatt a probléma rendezése nem azonnal és nem kizárólag egy szervezettől várható. Eredményt csak úgy lehet elérni, ha ebben a sokszereplős modellben a különböző szervezetek saját szolgáltatásaikkal – egymásra épülve, egymást kiegészítve – járulnak hozzá a nem foglalkoztatottak munkaerő-piaci helyzetének javításához. Megfelelő feladatelosztással elkerülhető a párhuzamos szolgáltatások működtetése, a szakterületek közötti kompetenciahatárok elmosódása, az érintettek felesleges terhelése. A Bárka munkatársai szükség szerint minden ügyfél részére tájékoztatást nyújtanak a pénzbeli és szociális ellátások formáiról, és segítik az azokhoz való hozzáférést is.

Az Önkormányzat a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére települési támogatást nyújt. A szolgáltatás lényege, hogy a közüzemi díjakkal, lakhatási költségekkel és lakáshittel adós családokon, embereken segítsen. A hátralékrendezéshez kapcsolódó települési támogatás legalább háromhavi vagy 50 000 Ft hátralék esetén igényelhető. A támogatás mértéke a 300 000 Ft-ot meg nem haladó hátralék esetében a hátralékkezelésbe bevont összeg 80%-a, a 300 000 Ft-ot meghaladó, de 500 000 Ft-ot meg nem haladó hátralék esetén a hátralékkezelésbe bevont összeg 75 %-a. A Bárka adósságkezelője az adóssal közösen hátralékrendezési tervet készít. Az adós számára az együttműködés a folyósítást követő 12 hónapig kötelező. Az együttműködés során az adós köteles havonta legalább egy alkalommal az adósságkezelővel személyesen találkozni és tájékoztatni a hátralékrendezési tervben foglaltak végrehajtásáról. Ezzel elkerülhetővé válik újabb hátralék felhalmozása.

19. táblázat - A hátralékrendezés statisztikája

Év	Hátralékrendezésben részesülő családok száma	A támogatás összege
2015	82	14 059 eFt
2016	71	21 280 eFt
2017	37	10 639 eFt
2018	21	6 038 eFt

A települési támogatást a megszűnt lakásfenntartási támogatás helyett biztosítja a Képviselő-testület. Lakhatási települési támogatás a villanyáram-, a víz és a gázfogyasztás, a távhőszolgáltatás, a csatornahasználat és a személyszállítás díjához, illetve tüzelőanyag költségeihez igényelhető. A támogatás havi összege 4-6 000 Ft között kerül megállapításra a család összjövedelmének és a lakásfenntartási költség becsült összegének arányától függően. A támogatást az Önkormányzat egy éven keresztül minden hónapban elutalja a közüzemi szolgáltató részére.

20. táblázat - Lakhatási támogatás

Év	Lakhatási támogatásban részesülő családok száma	A támogatás összege
2015	922	27 355 eFt
2016	1 019	65 674 eFt
2017	924	64 400 eFt
2018	811	56 446 eFt

A Bárka az Önkormányzat általi hátralékrendezéshez kapcsolódó települési támogatáson túl a Hálózat Alapítványhoz benyújtott kérelmekkel is segíteni tudja azokat a személyeket/családokat, akiknek közüzemi-díj hátraléka van. Fontos momentum, hogy az adósságkezelési tanácsadó minden kérelmező esetén vizsgálja, hogy mely támogatási forma a leghatékonyabb segítség adott esetben. Szükség esetén akár mindkettő támogatási forma igényelhető. Az Önkormányzathoz és a Hálózat Alapítványhoz is csak akkor nyújtható be kérelem, ha az ügyfél együttműködik a Bárkával, rendszeresen tartja a kapcsolatot az adósságkezelőjével, a szükséges iratokat beszerzi és vállalja az önrész befizetését.

A Bárka adósságkezelési szolgáltatása a szociálisan rászorult személyek részére nyújtott lakhatást segítő támogatás. A szolgáltatás lényege, hogy az adós családoknak segítséget nyújtson az adósság

visszafizetésében. A támogatás az adósság visszafizetéséhez járul hozzá, míg az ehhez kapcsolódó tanácsadás segíti a családokat a felelős háztartásgazdálkodás kialakításában annak érdekében, hogy elkerüljék az ügyfelek az újabb adósságcsapdát. A tanácsadás során a támogatást igénylő az adósságkezelővel együttműködést köt. A felek megállapodnak abban, hogy a hátralékot felhalmozó hajlandó fizetni aktuális havi számláit, illetve a kötelezően vállalandó önrészt egyaránt. Fontos kitétel, hogy abban az esetben, ha a jogosult a vállalt feladatokat nem teljesíti, az egész támogatás visszafizetésére lesz kötelezett.

A Hálózat Alapítvány célja a szociálisan rászorult fővárosi lakosok támogatása lakásfenntartási költségeik kiegyenlítésében. A támogatható elmaradások a távhőszolgáltatási, víz-, szennyvízelvezetési, hulladékkezelési-díj kiegyenlítésében, illetve a lakbérhátralékban nyújt segítséget akkor, ha nincsen érvényes lakásbérleti szerződés. A támogatás mértéke attól függ, hogy melyik évben keletkezett az elmaradás. Az adósnak vállalnia kell az Alapítvány által megállapított szükséges saját rész megfizetését és ennek igazolását az adósságkezelő felé. A 2016-os évben 71 hátralékrendezéshez kapcsolódó települési támogatás és 56 alapítványi kérelem került benyújtásra, így mindösszesen 98 kőbányai család részesült a támogatás ezen formájában.

2012-ben az ügyfelek sokkal magasabb hátralék problémával keresték fel intézményt, mint az előző években, és nagy problémát jelentett, hogy megnőtt a hitelfelvétel miatt becsődölt háztartások száma. A 2012. év legnagyobb tartozásai ebből fakadtak, ekkor 28 148 142 Ft került kifizetésre adósságcsökkentési támogatás címén. Kőbányán nagyon szigorúan betartják az elő-, és az utógondozást is, ezzel elkerülve az újabb hátralék-felhalmozást.

21. táblázat – Az Önkormányzat és a Hálózat Alapítvány által kifizetett támogatások

Szolgáltatók	2016		2017	
	adósság-csökkentés	Hálózat Alapítvány	adósság-csökkentés	Hálózat Alapítvány
ELMÜ	950 340 Ft	-	379 524 Ft	-
Közös költség	7 376 426 Ft	2 094 116 Ft	3 473 642 Ft	240 019 Ft
Díjbeszedő	3 522 049 Ft	4 992 921 Ft	2 437 599 Ft	3 358 531 Ft
DHK	2 118 121 Ft	6 720 785 Ft	847 565 Ft	1 733 457 Ft
Főtáv	-	-	-	-
Gázművek	2 568 418 Ft	-	1 214 975 Ft	-
Lakbér	1 086 191 Ft	596 108 Ft	47 338 Ft	1 070 468 Ft
Vagyonkezelő Zrt.	224 584 Ft	800 000 Ft	229 356 Ft	-
Víz/ Csatorna	-	-	-	-
Összesen:	17 846 129 Ft	15 203 930 Ft	8 629 999 Ft	6 402 475 Ft

22. táblázat – A Hálózat Alapítvány által kifizetett támogatások

Szolgáltatók	2016		2017	
	alapítványi támogatás	ügyfél általi önrész	alapítványi támogatás	ügyfél általi önrész
Közös költségben számlázott víz, csatorna, szemétdíj	2 094 116 Ft	1 520 745 Ft	409 156 Ft	239 467 Ft
Díjbeszedő	4 992 921 Ft	2 169 832 Ft	2 377 090 Ft	1 876 874 Ft
DHK	6 720 785 Ft	2 852 898 Ft	2 011 333 Ft	1 049 976 Ft
Főtáv	-	-	53 194 Ft	22 798 Ft
Krízis lakbér	596 108 Ft	471 690 Ft	680 314 Ft	347 110 Ft
Víz/Csatorna	-	-	-	-
Vagyonkezelő Zrt.	800 000 Ft	287 970 Ft	-	-
Összesen:	15 203 930 Ft	7 303 135 Ft	5 531 087 Ft	3 536 225 Ft

23. táblázat – Álláskeresési segélyben részesülők száma

(TEIR adatbázisból)

év	15-64 év közötti lakónépesség száma	Segélyben részesülők (fő)	Segélyben részesülők (%)
2012	54982	69	0,1%
2013	52443	359	0,7%
2014	57303	353	0,6%
2015	56905	294	0,5%
2016	51141	298	0,6%
2017	53 443	295	0,55%

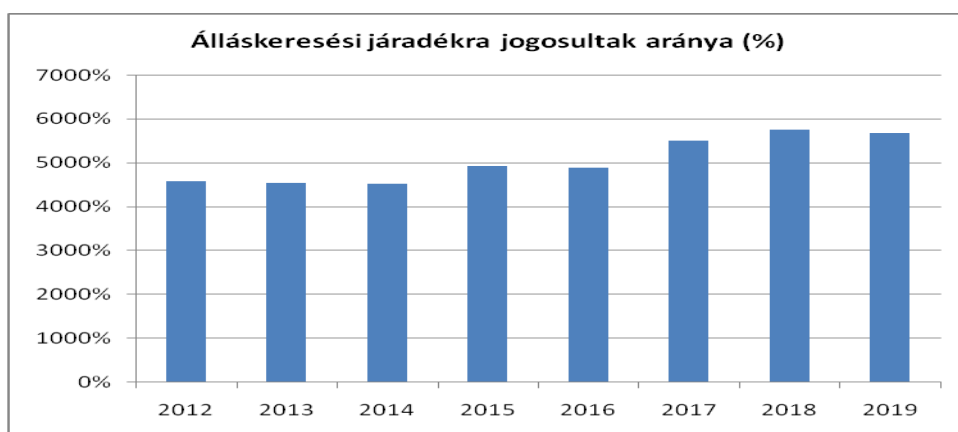
év	15-64 év közötti lakónépesség száma	Segélyben részesülők (fő)	Segélyben részesülők (%)
2018	53 597	243	0,45%
2019	53 154	232	0,44%

A 24. táblázat a járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek számának alakulását mutatja. Ennek elemzése során a tábla adatait idősorosan is figyelni kell, vagyis láthatjuk, hogy a 2013. évben növekedett az álláskeresési járadékra jogosultak száma, míg a nyilvántartott álláskeresők száma csökkent. A 2015. évben a nyilvántartott álláskeresők száma növekedett meg, és jelentősen csökkent az álláskeresési járadékra jogosultak száma. 2016-ban a nyilvántartott álláskeresők száma csökkent, míg az álláskeresési támogatásra jogosultak száma nagyon kis mértékben növekedett.

24. táblázat – Járadékra jogosultak száma
(TEIR adatbázisból)

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma		Álláskeresési járadékra jogosultak	
	fő		fő	%
2012	2 240		1 024	45,7%
2013	1 806		817	45,2%
2014	1 740		786	45,2%
2015	1 530		751	49,1%
2016	1 209		589	48,7%
2017	925		509	55,0%
2018	723		415	57,4%
2019	646		366	56,7%

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakásállományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a

lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Az Önkormányzatot a lakhatás megoldásával kapcsolatban igen sok elhelyezési kötelezettség terheli. A szanalni kívánt lakásokban élő családok elhelyezésével kapcsolatos feladatok megoldása is nagy gondot jelent. Az önkormányzati lakások egy jelentős része műszakilag rendkívül rossz állapotú, azok felújítása nem gazdaságos. A nem megfelelő minőségű lakások fenntartása, valamint a bérlők tartozásai az Önkormányzatnak tetemes veszteséget okoznak.

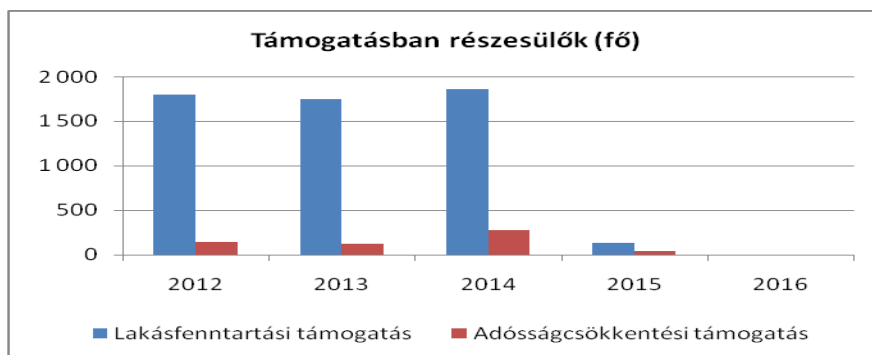
Az említett problémák megoldása érdekében az Önkormányzat megalkotta és 2013-ban elfogadta, majd 2015-ben felülvizsgálta a kerület lakáskonceptióját. Alapvető cél volt, hogy az Önkormányzat átfogó képet kapjon a tulajdonában álló lakás célú ingatlanok rövidebb, illetve hosszabb távú hasznosításának lehetőségéről, továbbá dönthessen a műszaki, üzemeltetési, esetleges kerületfejlesztési szempontok figyelembevételével a további hasznosítási lehetőségek kérdésében. Az Önkormányzat a végrehajtási feladatok ütemezésével és megvalósításával egy hosszútávon gazdaságosan üzemeltethető és fenntartható lakásállományt, és ezzel együtt a bérlők számára megfelelőbb, élhetőbb életkörülményeket kíván biztosítani.

A lakásokról és a nem lakás céljára szolgáló helyiségekről szóló 32/2012. (IX. 24.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Lakásrendelet) alapján az önkormányzati lakások bérbeadása az Önkormányzathoz benyújtott kérelem alapján történik, mely az érintett hozzájárulásával lakásigénylési nyilvántartásban kerül rögzítésre és a beérkezéstől számított egy évig érvényes.

25. táblázat – Támogatásban részesülők

(TEIR adatbázisból)

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	Adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2012	1 798	147
2013	1 747	127
2014	1 857	279
2015	128	42
2016	nincs adat	nincs adat

A 2016. évtől a lakásfenntartási támogatás megszűnt, lakáscélú települési támogatás igényelhető.

a) bérlakásállomány

Az önkormányzati bérlakásokat korábban – a rendelet keretei között – a bérlők jövedelmi, vagyoni viszonyaitól függően szociális, illetve költség alapon adta bérbe az Önkormányzat. A Lakásrendelet alapján az Önkormányzat elsődlegesen szociális alapú lakbérrel adja bérbe a lakásait. A szociális lakbért továbbra is a jövedelmi, vagyoni viszonyok alapján határozzák meg, azonban a jogszabály összeghatárhoz kötötten differenciál, hogy ki jogosult a minimum lakbér megfizetésére és ki az, akinek kisebb mértékben megnövelt lakbért kell fizetnie. A bérleti jogviszony megszűnését követően – a lakás birtokba adásáig – az első két hónapban a jogcím nélküli lakáshasználó a lakbér mértékével megegyező összegű, míg a harmadik hónaptól ennek kétszeresét jelentő használati díjat köteles megfizetni.

2016. végéig a lakás és nem lakás célú helyiségek tekintetében 5 peres eljárás, 13 felszámolás, 60 fizetési meghagyás és 779 végrehajtási eljárás van folyamatban. A 2016. évi záró állapot szerint a nem lakás célú helyiségekre az Önkormányzat kintlévősége 336 544 eFt, amiből a 2016. évi növekmény 24 822 eFt. A 2017. év folyamán a lakás, nem lakás céljára szolgáló helyiségek és területek bérbeadásához kapcsolódóan 87 peres eljárás indult. Felszámolási eljárás kezdeményezésére és fizetési meghagyás kibocsátására nem került sor. A 2017. évben 2 darab nem lakás céljára szolgáló helyiség kiürítésére irányuló végrehajtási eljárás zárult le az ingatlan kiürítésével. A 2017. december 31-i záróállomány szerint a bérbeadással hasznosítható nem lakás célú helyiségekre és területekre az Önkormányzat göngyöltett kintlévősége 219 987 eFt. Ez az összeg 2018. november 30-ai állapot szerint 218 998 934 Ft volt.

Az elmúlt időszakban az önkormányzati bérlakás iránti kérelmek száma megsokszorozódott. Évről-évre egyre több ügyfél kér segítséget az Önkormányzattól lakásproblémája megoldásához. A pénzügyi megszorítások miatt az Önkormányzat lehetőségei is korlátozottá váltak, ezért anyagi forrás hiányában egyelőre nem áll módjában megfelelő számú önkormányzati lakást építeni, illetve felújítani. Kőbányán a bérlakások állapota – részben a lakóépületek adottságai miatt (sok a régi építésű, szigetelés nélküli épületben lévő lakás) részben a bérlők által elmulasztott karbantartási kötelezettségek miatt – igen leromlott. A jó állapotú téglalakások jelentős részét az elmúlt évtizedekben a bérlők megvásárolták. A megmaradt, többnyire földszintes épületekben kisméretű, korszerűtlen lakások vannak, melyek nagy részét a korabeli építkezés miatt az alulról vizesedés jellemzi. A lakóépületek és lakások szigetelésére több 10 millió Ft-ot költött az Önkormányzat az elmúlt években, de a szigetelés nélküli lakások többségében a problémát még nem sikerült orvosolni.

2016. évben az Önkormányzat 20 db lakást újítottatott fel teljeskörűen, azaz ezen lakásoknál a teljes körű gépészeti és elektromos rendszereket, nyílászárókat cserélték, a lakásokban új burkolat készült és a tisztasági festés is megtörtént. A 18 db lakásból 2 piaci bérbeadásra, 5 szolgálati lakás céljára, 5 db lakóépület miatti kiürítéshez kapcsolódó átköltöztetés (Hős u. 15/a-b, Bihari u. 8/c, stb.) miatt és 8 db egyéb szociális bérbeadásra (pl. Lélek Program) készült el. Általában azonban elmondható, hogy a lakásállomány műszaki állapotában pozitív változás nem történt. A lakások és lakóépületek műszaki állapota összességében az elmúlt évekhez képest jelentősen nem változott, az épületek egy részében csak részleges felújítás (tetőfelújítás, víz- és szennyvíz vezetékrendszer részleges cseréje) valósult meg, új lakásépítés nem történt.

Az önkormányzati bérlakások száma a 2015-ös évig folyamatosan csökkent, míg a 2016. évben a lakások száma – az év folyamán az Önkormányzat által vásárolt 3 darab és a Magyar Állam tulajdonából az Önkormányzat tulajdonába került 248 darab (MÁV telep) lakásának köszönhetően – jelentősen megnövekedett, így a 2016. év végére – figyelembe véve az időközben értékesített lakások miatti csökkenést is – a lakásállomány összesen 242 darab lakással gyarapodott. 2017. december 31-re a lakásállomány – a 2016. évi záró állományhoz képest – összességében 12 darab lakással, 2 535 darabszámú állományra csökkent, 2018 végére az Önkormányzat lakásállománya mindösszesen 2 529 db.

26. táblázat – A bérlakások komfortfokozat szerinti megoszlása

2016. december 31.					
	Összkomfortos	Komfortos	Félkomfortos	Komfort nélküli	Szükséglakás
Ligettelek	329	192	9	28	6
Újhegy	129	111	28	15	2
Óhegy	238	569	35	126	6
Gyárdűlő	48	157	44	148	2
Kőbánya-Kertváros	0	3	0	0	0
Felsőrákos	52	29	3	5	0
Keresztúri-dűlő	3	5	0	3	0
Laposdűlő	4	90	63	116	0
Népliget	0	3	0	0	0
Kúttó	0	0	0	0	0
Téglagyárdűlő	1	34	8	2	1
Más kerület	3	0	0	0	0
Összesen:	804	1093	190	443	17

2017. december 31.					
	Összkomfortos	Komfortos	Félkomfortos	Komfort nélküli	Szükséglakás
Ligettelek	327	188	9	24	5
Újhegy	129	101	23	13	2
Óhegy	237	542	32	109	6
Gyárdűlő	48	142	39	122	2
Kőbánya-Kertváros	0	3	0	0	0
Felsőrákos	52	28	3	5	0
Keresztúri-dűlő	3	25	0	3	0
Laposdűlő	4	78	59	106	0
Népliget	0	8	0	0	0
Kúttó	0	0	0	0	0
Téglagyárdűlő	1	42	8	2	1
Más kerület	3	1	0	0	0
Összesen:	804	1158	173	384	16
2018. december 31.					
	Összkomfortos	Komfortos	Félkomfortos	Komfort nélküli	Szükséglakás
Ligettelek	327	188	9	24	5
Újhegy	128	101	23	13	2
Óhegy	236	538	32	109	6
Gyárdűlő	48	142	39	122	2
Kőbánya-Kertváros	0	3	0	0	0
Felsőrákos	52	28	3	5	0
Keresztúri-dűlő	3	25	0	3	0
Laposdűlő	4	78	59	106	0
Népliget	0	8	0	0	0
Kúttó	0	0	0	0	0
Téglagyárdűlő	1	42	8	1	1
Más kerület	3	1	0	0	0
Összesen:	802	1154	173	384	16

Az önkormányzati bérlakásállomány jellemzően a kerületben élő, alacsonyabb jövedelemmel rendelkező réteg egy jelentős részének biztosít lakhatást. Fontos kiemelni, hogy az Önkormányzat alkalmazza a piaci alapú bérbeadást. A pályázat alapján meghirdetett lakások bérbevételének feltételei:

- a pályázat a lakás bérleti díjára vonatkozó licitálással történik,
- a lakás havi bérleti díjának alsó határa: 1 000 Ft/m²/hó összeg, innen indul a licitálás,
- a közüzemi díjakat, a szemétszállítási díjat, a közös költség díját a bérlő a bérleti díjon felül köteles megfizetni,
- pályázati biztosíték: a pályázati biztosíték összege a lakás kéthavi minimális bérleti díjának megfelelő összeg. A pályázati biztosítékot a licitálást megelőzően a lakás címének feltüntetésével az Önkormányzat számlaszámára kell átutalni, vagy az Önkormányzat pénztárába befizetni. A bérlő köteles a bérleti szerződés megkötését megelőzően a Kőbányai Vagyonkezelő Zrt. (a továbbiakban: Vagyonkezelő Zrt.) részére a bérleti szerződéssel összefüggő követelések biztosítása érdekében kéthavi bérleti díjnak megfelelő összegű óvadékot megfizetni. A pályázati biztosíték összege a bérlő által fizetendő óvadékba beszámításra kerül,
- a bérleti jogviszony időtartama: a határozott idejű jogviszony legfeljebb öt év lehet. Ha a határozott idő lejártakor felmondási ok a bérlővel szemben nem áll fenn, a bérlő kérelmére a polgármester új lakásbérleti jogviszony létesítéséről dönthet.

Bevezetésre került a helyreállítási kötelezettséggel való bérbeadás. A 2016. évben 34 olyan bérbeadás realizálódott, melyben vállalták a helyreállítási kötelezettséget a szociális bérlakásra jogosultak. A pályázat során a bérbeadandó lakást a pályázni kívánók megtekinthetik, mely során adott lakás műszaki állapotáról és a helyreállítási kötelezettség tartalmáról a helyszínen tudomást és információt szerezhetnek. A pályázaton elnyert lakást a bérlőnek a műszaki leírásban szereplő tartalommal 6 hónap alatt kell teljesítenie. Felújítás ideje alatt a lakásba beköltözni nem lehet. A helyreállítási munkálatok befejezését követően a műszaki átvétel után köthető a lakhatásra irányuló lakásbérleti szerződés.

Az önkormányzati tulajdonú szükséglakásokat, valamint a komfort nélküli lakásokat (ha azok komfortosítása műszakilag nem megoldható) megüresedést követően az Önkormányzat kivonja a lakásállományból,

önállóan már nem adhatók bérbe csak esetlegesen lakásbővítési céllal hasznosíthatóak. A szükséglakások állománya 2012. évtől kezdődően lassú csökkenést mutat. A 2012. évben nyilvántartott 31 db szükséglakás 2016. év végére 17 db-ra csökkent. 2018-ban a szükséglakások száma 16 db. A lakások komfortfokozat szerinti csoportosítását bemutató táblázat számai is jól mutatják, hogy még mindig jelentős számban vannak a kerületben alacsony komfortfokozatú, vagy minden komfortot nélkülöző önkormányzati lakások. Számos bérlő élt továbbá az Önkormányzat által megteremtett ún. lakás-mobilitás lehetőségével, melynek keretében meglévő bérleményüket alapterületében, komfortfokozatában, vagy egyéb adottságaiban kedvezőbb lakásra cserélhette a korábbi lakás leadása mellett.

b) szociális lakhatás

Az Önkormányzat segítő szándékát bizonyítja, hogy önként vállalt feladatként valósítja meg a Lakhatási, Életviteli, Lelki-segítségnyújtási, Egzisztencia-teremtési Közösségi Programban (a továbbiakban: Lélek-Program) foglaltakat.

A Lélek-Pont a személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátás, feladatkör az Szt. 80.§ átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények f) pontja alapján: *hajléktalan személyek átmeneti szállása*. A Nemzeti Erőforrás Minisztériummal kötött támogatási szerződés alapján az Önkormányzat a kerületben elindította a Lélek-Programot, melyen belül kialakításra került a Lélek-Ház I. és a Lélek-Ház II., valamint 15 önkormányzati bérlakás felújítása is megtörtént. Az intézmény határozatlan időre szóló működési engedéllyel rendelkezik, engedélyezett férőhelyek száma: 30 fő. Az intézményben a 2012. évi átadás óta 612 ember fordult meg, és kapott a szükséghelyzetének megfelelő segítséget.

27. táblázat – A Lélek-Program forgalmi adatait, kihasználtsági-mutatóit mutatja be:

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Programot felkereső személyek száma - esetszám	107 fő	55 fő	70 fő	133 fő	126 fő	121 fő
Felvételt nyert, beköltözött személy	42 fő	23 fő	19 fő	48 fő	25 fő	34 fő
Aktív kliens, tárgyév december 31-én (KSH)	26 fő	20 fő	28 fő	28 fő	29 fő	30 fő
Bérleménybe kiköltözött, utógondozásban részt vevő kliens	0 fő	16 fő	18 fő	11 fő	3 fő	8 fő
A beköltözést visszamondta	15 fő	16 fő	19 fő	60 fő	64 fő	67 fő
Nem felelt meg/igazolások hiánya	45 fő	20 fő	26 fő	27 fő	3 fő	11 fő
Intézményi jogviszony megszüntetése	23 fő	12 fő	12 fő	16 fő	9 fő	14 fő
Intézményi várólistán lévő ügyfelek	10 fő	12 fő	15 fő	28 fő	16 fő	9 fő

A Lélek-Pont hajléktalan személyek átmeneti szállása a szociális munka keretében az alábbi szolgáltatási elemeket és szolgáltatások körét biztosítja szükség szerint:

- tanácsadás: álláskeresés, kapcsolatfelvétel a munkaadókkal, személyi iratok, igazolványok, igazolások beszerzése, pótlása, társadalombiztosítási ellátások ügyintézése, szociális ellátási lehetőségek felkutatása,
- esetkezelés: egyéni fejlesztési terv (gondozási terv), személyes gondok, egyéni problémák, krízishelyzetek megbeszélése, kiutkeresés stb.
- gondozás: egyénre szabott bánásmód, a családi és társadalmi kapcsolatok ápolásának segítése, az egyéni fejlesztési tervben foglaltak folyamatos felülvizsgálata, utógondozásban való részvétel,
- készségfejlesztés: átképzési, továbbképzési lehetőségek keresése,
- szolgáltatásokhoz való hozzáférés segítése: társadalombiztosítási ellátások ügyintézése, szociális ellátási lehetőségek felkutatása, kapcsolatfelvétel pénzügyekkel tartozásaik rendezése céljából, szakellátáshoz való irányítás, hivatalos ügyek intézésének segítése,
- az ellátott egyéni szükségletei szerint felügyelet és háztartási, vagy háztartást pótló segítségnyújtás: takarításhoz szükséges anyagok-eszközök, tisztálkodáshoz szükséges textília, mosás, vasalás, előtakarékosság, háztartási füzet,
- közösségfejlesztés: heti lakógyűlés, csoportfoglalkozások, szabadtéri közösségi programok, intézményen belüli közösségi élet szervezése a lakók önszerveződése által.

Bérleménybe költözés, utógondozás tapasztalatai: a Lélek Program elemeit teljesítő, aktívan együttműködő kőbányai illetékességű hajléktalan személyek esetében 2013-ban 10 lakásba 16 személy, 2014-ben 2

lakásba 1-1 férfi, 2015 márciusában az első házaspár, míg szeptemberben 2 lakásba 1-1 férfi, 2016-ban 1 nő, 2017-ben 1 nő, illetve 2 lakásba 1-1 férfi, továbbá egy pár költözésére tettek javaslatot. A fő szempontrendszer a programban eltöltött idő, az előtakarékoság összege, a pénzkézelés, jövedelem jellege, az elfogadott társadalmi normák követése, a lakókörnyezetben való együttélés minősége, lakógyűlésen, csoportfoglalkozáson való részvétel, valamint az absztinencia betartása alapján állítja össze. Ezen továbblépésre megérett személyek mellé szorgalom és konstruktivitás is társul. A tapasztalatok alapján elmondható, hogy egy-egy személy programban eltöltött 18-24 hónapja alatt a kliens aktív együttműködésével, illetve az egyéni fejlesztési tervek folyamatos monitorozásával-értékelésével érhető el a leghatékonyabb eredmény, azaz a fokozatosság elve alapján készítik fel a lakókat az intézményi kereteken kívüli életük újrakezdéséhez, ezáltal a normakövetés, a munka, a társadalomba történő eredményes visszatérésre. Mindemellett a hatékony pénzkézelés, a takarékoskodás fontossága döntő tényező a jövőbeni lakás fenntartásához és megtartásához.

A kiköltözést megelőzően együttműködési megállapodást kötnek az utógondozásról, melynek időtartama a bérleti szerződés időtartamával egyezik meg, majd a hosszabbítást követően további egy évre kötnek megállapodást. Az utógondozásban való részvétel kötelező, a szociális munkás lakásán keresi fel a klienst, illetve a Programirodán való megjelenés is elvárt, az együttműködés hiánya esetén a jelzés megküldésre kerül az Önkormányzat felé. A heti látogatások tapasztalatai alapján elmondható, hogy az esetek döntő többségében a Lélek Program munkatársaival kiköltözött klienseink együttműködnek, igyekeznek élni az újrakezdés lehetőségével, ugyanakkor a kudarcélmény, elutasítás feldolgozása továbbra is rizikótényező, előtérben a családi-párkapcsolati zavarokkal, mely néhány alkalommal az absztinencia feladásához vezetett.

A 2015 márciusában költözött házaspár, illetve októberben költözött személyek esetében a házaspár bérleti jogviszonyának hosszabbításához hozzájárultak, esetükben probléma nem állt fent. A két férfi közül egyikük esetében a bérleti jogviszony hosszabbítására 2017 első negyedévében került sor. A másik esetben a kliens a felkínált lehetőségeket elutasítván visszaesett alkoholfüggőségébe, majd kórházi kezelésre szorult, jelenleg alkohol rehabilitációs programban vesz részt, lakásról lemondott, mely egy pár számára került bérbeadásra.

28. táblázat – Az önkormányzati lakásba kiköltözött kliensek adatait mutatja be:

	2013	2014	2015. I.	2015. II.	2016	2017
Lakásszám	10 db	2 db	1 db	2 db	1 db	4 db
Kiköltözött személy	16 fő	2 fő	2 fő (pár)	2 fő	1 fő	5 fő
Utógondozásban részt vevők száma	16 fő	18 fő	11 fő	9 fő	3 fő	8 fő
Absztinenciát feladó, visszaesett személy	1 fő	2 fő	1 fő	0 fő	1 fő	0 fő
Lakáson történő személyes találkozások száma	172	195	127	82	102	112
Bérlemény elvesztése	0	0	0	0	2 eljárás folyamatban	1

A Bárka Gyermek Átmeneti Otthona (a továbbiakban: Átmeneti Otthon) biztosítja a krízishelyzetbe került anyák és gyermekeik ideiglenes lakhatását, ellátását. Az Átmeneti Otthon működéséről, statisztikai adatairól a HEP 4.1 pontja tartalmaz részletes információkat.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Lakás céljára nem lakás célú helyiséget a 2017. évtől nem adott bérbe az Önkormányzat.

d) lakhatást segítő támogatások

Lásd részletesen a 3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások pontnál.

e) eladósodottság

29. táblázat – Kintlévőség

2012. december 31-éig					
tételek	induló állomány (január 01.)	előírt bevétel (december 31-éig)	befolyt bevétel: (december 31-éig)	változás az induló állományhoz képest	záró állomány (december 31.)
Bérleti díj	242 223 501	333 964 109	283 469 141	50 494 968	292 718 469
Külön szolgáltatási díj	9 727 217	17 524 105	16 400 724	1 123 381	10 850 598
Víz-, és csatornadíj	52 297 966	62 712 465	42 169 910	20 542 555	72 840 521
Szemétszállítási díj, felvonó-használati díj, távhő szolgáltatási díj	45 225 432	82 150 891	71 869 619	10 281 272	55 506 704
Távhő szolgáltatási díj (DHK)	104 200 285	43 383 327	6 785 428	36 597 899	140 798 184
Egyéb üzemeltetés		20 647 966	20 647 867	99	99
Lakás összesen:	453 674 401	560 382 863	441 342 689	119 040 174	572 714 575
Bérleti díj j	209 833 235	254 833 819	191 642 022	63 191 797	273 025 032
Víz-, és csatornadíj	4 233 725	2 013 977	706 592	1 307 385	5 541 110
Elektromos áram, távhő szolgáltatási díj	8 824 979	61 695	46 149	15 546	8 840 525
Távhő szolgáltatási díj (DHK)	1 245 716	235 461	306 881	-71 420	1 174 296
Területhasználati díj	16 358 707	46 108 999	44 305 383	1 803 616	18 162 323
Egyéb üzemeltetés	0	6 289 127	7 154 406	-865 279	-865 279
Nem lakás összesen:	240 496 362	309 543 078	244 161 433	65 381 645	305 878 007
ÖSSZESEN:	694 170 763	869 925 941	685 504 122	184 421 819	878 592 582

2017. december 31-éig						
tételek	induló állomány (január 01.)	előírt bevétel (december 31-éig)	befolyt bevétel: (december 31-éig)	behajthatatlan	változás az induló állományhoz képest	záró állomány (december 31.)
Bérleti díj	433 050 732 Ft	437 181 892 Ft	419 762 712 Ft	0 Ft	17 419 180 Ft	450 469 912 Ft
Külön szolgáltatási díj	28 695 531 Ft	44 299 152 Ft	44 960 224 Ft	0 Ft	-661 072 Ft	28 034 459 Ft
Víz-, és csatornadíj	127 077 756 Ft	34 409 943 Ft	36 064 641 Ft	0 Ft	- 1 654 698 Ft	125 423 058 Ft
Szemétszállítási díj, felvonó-használati díj, távhő szolgáltatási díj	70 338 693 Ft	58 477 673 Ft	63 726 875 Ft	0 Ft	- 5 249 202 Ft	65 089 491 Ft
Távhő szolgáltatási díj (DHK)	202 366 440 Ft	3 698 884 Ft	4 635 144 Ft	0 Ft	- 936 260 Ft	201 430 180 Ft
Egyéb üzemeltetés	0 Ft	0 Ft	0 Ft	0 Ft	0 Ft	0 Ft
Lakás összesen:	861 529 152 Ft	578 067 544 Ft	569 149 596 Ft	0 Ft	8 917 948 Ft	870 447 100 Ft
Bérleti díj j	293 152 688 Ft	217 400 287 Ft	257 604 548 Ft	- 95 897 384 Ft	-136 101 645 Ft	157 051 043 Ft
Víz-, és csatornadíj	4 885 873 Ft	358 855 Ft	346 506 Ft	- 1 761 949 Ft	-1 749 600 Ft	3 136 273 Ft
Elektromos áram, távhő szolgáltatási díj	8 922 665 Ft	796 240 Ft	30 869 Ft	- 8 632 326 Ft	-7 866 955 Ft	1 055 710 Ft
Távhő szolgáltatási díj (DHK)	5 552 824 Ft	2 586 250 Ft	152 719 Ft	- 4 647 588 Ft	-2 214 057 Ft	3 338 767 Ft
Területhasználati díj	24 029 872 Ft	90 463 506 Ft	46 759 381 Ft	- 13 184 829 Ft	30 519 296 Ft	54 549 168 Ft
Egyéb üzemeltetés	0	0	0 Ft	0 Ft	0 Ft	0 Ft
Nem lakás összesen:	336 543 922 Ft	311 605 138 Ft	304 894 023 Ft	- 124 124 076 Ft	-117 412 961 Ft	219 130 961 Ft
ÖSSZESEN:	1 198 073 074 Ft	889 672 682 Ft	874 043 619 Ft	-124 124 076 Ft	-108 495 013 Ft	1 089 578 061 Ft

A DHK Hátralékkezelő és Pénzügyi Szolgáltató Zrt. felé az alábbi, a bérlők által felhalmozott tartozások kifizetését teljesítette az Önkormányzat, éves bontásban:

- 2014. évben: 60 275 eFt;
- 2015. évben: 19 797 eFt;
- 2016. évben: 11 238 eFt,
- 2017. évben: 7 891 eFt.

Annak ellenére, hogy a kintlévőségek növekedésének mértékét az Önkormányzat visszaszorította az előző évekhez képest, a 2012. december 31-ei göngyöltett hátralék állapota arra enged következtetni, hogy az elhúzódó pénzügyi válság a bérlők körét különösen érintette. A fizetési morál – köszönhetően az Önkormányzat által határozott időre létesített lakásbérleti jogviszonyoknak – javul, ennek megfelelően a kintlévőség kisebb mértékben csökken. A hatékonyság leginkább az egyre növekvő jogi tevékenységnek és a határozott időre szóló lakásbérbeadásnak köszönhető.

A közüzemi díjtartozások meglétét és mértékét az évi rendes bérlemény-ellenőrzések során rögzítik a Vagyonkezelő Zrt. munkatársai. A közüzemi díjtartozások mértékéről – tekintve, hogy ehhez a

bérlők/jogcím nélküli lakáshasználók a számlák bemutatásában nem kellőképpen együttműködőek – nincs pontos információ. A 2012. december 31. napján az önkormányzati tulajdonú lakásokban felhalmozott közüzemi díjhátralék (áram, víz-csatorna, gáz, távfűtés) mértéke 6 682 370 Ft, 2014. december 31. napján a közreműködő bérlők által szolgáltatott adatok alapján 22 247 eFt, 2016. december 31. napján 23 798 eFt. A 2017. december 31-én rendelkezésre álló adatok (bérlő által igazolt tartozások) alapján az önkormányzati lakásokon felhalmozott közüzemi díjhátralék mértéke 19 969 eFt. Az utóbbi időben a lakásbérleti szerződések megkötésével a bérbeadó írásos felhatalmazást kér a bérlőtől a lakás közüzemi díjfizetésének ellenőrzésére. Ez az aktus a bérbeadó részére kontroll lehetőséget biztosít, azonban a közműtartozások visszaszorítására nem jelent megoldást.

A nyilvántartás a bérlemény-ellenőrzések alkalmával bemutatott számlák, valamint bérlők általi önbevalláson alapul. Ebből következik, hogy az adatok kizárólag nagyságrendet mutatnak, nem pontosak, illetve azok időről-időre változóak.

30. táblázat – A bérleményellenőrzések adatai

Lakásbérlők által igazolt közmű hátralékok 2014.12.31-éig						
		áram	távhő	gáz	víz	
ÖL	tartozó bérlők	82	0	83	99	
	tartozás mértéke (Ft)	192 500	0	1 162 612	490 000	1 845 112
TH	tartozó bérlők	134	64	132	139	
	tartozás mértéke (Ft)	475 000	1 818 650	857 250	1 686 358	4 837 258
Összesen:		667 500	1 883 250	2 019 862	2 176 358	6 682 370
Lakásbérlők által igazolt közmű hátralékok 2017.12.31-éig						
		Áram	Távhő	gáz	víz	
ÖL	tartozó bérlők	10 db	-	14 db	24 db	
	tartozás mértéke (Ft)	1 197 072 Ft	-	1 851 259 Ft	3 001 831 Ft	6 050 162 Ft
TH	tartozó bérlők					
	tartozás mértéke (Ft)	1 949 677 Ft	559 180 Ft	1 257 486 Ft	10 152 549 Ft	13 918 892 Ft
Összesen:			3 146 749 Ft	559 180 Ft	3 108 745 Ft	13 154 380 Ft

f) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Az Önkormányzat tulajdonában álló lakások többsége a kerületen belül található, ezen túl menően 4 darab önkormányzati lakás más budapesti kerületben, illetve másik településen helyezkedik el. A lakásállomány egy jelentős része nem lakóövezetben található. A nem lakóövezetben lévő lakóépületek egy részének kiürítése a kerületfejlesztési koncepció, illetve a lakóépületek műszaki állapota miatt már a 2017. évben megkezdődött és jelenleg is tart. A kiürítésre és bontásra ítélt épületekben lakó bérlőket az Önkormányzat a Lakástörvény előírásai szerint cserelakásban helyezi el vagy a bérlő ez irányú igénye esetén felek a bérleti jog megváltásáról állapodnak meg.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A kerületben zajló tényleges folyamatok ismeretében az Önkormányzat három kiemelten kezelendő szegregátumot jelöl meg:

- A Gyárdűlő városrészben a Bihari 8/c épületegyüttese (Balkán – Bihari – Fertő - MÁV vasútvonal által határolt terület),
- Hős utca 15/a, b,
- Kis-Pongrác telep.

Az önkormányzati lakásállomány színvonalának javítása érdekében a 2010. évben fejeződött be a Bihari út 8. szám alatti épület rehabilitációja. A felújítás keretében az Önkormányzat a kizárólagos tulajdonát képező ingatlanon a 73 lakás mindegyikét komfortosította, teljeskörűen felújította. A lakások alapterülete 24-68 m² közötti, az ingatlan összközműves. A 2010-es rehabilitáció nem hozta meg a várt, a lakók életminőségének javulásához fűzött reményeket, így a lakóközösség szociokultúrája sem változott. A kezdeti törekvések ellenére a korábbi problémák – mint például a közüzemi díjtartozás – újra termelődtek. A Bárka által gondozott, itt élő családok törekednek a saját lakásuk rendben tartására, a megfelelő életkörülmények

lakáson belüli kialakítására. Azonban a gyermekeket az épület állapota, valamint a lakóközösség kriminalizálódása miatt a lakásból nem szívesen engedik ki. Az itt élő fiatalok nagy része napjait az épületben, vagy bandákba verődve a környéken tölti.

A rehabilitáció óta a Bihari 8/c épület állapota folyamatosan romlik, jelenleg nagyon rossz állapotban van. Ideiglenes megoldásként alkalmazott aládúcolások nem jelentenek megoldást az épületet statikailag életveszélyesnek nyilvánították. Emiatt az Önkormányzat ebben az épületben a bérbeadásokat leállította, az ott élő lakók számára más önkormányzati bérlakás felajánlásával kínál megoldást.

Önkormányzati szempontból szintén nagy problémát jelent a Hős u. 15/a és b társasház. A egyes tulajdonban lévő házban az Önkormányzat többségi tulajdonosként van jelen. 2018. december 31-én ezen társasházban 202 db lakás és 8 db nem lakás céljára szolgáló helyiség albetét volt az Önkormányzat tulajdonában.

Az épület állapota jelentősen és folyamatosan amortizálódik. A karbantartási, javítási munkák elvégzését a lakók által felhalmozódott közös költség tartozások miatt megjelenő forráshiány nem teszi lehetővé. Mindezek hiányában a Hős utca 15/b épületben lévő függőfolyosó állapota balesetveszélyessé vált. A két épületben a megüresedett és megüresedő lakásokat az Önkormányzat a továbbiakban nem hasznosítja, nem adja újból bérbé. Ezek a megüresedett lakások lefalazásra, valamint lakásállományból törlésére kerülnek.

Kőbánya legszegregáltabb területe a Hős utca 15/a és b épületegyüttese és közvetlen környéke. Halmozottan jelennek meg a munkanélküliséggel, iskolázatlansággal, szegénységgel kapcsolatos problémák, mint például:

- közüzemi szolgáltatások illegális használata,
- drogterjesztés, -fogyasztás már a fiatal korosztály, akár gyermekkorúak esetében is,
- jövőkép hiánya, a tanulás presztízsének, becsületének hiánya,
- élőködők jelenléte (ágyi poloska, csótány), a lakókörnyezet, a lakások tisztántartásának elhanyagolása.

A mindennapos, kiemelt rendőri jelenlét, rendőri intézkedések sem szüntették meg a droghasználattal és terjesztéssel kapcsolatos problémákat, így már nem csak a szegregátum közvetlen közelében, hanem a teleptől távolabb fekvő területek is problémásabbá váltak. Az Önkormányzat részére a Kormány az áldatlan állapotok felszámolására 2,1 md Ft összeget biztosított támogatási szerződés alapján, mely az ingatlan kiürítésére használható fel. Az önkormányzati bérlakással rendelkező bérlők számára más bérlemény felajánlása a lehetséges lépés. A magántulajdonú lakások tulajdonosaival az egyeztetések folyamatosak, mely során az Önkormányzat a lakásra vételi ajánlatot tesz, illetve önkormányzati bérlakásban határozott idejű bérleti jogot ajánl fel. A telep rendezését 2019. év végéig kellene elvégezni, amely várhatóan nem tud teljesülni teljes egészében.

A kőbányai Kis-Pongrác lakótelep szociális városrehabilitációja befejeződött. A projekt célja az volt, hogy az Önkormányzat megállítsa a kedvezőtlen társadalmi folyamatokat a területen. Az eredmények az alábbiakban foglalhatók össze:

- a lakótelep és környezete társadalmi lecsúszásának tendenciája megállt,
- a szegregáció veszélyének – beleértve a szegregált lakóhely kialakulásának veszélyét is – kitett lakótelep megújult, így egyértelműen kijelenthető, hogy mind társadalmi, gazdasági, környezeti, esélyegyenlőségi szempontból a szegregáltság irányába ható tényezők és azok negatív hatásai csökkentek, illetve megszűntek,
- a Pongrác Községi Ház létrehozásával és annak akadálymentesítésével a közösségi együttéléshez, valamint a kulturális programokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítottá vált.

Összességében elmondható, hogy a városrehabilitációs projektnek köszönhetően elindult a fejlődés a Pongrác telepen, a helyiek egyre aktívabb szerepet vállalnak fel környezetük, élethelyzetük javítása érdekében.

A Pongrác Községi Házban a foglalkoztatási, képzési programok megvalósítása során a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok igényei előtérbe kerültek. A közösségi házban aktív társadalmi élet zajlik, amelybe szervesen bekapcsolódnak a lakótelepen működő nevelési, oktatási (Gyöngyike Óvoda, Bem József Általános Iskola) és szociális intézmények (Pongrác Idősek Klubja), valamint a kerületben működő civil szervezetek (Radar Ifjúsági Iroda).

A Pongrác Községi Ház lassan 5 éves működése alatt számos területen történt változás, az itt dolgozók folyamatos munkával szerezték meg az itt élők bizalmát. A türelem, a sok munka meghozta a várt eredményt. A benti rendezvények elérték a maximum befogadóképesség határát, a vendégek az egyre személyesebb ügyeikkel bizalommal fordulnak a munkatársakhoz. Az itt dolgozók igazi csapatmunkában, egymásra figyelve és építve látják el feladatukat annak érdekében, hogy az általuk kitűzött cél – a helyi közösség szolgálata – minél magasabb színvonalon valósuljon meg. Ezt segíti, hogy nem csak részvételre invitálják a helyieket, hanem már a tervező-, szervező folyamatba is bevonják őket. Ennek egyik eredménye a 2015-ben megalakult Pongrác Egyesület, akikkel együttműködve dolgozzák ki a programokat a közösségi igényeknek megfelelően. A Pongrác Községi Ház állandó programjai reagálnak a helyiek igényeire, szükségleteire. A fő cél továbbra is az, hogy a nyitvatartási idő alatt minden korosztály megtalálja a számára leginkább hasznos szolgáltatást, a legjobban kikapcsoló és közösségépítő szabadidős programot. A városrehabilitáció során megvalósult fejlesztés, fizikális felújítások mellett a Pongrác Községi Ház tevékenységével előhívta, életre keltette az itt élők öntudatát, büszkeségét. Fontos attitűd ez ahhoz, hogy a Pongrác telep ismét élhető, vonzó lakóhellyé váljék.

A közös munkának köszönhetően a korábbi kedvezőtlen foglalkoztatási, képzettségi mutatók javuló tendenciát mutatnak. A lakótelepen és közelében élő lakosság életminősége és életesélyei jobbra váltak. A lakótelep ingatlanpiaci pozíciója javult, a lakások értékének növekedése várható, így a lakosság összetétele hosszabb távon stabilizálódhat. A lakótelep ismét vonzóvá vált az ifjú házaspárok, egy gyerekes kisebb családok számára. A projekt keretében a lakótelepen kiépült egy új (helyi rendőrkapitányságra bekötött) térfelügyelő kamerarendszer is, amely mind a bűnmegelőzés, mind a biztonság érzetének növelése révén hozzájárul az esélyegyenlőség biztosításához. A lakótelep zöldfelületei megújultak, a biológiailag aktív terület aránya növekszik, gyakorlatilag a teljes zöldfelület tekintetében 100%-os lett. A helyi lakosság érezhetően érdekeltté vált a zöldfelület gondozásában, ápolásában, egynyári virágoskertek szezonális ültetésében, gondozásában.

A Bárka munkatársainak tapasztalatai azt mutatják, hogy az itt élők vegyes érzelmekkel viszonyulnak a rehabilitációhoz. A közvilágítás megújítása – bár nagyon fontos – nem éri el a helybeliek ingerküszöbét, viszont a lakótelep és körülötte telepített összesen 12 térfelügyelő kamerával kapcsolatban általánosan tűnik a helyiek elégedetlensége, nem érzékelik a kamerák jelenlétének pozitív hatásait. A legtöbb helybélit a játszótérek kialakítása, kezelése, a parkolási helyzet és a Pongrác útnál közterületen italozók tevékenysége, valamint a szemetelés és a térfelügyelő kamerák közhasználat foglalkoztatja. Pozitív tapasztalat, hogy a megújított zöldterületek, padok, asztalok jó állapotát általánosságban sikerült ez ideig – immár két éven keresztül – megőrizni. Ez jórészt az itt élők érdeme, de nem elhanyagolható a Kőkert Kft. által foglalkoztatott közmunkások rész munkaidős kertészeti tevékenysége.

A családok rossz anyagi helyzetéből, a szülők iskolázatlanságából, esetleges rossz példamutatásából eredő, a gyermekek hátrányos helyzetének ellensúlyozására, esélyegyenlőségük megteremtése érdekében a projektben a Bárka az alábbi feladatokat látja el:

- a fejlesztő foglalkozások a mai napig elérhetőek a helyi lakosok számára. Népszerű klubfoglalkozás az Ugróiskola-iskola előkészítő szolgáltatás,
- az ösztönző programok keretében megvalósult kirándulások – más formában – ma is elérhetőek. A „Barangolás” néven futó program célja a mozgás, az egészséges életvitel elősegítése, lehetőség biztosítása a szabadidő egészséges eltöltésére,

- elindult a túra program, melynek keretén belül egyenlőre csak budapesti helyszíneket céloznak meg a szervezők a 8-12 éves korosztály részére. A célközönség pozitívan reagált az új kezdeményezésre, ezért a 2019. évben a program továbbfejlesztésére törekednek,
- a „Halak, Vizek Nádasok” program élménypedagógiai alapokra épül. Fogadtatás pozitív, a gyermekek szeretik a jellemformáló, természetközeli sporttal – horgászat – való ismerkedést. A program továbbfejlesztése: a kerületi általános iskolák bevonása a programba,
- a telepen élő gyermekek iskolai környezetükben, valamint a közterületeken s egynémely családban (sajátos szubkulturális berendezkedésük, alacsony szociokulturális szintjük miatt) verbálisan erősen agresszív közegben nevelkednek. Említett probléma kezelésére beindították az „Én vagyok az, aki nem jó...” csoportot. A csoportban vezetett beszélgetések és játékos feladatok során ismertetik meg a gyermekeket az erőszakmentes, asszertív kommunikációval,
- a virtuális forradalmat meglovagolva „Konzol-Kuckó” néven közös játékokra invitálják a gyerekeket. Játék-konzol több családban is megtalálható, a gyermekek ennek ellenére szívesen vesznek részt a közös tevékenységben. A közösségi térben szervezett program nem a magányos játékokra nyújt lehetőséget, hanem konszenzust, kompromisszumkészséget vár el.

A Pongrác Községi Ház munkatársai a jövőben számos készség- és képességfejlesztő programot kívánnak indítani a telepen és annak közelében élő gyermekek, családok részére. Kiemelt feladatként tekintenek a fiatal korosztályra. Céljuk, hogy a gyermekek, fiatalok számára lehetőségeket biztosítsanak a hátrányok leküzdésére, segítsék beilleszkedésüket az őket körülvevő világba, segítsék saját képességeik lehető legjobb, leghasznosabb fejlesztését. Ennek érdekében sok olyan foglalkozást terveznek, ahol az együtt töltött idő és a közösen teljesítendő feladat növeli a résztvevők felelősségtudatát, kötetlen módon, mégis hatékonyan kerülhetnek közelebb a csapatmunka alapjaihoz. Megtanulják az együttműködés fontosságát. De cél, hogy a szűk környezetből kilépve megismerkedjenek a tágabb világgal is. Ennek érdekében a klubfoglalkozások mellett havonta egyszer nagyobb kirándulást tesznek Budapest területén (Pánik szoba, Pál-völgyi barlangtúra, Budai hegységben kirándulások). Kiemelt cél – a Hős utca fertőzöttsége (drog) és közelsége miatt – a bűnmegelőzés, a kábítószerkérdés „megvitatása”. A gyermekek, fiatalok számára lehetőségeket kell adni hátrányaik leküzdéséhez, biztosítani kell a beilleszkedésüket szolgáló programokat, emellett gondoskodni kell arról, hogy szabadidejüket személyiségük, képességeik fejlesztésére fordíthassák. Egyre nagyobb kihívás ez a területen dolgozó szakemberek számára, hiszen évről-évre egyre nehezebb az említett korosztályt elérni, egyre nehezebb a motiváltságukat felkelteni.

A Pongrác Községi Ház nyitott minden kulturális kezdeményezésre, valódi és kölcsönösen hatékony együttműködésre. Szolgáltatásaikkal esélyt teremtenek a helyi lakosság részére a tanuláshoz, egészségük megőrzéséhez, illetve a kulturált szabadidő eltöltéséhez

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közzolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

A Hős utca 15/a és b lakóépületek és környezetük, valamint a Bihari út 8/c lakóépület és környezete a kerület két legkritikusabb szegregátuma. Mindkét épületegység belső körfolyosós épület, a Hős utcában jellemzően egy szoba, komfort nélküli, félkomfortos lakásokkal. A Bihari úton egy korábbi projekt keretében a lakások komfortos fokozatúak és nagyobb alapterületűek lettek. Az itteni lakásállomány közművel ellátott, de a lakások állapota kevés kivétellel kritikusnak mondható. A Hős utcai épületegyüttesnél több lakónál utolérhető a közüzemi tartozás, az illegális áramvételezés. A szegregátumok és közvetlen környezete elhanyagolt, piszkos. A társasházkezelő az ott élők által okozott szemetet, hulladékot nem tudja kezelni, a közösköltségtartozás ez sem teszi lehetővé. Mindkét szegregátumban élnek olyan családok, akik az általános társadalmi normákat elfogadják, de a lakókörnyezet ezek betartását nem fogadja el, így ezek a családok bezárkóznak, így próbálják függetleníteni magukat a szegregátumban a többség által elfogadott viselkedéstől.

A Hős utca 15/a és b, valamint a Bihari út 8/c lakóépületekről a HEP 3.5 pontja részletesen tájékoztat.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya stb.)

A HEP 3.5 pontjában, valamint a 3.5 a) bemutatott két szegregátum - Hős utca 15/a és b, Bihari út 8/c - a kerület szempontjából legnehezebben kezelhető terület. Bár a két szegregátum a kerület különböző pontjain helyezkedik el mégis hasonló problémákkal küzd. Mindkét területen magas a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma. A szülők sok esetben munkanélküliek, az általános társadalmi elvárások ezekben a lakóközösségekben nem érvényesülnek. Alkohol és drogfogyasztás mindkét területen jellemző. Nincsen szülői elvárás a tanulásra, magas a leányanyák, fiatalkorú anyák száma.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

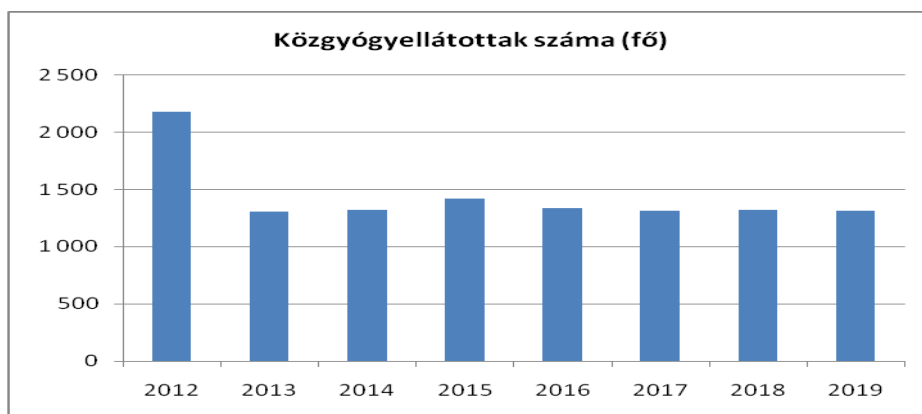
A Hős utcai, és a Bihari úti szegregátum megszüntetése folyamatosan zajlik. A Hős utca 15/a és b épületek esetében a tervezett kiürítés vélhetően nem valósul meg 2019 végére, a Bihari út 8/c esetében a bérleti jogviszonyok megszűnésétől függ az épülettömb kiürítése. Kiemelten fontos a két szegregátumban élők folyamatos gondozása, valamint az előgondozásuk annak érdekében, hogy az új lakókörnyezetbe való költözés során a beilleszkedésük zökkenőmentes legyen.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

31. táblázat – Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

(TEIR adatbázisból)

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2012	2 174
2013	1 305
2014	1 321
2015	1 416
2016	1 331
2017	1 308
2018	1 316
2019	1 307

Ez az adat az egészségügyi ellátás egyik fontos mutatója, amely esélyegyenlőségi szempontból jelentős. A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére – az egészségi állapot megőrzéséhez és helyreállításához – gyógyszerköltségek viseléséhez kapcsolódó kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás. Két jogcímen kaphat valaki közgyógyellátási igazolványt: 1. alanyi jogon, 2. normatív alapon. A táblázatból látható, hogy 2013-ban közel negyedére esett vissza, azóta azonban folyamatosan emelkedik az ellátásban részesülők száma.

32. táblázat – Ápolási díjban részesítettek száma

(TEIR adatbázisból)

Év	Ápolási díjban részesítettek száma
2012	16 267
2013	193
2014	226
2015	80
2016	260
2017	275
2018	278
2019	160

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó, ha állandó és tartós gondozásra szoruló, súlyosan fogyatékos (életkorra tekintet nélkül), vagy tartósan beteg 18 év alatti gyermek gondozását, ápolását végzi. Az Szt. módosítása következtében az ápolási díjjal, az alanyi és a normatív közgyógyellátással kapcsolatos hatáskörök a járási hivatalokhoz kerültek át.

Az Szt. további módosítása 2015. március 1-jétől megszüntette a méltányossági közgyógyellátást, viszont lehetőséget teremtett arra, hogy az önkormányzatok a gyógyszerkiadásokhoz való hozzájárulásként telepítési támogatást nyújtsanak.

A gyógyszerkiadások viseléséhez kapcsolódó települési támogatás a bevezetése óta egyre népszerűbb a területben. Elsősorban az alacsony jövedelemmel rendelkező, idősödő korosztály részére jelent problémát a havonta szükséges gyógyszerek kiváltása. Az Önkormányzat gyógyszertámogatásának összege 5 000 Ft, közgyógyellátási igazolvánnyal nem rendelkezők részére a házi orvos vagy a gyógykezelést végző más orvos által kiállított igazolás szerint havi rendszeres gyógyszerköltség 70%-a, legfeljebb 10 000 Ft. A megállapított támogatást egy éven keresztül, havonta folyósítja az Önkormányzat a jogosult részére.

33. táblázat – A gyógyszertámogatás statisztikája

Év	Gyógyszertámogatásban részesülő családok száma	A támogatás összege
2015	359	12 903 eFt
2016	600	49 466 eFt
2017	645	63 590 eFt
2018	655	64 576 eFt

A Bárka tapasztalati azt mutatják, hogy egyre több a napi megélhetési gonddal küzdő család. A bizonytalanság, az alapszükségletek hiánya fokozott agressziót, depresszív állapotot idéz elő. Megnőtt a pszichés, a kapcsolati problémákkal jelentkező kliensek száma. Gyakori, hogy több problémával jelentkezik egy-egy család, melyeknek megoldása megköveteli a rendszerszemléletű családgondozást, és más szociális intézményekkel való szoros együttműködést.

34. táblázat – A Bárka Család-és Gyermejköltségi Szolgálat családgondozói statisztikája:

	2017
Családok száma	929
Új esetek száma	845

	2017
Lezárt esetek/család szám	-
Környezettanulmányok száma	713
Családok száma, melyekben védelemben vett gyermek van (eseti gondok)	-
Pszichológiai tanácsadás	50
Jogi tanácsadás	386
Tanulásfejlesztés	-
Családlátogatás	2341
Intézménylátogatás	153
Terepgyakorlatos hallgatók száma	6

35. táblázat – A Bárka Család-és Gyermekjóléti Szolgálat statisztikai adatai:

	2017	
	bejövő forgalom	kimenő forgalom
Kliensforgalom	15551	0
Családlátogatás	0	2341
Intézménylátogatás	0	153

36. táblázat – A Bárka Család-és Gyermekjóléti Szolgálat igénybe vevők probléma körei:

	2017
Életviteli	250
Családi, kapcsolati problémák	290
Lelki-, mentális	44
Gyermeknevelési	452
Anyagi	380
Foglalkoztatással kapcsolatos	95
Egészségkárosodás következménye	42
Ügyintézéshez segítségkérés	46
Információ kérés	26
Jogi probléma	386
Egyéb	65
Összesen:	2076

A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevétele önkéntes és az ellátást igénylő, illetve törvényes képviselője szóbeli vagy írásbeli kérelmére, indítványára történik. Az alapszolgáltatást nyújtó intézményeket a szórólapokon, az interneten, illetve a médiumokon keresztül ismerhetik meg.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az igénybe vehető alapszolgáltatási formákról a következő társintézmények nyújthatnak felvilágosítást:

- Bárka,
- Ideggondozó,
- Bajcsy-Zsilinszky Kórház és Rendelőintézet,
- civil szervezetek,
- átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények.

A nappali ellátást biztosító intézmény

- az ellátást igénybe vevők részére, szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatást nyújt,
- a helyi igényeknek megfelelő közösségi programokat szervez, valamint helyet biztosít a közösségi szervezésű programoknak, csoportoknak,
- biztosítja, hogy a szolgáltatás nyitott formában, az ellátotti kör és a lakosság által egyaránt elérhető módon és formában működjön.

A nappali ellátás szolgáltatásai különösen:

- igény szerint meleg étel biztosítása,
- szabadidős programok szervezése,
- szükség szerint az egészségügyi alapellátás megszervezése, a szakellátáshoz való hozzájárás elősegítése,
- hivatalos ügyek intézése,
- munkavégzés lehetőségének szervezése,

- életvitelre vonatkozó tanácsadás, életvezetés segítése,
- speciális önszerveződő csoportok támogatása, szervezésének segítése,
- mentális gondozás.

A házi segítségnyújtás során az ellátást igénybe vevő fizikai, mentális, szociális szükséglete saját környezetében, életkorának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően, meglévő képességeinek fenntartásával, felhasználásával, fejlesztésével biztosítható.

A házi segítségnyújtással kapcsolatos részletes információk a HEP 6.3 a) fejezetében található.

Budapest Főváros X. kerületében jelenleg 38 felnőtt háziorvosi és 14 házi gyermekorvosi praxis látja el a lakosságot. Egy felnőtt háziorvosi praxis jelenleg is közalkalmazotti formában működik. Az ellátottak a körzetekről, a körzetekhez tartozó ellátási területről a háziorvosi rendelőkben, valamint az Önkormányzat honlapjáról kaphatnak információt.

37. táblázat – Az orvosi ellátásra vonatkozó statisztikai adatok:

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2012	62	46	16
2013	60	46	14
2014	59	45	14
2015	59	45	14
2016	59	45	14
2017	59	45	14
2018	59	45	14

Az orvosi rendelők felújításával, akadálymentesítésével kapcsolatos információk a HEP 7.3 fejezet a) pontjában található.

A Képviselő-testület döntése értelmében a felnőtt lakosság ügyeleti ellátását feladat-ellátási szerződés alapján az Inter-Ambulance Zártkörűen Működő Részvénytársaság látja el hétfőtől vasárnapig 24 órában, 2 orvossal. A gyerekügyeleti ellátást a Heim Pál Gyermekkórház 12 órában 20:00 órától 08:00 óráig biztosítja.

A kerületben a fogászati ellátást 12 felnőtt- és 4 gyermekfogorvos látja el. A Bárka a fogorvosi ellátás teljes körű biztosítása érdekében Fogászati Röntgen és Dento-alveoláris sebészeti (szájsebészeti) ellátást is biztosít. A szájsebészeti ellátás jelenleg heti 60 órában működik 2 fő szájsebész részvételével.

Az alapfokú és középfokú oktatási intézményekben az iskolavédőnő szűri a fejtetvességet, amit negyedévente jelent a BFKH X. Kerületi Hivatala Népegészségügyi Osztályának (a továbbiakban: Népegészségügyi Osztály). A fejtetvesség kezelése a gondviselő feladata, azonban kérés esetén a Népegészségügyi Osztály térítésmentesen biztosítja a fejtetűirtó szert. A fejtetvesség aránya a negyedéves védőnői jelentések alapján az óvodákban 1,2%, az általános iskolákban 4,7%, azaz az előző évekhez mérten a Népegészségügyi Osztály a fejtetvesség mértékében csökkenést tapasztalt. A visszatérő fertőzések mindig a család szerepének fontosságára világítanak rá. Amennyiben a család együttműködő, a tetűirtás módjának megtanításával, a folyamatos figyelemmel kíséréssel és a kapcsolattartással meg lehet szüntetni a tetvességet.

A Népegészségügyi Osztály tájékoztatásából kiderül, hogy az előző évekhez hasonlóan a legnagyobb problémát változatlanul az ágyi poloska fertőzöttség növekedése jelentette. 2016-ban kiszélesedett a kör, és már nem csak a tízemeletes panelházakból, és a hajléktalan szállókról, hanem a négyszintes épületekből is érkezett a Népegészségügyi Osztályhoz panaszbejelentés. A megszüntetés a felügyelők részéről rendkívül sok szervező munkát, a lakóktól pedig igen nagy anyagi áldozatot igényel.

A hajléktalan ellátás keretében 649 fő ellátására van lehetőség. Krízis időszakban a férőhelyek 160 fővel bővíthetők. 2016 év során az átmeneti szállók éjjeli menedékhelyé alakultak át (Bánya u. 37, Jászberényi út, Gránátos u. 2). A Maglódi út 143. szám alatti telephelyen Baptista Szolgáltató Centrumot alakítottak ki, ahol népkonyhát is üzemeltetnek, továbbá új közfoglalkozási programokat vezettek be (fodrászat,

fafeldolgozó üzem). Fontos kiemelni, hogy valamennyi szállón elvégezték a legszükségesebb felújítási munkálatokat (tisztasági festés, burkolatpótlás/csere). Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményei (a továbbiakban: BMSZKI) az Előd u. 9. alatti telephelyen a droghasználók részére létrehozta egy védett részleget 15 férőhellyel, amelyet 25 fővel tudnak bővíteni. Az EU-s program keretében 2017. január 1-től a Hajléktalanokért Közalapítvány bonyolításával biztosítottá vált a meleg vacsora az éjjeli menedékhelyeken (Jászberényi út 47/E, Gránátos u. 2.) és a BMSZKI intézményében, ahol ennek a célnak alárendelve új mikrohullámú sütőket, és hűtőket is beszereztek. Délben a meleg ételt a Baptista Szeretetszolgálat biztosítja és szállítja ki hőtartó edényekben a kerületünkben lévő nappali melegezőkbe.

A Kőrösi helyet biztosít kerületi, egészségmegőrzéssel, egészséggel foglalkozó civil szervezeteknek is, mint például a

- Kőbányai Kócsont Klub: önszervező csoport, amely a klub tagjainak igyekszik támogatást nyújtani közös kirándulások és más programok által. Kőbánya felnőtt és ifjú lakosainak körében felvilágosító, oktató munkát végez, tájékoztatja az érdeklődőket a csontritkulás és a reuma tüneteiről, okairól, megelőzéséről és gyógyításáról. Kiemelten foglalkozik a mozgás, a helyes táplálkozás és a lelki egyensúly fontosságával. A Kőbányai Csontritkulásos és Mozgásszervi Betegek Klubja az Oszteoporózis Betegek Magyarországi Egyesületének X. kerületi klubja.
- Kőbányai Cukorbeteg Klubja: a klub célkitűzése a cukorbeteg tájékoztatása, életmódbeli tanácsadás, vércukorszint mérés, közös programok szervezése.
- Stroke Betegek Klubja: a klub elsődleges célja tisztázni és tudatosítani a stroke-on átesettekben, hogy mit is jelent a betegségük, milyen rizikófaktorok vannak, hogyan lehet ezeket elkerülni, megelőzni az újabb megbetegedést.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Népegészségügyi szűrővizsgálat keretében emlőszűrésre jogosultak a 45-65 év közötti nők két évente, méhnyakrák szűrésre jogosultak a 25-65 év közötti nők 3 évente. A szűrés szervezését a Népegészségügyi Főosztály keretében dolgozó szűrési koordinátorok végzik. Névre szóló meghívót küldenek az érintett személyeknek, mely tartalmazza a szűrés helyét és idejét. A méhnyakrák szűrésen résztvevők számáról, annak eredményéről nem érkezik visszajelzés a Népegészségügyi Főosztály felé. A Népegészségügyi Főosztály a mellrákszűréssel kapcsolatban tájékoztató jellegű adatokat küld a Népegészségügyi Osztály részére a mellrákszűrésen részt vettek számáról. A rendelkezésre álló adatok nem területalapúak. Becslés alapján a X. kerületben 2012-ben 1150 fő, 2016-ban 960 fő, 2017-ben 1752 fő vett részt szűrővizsgálaton. Feltételezhető, hogy több személy részesült emlőszűrésben, akik beutalóval, vagy magánrendelésen, más helyszínen vették igénybe a vizsgálatot. A szűrővizsgálatra csak azok kapnak meghívót a korosztályból, akik két éven belül nem voltak vizsgálva. Tapasztalat szerint a lakosok több mint fele beutalóval megy el valahova; és bár ők ilyen módon 100%-os együttműködők, a szűrési rendszer velük nem találkozik, annak ellenére, hogy emlőrákszűrésben részt vesznek.

A Népegészségügyi Osztály fontos feladatának tekinti a prevenciót, egészségfejlesztést. Oktatási intézményekben, lakosság számára szervezett egészségnapokon, idős otthonokban, nappali klubokban közvetlenül tudja fejleszteni az emberek egészséges életvitellel kapcsolatos ismereteit. Rendszeresen részt vesz a helyi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum ülésein. Nevelési, oktatási intézmények közül elsősorban az óvodákat látogatják. A témaválasztás az óvoda és a gyermekek igényeihez igazodik, elsősorban egészséges táplálkozással, személyi higiénával, szájhigiénával foglalkoznak.

Az iskolák részéről nem történt megkeresés a kerületi Népegészségügyi Osztálya felé egészségfejlesztéssel kapcsolatban, ezért 2017-ben írásban felvették a kapcsolatot a Kelet-Pesti Tankerületi Központtal (a továbbiakban: Kelet-pesti Tankerület), és tájékoztatást küldtek arról, mely területeken tudnak segíteni az oktatási intézményeknek, hogy elősegítsék a gyermekek szélsőségtől mentes, harmonikus testi-lelki, egészséges fejlődését. A tudatos táplálkozásról, a személyi higiénáról, a mozgás szükségességéről, valamint a kulturált alkoholfogyasztásról, illetve az alkohol ártalmairól szóló előadásokat tanórák keretében tartanák

meg. A tematika megválasztásához elengedhetetlenül szükséges az iskoláktól érkező kérés, jelzés, így a tanulókat leginkább érdeklő, aktuális programot tudnának biztosítani.

A kőbányai idősklubokban előadásokkal segítették a kerületben élő szépkorúak egészség-magatartásának fejlesztését, figyelembe véve életkori, életviteli sajátosságait. 2014-ben mindösszesen egy előadás volt, 2015-ben már 12, 2016-ban 15, 2017-ben az előadások száma visszaesett négyre.

A Népegészségügyi Osztály egészségfejlesztéssel kapcsolatos tevékenysége évről évre növekszik. A 2014-es évben mindösszesen három egészségfejlesztéssel kapcsolatos esemény valósult meg. 2015-ben már húsz ilyen esemény volt, és a 2016. évben már 31 eseményre várták a látogatókat a szervezők. A 2017. évben 28 rendezvényt szerveztek a kerület lakói részére.

A Kőbányai Egyesített Bölcsődék kiemelt hangsúlyt fektet a prevencióra, ezeket a HEP 4.3 fejezete mutatja be.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A Bajcsy-Zsilinszky Kórház és Rendelőintézet Kardiológiai Rehabilitációs Osztályán és Ambulanciáján zajlik a kerület iszkémiás szívbetegének, szívinfarktust, koszorúér tágítást, szívműtétet kiállott, szívelégtelen idős betegeknek fekvő és ambuláns rehabilitációja.

Az osztályon évente kb. 800 beteget kezelnek, akiknek közel fele szívűtét után érkezik az osztályra. Emellett a betegek egy része ismételt rehabilitációs kezeléssel vesz részt. Az osztály 3-as progresszivitási szinten, a legmagasabb I/A. finanszírozási osztályba soroltan működik, valamint akkreditációval rendelkezik a Semmelweis Orvostudományi Egyetem szakorvos képzésére. Dr. Páder Katalin osztályvezető főorvos mellett Dr. Seress Judit is rendelkezik kardiológus és kardiológiai rehabilitációs szakvizsgával. A rehabilitációt megfelelő számú gyógytornász, dietetikus, pszichológus segíti, a szakápolók tekintetében mutatkozik hiány, és nagyobb fluktuáció. Az osztály sikerét és eredményességét az 1% alatti halálozás mellett a visszatérő betegek nagy száma, a kiterjedt jó szakmai kapcsolatok mellett az is jelzi, hogy 2016. szeptemberétől Dr. Páder Katalin tölti be a Magyar Kardiovaszkuláris Rehabilitációs Társaság elnöki tisztét.

Mozgásszervi Rehabilitációs Osztály a Bajcsy-Zsilinszky Kórház Kőrösi Csoma Sándor úti telephelyén működik, 42 ágygal, vegyes profillal. Tevékenységi körében rehabilitációra kerülnek a cerebrovasculáris laesion átesettek, az obliteratív érbetegségben szenvedők, ill. emiatt amputáltak, a posttraumás esetek (leggyakrabban csípőtáji törések, alsó- vagy felső végtagok törései, csigolyatörés utáni állapotok), súlyos mozgáskorlátozottsággal járó reumatológiai betegségben szenvedők, endoprotézis műtéten átesettek, organikus neurológiai kórképekben szenvedők. A mozgásszervi rehabilitáció teammunkában történik, melynek tagjai: mozgásszervi rehabilitációs szakorvos, szakápoló, gyógytornász, gyógymasszőr, terapeuta, fizioterápiás szakasszisztens, pszichológus, logopédus, dietetikus, ortopéd műszerész, ortopéd cipész.

Rehabilitációs Szakambulancia feladata a rehabilitációra való alkalmasság eldöntése, visszarendelt betegek hosszú távú követése, gondozása, gyógyászati segédeszközzel történő ellátása valamint tanácsadás.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A közétkeztetést a jelenleg hatályos, a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet alapján végzik. A közétkeztetés ellenőrzését a Népegészségügyi Osztály foganatosítja, figyelemmel a közétkeztetést végző cégek, partnerek esetében a rendeletben megfogalmazott elvárások betartására. Az Önkormányzat által fenntartott bölcsődei, óvodai, általános iskolai, középiskolai közétkeztetést az Egyesített Bölcsődék és a Pensio Minőségi Közétkeztetés Kft. végzi. Az általuk üzemeltetett összes főzőkonyhát a Népegészségügyi Osztály éves munkaterv szerint ellenőrzi. A tálalókonyhák ellenőrzésénél a 70-80%-os lefedettség a cél. Az ellenőrzés kiterjed a személyi higiénéire, az általános takarítottsági állapotra, a kártevők jelenlétére, a dohányzás szabályozására, végül kiemelten a táplálkozás-egészségügyi ellenőrzésre. A táplálkozás-egészségügyi ellenőrzés keretében a helyszínen az étlap formáját, tartalmi elemeit, a tálalási útmutatót, az ételkísérő dokumentumokat nyomon

követhetőségi szempontból, a dolgozók végzettségét (dietetikus, diétás szakács stb.) vizsgálják. Minden évben végeznek tápanyagszámítást az adott főzőkonyha anyagkiszabata alapján, valamint mintát vesznek laboratóriumi kémiai vizsgálatra. A vizsgálatok eredményéről a közétkeztetést végzőt minden esetben tájékoztatják.

Az önkormányzati fenntartású intézményeket ellátó közétkeztetők vizsgálatával kapcsolatos adatokat a következő táblázat mutatja be.

38. táblázat – Ellenőrzési adatok:

Konyha	Év	Ellenőrzés száma	Tápanyagszámítás ellenőrzése	Mintázás	Intézkedés
Pensio főzőkonyha	2014	1	igen	igen	-
	2015	1	igen	igen	-
	2016	1	igen	igen	-
	2017	8	igen	-	-
Bölcsőde főzőkonyha	2014	9	egy helyen	nem	-
	2015	9	egy helyen	nem	-
	2016	9	egy helyen	igen	figyelmeztető végzés
	2017	9	egy helyen	nem	-
Óvodai, iskolai tálalók	2014	28 (32-ből)	egy helyen	nem	-
	2015	24 (32-ből)	egy helyen	nem	-
	2016	26 (32-ből)	egy helyen	nem	-
	2017	32	két helyen	egy	-
	2104	12 (19-ből)	nem	nem	-
	2015	16 (19-ből)	nem	nem	-
	2016	15 (19-ből)	két helyen	igen	két figyelmeztető végzés
	2017	12	igen	-	-

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

2015. június 1-jétől a Kőbányai Kocsis Sándor Sportközpont (a továbbiakban: Sportközpont) a Mötvt., az Nkntvt., az Önkormányzat sporttal kapcsolatos feladatairól szóló 18/2012. (IV. 23.) önkormányzati rendelete és a 2016-ban megalkotott 2016-2019 Sportkonceptió alapján látja el feladatát a sportprogramokhoz való hozzáférés területén. Az említett dokumentumok egyértelműen hangsúlyozzák, hogy a sport mindenkié és a rendezvények mindenki számára nyitottak.

A gyermekek részére biztosított sportolási lehetőségekről a HEP 4.1 fejezete tájékoztat részletesen.

Az egyesületek által a Kőbányai Sportszövetség részére megküldött rendezvények megtalálhatók a www.kobanyaisportszovetseg.hu oldalon. A lakosságot érintő szabadidős sportolási lehetőségekről az Önkormányzat a www.kobanya.hu honlapon és a Kőbányai Hírek, valamint Facebook oldalán értesíti az érdeklődőket. A sportprogramokról, kerületi sportérettel kapcsolatos tudnivalókról a Sportközpont honlapján (www.kobanyasport.hu) és Facebook oldalán találnak információt az érdeklődők.

A Kőbányáért Egyesület 2016 évtől kiemelt sportegyesületként költségvetési támogatásban részesül, mivel ebben az egyesületben nagy számú nagycsaládos és hátrányos helyzetű gyermeket foglalkoztatnak. A nehéz sorsú gyerekeknek az Egyesület számos kedvezményt biztosít az edzéseken való részvételhez és a versenyztetéshez.

Az Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a lakosság önszerveződő sportolásának megalapozására, és a nehéz szociális helyzetben élők ingyenes sportolási lehetőségeinek bővítésére. Ezt mutatja, hogy 2014. november 28-án átadásra került az Óhegy parkban kialakított futókör, valamint kialakításra került négy saját testsúlyos edzésre lehetőséget biztosító sportpálya, valamint hat kültéri fitneszpálya. Jelenleg a kerület 30 pontján 6 saját testsúlyos edzőpark, 10 fitnesz park, 10 pingpongasztal, kosárlabda- és minifoci pályák, illetve sakk asztalok állnak rendelkezésre. A Sportliget fejlesztése során a lakossági térítésmentesen igénybe vehető sportolási lehetőségek száma tovább növekszik.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A Bárka Lélek-Pontja 30 fő elhelyezését tudja térítésmentesen biztosítani. Az ellátás megszervezése során kiemelkedő figyelmet fordítanak az igénybe vevő személyek alapvető jogaira, emberi méltóságára, személyes szükségletére. Az átmeneti szállás bentlakásos intézményként napi huszonnégy órában folyamatosan működik, gondozási tevékenységét 08:00-22:00 óra között látja el és 22:00-08:00 óra között zavartalan pihenést biztosít a lakóknak. A Bárka Lélek-Pontjának szolgáltatását bármely hajléktalan személy igénybe veheti, ide nem értve a krízis esetén nyújtott szolgáltatásokat, azonban csak a kőbányai illetőségű hajléktalan személyek léphetnek tovább bérletükbe.

A Kőbányai Szivárvány Nonprofit Kft. (a továbbiakban: Szivárvány Kft.) is részt vesz a kerületi szociális szolgáltatások minél szélesebb körű biztosításában. A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és az Önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában. Ezek:

- Étkeztetés

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodnak, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük miatt. Az étkeztetést a lakosság szükségleteinek megfelelően az étel kiszolgálásával egyidejű helyben fogyasztással, elvitelének lehetővé tételével, igény esetén munkaszüneti és pihenőnapon is biztosítják saját főzőkonyháról. Ha az étkezésben részesülő személy egészségi állapota indokolja, a háziorvos, kezelőorvos javaslatára az ellátást igénybe vevő részére diétás étkeztetést nyújtanak.

- Nappali ellátás: Idősek Klubja

A nappali ellátás keretében elsősorban a saját otthonukban élő, tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek részére biztosítanak lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére. Az Idősek Klubja rendelkezik:

- a közösségi együttlétre alkalmas multifunkcionális helyiségekkel, ahol foglalkozásokat, programokat tartanak,
- a pihenésre, a személyi tisztálkodásra, a személyes ruházat tisztítására, az étel melegítésére, tálalására és elfogyasztására szolgáló helyiségekkel.

Az Idősek Klubjának szolgáltatásai:

- szabadidős programok szervezése,
- szükség szerint egészségügyi alapellátás megszervezése, a szakellátásokhoz való hozzájutás segítése,
- hivatalos ügyek intézésének segítése,
- munkavégzés lehetőségének szervezése,
- életvitelre vonatkozó tanácsadás, életvezetés segítése,
- speciális önszerveződő csoportok támogatása, működésének, szervezésének segítése.

- Nappali ellátás:

A demens személyek nappali ellátása során az orvosszakértői szerv vagy a Pszichiátriai/Neurológiai Szakkollégium által befogadott demencia centrum vagy pszichiáter, neurológus, geriáter szakorvos demencia kórképet megállapító szakvéleményével rendelkező személyeket látja el.

Szakosított ellátási formákról akkor beszélünk, ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt a rászorult személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni.

Ápolást, gondozást nyújtó intézmény: Idősek Otthona

Az önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek napi legalább háromszori étkeztetéséről, szükség szerint ruházattal, illetve textíliával való ellátásáról, mentális gondozásáról, a külön jogszabályban meghatározott egészségügyi ellátásáról, valamint lakhatásáról (a továbbiakban: teljes körű ellátás) az ápolást, gondozást nyújtó intézményben gondoskodnak, feltéve, hogy ellátásuk más módon nem oldható meg. Az idősek otthonában a jogszabályban meghatározott gondozási szükséglettel rendelkező, de rendszeres fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő, az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött személyeket látják el. Ellátási területe: Magyarország közigazgatási területe.

Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény: Időskorúak Gondozóháza

Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézményben ideiglenes jelleggel legfeljebb egyévi időtartamra teljes körű ellátást biztosítanak, mely az átmeneti elhelyezés különös méltánylást érdemlő esetben az intézmény orvosa szakvéleményének figyelembevételével egy alkalommal, egy évvel meghosszabbíthatja. Az idősek gondozóházába azok az időskorúak, valamint azok a 18. életévüket betöltött beteg személyek vehetők fel, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni. Ellátási területe: Budapest közigazgatási területe.

Az Idősek Otthonában és az Időskorúak Gondozóházában a szolgáltatást igénybe vevők részére teljes körű ellátást biztosítanak. Az étkezést a bentlakók életkori sajátosságainak, valamint az egészséges táplálkozás követelményeinek megfelelően nyújtják, a szociális étkeztetésre vonatkozó szabályok figyelembevételével. Az intézmény saját főzőkonyhával rendelkezik, a lakók részére napi ötszöri étkezést, ha a lakó egészségi állapota indokolja az orvos által előírt diétás étkeztetést biztosítanak. A fekvőbetegek, demensek ellátása során gondoskodnak a rendszeres folyadékbevitelről. Az intézmény lakói saját ruházatukat viselik, az ágyneműt és az ágyhuzatot az intézmény biztosítja. Ha a lakó megfelelő mennyiségű és minőségű saját ruházattal nem rendelkezik, a teljes körű ellátás részeként legalább három váltás fehérneműt és hálóruhát, valamint az évszaknak megfelelő legalább két váltás felső ruházatot és utcai cipőt – szükség szerinti más lábbelit – biztosítanak. A ruházat tisztításáról és javításáról az intézmény mosodája gondoskodik.

Az ápolás, gondozás során a lakók egészségének, képességeinek megőrzésére és fejlesztésére törekszenek. Folyamatos rehabilitációval a gyengülő egészség okozta képességcsökkenést igyekeznek helyreállítani. Az ápoló-, gondozó team tagjai a lakók szükségleteinek, a szakképzettségüknek, a hatályos jogszabályi előírásoknak és az etikai normáknak megfelelően végzik feladataikat.

Az egészségügyi ellátás keretében gondoskodnak az igénybe vevő

- egészségmegőrzését szolgáló felvilágosításáról,
- orvosi ellátásáról az előírt óraszámban,
- szükség szerinti alapápolásáról (szakápolási tevékenységek kivételével), ennek körében különösen

a személyi higiénia biztosításáról,

a gyógyszerelésről,

az étkezésben, a folyadékpótlásban, a hely- és helyzetváltoztatásban, valamint a kontinenciában való segítségnyújtásról,

- szakorvosi, illetve sürgősségi ellátásához való hozzájutásáról,
- kórházi kezeléséhez való hozzájutásáról,
- a rendeletben meghatározott gyógyszerellátásáról,
- gyógyászati segédeszközök biztosításáról.

A mentális gondozás célja a lelki egészség védelme, az emberi méltóság és a megfelelő életminőség megtartása.

A mentálhigiénés ellátás keretében biztosítják

- a személyre szabott bánásmódot,
- a konfliktushelyzetek kialakulásának megelőzése érdekében az egyéni és csoportos megbeszéléseket,
- a szabadidő kulturált eltöltésének feltételeit,

- a szükség szerinti pszichoterápiás foglalkozást,
- az ellátottak családi és társadalmi kapcsolatainak fenntartásának feltételeit,
- a gondozási tervek megvalósítását,
- a hitélet gyakorlásának feltételeit, és
- segítik, támogatják az intézményen belüli kis közösségek, társas kapcsolatok kialakulását és működését.
- a lakók életkorának, egészségi állapotának, képességeinek és egyéni adottságainak figyelembevételével a mentálhigiénés ellátás keretében szervezik:

az aktivitást segítő fizikai tevékenységeket,
a szellemi és szórakoztató tevékenységeket,
a kulturális tevékenységeket.

A demens, illetve egyéb pszichés zavarokkal küzdő lakók számára kiscsoportos pszichoterápiás foglalkozásokat szerveznek. A foglalkozások a demencia szintje (enyhe, közép súlyos, súlyos) szerinti csoportok keretében történnek. A foglalkozások rugalmasak, folyamatosan alkalmazkodnak a lakók fizikai, mentális állapotához. A demens betegek foglalkoztatásában alkalmazott terápiaik:

- meseterápia,
- zeneterápia,
- mozgásterápia,
- relaxációs terápia,
- emlékeztetőterápia,
- komplex művészetterápia.

A következő táblázat a Szivárvány Kft. szolgáltatásait igénybe vevők számát mutatja meg.

39. táblázat – A szociális szolgáltatások

Szociális szolgáltatások	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Szociális étkeztetés	66	64	76	87	85	79	74
Idősek és demens személyek nappali ellátása	65	66	66	67	66	67	69
Időskorúak Gondozóháza	40	38	40	40	42	41	40
Idősek Otthona	98	94	99	99	100	99	98

Az Idősek Klubjának engedélyezett férőhelyszáma 60, a kihasználtsága átlagosan 110,0%, az Időskorúak Gondozóházának engedélyezett férőhelyszáma 40, a kihasználtsága átlagosan 100,0%. az Idősek Otthonának engedélyezett férőhelyszáma 98, a kihasználtsága átlagosan 100,0%.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Nincs elegendő adat ahhoz, hogy a kerületről átfogó helyzetelemzést nyújtsunk. Ebben a témában adatgyűjtés nem lehetséges.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Nincs elegendő adat ahhoz, hogy a kerületről átfogó helyzetelemzést nyújtsunk e témában.

Az Önkormányzat lehetőségeihez mérten próbálja segíteni a rászorulókat. Ennek érdekében vezette be a gyógyászati segédeszközök beszerzésére vonatkozó pályázatot, valamint az ápolási támogatást.

Az ápolási támogatás a beteg és alacsony jövedelemmel rendelkező rászoruló személyek jövedelmét egészíti ki. Az Önkormányzat Humán szolgáltatási Bizottsága a pályázó jövedelmi helyzete alapján határozza meg a támogatás mértékét. 2014. évben 20 000 000 Ft, 2015. évben 15 000 000 Ft, 2016-ban 10 000 000 Ft, míg a 2017. és 2018. évben 6 000 000 Ft áll rendelkezésre az ápolási támogatás finanszírozására.

A következő táblázat az ápolási díjról mutat átfogó adatot 2014 és 2018 között.

40. táblázat – Az ápolási díj mutatói

Év	Pályázatot beadók száma	Érvényes pályázatok száma	Érvénytelen pályázatok száma	Éves szinten megállapított támogatás Ft-ban
2014	31 fő	27	5	3 144 000 Ft
2015	46 fő	44	2	5 208 000 Ft
2016	49 fő	43	6	4 680 000 Ft
2017	59 fő	41	18	4 584 000 Ft
2018	58 fő	48 (5 pályázat elbírása folyamatban)	5	5 400 000 Ft

Az ápolási támogatásnál igen alacsony összegben volt meghatározva az egy főre jutó jövedelem. Tárgyévben a pályázat kiírása során a családosoznál, valamint az egyedülállóknál emelkedett az összeghatár, így bővült azok köre, akik igénybe tudják venni a támogatást.

A 2011. évben bevezetett gyógyásztisegédeszköz-pályázat nagy segítséget nyújt azoknak a rászorulóknak, akik önerőből az orvosilag szükséges gyógyászati segédeszközt nem tudják megvásárolni. A 2016. évben bevezetett egészségügyi támogatás iránti pályázat az ügyfelek számára lehetővé tette, hogy a gyógyászati segédeszköz mellett olyan eszközökre vagy szolgáltatásokra igényeljenek támogatást, amelyek nem minősülnek gyógyászati segédeszköznek, de az egészségi állapot megőrzését, illetve javítását szolgálják. A tapasztalat azt mutatja, hogy a gyógyászati segédeszköz a kihordási időn belül, de a garanciális időn túl elromlik, és a javítás költsége legalább annyira megterhelő az érintettek számára, mint egy új eszköz megvásárlása. Ezért a 2017. évben az egészségügyi támogatás további bővítése olyan személyeknek is segítséget nyújthat, akik eddig kimaradtak az önkormányzati támogatások rendszeréből, emellett a gyógyászati segédeszközök javítása gazdaságosabb, mint egy új eszköz beszerzése. Az évek során folyamatosan emelkedett a pályázatot benyújtók száma, amellyel párhuzamosan emelkedett a pályázatra biztosított keretösszeg mértéke is. Ezt mutatja a következő táblázat.

41. táblázat – Pályázatot benyújtók száma, biztosított keretösszeg

Év	Pályázatot beadók száma	Pályázatok száma	Érvénytelen pályázatok	Költségvetésben fedezeti összeg Ft-ban	Megállapított támogatás összesen Ft-ban
2014	72	78	11	6 000 000 Ft	5 132 888 Ft
2015	116	140	6	7 000 000 Ft	5 944 560 Ft
2016	211	239	17	14 300 000 Ft	12 448 645 Ft
2017	233	267	18	10 104 990 Ft	9 040 360 Ft
2018	193	229 (17 pályázat elbírálás alatt)	6	15 000 000 Ft	9 824 320

Egy pályázó egy naptári évben legfeljebb két támogatásban részesülhet. Támogatási kérést leggyakrabban ortopéd cipő, hallókészülék, fogpótlás, fogszabályzó készülék, szemüveg, vérnyomásmérő, vércukormérő megvásárlásához nyújtottak be, de esetenként nagy értékű gyógyászati segédeszköz beszerzésének támogatására is sor került. 2017-től a Humánszolgáltatási Bizottság a támogatás összegének meghatározásánál a szociális rászorultság céljából figyelembe veszi az egy főre jutó jövedelmet és az igényelt összeg nagyságát.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

A közösségi élet egyik legfontosabb színtere a kerületben a Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Központ (a továbbiakban: Kőrösi) és telephelyei. Kiemelt feladatai:

- a kulturális esélyegyenlőtlenségek csökkentése a helyi közművelődési feladatellátás és intézményesülés biztosításával (színházi előadások, zenei rendezvények, komplex programok, ünnepi események, kiállítások, képzések, tanfolyamok, klubok szervezése minden korosztály számára),
- a gazdasági versenyképesség növelése, a felnőttképzés és átképzés munkaerő piaci orientációja (informális és kompetenciafejlesztő tanulási alkalmak megteremtése, kompetencianövelő programok szervezése),
- a társadalmi kohézió erősítése, a kirekesztés elleni küzdelem, az önhibájukon kívül hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása, a kulturális konfliktusok szakszerű kezelése

(önszerveződő közösségek segítése, civil fórum, civil szervezetek támogatása, nemzetiségi kultúra bemutatása, testvérvárosi kapcsolatok kulturális területen való erősítése).

Az egészségtudatos szemléletmód hazánkban is folyamatosan pozitív irányba változik, részben a megnövekedett betegségek kapcsán, részben a preventív, megelőző szemlélet erősödése miatt. Az emberek igénylik a tájékoztatást, keresik az olyan rendezvényeket, ahol kérdéseikre választ kaphatnak. A családi egészségnapok is ezt a célt szolgálják. A kerület a helyi lakosok által ismert kulturális központjában, a Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Központban (a továbbiakban: Kőrösi) és telephelyein számos egészségtudatosságra rávilágító rendezvényt, egészségmegőrző programot szerveznek. Évről évre olyan programokat kínál, amelyek hozzájárulnak a kőbányai identitás erősítéséhez. A hagyományok megőrzése mellett nyitottak a folyamatosan változó társadalmi igényekre és az új, értéket hordozó kezdeményezésekre. A korszerű kulturális szemlélet birtokában, a szolgáltatások fejlesztése mellett az intézmény a változó környezeti feltételeket is figyelembe véve végzi tevékenységét. A Kőrösi célja a kulturális esélyegyenlőtlenségek csökkentése a helyi közművelődési feladatellátás és intézményesülés biztosításával (színházi előadások, zenei rendezvények, komplex programok, ünnepi események, kiállítások, képzések, tanfolyamok, klubok szervezése minden korosztály számára). A gazdasági versenyképesség növelése, a felnőttképzés és átképzés munkaerő piaci orientációja (informális és kompetenciafejlesztő tanulási alkalmak megteremtése, kompetencianövelő programok szervezése). A társadalmi kohézió erősítése, a kirekesztés elleni küzdelem, az önhibájukon kívül hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása, a kulturális konfliktusok szakszerű kezelése (önszerveződő közösségek segítése, civil fórum, civil szervezetek támogatása, nemzetiségi kultúra bemutatása, testvérvárosi kapcsolatok kulturális területen való erősítése).

A Kőrösi esélyegyenlőségi tervének általános céljai vonatkoznak a látogatókra és a civil csoportok tagjaira egyaránt.

Az Önkormányzat a Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság alapításáról szóló 205/2015. (V. 21.) KÖKT határozatával kizárólagos önkormányzati tulajdonú nonprofit korlátolt felelősségű társaságot hozott létre 2015. szeptember 1-jével, és egyben 2015. augusztus 31-ével megszüntette a Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Központot. Az Önkormányzat helyi közművelődésről szóló 25/2012. (V. 23.) rendeletét az átalakításnak megfelelően módosította, valamint ebben rögzítette, hogy a Kőrösi köteles részt venni a HEP megvalósításában.

a) közösségi élet színterei, fórumai

A Kőrösiben kiemelt jelentőségű a civil szervezeteknek biztosított működési háttér, az ingyenes és kedvezményes színházi előadások mind az óvodás, mind az iskolás és nyugdíjas korosztálynak. A kulturális programokon kívül biztosítja Balatonlellén és Balatonalmádiban a kőbányai iskolásoknak és lakosainak a nyári üdültetés lehetőségét, illetve az évközi hétvégék kellemes eltöltését. A nyári időszakban működteti a kerületi napközis tábort az általános iskolás gyerekek részére. Ez a táboroztatási forma a résztvevőknek ingyenes.

A nemzetiségi önkormányzatok közösségi életének színtere 2017. július 1-jétől az Önkormányzat a tulajdonában lévő Kőrösi KÖSZI telephelye és a Görög Klub. Az egyházak esetében a közösségi színterek a plébániai, lelkesítő közösségi helyiségek, templomok. Kerületi rendezvények esetében (Ökumenikus Imahét, Kórustalálkozó, Szent László Napok, karácsonyi rendezvénysorozat) lehetőségük van tevékenységüket megismertetni az érdeklődő közönséggel.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Nincs elegendő adat ahhoz, hogy a kerületről átfogó helyzetelemzést nyújtsunk e témában.

A Hős utca 15/a és b épületegyüttesnél az elmúlt években megszorodtak a kábítószer-fogyasztással kapcsolatos problémák. Az Önkormányzat több esetben kért hathatós rendőri közreműködést, mely során fokozott volt a rendőri ellenőrzés, razzia. Ennek eredményeként fogtak el fogyasztót és terjesztőt is. Sajnos

a szegregátum határain is túlnyúlik a probléma, ezért szükséges a fokozott rendőri jelenlét a területen és vonzaskörzetében is.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A mai hétköznapi problémák kezelésében nagy szerepe van az adományozásnak, az önkéntes munkának, ezek megszervezésének. Az Önkormányzat adományokat jellegénél fogva nem tud fogadni. A kerületben működteti a Baptista Szeretetszolgálat az Utcafront Menedék Hajléktalan Személyek és Szenvedélybetegek Integrált Intézményét (a továbbiakban: Intézmény), akik foglalkoznak adományok fogadásával, azok rászorulókhöz eljuttatásával. A HEP következő öt éves ciklusában fontos a közvetlen és egymást segítő kapcsolat erősítése az Intézménnyel.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A Kőbányai Roma Önkormányzat (a továbbiakban: Roma Önkormányzat) éves munkatervében meghatározott feladatainak ellátására, valamint a nemzetiségi törvény alapján évente együttműködési megállapodást köt az Önkormányzattal. Az Önkormányzat biztosítja a Roma Önkormányzat részére a működéssel kapcsolatos tárgyi és személyi feltételeket, valamint a rendeltetésszerű helyiséghasználatot az Önkormányzat a tulajdonában lévő Kőrösi KÖSZI telephelyén.

A Roma Önkormányzat felzárkózást segítő programjai:

Kőbánya hátrányos helyzetű emberek által lakott kerületrészeiben szakemberekkel előadást szerveznek a társadalmi együttélés szabályairól, a nevelés, oktatás, egészségmegőrzés fontosságáról szórakoztató programok keretében. Kapcsolatuk a roma lakossággal közvetlen. Alkalmuk volt megszervezni több drog-prevenációs előadást is kerületi romák részére. Sorozatos tárgyalásokat folytattak a kőbányai intézményrendszerrel a keretstratégiában szereplő pontok ismeretében. Kőbányán igen sok mélyszegénységben élő roma közösség van. A lakóközösségeket, a roma családokat, a szociális helyzetüket jól ismeri a Roma Önkormányzat. Heti rendszerességgel, szerdai napokon tart fogadóórát, ahol különböző egészségügyi, családi, megélhetési és leginkább lakás problémákkal (igénylés, kilakoltatás veszélye, lakáscsere) fordulnak hozzájuk. A képviselők lehetőségükhöz mértén segítik a hozzáfutókat.

A nemzetiségi önkormányzatok kötelező feladatai: kulturális önazonossággal összefüggő programok, kulturális önigazgatás, társadalmi felzárkózást segítő programok, problémák, fejlesztési lehetőségek, valamint a közművelődés – hagyományos közösségi kulturális értékek gondozása, a nemzetiségi kultúra értékeinek megismertetése, az ünnepek kultúrájának gondozása. A Roma Önkormányzat minden évben a munkatervében megfogalmazott programokat valósítja meg, amelyekhez a források évről évre szűkösebbek. Ezek – a teljesség igénye nélkül –:

- Föld napja,
- Roma Hagyományőrző Gyermeknap,
- tanulmányi kirándulás hátrányos helyzetű roma gyerekek és családok részére,
- minden évben támogatják a Lakatos Renáta emlékére megrendezett Roma vers- és prózamondó emlékversenyt,
- Labdarúgó Torna – Nemzetiségi Gasztronómiai Nap,
- Roma Hagyományőrző Mikulás rendezvény,
- Nemzetiségek Napja alkalmából karácsonyi ünnepség.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
1. A munkanélküliek száma növeli a szegénységet, a nyílt munkaerőpiacra közvetítés hiánya	A kőbányai közmunka (közfoglalkoztatás) program további folytatása

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
2. Roma népesség hátrányos helyzete	Átfogó problémakezelés a szegregátumban élőkkel kapcsolatban, akár pályázati forrás igénybevételével
3. A szegregátumokban élő roma és mélyszegénységben élő közösségeknek minimális a kitörési lehetősége	A 2019. évi nemzetiségi választást követően megalakuló Roma Önkormányzat hathatós bevonása a HEP folyamataiba
4. A kerületi közszférában dolgozók nagy százalékának nehézséget okoz a kulturális, közművelődési rendezvényeken, eseményeken való részvétel, mert anyagi lehetőségük a napi kiadásokra elegendő	A kerületi közszférában dolgozók részére térítésmentes kulturális, közművelődési programok szervezése
5. Megnövekedett Kőbányán az utcán tudatmódosítószert fogyasztók és a hajléktalanok száma	Az Utcafront Menedék Hajléktalan Személyek és Szenvedélybetegek Integrált Intézménye részlegével a meglévő kapcsolat szorosabbá tétele a hajléktalanok, szenvedélybetegek segítése érdekében
6. A Hős utcai szegregátumban élők helyzete kilátástalan, a szegregátum felszámolása miatt a kerületen belül költözők beilleszkedése problémás lehet	A Hős utcai szegregátumban élők fokozott gondozása, valamint előgondozása és költözés utáni gondozása annak érdekében, hogy a kerületen belüli beilleszkedésük lehetőleg zökkenőmentes legyen
7. Szakmai továbbképzések támogatása	Továbbképzések támogatása a védett tulajdonságú csoportba tartozók problémáival foglalkozó intézmények szakemberei részére
8. A kerületben élő hajléktalanokkal foglalkozó civil szervezetekkel a meglévő kapcsolat erősítése, további, új segítő civil szervezetekkel kapcsolat felvétele, kialakítása	A hajléktalanokkal foglalkozó civil szervezetekkel meglévő kapcsolat erősítése, további otthontalanokkal foglalkozó civil szervezetek feltérképezése, velük a kapcsolat felvétele és az együttműködés fenntartása a hajléktalanok célzott segítése érdekében
9. A drogfogyasztással kapcsolatos kerületi átfogó vizsgálat alapján a problémák komplex kezelése	A Szécsi print BT. által elkészített "Átfogó komplex vizsgálat a X. kerületben előforduló kábítószer-fogyasztásról – A kábítószer-fogyasztás jellemzőinek vizsgálata, a megelőző-gyógyító intézkedések és hiányok feltérképezése, valamint a fejlesztési lehetőségek meghatározása" kutatás alapján a meghatározott fejlesztési lehetőségek folyamatos kidolgozása, megvalósítása
10. Hiányzó adattáblák, adatok hiányában	Határidőn belül a táblák kitöltése

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

Az alábbiakban áttekintjük a gyermekek helyzetének elemzéséhez kapcsolódó definíciókat és szabályozásokat.

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont)

Védelembe vétel: ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevitelével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhivatal a gyermeket védelembe veszi (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).

Gyermekek védelme: a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

Pénzbeli és természetbeni ellátások:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- a gyermekétkeztetés,
- a gyermektartásdíj megelőlegezése,
- az otthonteremtési támogatás.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- a gyermekjóléti szolgáltatás,
- a gyermekek napközbeni ellátása,
- a gyermekek átmeneti gondozása,
- Biztos Kezdet Gyerekház.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- az otthont nyújtó ellátás,
- az utógondozói ellátás,
- a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:

- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása,
- a védelembe vétel,
- a családbafogadás,
- az ideiglenes hatályú elhelyezés,
- a nevelésbe vétel,
- a nevelési felügyelet elrendelése,
- az utógondozás elrendelése,
- az utógondozói ellátás elrendelése,
- a megelőző pártfogás elrendelése.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: a jogosult gyermek számára a települési önkormányzat jegyzője a Gyvt-ben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg. A jogosultság megállapítása során sor kerül a jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálatára.

Kedvezményes gyermekétkeztetés: a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása esetén a gyermek jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének igénybevételére. A szünidei gyermekétkeztetést 2016 tavaszán, ősszel és télen szervezte és bonyolította a Bárka.

Az Önkormányzat Humánszolgáltatási Főosztálya tájékoztatta a hátrányos- és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek családját a szünidei időszakában igénybe vehető étkezésről, így közel 150 gyermek és családja számára vált elérhetővé a szünidei étkeztetés. A valós igénybevételt az alábbi táblázatban láthatjuk:

42. táblázat – A szünidei gyermekétkeztetés igénybevétele

2016. évi szünidei gyermekétkeztetés adatai			
	napok száma	családok száma	gyermek szám
Tavaszi étkezés	3	11	19
Őszi étkezés	3	11	31
Téli étkezés	7	10	26

2018. évi szünidei gyermekétkeztetés adatai			
	napok száma	családok száma	gyermek szám
Tavaszi étkezés	2	14	39
Őszi étkezés	3	19	59
Téli étkezés	3	14	50

Elsősorban a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény szerinti menedékjogot kérő, menekült, menedékes, oltalmazott vagy humanitárius tartózkodási engedéllyel rendelkező gyermekek helyzetére szükséges kitérni. A menedékes - rászorultsága esetén - jogosult a befogadás anyagi feltételeire, valamint ellátásra és támogatásra. A menekültügyi hatóság, valamint a jegyző az ellátásra, támogatásra vonatkozóan határozattal dönt (2007. évi LXXX. törvény, 32. §). A gyermekvédelemmel foglalkozó szakemberek nem csak a bejelentett lakcímmel rendelkező családoknak nyújtanak segítséget, hanem a kerületben életvitelszerűen tartózkodókkal szemben is ellátási kötelezettségük van. Bár a demográfiai mutatók szerint a lakosságszám csökken, a gyermekvédelemben dolgozók feladatai, esetszámai többnyire emelkednek.

Az ingyenes vagy a kedvezményes támogatások köre kiszélesedett az elmúlt években. A támogatások zöme a rendszeres gyermekvédelmi támogatások jogosultságához kötődik. A támogatások mindegyikét hivatalos iratokkal kell igényelni, igazolni. A mélyszegénységben élő személyek, családok gyakran megfelelő papírok, jövedelemigazolás vagy egyéb okok miatt nem jutnak hozzá a szolgáltatásokhoz. A következő táblázatok a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultakról adnak tájékoztatást.

43. táblázat - A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek közül a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma

	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év
Hátrányos helyzetű	73	71	98	137	146	186
Halmozottan hátrányos helyzetű	26	124	206	94	102	73

44. táblázat - A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult családok száma a gyermekek száma szerint:

(TEIR adatbázisból)

Év	1	2	3	4 vagy 5	6 vagy több	Összesen
	gyermekes családok száma					
2013	666	567	137	11	5	1 381
2014	510	577	247	9	0	1 343
2015	479	335	138	43	6	1 001
2016	271	253	148	46	4	722
682017	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	1 229
2018	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	857
2019	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	nincs adat	681

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet: a Gyvt. alapján a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet szempontjából meghatározó tényezők a következők:

- a szülő, a családba fogadó gyám (a továbbiakban: gyám) iskolai végzettsége alacsony (legfeljebb alacsony fokú végzettség),

- a szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága,
- az elégtelen lakáskörülmények,
- a nevelésbe vétel, valamint a tanulói, hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt számára nyújtott utógondozói ellátás.

A jegyző annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjában, illetve, ha a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában természetbeni támogatást nyújt fogyasztásra készétel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában.

Az Önkormányzat a védőoltások támogatásáról szóló 16/2015. (VI. 25.) önkormányzati rendelete alapján a gyermekek számára az alábbi védőoltásokat biztosítja:

- humán papilloma vírus által okozott méhnyakrák és nemi szervi szemölcs elleni vakcinát kedvezményesen, 5000 Ft szülői önrész megfizetése mellett, illetve a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek esetében ingyenesen biztosítja a 13. életévüket betöltő fiúgyermekek számára,
- meningococcus baktérium által okozott fertőző agyhártyagyulladás és szepszis elleni négy komponensű védőoltás. Ingyenes védőoltásra jogosult az a gyermek, aki a kérelem benyújtását megelőző évben betöltötte a 10. életévét,
- a súlyos hasmenéssel és hányással járó gyomor-bélrendszeri fertőzést okozó rotavírus elleni, szájon át adható ingyenes védőoltás. A védőoltásra az a csecsemő jogosult, akinek az életkora a kérelem benyújtásakor legfeljebb 15 hét.

Mindhárom támogatott oltás feltétele a kőbányai lakóhely és lakóhelyen életvitelszerűen történő tartózkodás. A lehetőségekről a Kőbányai Hírek önkormányzati lapban, kerületi képviseletben, és az Önkormányzat honlapján tájékoztatjuk az érintetteket, valamint a gyermekorvosok, területi- és iskolai védőnők is részt vesznek a tájékoztatásban.

45. táblázat – Az agyhártyagyulladás és szepszis elleni, valamint a HPV elleni oltás igénybevétele

Oltási év	Oltást igényelhetők száma	Oltást ténylegesen igénylők száma	%-os megoszlás
2016	617	128	20,7%
2017	516	283	54,8%
2018	642	233	40 %

Oltási év	Születési időpont	Oltásra jogosultak száma	Igénylők száma	Leány	Fiú	%-os megoszlás
2012	1999	557	282	162	120	50,6 %-a vette igénybe
2013	2000	566	290	142	148	51,2 %-a vette igénybe
2014	2001	429	130	42	88	30,3%-a vette igénybe
2015	2002	319	116	–	116	37%-a vette igénybe
2016	2003	290	96	–	96	33%-a vette igénybe
2017	2004	294	69	–	69	30%-a vette igénybe
2018	2005	284	58	–	58	20,5%-a vette igénybe

A rotavírus elleni oltással kapcsolatos tapasztalatokról a soron következő felülvizsgálat során tudunk beszámolni.

A veszélyeztetettség megelőzésében kiemelkedő jelentősége van a veszélyeztetettséget észlelő jelzőrendszer működtetésének, a más alapellátások keretei között történő megelőző tevékenység koordinálásának, az együttműködés megszervezésének.

Kőbányán a Bárka Család- és Gyermekjóléti Szolgálat jelzőrendszeri felelőse és a Család- és Gyermekjóléti Központ jelzőrendszeri tanácsadója kezdeményezi, szervezi és hangolja össze a jelzőrendszer működését, valamint más érintett személyek és szervezetek részvételét az észlelő- és jelzőrendszerben. A jelzőrendszer tagjai írásban tájékoztatnak és ezen dokumentumokat a jelzőrendszeri felelős nyilvántartja, és használja. A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat az észlelő- és jelzőrendszer bármely tagjának fogadja a veszélyeztetéssel

kapcsolatos jelzését, és ezt követően a probléma jellegéhez, mértékéhez, a család szükségleteihez igazodó intézkedést kezdeményez. A Család-és Gyermekjóléti Központ jelzőrendszeri tanácsadója informálja a jelzőrendszeri tagokat a központ által nyújtott speciális szolgáltatásokról, elérhetőségének módjáról. Tájékoztatja a jelzőrendszer tagjait a hatósági intézkedések mikéntjéről. Kapcsolatot tart a jelzőrendszer tagjaival, szakmai anyagokat készít, részt vesz az esetmegbeszéléseken és esetkonferenciákon, a szakmaközi tanácskozásokon, valamint fogadja a jelzések összesítését a szolgálattól.

A Bárka kiemelt feladata a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése. A gyermekvédelemben meghatározó szerepet tölt be a jelzőrendszer. A veszélyeztettség jelzésére épülő gyermekjóléti szolgáltatás hatékonyságát jelentősen befolyásolja a jelzőrendszer működésének minősége. A jelzőrendszer tagjainak együttműködése az esetek és a problémák mentén történik.

Az Átmeneti Otthon célja, hogy azoknak a családban élő gyerekeknek, akik átmenetileg ellátás nélkül vagy elhelyezés hiányában gondozás, nevelés, lakhatás nélkül maradnának, valamint akiknek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett, teljes körű testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésüket elősegítő ellátást biztosítson, ideiglenesen pótolja a szülői gondoskodást. A jelenleg érvényes szabályozások értelmében ez a szolgáltatás maximum 12 hónap, amely 6 hónappal, illetve a tanítási év végéig meghosszabbítható.

Az Átmeneti Otthon 2017-ben 14 férőhellyel működött. Az ellátás indokaként gyakran felmerült a hajléktalanság, illetve a nem megfelelő lakhatási körülmények. Ez 2012. év során az összesen ellátott negyedét érintette. Az iroda melletti kishaza Anya – gyerek szobává alakításával bővült 14 férőhelyesre az ellátás. 2014. július 1-től ellátási szerződés keretében átmeneti gondozásban részesítik – 2 férőhely erejéig - a XIV. kerület, Zugló területén életvitelszerűen tartózkodó rászorultakat, a Zuglói gyermekjóléti alapszolgáltatást nyújtó szolgáltató támogató javaslatára.

A következő években az alábbiak szerint alakult az ellátottak száma:

- 2013 – az ellátottak száma: 40 gyerek, ebből 8 fő hajléktalanság, 2 fő nem megfelelő lakáskörülmények miatt került be, azaz az összes ellátott 25%-a lakhatási probléma miatt tartózkodik az Átmeneti Otthonban,
- 2014 – az ellátottak száma: 45 gyerek, 4 anya, ebből 7 gyerek és 2 anya hajléktalanság, 5 gyerek és 1 anya nem megfelelő lakáskörülmények miatt került be, azaz az összes ellátott 30,6 %-a lakhatási probléma miatt tartózkodik az Átmeneti Otthonban,
- 2015 – az ellátottak száma: 51 gyerek és 3 anya, ebből 7 gyerek és 2 anya hajléktalanság miatt került be, azaz az összes ellátott 16,6 %-a lakhatási probléma miatt tartózkodik az Átmeneti Otthonban,
- 2016 – az ellátottak száma: 53 gyerek és 6 anya, ebből 14 gyerek és 4 anya lakhatási probléma miatt került be. Ez az ellátottak 30,5%-a,
- 2017 – az ellátottak száma: 42 gyerek, 4 anya, ebből 10 gyerek és 3 anya lakhatási probléma miatt került be. Ez az ellátottal 28%-a,
- 2018 – az ellátottak száma: 40 gyerek és 3 anya, ebből 7 gyerek lakhatási problémák miatt került be. Ez az ellátottak 30% -a. Három anya 5 gyermekkel bántalmazás miatt került be, és lakhatási problémáik miatt került sor átmeneti gondozásukra.

46. táblázat – Az Átmeneti Otthon éves statisztikáját mutatja 2013 és 2018 között:

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Férőhelyek száma	12	14	14	14	14	14
Ellátási napok száma	4084	3696	3608	4091	3354	3635
Ellátottak száma	40	45+4	51+3	53+6	42+4	40+3

Az ellátás folyamatos biztosításán túlmenően, szükség esetén lehetőség van az azonnali – krízisesetek – befogadására. Az Átmeneti Otthon 2014-től tudja fogadni a 3 év alatti gyermekeket édesanyjukkal együtt.

47. táblázat – Ellátott anyák és gyermekeik

2017				
Ellátott gyermekek életkora	Megjegyzés	Ellátás időtartama	Ellátott gyerekek száma	Kikerülés
2 és 6 éves	nem megfelelő lakáskörülmények	ellátva kétszer: 15 és 19 nap	2	otthonukba távoztak
4 és 10 éves	hajléktalanság	21 nap	2	Rés Családok Átmeneti Otthona
1 éves	hajléktalanság	40 nap	1	Családok Átmeneti Otthona
12 éves	bántalmazás	72 nap	1	szivességi lakhatás, együtt távoztak
2018				
Ellátott gyermekek életkora	Megjegyzés	Ellátás időtartama	Ellátott gyerekek száma	Kikerülés
12 éves	bántalmazás	117 nap	1	Szivességi lakhatás
15,17,18 éves	bántalmazás	221 nap	3	Albérlet
11 éves	bántalmazás	15 nap	1	Visszaköltözött a bántalmazóhoz

48. táblázat – Az ellátottak száma az elhelyezést kiváltó probléma típusa szerint, összehasonlítva az előző évekkal

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ellátottak összesen	40	45+4	51+3	53+6	42+4	40+3
Gyermek magatartás problémái	15	14	19	13	13	14
Lakhatási gondok: - hajléktalanság	8	7+2	7+2	13+4	8+2	6
elégtelen lakáskörülmények	2	5+1	-	1	2+1	1
Szülők szenvedélybetegsége miatt	2	1	2	-	-	-
Gyermek szenvedélybetegsége miatt	-	-	-	-	-	-
Gyermek egészségi problémái	-	1	-	1	1	1
Szülő egészségi problémái	-	1	3	4	1	2
Szülő életvezetési problémái	3	6	8	6	7	5
Egyéb	-	-	-	-	-	-
Családi konfliktus	7	4	5	3	5	2
Bántalmazás	2	6+1	7+1	12+2	5+1	12
Szülő távolléte (indokolt/indokolatlan)	1	-	-	-	-	-

Az átmeneti gondozás során a családgondozó, a törvényes képviselő(k), a gyermek – kora és állapota függvényében – együtt készítik el a gondozási-nevelési tervet, melyben definiálják az ide vezető problémákat, és kidolgozzák az elvégzendő feladatokat annak érdekében, hogy a gyermek minél hamarabb visszatérhessen a családjához. A krízishelyzetekben gyakran felmerülő elhelyezések szükségességére, a betegszoba átalakításával az Átmeneti Otthon alkalmassá vált anya-gyermek együttes elhelyezésére. Ez esetben a gyerek a szülővel együtt részesülhet átmeneti gondozásban addig, amíg egy tartósabb lakhatási megoldás lehetővé válik.

Az Átmeneti Otthona többnyire telt házzal működik. Ennek az ellátásnak köszönhetően sok esetben megelőzhető a gyermek átmeneti nevelésbe (gyermekotthonba) vétele. A Bárka és a Gyámhatóság között évek alatt kialakított munkakapcsolati rendszer jól működik. Az intézkedések során a gyermek családban történő nevelése az elsődleges szempont, de nem mindenáron. A jelzőrendszer azonban nem mindig tudja, hogy mely esetben kell a hatóságnál jelzéssel élnie. Ez a veszélyeztetettségre és az igazolatlan hiányzás jelzésére is vonatkozik.

49. táblázat – Az Átmeneti Otthon kihasználtsága

2016. év		
Kihasználtság:	Zuglói ellátottak:	Összes ellátott:
11,17 fő átlag gyermekszám	9 gyermek	51 gyermek + 3 anya
2017. év		
Kihasználtság:	Zuglói ellátottak:	Összes ellátott:
9,18 fő átlag gyermekszám	9 gyermek	42 gyermek + 4 anya
2018. év		
Kihasználtság:	Zuglói ellátottak:	Összes ellátott:
10 fő átlag létszám	5 gyermek	40 gyermek + 3 anya

50. táblázat – Az ellátást kezdeményezők

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Összes ellátott	54	40	49	54	59	46	43
A szülő közvetlenül fordult az Otthonhoz	15	3	3	6	4	3	4

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
A gyermek közvetlenül fordult az Otthonhoz	2	2	2	2	3	4	2
Család és Gyermekjóléti Szolgálat/Központ közvetlen irányításával	28	25	17+4	29+2	11+ 2 25+3	18 12+4	Szolgálat:8 Központ:14 Zugló:4
A jelzőrendszer tagjain keresztül	-	2	1	3	3+1	-	
Iskola	-	-	4	-	-	1	1
Óvoda	1	-	1	-	-	-	-
Egészségügyi intézmény – védőnő	-	1	1	-	-	0	-
Háziorvos, kórház	1	-	-	-	-	0	-
Hatósági kezdeményezés – rendőrség:	-	5	16	11+1	4	0	-
Gyámhatóság, Gyámhivatal	7	-	-	-	-	2	9
Más szociális intézmény: Családsegítő Szolgálat, egyéb gyermekvédelmi intézmény, otthon stb.	-	-	-	-	-	2	1
Bölcsőde	-	2	-	-	3	0	-
TEGYESZ irányította át	-	-	-	-	-	0	-
Egyéb	-	40	49	54	59	-	-

Az ellátás kezdeményezői leggyakrabban a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és a Család és Gyermekjóléti Központ családsegítői, illetve esetmenedzserei voltak. A Gyámhatóság általi kezdeményezés gyakran a védelemben vétel során történő kötelezést jelentette. A védelemben vettek száma az ellátottak több mint egyharmada.

51. táblázat – Az ellátottak száma az elhelyezést kiváltó probléma típusa szerint

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ellátottak összesen	54	40	45+4	51+3	53+6	-	40+3
A szülők életvezetési problémái	6	15	14	19	13	7	5
A szülők egészségi problémái	5	8	7+2	7+2	13+4	1	2
A gyermek egészségi problémái	1	2	5+1	-	1	1	1
A szülők szenvedélybetegsége	3	2	1	2	-	-	-
A gyermek szenvedélybetegsége	-	-	-	-	-	-	-
A szülők lakhatási problémái:	-	-	-	-	-	-	7
Hajléktalanná válás	11	-	1	3	4	8+2	6
Élételen lakhatási körülmények	2	3	6	8	6	2+1	1
Bántalmazás	2	-	-	-	-	5+1	12
A szülő vagy gondviselő indokolt távolléte	2	7	4	5	3	-	-
Családi konfliktus	7	2	6+1	7+1	12+2	5	2
A gyermek magatartási problémái	15	1	-	-	-	13	-

Minden egy hónapot meghaladó átmeneti gondozás esetében egyéni gondozási-nevelési terv készül, melynek tervezésén részt vesz az Átmeneti Otthon és a Bárka családgondozója, a törvényes képviselő, valamint kora és állapota függvényében a gyermek. 2016-tól a team kiegészült a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat családsegítőjével, valamint a Család- és Gyermekjóléti Központ esetmenedzserével. Azoknál az eseteknél, ahol a terv készítésében nagy szerepe volt az iskolai történéseknek – leginkább a magatartásproblémás, sokat hiányzó, csavargó, alul teljesítő gyermek – az Átmeneti Otthon nevelőtanára is részt vett az iskolai feladatok tervezésénél, akinek a feladata – többek között – a személyes kapcsolattartás az adott oktatási intézménnyel. A terv során feltárják a problémákat, annak okait és választ keresnek a problémákra. Pontosan leírják, hogy kinek mi a feladata, milyen határidővel – annak érdekében, hogy a gyermek minél hamarabb visszatérjen a családjában.

Az átmeneti gondozást kiegészítő programok – a teljesség igénye nélkül –:

- Gyermektáborok Balatonlellén
- Családos táborok Balatonlelle-Felsőn Erzsébet-tábor Zánkán 2016. 07. 10-2016. 07. 15. között
- Életre Valók Egyesület szervezésében és kivitelezésében személyiségfejlesztő kamaszcsoport működött
- A Pongrác Községi Házban különböző szabadidős programokra, kézműves foglalkozásokra, internetes foglalkozásokra jártak az ellátottak.
- A karácsonykor meghívást kapott az ünnepségre az év során ellátott összes gyermek és családja. Mindenki ajándékot kapott.

Az Átmeneti Otthon sátrakat, ahhoz való felszereléseket vásárolt, így sáttáborok szervezésére is van már lehetőség.

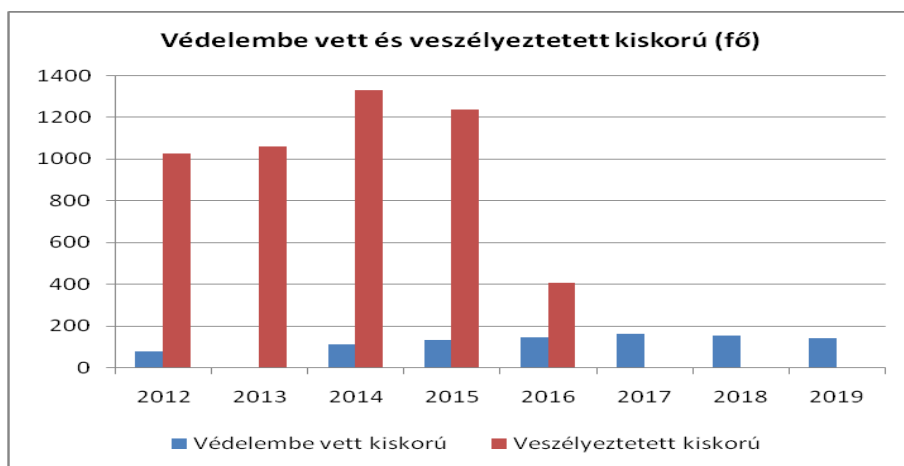
a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A veszélyeztetett gyermek definíciója alatt olyan – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapotot értünk, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

52. táblázat – Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

(TEIR adatbázisból)

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2012	79	1025
2013	nincs adat	1059
2014	114	1328
2015	133	1238
2016	146	409
2017	162	nincs adat
2018	156	nincs adat
2019	144	nincs adat

A veszélyeztetettség okai között szerepelnek környezeti, magatartási, anyagi okok, többnyire együttesen. 272 gyermek a lakáskörülményei miatt, míg 99 gyermek elhanyagolás miatt veszélyeztetett. Év végéig 50 védelembe vétel került megszüntetésre. Az anyagi okokból veszélyeztetettek száma az utóbbi években jelentős mértékben növekedett. Ez a rendszerváltást követő társadalmi, gazdasági változásoknak tudható be. A bántalmazás, az elhanyagolás a gyermek-szülő kapcsolat változásai, az alkoholizálást kiegészítő drogfogyasztásban, csavargásban mutatkoznak meg.

53. táblázat – Bárka Gyermekjóléti Központ védelembe vételek számának alakulása 2012 és 2017 között

Év	Gyermekek
2012	164
2013	131
2014	98
2015	133
2016	146
2017	168

Hatósági felkérésre leggyakrabban a gyermek iskolai problémái miatt, (magatartászavar), szülők/család életvitelében rejlő problémák, családi konfliktusok, gyermeknevelési problémák továbbá, 50 óra feletti igazolatlan hiányzás miatt kerül sor.

2016 januárjától a Gyvt. változása értelmében a feladatmegosztás átalakult a Család- és Gyermekjóléti Központban, azaz a veszélyeztetett gyermekek ellátása az esetmenedzserek feladatkörébe került. Az

esetmenedzserek feladatai a hatósági intézkedésekre való javaslatkérdések elkészítése, és a Gyámhatósági határozatok végrehajtásának a koordinálása.

54. táblázat – A védelembe vétel okai 2017-ben:

	0-14 év	14-16 év	16-18 év	Összesen
Védelembe vett gyermekek száma	93	46	12	151
50 órát meghaladó, igazolatlan hiánnyal összefüggő adatok:	22	60	0	82

A gyermekvédelmi gondoskodás során legmunkaigényesebb feladatot az átmeneti nevelésbe vétellel kapcsolatos ügyek jelentik.

A "RÉS" Szociális és Kulturális Alapítvány (a továbbiakban: Alapítvány) Családok Átmeneti Otthona a lakhatási krízisbe került gyermek(ek) és szülő(k), valamint a legfeljebb 21. életévének betöltéséig a gyermek nagykorú testvér(ek), a gyermekeiket egyedül nevelő szülők, válsághelyzetben lévő bántalmazottak, vagy várandós anyák, a szülészettről a kórházi ellátás után kikerülő anya és gyermeke(i), valamint a várandós anya kérelmére az anya élettársa vagy férje részére biztosít a jogszabályban meghatározott időtartamra, és keretek között átmeneti elhelyezést és gondozást.

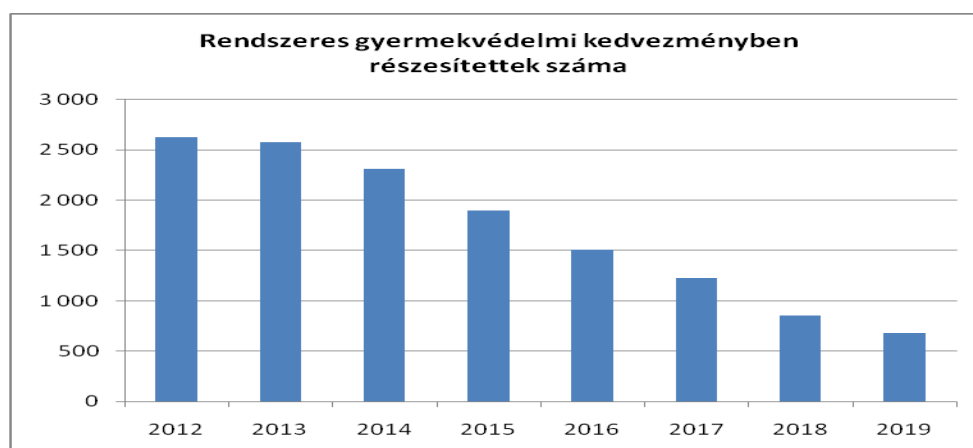
Az Önkormányzat 2016. január 1-jétől öt év határozott idejű ellátási szerződést kötött az Alapítvánnyal a Családok Átmeneti Otthona szolgáltatásai biztosítására. A szerződés keretein belül az Alapítvány vállalta, hogy a fenntartásában működő Családok Átmeneti Otthonában biztosítja a Kőbánya illetékességi területén lakóhellyel rendelkező és életvitelszerűen a kerületben tartózkodó nyolc lakhatási krízishelyzetbe került család ellátását legfeljebb 18 hónap időtartamra.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

55. táblázat – Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesültek

(TEIR adatbázisból)

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (2016. évtől havi átlagos létszám)
2012	2 627
2013	2 575
2014	2 313
2015	1 897
2016	1 505
2017	1 229
2018	857
2019	681

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Az Önkormányzat a gyermekek jogán a következő helyi juttatásokat biztosítja:

- babakelengye: kerületi lakosok igényelhetik a gyermek egy éves koráig. Az elmúlt évben 209 szülő igényelte újszülött gyermekének. A juttatásról honlapján és a helyi médiumban tájékoztatja az Önkormányzat a kerületi lakosokat,
- iskolakezdési támogatás: a kerületben élő gyermekek részére biztosítja az Önkormányzat az 5 000 Ft-os utalványt, melyet az iskolákban, illetve az Önkormányzatnál vehetnek fel. A 2017. évben 4969 gyermek részesült iskolakezdési támogatásban.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

56. táblázat – Kedvezményes iskolai étkezésben részesülők 2018-ban

Étkezést igénybe vevők száma:					
	háromszori étkezés	reggeli+ebéd	ebéd+uzsonna	ebéd	összesen
Normál étkező	980	134	362	796	2272
Rendszeres gyermekvédelmi támogatás	543	33	26	30	632
Tartós beteg (saját jogon)	110	26	28	67	231
3 vagy több gyermekes	298	42	82	174	596
Nevelésbe vett	17	0	0	0	17
Étkezést igénybe vevő gyermekek száma:					3748

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Az Önkormányzat fenntartásában működő óvodákba járó nem magyar állampolgárságú gyermekek 2018. évi számát, valamint az összlétszámhoz képest százalékos arányát a következő táblázat mutatja be.

57. táblázat

Intézmény	Fő	Arány
Aprók Háza Óvoda (Újhegy stny. 5-7.)	17	6,8%
Bóbita Óvoda (Halom u. 7/b.)	6	4,2%
Csodafa Óvoda (Újhegy stny. 17-19.)	23	14,4%
Csodapók Óvoda (Mádi u. 127.)	3	3,1%
Gépmadár Óvoda (Gépmadár u. 15.)	6	4,3%
Geszténye Óvoda (Maglódi út 8.)	6	6,1%
Gézengúz Óvoda (Zágrábi út 13.)	0	0,0%
Gyermekek Háza Óvoda (Kada u. 27-29.)	9	11,8%
Gyöngyike Óvoda (Salgótarjáni út 47.)	4	4,8%
Hárslevelű Óvoda (Hárslevelű u. 5.)	0	0,0%
Kékvirág Óvoda (Kékvirág u. 5.)	14	10,9%
Kíncskereső Óvoda (Mádi u. 4-6.)	3	2,8%
Kiskakas Óvoda (Mádi u. 86/94.)	4	2,3%
Mászóka Óvoda (Ászok u. 1-3.)	14	12,4%
Mocorgó Óvoda (Kőbányai út 38.)	39	23,6%
Rece-Fice Óvoda (Vaspálya u. 8-10.)	8	8,8%
Zsivaj Óvoda (Zsivaj u. 1-3.)	2	2,3%
Összesen	162	7,8%

A táblázatból látható a kerület nagy lakótelepei közelében található intézményekben (Aprók Háza és Csodafa Óvoda – Újhegyi lakótelep, Mászóka Óvoda – Városközpont panelházai, Kékvirág Óvoda – Bihari út, Üllői út által határolt lakótelep) magasabb a külföldi állampolgárságú gyermekek létszáma. A Kőbányai Mocorgó Óvodában a legmagasabb ez a szám: 39, ez az ide járó gyermekek 23,6 %-a. Ennek oka a már Józsefvárosban található piac közelsége. Az óvoda pedagógiai programja kiemelten foglalkozik a migráns gyermekek segítségével (beilleszkedés, másság elfogadása, magyar nyelv, kultúrák megismerése. stb.). Az önkormányzati fenntartású intézményekben mindösszesen 2062 gyermek jár. Ebből 162 külföldi állampolgárságú, azaz az összlétszám 7,8 %-a.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A kerület két jelentős szegregátuma a Hős utca 15/a és b, valamint a Bihari út 8/c lakótömbök. A gyámhatósági munka során szerzett tapasztalat szerint nem jellemző, hogy az említett telepekről nagyobb

számban történt volna meg a védelembe vétel, vagy ideiglenes elhelyezés. Az igazolatlan hiánnyal érintett gyermekek száma sem nagyobb, mint a kerület más területén. Átmeneti, tartós neveltek számában sincs számottevő különbség. Az viszont fontos, hogy a kitörés lehetősége a tehetséggondozás lenne, mivel arra nézve is van tapasztalat, hogy kifejezetten tehetséges gyermekek is élnek itt. A Bárka itt, valamint a Pongrác lakótelepen a családok rossz anyagi helyzetéből, a szülők iskolázatlanságából, esetleges rossz példamutatásából eredő a gyermekek hátrányos helyzetének ellensúlyozására, esélyegyenlőségük megteremtése érdekében soft feladatokat lát el. A mentorálást is végző iskolai szociális munkás a gyermekeket az iskolában keresi meg, helyben segíti beilleszkedésüket, megmaradásukat úgy, hogy ennek érdekében közvetlen kapcsolatot tart a pedagógusokkal, családgondozóval. Eszköztárában túlsúlyban van a közösségi szociális munka, de szükség szerint az egyéni esetkezelés eszközeivel is dolgozik. Munkája során fontos szempont a gyermekek, illetve a család bizalmának elnyerése, a tanulók veszélyeztetettségének iskolán belüli feltérképezése, lehetőség szerinti megelőzése. A gyógy- és vagy fejlesztőpedagógusok a rászoruló gyermekek számára a mozgásfejlesztés, az iskolai előkészítés, a tanulásfejlesztés témakörében, a tanulási nehézségek kiküszöbölésében, a részképességek, önismeret fejlesztésében nyújtanak segítséget fejlesztő egyéni vagy kiscsoportos formában, mely keretein belül a gyermekeknél folyamatosan és egyénre szabottan biztosítják a felzárkózást kortársaikhoz. A közvetlen soft tevékenységek keretében tíz egyetemi hallgató segítségével a 6-18 év közötti rászoruló gyermekek részére tanulást segítő ellátását nyújtanak: korrepetálnak, felkészítenek pót- és osztályozó vizsgára. Azok az iskolások, akik rendszeresen részt vesznek a korrepetálásokon, foglalkozásokon, havonta térítésmentes ösztönző programok keretében különböző érdekes kirándulásokon vehetnek részt, ezzel is motiválva őket a jobb teljesítmény elérésére.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet tényének megállapítására vonatkozó rendelkezéseinek hatályon kívül helyezését követően annak megállapítását 2014. szeptember 1-jétől a Gyvt. 67/A § (1)-(2) bekezdése szabályozza.

A kerületi bölcsődékben gondozott hátrányos és halmozottan hátrányos gyermek számát a következő táblázat mutatja:

58. táblázat

2017. január 01-től december 31-éig					
Bölcsődék	Csoportok száma	Férőhely	Gyermekek száma	2H-s gyerekek száma	3H-s gyerekekszáma
Összesen	27	590/550	522	4	1
2017. január 01-től december 31-éig					
Bölcsődék	Csoportok száma	Férőhely	Gyermekek száma	2H-s gyerekek száma	3H-s gyerekekszáma
Összesen	27	590/550	502	3	4

A 59. táblázat – az 58. táblázat adatai bölcsődékre lebontva:

2017			
Intézmények	Felvett létszám	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők aránya az éves átlagléttszámhoz viszonyítva %-os mutató
Fecskefészek Bölcsőde	66	4	6,06%
Napsugár Bölcsőde	72	0	0,00%
Apraja Falva Bölcsőde	90	1	1,11%
Gyermeksziget Bölcsőde	80	3	3,75%
Gyöngyike Bölcsőde	33	6	18,18%
Manóvár Bölcsőde	74	6	8,11%
Apró Csodák Bölcsőde	75	5	6,67%
Szivárvány Bölcsőde	32	8	25,00%
Összesen:	522	33	6,32%
2018			
Intézmények	Felvett létszám	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők aránya az éves átlagléttszámhoz viszonyítva %-os mutató
Fecskefészek Bölcsőde	70	5	7,1%
Napsugár Bölcsőde	72	1	1,4%
Apraja Falva Bölcsőde	81	0	0,0%
Gyermeksziget Bölcsőde	69	5	7,2%

Gyöngyike Bölcsőde	33	1	3,0%
Manóvár Bölcsőde	75	8	10,7%
Apró Csodák Bölcsőde	72	2	2,8%
Szivárvány Bölcsőde	30	6	20,0%
Összesen:	502	28	5,6%

Ezen táblázat adataiból kiolvasható, hogy a területben leginkább a Gyöngyike Bölcsőde, valamint a Szivárvány Bölcsőde vonzáskörzetében összpontosulnak a hátrányos helyzetű családok.

2015 szeptemberétől a Gyvt. értelmében jelentősen bővült azok köre, akik ingyenesen étkezhetnek a bölcsődében. A jogszabályi változást követően az ingyenes étkezést az egy főre eső átlag jövedelem (családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér nettó összegének 130%-át) alapján kérik legtöbbször. Ehhez nincs szükség másra, csak a szülő nyilatkozatára arról a tényről, hogy az egy főre eső jövedelmük nem haladja meg a jogszabályban előírt mértéket.

A következő részben a bölcsődékben végzett preventív szolgáltatásokat mutatjuk be.

Gyermekfogászat

A gyakorlatként alkalmazott korszerű étkezési szabályok, a cukorfogyasztás csökkentése, a rágásra nevelés és az édes italok helyetti vízzel való önmagában is prevenció értékű. Ezen felül a bölcsődék fontos feladatuknak tekintik a kisgyermekkorban kialakított helyes fogápolási szokásokat. Meggyőződésük, hogy a korai gyermekkorban kialakított szokások meghatározóak az egész élet során, ezért kezelik kiemelt feladatként a szájápolási prevenciót, remélve, hogy a fogszuvasodás mértéke a népesség tekintetében csökkenthető. Lehetőség szerint évente 1-3 alkalommal (bölcsődénként változó) minden bölcsődébe járó gyermek fogászati szűrésben vesz részt, az intézménybe kijáró gyermekfogászoknak köszönhetően. A fogászati prevenció egy tagintézmény kivételével mindenhol megvalósul. Az Egyesített Bölcsődék vezetése mindent megtesz annak érdekében, hogy a tagintézményekben mielőbb elinduljon a fogászati prevenció.

Somadrin-barlang

A terület minden bölcsődéje rendelkezik sóbarlanggal, és mindenhol nagy népszerűségnek örvend ennek használatának, mivel a tengeri só levegőt idéz, felső légúti betegségek megelőzését szolgáló, asztmatikus tüneteket csökkentő gyógyhatású barlang betegség megelőző tulajdonsága már bizonyított. A Somadrin-barlangot üzemeltető minden intézményben statisztikailag igazolt, hogy a téli időszakban, a barlang rendszeres látogatásának hatására a felső légúti megbetegedések száma lényegesen csökkent. A szolgáltatás bevezetésének célja a gyermekek immunrendszerének erősítése, valamint az ellenálló képesség növelése volt. Az Önkormányzat 1514/2010. (VII. 8.) számú határozatával bevezette a nagycsaládos kártyát, mellyel a bölcsődékben működő sószobában délutánonként, meghatározott időben ingyenesen vehetik igénybe a szolgáltatást a nagycsaládosok gyermekei. Térítés ellenében az Apraja Falva és az Apró Csodák Bölcsődében lehetőség van a nem bölcsődébe járó gyermekek számára is a sószoba használatára.

Mozgásfejlesztés

Kiemelt feladat a gyermekek veleszületett mozgásigényének kielégítése, a mozgásfejlődés elősegítése. A csecsemő világgal való ismerkedése a mozgásfejlődés során tágul, ezért ennek fejlesztéséhez szükséges a megfelelő hely és eszközök biztosítása. A mozgás öröme túl fontos, hogy a gyermekek minél több időt töltsenek a szabad levegőn. Ennek érdekében a napközbeni játékokon túl öt bölcsődében a kinttartás is megvalósul. A szobai mozgásfejlesztők megfelelő minőségére és változatos használati lehetőségére külön figyelmet fordít minden bölcsőde. Ahol lehetőség adódott rá, ott tornaszoba kialakítására került sor. A Fecskefészek Bölcsődében lábtornát vezettek be a fiziológiás lúdtalp és bokasüllyedés korrekciója céljából.

Időszakos gyermekfelügyelet, játszócsoport

Az Apraja Falva és az Apró Csodák Bölcsőde időszakos gyermekfelügyeletet biztosít azoknak a családoknak, akik csak alkalmanként kívánják igénybe venni a bölcsődét. Térítési díj ellenében lehetőségük van a szülőknek arra, hogy gyermekük felügyeletét akár néhány órára is megfelelően képzett szakemberre bízzák.

Ugyanebben a két bölcsődében játszócsoport is működik. Itt a gyermekek szüleikkel együtt tölthetik el a délelőtti órákat. Számukra szakképzett kisgyermeknevelő biztosít változatos tevékenységeket, lehetőséget nyújtva az önfeledt együtt játszásra.

Kutyaterápia

A Fecskefészek és a Gyermeksziget Bölcsőde sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását is felvállalta teljes és részleges integrációban. Mindkét bölcsődében lehetőség van térítés ellenében kutyaterápia igénybevételére az SNI-s gyermekek számára heti rendszerességgel. Képzett terapeuta segítségével a fejlesztő foglalkozások szerves részét képezi a kutyaterápia, mely elősegíti a kapcsolatfelvételt, kapcsolat kialakítást, társas helyzetek kezelését. Kedvezően hat a kommunikációra, az érzelmek kimutatására, kezelésére, a szorongásos tünetek oldására.

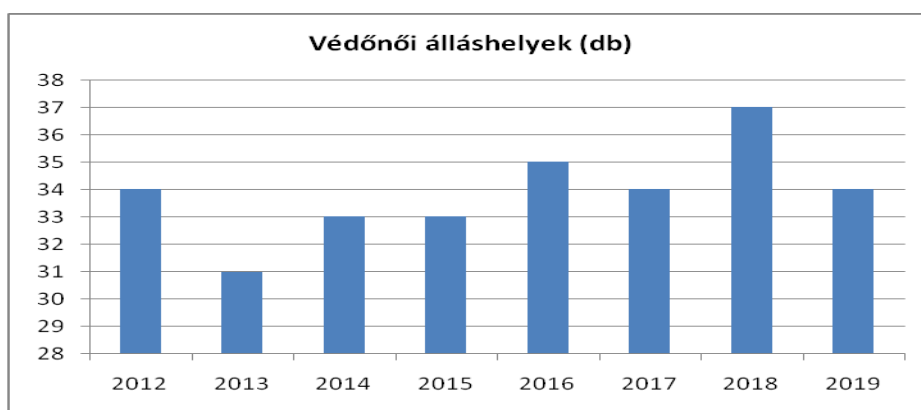
2016. szeptember 1-jével megnyitotta kapuit a Manóvár Bölcsőde, a Vaspálya utca 8-10. szám alatt. Az átépítés során egy nagyon korszerű, a 21. század elvárásainak, igényeinek és követelményeinek megfelelő modern intézmény került átadásra. Az intézményben 80 férőhelyen 6 csoportszoba fogadja a bölcsődés korú gyermekeket.

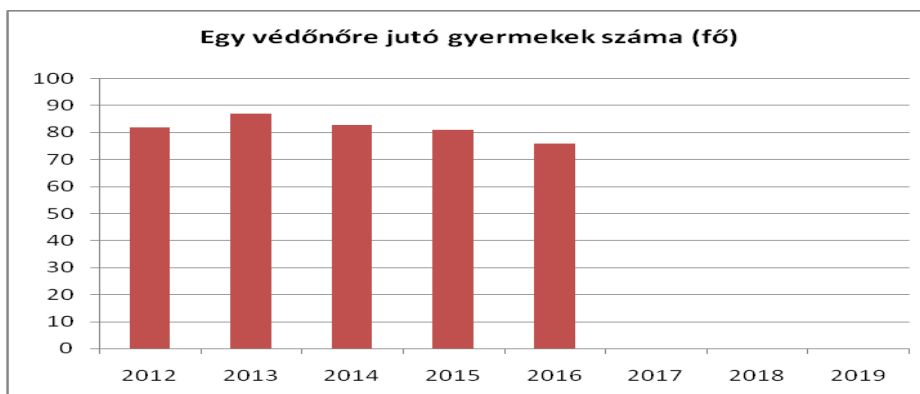
a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

60. táblázat – Betöltött védőnői álláshelyek

(TEIR adatbázisból)

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2012	34	82
2013	31	87
2014	33	83
2015	33	81
2016	35	76
2017	34	nincs adat
2018	37	nincs adat
2019	34	nincs adat

A védőnői ellátáshoz a hozzáférés sem vagyoni helyzetűtől, sem biztosítási jogviszonytól, sem magyar állampolgárságtól nem függ. A védőnő a hatályos jogszabályok szerinti feladatát az ellátási területén lakcímmel rendelkező személyekkel kapcsolatosan köteles ellátni. Ezen felül köteles a védőnői gondozás lehetőségét felajánlani a körzetében életvitelszerűen tartózkodó azon személynek is, akiről tudomást szerez, és ellátása védőnői kompetenciába tartozik.

A kerületben a területi védőnők és iskola (ifjúság-egészségügyi) védőnők nyújtanak ellátást. A területi védőnő a feladatainak ellátását a tanácsadó helyiségben, a családok otthonában, nevelési-oktatási intézményekben (óvodák) és a közösségi programokra alkalmas helyszíneken végzi. A gyermekek kötelező védőnői szűrővizsgálaton vesznek részt hatéves korig, meghatározott időszakonként. A rendszeres szűrővizsgálatoknak és családlátogatásnak köszönhetően a veszélyeztetett, hátrányos helyzetű gyermekek védőnői ellátáshoz való hozzáférése nagyon jó. Az „Egészségügyi ellátó rendszer szakmai módszertani fejlesztése” (EFOP-1.8.0-VEKOP-17-2017-00001) című projektben Kőbányán – mint hátrányos helyzetű területen – a koraszülést megelőző és optimális magzatfejlődést támogató modellprogram keretében 11 területi védőnő vesz részt. Kutatást végeznek a koraszülöttség kockázati tényezőiről a 2017. évben született koraszülött, intrauterin retardált, fejlődési rendellenességgel született gyermekekről. A felmérés célja feltárni a koraszülöttség kockázati tényezőit és a területi egyenlőtlenségeket. Három védőnői körzet vesz részt a kerületben a Központi Statisztikai Hivatal Népeségtudományi Kutatóintézete által végzett kutatásban, melynek keretében a gyermekek testi és lelki fejlődésének hosszú távú vizsgálata történik. A vizsgálat révén jobban megismerhetjük a magyarországi gyermekvállalási és gyermeknevelési körülményeket, valamint az itt születő gyermekek fejlődését meghatározó szülői, családi és társadalmi sajátosságokat.

61. táblázat – A védőnői körzetek statisztikái - 2018 szeptember

Telephely	Védőnői körzetek száma	Betöltött körzetek száma	Helyettesítés
Salgótarjáni út 47.	3	3	nincs
Kőrösi Cs. S. út 43-51	8	8	nincs
Újhegyi sétány 13-15	7	7	2 védőnő helyettesített
Üllői út 136.	2	2	nincs
Kerepesi út 67.	3	3	nincs

62. táblázat – A területi védőnők által ellátott létszám 2018 szeptemberében

Védőnői tanácsadó címe	Várandós anyák száma	0-1 éves gyermekek száma	1-3 éves gyermekek száma	3-6 éves gyermekek száma	Otthon gondozott 7-18 éves gyermekek száma	Összesen
Kőrösi Cs.S. út43-51.	136	246	452	729	18	1581
Kerepesi út 67.	50	85	159	252	0	546
Üllői út 136.	48	71	114	172	0	405
Salgótarjáni út 47.	47	97	198	275	0	617
Újhegyi sétány 13-15.	120	217	389	607	5	1338
Összesen:	401	716	1312	2035	5	4487

A területi védőnők tevékenységének hatékonyságát javítja a 2017-ben kiadott „Szakmai, gyakorlati iránymutatás a területi védőnő gyermekvédelmi feladatainak ellátásához, különös tekintettel a korai észlelésre, jelzésre és az együttműködésre” című dokumentum, mely rendelkezik a korszerű védőnői szűrővizsgálatok és a szülői kérdőívek alkalmazásáról.

Az iskola és ifjúság egészségügyi védőnői ellátást a kerületben 2018. szeptemberében 10 védőnő nyújtja, ebből egy álláshely helyettesített. Az iskolavédőnő gondozása preventív egészségügyi szolgáltatás, melynek célja az egészséges életmód támogatása. A diagnosztizált krónikus betegségben szenvedő, valamint a szociális nehézséggel küzdő tanulókat fokozott gondozásban részesítik. Segítik a kialakult élethelyzet elfogadását, a családi, intézményi integrációt, próbálják meggátolni a kirekesztettség érzését. Támogatják és segítik a megfelelő életkörülmények kialakítását, a szükséges gyógyszerezést, speciális étkezést, az állapotnak megfelelő testi nevelést, a szabadidős programokban való részvételt. Kiemelt cél, hogy a krónikus beteget és a fogyatékos gyermeket a többi gyermek elfogadja. A szülők és a pedagógusok számára fogadóórát tartanak, melyeken a felmerülő problémák megbeszélése, valamint azok kezelésének megtervezése, stratégia kidolgozása a cél.

A szülők részéről a leggyakrabban felmerülő kérdések a következők:

- fejtetvesség,
- védőoltások (kötelező, választható, önkormányzati),
- szűrővizsgálati eredmények megbeszélése, teendők,
- a gyermek szakellátási beutalásának megbeszélése,
- felvilágosítás a gyógytestnevelésről,
- külföldi állampolgárok oltási könyvének átvizsgálása, oltások pótlásának megbeszélése,
- kullancscsípés utáni teendők.

A pedagógusok részéről a leggyakrabban felmerülő kérdések a következők:

- epilepsziás tanuló ellátása,
- oltási könyv ellenőrzése járványveszély esetén.

Az iskolavédőnő feladatai:

- kétévente többek között a testmagasság, testtömeg, a testi fejlettség és tápláltsági állapot hazai standardok szerinti értékelése, ezentúl a pszichés, motoros, mentális, szociális fejlődés és magatartásproblémák feltárása,
- érzékszervek működésének vizsgálata és a színlátás vizsgálata a 6. évfolyamban,
- mozgásszervek vizsgálata: különös tekintettel a lábstatikai problémákra és a gerinc-rendellenességekre,
- vérnyomásmérés
- pajzsmirigy tapintásos vizsgálata a 4. évfolyamtól,
- a gyermekek, tanulók személyi higiénijának ellenőrzése (kiemelten a fejtetvesség szűrése és szükség esetén kezelése).

63. táblázat – Általános iskolai szűrővizsgálatok a 2017-2018-as oktatási évben

Vizsgálat	Összlétszám	Kiszűrtek száma	Százalékos megoszlás
Testsúlymérés	2709	512	18,89%
Testi fejlettség 90<	2710	416	15,35%
Testi fejlettség 3>	2712	99	3,65%
Magasság	2303	45	2,56%
Látásélesség	2500	566	22,64%
Színlátás	895	17	1,89%
Hallás	2953	61	2,06%
Golyva	2176	6	0,27%
Mozgásszervek	2829	1480	52,31%
Vérnyomás	2663	63	2,36%
Tisztasági vizsgálat	4924	106	2,15%

64. táblázat – Középiskolai szűrővizsgálatok a 2017-2018-as oktatási évben

Vizsgálat	Összlétszám	Kiszűrtek száma	Százalékos megoszlás
Testsúlymérés	2192	377	17,19%
Testi fejlettség 90<	2192	352	16,05%
Testi fejlettség 3>	2192	69	3,14%
Magasság	2192	4	0,18%
Látásélesség	2192	282	12,86%
Színlátás	1949	26	1,33%
Hallás	2192	22	1,00%

Vizsgálat	Összlétszám	Kiszúrtek száma	Százalékos megoszlás
Golyva	2192	34	1,55%
Mozgásszervek	2192	722	32,93%
Vérnyomás	2192	67	3,05%
Tisztasági vizsgálat	2170	0	1,18%

Az életkorhoz kötött kötelező oltásokat 11 éves kortól iskolai kampányoltások keretében kell elvégezni. A kampányoltások iskolai osztályokra vonatkoznak és nem életkorra. A megadott iskolai osztályon kívül a tanulók csak abban az esetben oltandók, ha feltételezhető, hogy tankötelezettségük befejezéséig nem érik el a kijelölt osztályt. A kötelező oltások – évfolyam szerint – a következők:

6. osztály

- MMR – kanyaró, mumpsz, rubeola újraoltás
- dTap – diftéria, tetanusz és acelluláris pertussis, torokgyík-merevgörcs-szamárköhögés emlékeztető oltás

7. osztály

- Hepatitis B elleni oltás
- Humán papiloma vírus (HPV) elleni védőoltás leányok részére, szülő/gondviselő beleegyezése esetén.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

65. táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

(TEIR adatbázisból)

Év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Házi orvos által ellátott esetek száma	Gyermekorvos által ellátott esetek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
2012	0	341 429	80 792	0
2013	0	364 967	77 106	0
2014	0	346 916	87 227	0
2015	0	346 794	83 922	0
2016	0	338 987	86 606	0
2017	0	188 579	87 870	0
2018	2	332 279	85 510	0
2019	3	331 150	84 670	0

Az ellátott eseteknél a csökkenő tendencia sajnos azt mutatja, hogy az adatszolgáltatásra kötelezett házi orvosok, közül többen nem küldik be a statisztikai adatokat. Azaz valószínűsíthető, hogy az esetszám nem változott ilyen mértékben. A gyermekorvosoknál az esetszám viszonylag kiegyenlített az öt évet figyelembe véve.

A kerületben 14 házi gyermekorvosi praxis működik, teljes létszámmal. Az orvosok életkora ebben a szektorban is közelít a nyugdíjkorhatár felé, ami sok nehézséggel jár. A rendelőkben ellátottak megoszlása nem egyenletes, emiatt nagy mértékű aránytalanságok vannak leterheltségi szempontból. A kerületben minden körzet könnyen és egyszerűen megközelíthető.

Gyermek ügyeleti ellátás: az Önkormányzattal kötött feladat átadási szerződés alapján, a 14 éven aluli gyermekeket 2016-tól a Heim Pál Kórház látja el. Az ambuláns ellátás a kórházi ambulancián, a kijáró ügyelet pedig a Heim Pál Kórházból történik.

Gyermek fogorvosi alapellátás: öt gyermekfogászati praxis két rendelőben (Kőbányai út 47., Újhegyi sétány. 13-15.) végezi a tevékenységét. A fogorvosok évente két alkalommal szűrik a 0-18 éves korosztályt. A kiszűrt gyermekek jelentős részének szüksége lenne fogszabályozásra, mely 2016. januárjától a Kőbányai út 47. szám alatt magánrendelési formában elérhető hetente 1 alkalommal a kerület gyermekei részére.

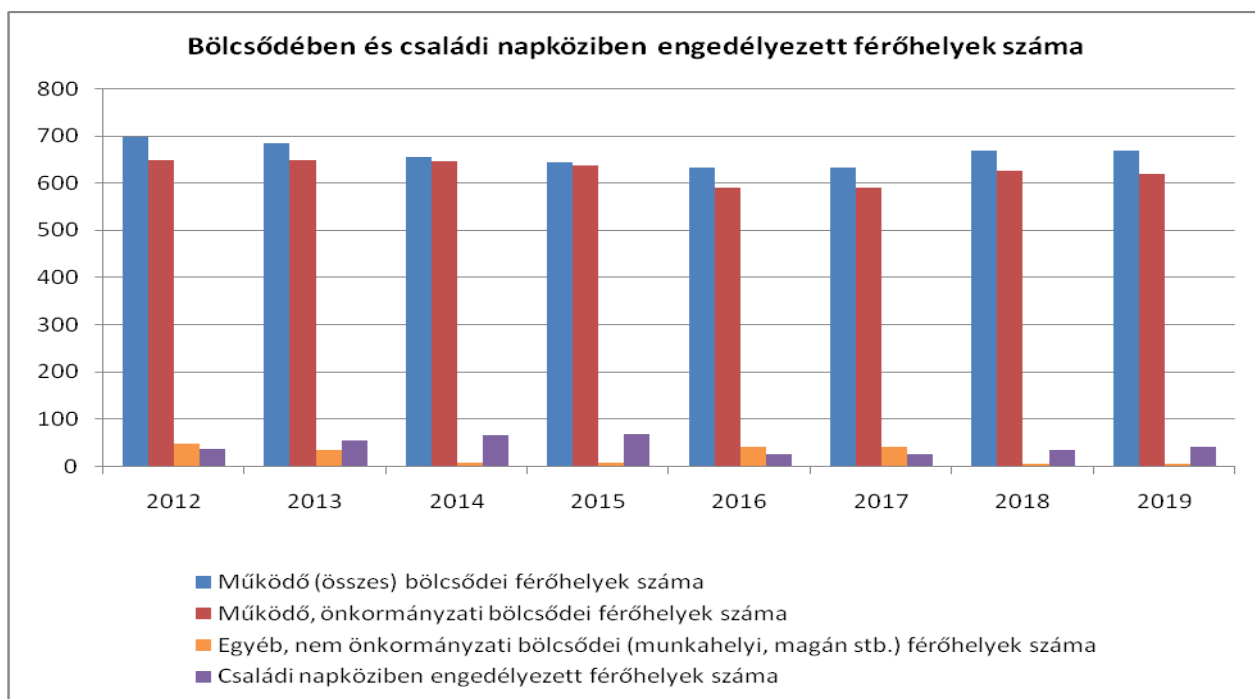
c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A házi gyermekorvosi rendelőkben a területi védőnők feladata védőnői szűrővizsgálat megtörténte után a gyermekről 5 éves korában külön jogszabály szerinti „Fejlődési szint megítéléséhez az iskolai felkészítés elősegítésére” megnevezésű orvosi adatlap kiállítása. Az orvos feladata ezen nyomtatvány továbbítása az oktatási-nevelési intézmények számára. A védőnők szorosan együttműködnek az Önkormányzat Humánszolgáltatási Főosztály Köznevelési és Civilkapcsolati Osztályával a tanévek megkezdése előtt, mivel adatszolgáltatásra ilyenkor van lehetőség.

66. táblázat – Bölcsődei és családi-napközi férőhelyszámai

(TEIR adatbázisból)

Év	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Egyéb, nem önkormányzati bölcsődei (munkahelyi, magán stb.) férőhelyek száma	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma (december 31-én)
2012	697	648	49	37
2013	683	648	35	55
2014	654	646	8	68
2015	644	636	8	69
2016	632	590	42	27
2017	632	590	42	27
2018	668	625	7	36
2019	668	618	7	43

67. táblázat – Óvodai nevelés adatai

év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma	Óvodai férőhelyek száma	Óvodai feladat-ellátási helyek száma	Óvodába beírt gyermekek száma	Óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2012	2920	116	2734	24	2793	1
2013	3219	117	3003	24	2853	1
2014	3167	115	2958	22	2748	1
2015	2665	125	3195	27	2619	1
2016	2616	101	2616	18	2184	1
2017	2592	101	2592	18	2124	1
2018	2028	99	2513	17	2064	1

2016. évtől csak az önkormányzati fenntartású óvodák statisztikai adatait tartalmazza a táblázat.

d) gyermekjóléti alapellátás

A gyermekjóléti szolgáltatást a Bárka biztosítja a kerületben. 2016. január 1-jétől a jogalkotó a gyermekjóléti alapellátást a kerületekben, városokban, falvakban működő családsegítő szolgálatokhoz

rendelte. Ennek értelmében a családsegítő szolgálatok működésében, feladat ellátásában nagyfokú változás történt. A változás az intézmény megnevezésében is tükröződik, így 2016. január 1-jével az addigi Családsegítő Szolgálat megnevezése Család-és Gyermejjóléti Szolgálatra módosult. A gyermejjóléti szolgáltatás a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermejjóléti alapellátás. Ez a gyermek érdekeit védő speciális személyes, szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek a felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítését, a gyermek veszélyeztettségének megelőzését, a már kialakult veszélyeztettség csökkentését, megszüntetését, illetve a családból kiemelt gyermek visszahelyezését a családba.

Feladata a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében

- a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése,
- a családtervezési, pszichológiai, nevelési, egészségügyi, mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás, vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése,
- a válsághelyzetben levő várandós anyák támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint a Családok Átmeneti Otthonában igénybe vehető ellátáshoz való hozzájutás szervezése,
- szabadidős programok szervezése.

Az általános szolgáltatási feladatokon túl a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat nyújt. Így utcai és lakótelepi szociális munkát, kapcsolattartási ügyeletet, kórházi szociális munkát és készenléti telefonos ügyelet biztosítását, melyet az Átmeneti Otthonnal kötött megállapodás értelmében lát el. A telefonos készenléti szolgálat célja, hogy a nyitvatartási időn túl felmerülő krízishelyzetekben lehetőség legyen azonnali segítség, tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtására. A készenléti szolgálatot egy állandóan hívható, a lakossággal ismertett mobiltelefonszám biztosításával szervezik meg olyan formában, hogy a készenléti levő munkatárs szakszerű segítséget tudjon nyújtani, vagy ilyen segítséget tudjon mozgósítani, illetve a segítségkérőt odáig eljuttassa, hogy az intézményt – a legközelebbi nyitvatartási időben – felkeresse. A készenléti ügyelet ellátásában felsőfokú végzettséggel rendelkező gyermejjelügyelők vettek részt. 2017-ben a számtalan beérkezett hívásból 54 olyan telefonhívást rögzítettek, melyben a hívó fél segítséget kért. A nem rögzített hívások esetén a Család és Gyermejjóléti Szolgálat elérhetőségét kérték, melyre az érdeklődők a tájékoztatást megkapták. Többször előfordult, hogy névtelenül, rejtett számról érkezett hívás, melynél a segítségkérők a rábeszélés ellenére sem voltak hajlandók a személyes segítségnyújtást igénybe venni. A jövőben fontos a feladatokat, jelzéseket újra átgondolni, pontosítani, egyeztetve a Bárka Család- és Gyermejjóléti Szolgálattal, valamint a Központtal.

e) gyermekvédelem

A gyermekvédelemben tevékenységek és intézmények együttműködve segítik a gyermekek alapvető jogainak érvényesülését és ezek garanciáit. A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztettségének megelőzésére (prevenció) és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzügyi és természetbeni ellátások, személyes gondoskodást nyújtó gyermejjóléti alapellátások, gyermejjóléti szakellátások és a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések biztosítják. Amennyiben a gyermek fejlődését családi környezete veszélyezteti, és veszélyeztettségét a gyermejjóléti alapellátás keretében biztosított szolgáltatásokkal, valamint a védelemben vétellel nem lehet megszüntetni, illetve attól eredmény nem várható, továbbá, ha a gyermek megfelelő gondozása a családon belül nem biztosítható, a gyámhivatal a gyermeket hatósági intézkedéssel nevelésbe veszi, vagy részére (családba fogadó) gyámot rendel.

Az Átmeneti Otthonban az ellátottak folyamatosan cserélődnek (évente 30-50 gyermek). Az intézmény fenntartója meghatározza az ellátásban részesülők érdekvédelmét szolgáló érdek-képviseleti fórum

megalakításának és működésének szabályait. Az érdekeképviselői fórum megvizsgálja a hozzá benyújtott panaszokat és a hatáskörébe tartozó ügyekben dönt, továbbá intézkedéseket kezdeményezhet a fenntartónál, a gyermekjogi képviselőnél, illetve más hatáskörrel rendelkező szervnél. A gyermek, a gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, valamint a gyermekönkormányzat, továbbá a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó érdekeképviselői és szakmai szervek a házirendben foglaltak szerint panasszal élhetnek az intézmény vezetőjénél vagy az érdekeképviselői fórumánál.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Krízishelyzetben a Bárka családgondozója felveszi a kapcsolatot az Országos Kríziskezelő és Információs telefonszolgálattal (06-80-20-55-20). Amennyiben a probléma súlyossága indokolja a bántalmazott felet, és a gyermekeit védett ház felé irányítja. A telefonszolgáltatást az Emberi Erőforrások Minisztériumának háttérintézménye a Nemzeti Család és Szociálpolitikai Intézet tartja fent a hozzátartozók közötti erőszak, prostitúció és emberkereskedelem áldozatainak megsegítése érdekében. Az információnyújtás mellett azonnali segítséget nyújt a bántalmazás miatt kialakult válsághelyzet kezelésében, a krízisbe került állampolgárok (elsősorban nők és gyermekek) részére. Rászorultság esetén a klienssel egyeztetve, titkos menedékhelyen történő azonnali elhelyezést is biztosítanak.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Az iskolák pedagógiai programjában megfogalmazott, éves munkatervben pontosított és ütemezett programokhoz valamennyi érintett tanuló részére a hozzáférés biztosított. Az egészségfejlesztési feladatokat szaktanárok, (testnevelés, biológia), és a védőnő végzi. Szabadidős, és szünidei programok szervezésénél a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás adta lehetőségekkel élhetnek.

A Kőrösi 2011. évi alapítását követően fogalmazta meg küldetését, amelynek alapja, hogy névadójának gondolati követőjeként tevékenysége hiteles, hagyományokat követő, közérdekű kulturális célt szolgál. Vallja, hogy a közművelődés feladata az értékek megteremtésében, azok átadásában, közvetítésében, valamint megőrzésében valósul meg. Szolgálja, gondozza azokat, akik itt találják meg helyüket, különös tekintettel a tehetségeket és a közösségi szerveződéseket. Az általános iskolai korosztály számára nyári napközis tábort szervez a Kőbányai Janikovszky Éva Általános Iskolában, valamint nyári táborokat üzemeltet Balatonlellén. Ingyenes, vagy kedvezményes árú színházi előadásokat szervez a kerületi óvodás és általános iskolás gyermekek részére. A Budapest X. kerület Előd utca 1. szám alatt tanuszodát működtet, és úszásoktatást szervez órarendszerűen (az általános iskolás korosztálynak) és tanfolyami rendszerben az óvodáskorúak számára. Balatonalmádiban önkormányzati üdülőt működtet. Kezeli a Kőbányai Helytörténeti Gyűjteményt és üzemelteti az Újhegyi Közösségi Házat.

Sportolási lehetőségek

A közoktatás alsó szintjén, az óvodás rendezvényeken (óvodás sportnapok) több mint 250 gyerek vesz részt. A kőbányai nagycsoportos óvodásoknak és szüleiknek megrendezett versenysorozat az elmúlt két esztendőben jelentős mértékben bővült. Az eddigi négy esemény helyett hat óvodás verseny került megszervezésre, ahol a 18 óvoda a teljes nevezhető létszámmal vett részt. Új sportnapot vezettek be: ovis úszóverseny és ovis-kori. A mindenkori nagycsoportosokkal sikerül a sportversenyek adta élményt megismertetni, és a tehetséges gyermekeket a kerületi sportegyesületekhez irányítani. A kiemelten támogatott sportegyesületek szakemberei a kerület óvodáiban sportfoglalkozásokat tartanak, a tehetséges gyermekeket tovább irányítják az egyesületekbe, ahol többek között úszás, kosárlabda, labdarúgás, jégkorong sportágakban versenyezhetnek.

Az általános és középiskolai diáksportban, a diáksport-egyesületekben és az iskolai sportkörökben dolgozó sportcsoportvezetők kiemelt feladata a hátrányos helyzetű tehetséges fiatalok felkarolása és rendszeres foglalkoztatása. A kerületi diáksport rendezvényeken tanévenként a tanulók közel 50%-a vesz részt.

A Kormány az állami köznevelési közfeladat ellátásában fenntartóként részt vevő szervként, ennek keretében az állami fenntartású köznevelési intézmények fenntartói jogai és kötelezettségei gyakorlására

2013. január 1-jei hatállyal a Klebelsberg Intézményfenntartó Központot jelölte ki a Klebelsberg Intézményfenntartó Központról szóló 202/2012. (VII. 27.) Kormányrendelet 3. § (1) bekezdés c) pontja alapján. Ez, valamint az Nkt. 76. § (5) bekezdése alapján az Önkormányzat a köznevelési intézmények állami fenntartásba adásáról szóló 490/2012. (XII. 13.) határozata alapján az Önkormányzat és a KLIK 2012. december 14-én K/57385/2012/XXIII. iktatószámú használati megállapodást kötött a további feladatellátás érdekében. Az oktatás szabályozására vonatkozó és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2016. évi LXXX. törvény módosította az Nkt-t, amelynek következtében 2017. január 1-jétől az iskolák működtetési feladatait is átvették az önkormányzatoktól. Az állami köznevelési közfeladat ellátásában fenntartóként részt vevő szervekről, valamint a Klebelsberg Központról szóló 134/2016. (VI. 10.) Korm. rendelet alapján a köznevelési intézmények fenntartásával és működtetésével kapcsolatos feladatok ellátása céljából a KLIK-ből a területi szervei 2017. január 1-jével kiváltak, és a Korm. rendeletben meghatározott tankerületi központba olvadtak be. A KLIK 2017. január 1-jétől Klebelsberg Központ néven működik tovább. A KLIK illetékességi körébe tartozó köznevelési intézmények fenntartói jogai és kötelezettségei tekintetében 2017. január 1-jétől a KLIK jogutódja a tankerületi központ, a X. kerület esetében a Kelet-Pesti Tankerületi Központ.

Az Önkormányzat a fenntartóváltást követően a 2016-2017 tanév végéig támogatta költségvetéséből a DSE-k működését, valamint eredményességük alapján további támogatást is biztosít részükre. A diáksport és versenyrendszerének támogatása lehetőséget biztosít a hátrányos helyzetű gyermekek sportolására is. További segítséget jelent a rászoruló gyermekek részére a Diáksport Bizottság a Kőbányaért Egyesület által megszervezett és az Önkormányzat által támogatott diáksport tábor, ahol szezononként 130-150 diák vesz részt. A Sportközpont által szervezett és lebonyolított Sportismereti táborba óvodás kortól jelentkezhetnek a gyermekek. A 2x5 napos turnusokban 10 sportággal ismerkedhetnek meg a táborozók a kőbányai egyesületek edzőinek segítségével. A tehetség-kiválasztás és az egyesületekbe irányítás folyamata helyben történik a tábori foglalkozásokat követően. A Sportközpont és a Természetbarát Szakbizottság évente két alkalommal természetjárást szervez busszal. A túrákat a hátrányos helyzetű gyermekek számára szervezik.

A Sportközpont sport, szabadidős és szünidős programjaihoz való hozzáférés során többnyire a szorgalmi időszakban szervezett programokkal, eseményekkel járul hozzá a gyermekek egészséges fejlődéséhez. A diáksport csoportok is ebben az időszakban végzik feladatukat. Az intézményekben tartott edzések mindenki számára nyitottak. A Testnevelő Tanárok Kőbányai Egyesülete, a Diáksport Bizottság a Sportközpont és a diáksport egyesületek összehangolt, lelkiismeretes, színvonalas munkát végeznek, akik nélkül a diáksportesemények megrendezése, a diákolimpiai versenyrendszer működtetése nem lenne lehetséges. A kerület általános iskolai tanulóinak számára minden intézményben működik diáksport szervezet, azaz az összes közoktatási intézményben (tíz általános- és hét középiskolában) a köznevelési törvény előírásainak megfelelően működik sportszervezet (DSE vagy ISK). A Kőbányai Diákolimpia általános iskolai versenyein 12 sportágban 2176 tanuló indult. A Kőbányai Diákolimpia középiskolai versenyein 7 sportágban 456 tanuló vett részt. A balatonlellei táborban szervezett két sporttáborban a 2018. évben 213 kőbányai gyermek vett részt.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

68. táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

(TEIR adatbázisból)

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 %-os mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyvellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2012	404	1 071	59	2 205	nincs adat.	0
2013	780	1 495	979	nincs adat	nincs adat.	0
2014	377	920	643	nincs adat	661	0
2015	683	789	564	nincs adat	megszűnt	0
2016	1280	655	761	nincs adat	megszűnt	19
2017	1245	549	800	nincs adat	megszűnt	74
2018	1246	424	819	nincs adat	megszűnt	99
2019	1184	328	823	nincs adat	megszűnt	52

A kerületben a jogszabályi kötelezettségnek megfelelően történik a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek gyermekétkeztetéshez, normatív kedvezményhez történő hozzáférése. A Kőbányai Önkormányzat a 2016. évben is mindent megtett azért, hogy valamennyi rászoruló gyermek kapjon meleg ételt a vakáció alatt. A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetet megállapító jegyzői határozatok a jogszabályi előírásnak megfelelően tartalmazzák a szünidei gyermekétkeztetés lehetőségéről való tájékoztatást. A szünidei gyermekétkeztést az Önkormányzat a Bárkán keresztül biztosítja az azt igénybe vevő, rászoruló gyermekek részére.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselek észrevételei

Az Önkormányzat erre vonatkozóan nem rendelkezik adattal.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

A Kőbányán élő, szociálisan rászoruló, kiemelkedő, vagy jó tanulmányi eredményt elérő, illetve a tanulmányi eredményét megtartó vagy javító tanulókat hivatott segíteni a „Kőbánya számít Rád” szociális alapú tanulmányi ösztöndíjpályázat. A pályázat a 39/2011. (X. 24.) önkormányzati rendelet alapján 2011 szeptemberétől nyújt lehetőséget az ösztöndíjra pályázó és a feltételeknek megfelelő tanulók pénzbeli támogatására. A félévenként meghirdetett pályázat iránt az első alkalom után fokozódott a tanulók érdeklődése. Az eltelt időszakban közismertté vált a pályázati lehetőség, ezért a pályázók száma magas. A megemelt pályázati összeg lehetővé teszi az érvényes pályázatot benyújtó valamennyi tanuló támogatását. A pályázatot benyújtó fiatalok tanulmányi átlaga kiegyensúlyozottan magas.

69. táblázat – A pályázók száma

Tanév	Pályázók száma	Érvényes pályázatok száma	Támogatott pályázatok száma
2011/2. félév	53	36	36
2012/1. félév	88	72	36
2012/2. félév	63	50	50
2013/1. félév	105	65	53
2013/2. félév	88	68	39
2014/1. félév	74	56	56
2014/2. félév	81	66	57
2015/1. félév	125	97	65
2015/2. félév	84	69	69
2016/1. félév	115	83	76
2016/2. félév	82	55	55
2017/1. félév	87	73	73
2017/2. félév	62	47	47
2018/1. félév	67	53	53
2018/2. félév	60	51	51

A táblázatból látható, hogy az utolsó két tanévben minden érvényes pályázatot benyújtó tanuló elnyerte a támogatást. A költségvetésben az Önkormányzat 4 500 000 Ft összeget biztosít a tanulmányi ösztöndíjra.

Az Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít arra, hogy segítse a kerületi óvodák és iskolák erdei táborainak szervezését. A működési költségekhez nyújtott támogatás által csökkenti a részvételi költségeket, ezzel bővíti a programokon résztvevő gyermekek számát, valamint hozzájárul a szervező pedagógusok munkadíjának finanszírozásához.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

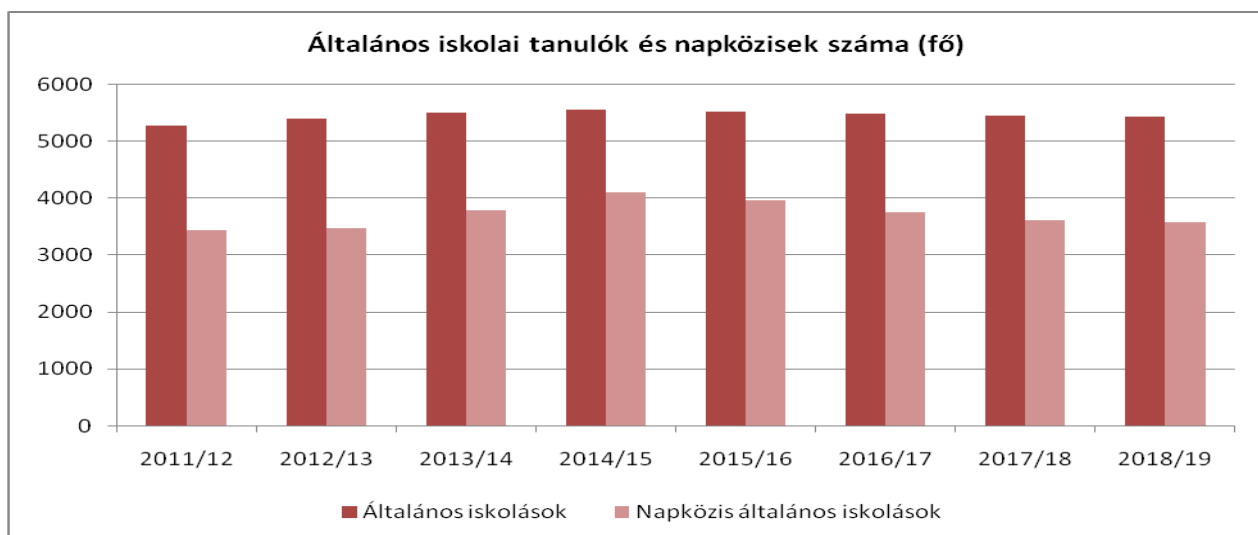
70. táblázat – Óvodai nevelés adatai 2018-ban

Óvodai ellátottság	
Az óvoda telephelyeinek száma	17+2
Hány településről járnak be a gyermekek	nincs adat
Óvodai férőhelyek száma	2513
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai)	99

Óvodai ellátottság		
neveléssel együtt)		
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6:00-tól 18:00-ig	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ( )	4 hetes turnusokban, változó	
Személyi feltételek	Fő (2018. szeptember)	Hiányzó létszám (2018. szeptember)
Óvodapedagógusok száma	245	17
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	245	17
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	99	0
Kisegítő személyzet (ped. asszisztens, óvodatitkár, technikai)	93	0

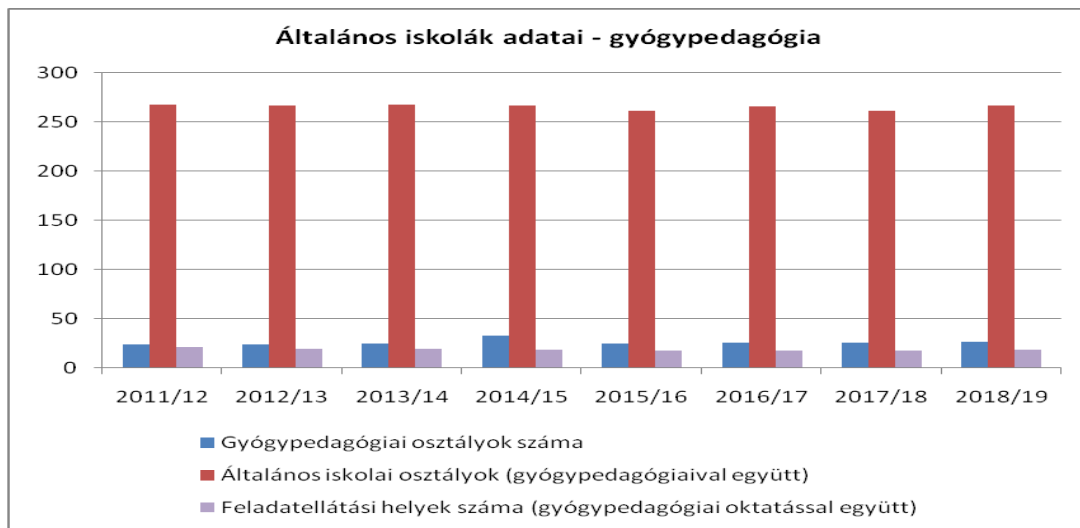
71. táblázat – Általános iskolában tanulók száma
(TEIR adatbázisból)

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatás is)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatás is)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt)	
	fő	fő	fő	fő	%
2011/2012	2 800	2 461	5 261	3437	65,3%
2012/2013	2 924	2 466	5 390	3464	64,3%
2013/2014	2 927	2 565	5 492	3786	68,9%
2014/2015	3 018	2 529	5 547	4092	73,8%
2015/2016	2 941	2 566	5 507	3948	71,7%
2016/2017	2 774	2 695	5 469	3 747	68,51%
2017/2018	2 753	2 695	5 448	3 602	66,12%
2018/2019	2 647	2 773	5 420	3 566	65,79%

72. számú táblázat – Általános iskolák adatai
(TEIR adatbázisból)

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2011/2012	24	267	21
2012/2013	24	266	20
2013/2014	25	267	20
2014/2015	33	266	19
2015/2016	25	261	18
2016/2017	26	265	18
2017/2018	26	261	18
2018/2019	27	266	19

73. táblázat – Óvodai ellátás adatai

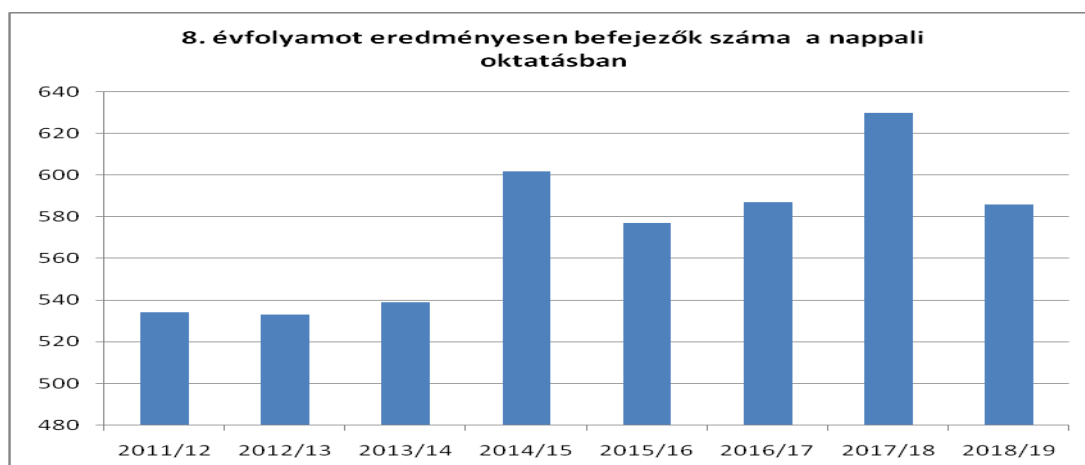
Év	Helyhiány miatt elutasítottak száma	Ebből hátrányos, halmozottan hátrányos gyermekek száma
2012	0	0
2013	0	0
2104	0	0
2105	0	0
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0

Helyhiány miatt nem volt elutasítás a kerületben. A törvény adta lehetőségeket kihasználva először 20 %-os emeléssel, majd a fenntartói +10%-os emeléssel gondoskodott az Önkormányzat minden kerületi gyermek elhelyezéséről.

74. táblázat – Az általános iskolát elvégzettek száma

(TEIR adatbázisból)

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban	
	fő	
2011/2012	534	
2012/2013	533	
2013/2014	539	
2014/2015	602	
2015/2016	577	
2016/2017	587	
2017/2018	630	
2018/2019	586	

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Az Önkormányzat az általa fenntartott óvodákban biztosítja a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását. A következő táblázatban látható, hogy melyik óvoda milyen sajátos nevelési igényű gyermeket lát/láthat el.

75. táblázat – Az SNI gyermekek ellátásának intézményi szintű lefedettsége 2014-től

Óvoda	Az intézmény által ellátott sajátos nevelési igényű gyermekek
Kőbányai Aprók Háza Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: - egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), - autizmus spektrum zavar, - enyhe értelmi fogyatékoság.
Kőbányai Bóbita Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: - egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), - autizmus spektrum zavar, - Down szindróma.
Kőbányai Csodafa Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: - egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), - autizmus spektrum zavar, - érzékszervi fogyatékoság – gyengénlátó.
Kőbányai Csodapók Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: - egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), - autizmus spektrum zavar.
Kőbányai Csupa Csoda Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: - egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), - autizmus spektrum zavar.
Kőbányai Gépmadár Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: - egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), - autizmus spektrum zavar, - beszéd fogyatékoság.
Kőbányai Gesztenye Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: - egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), - autizmus spektrum zavar.
Kőbányai Gézengúz Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: - egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), - autizmus spektrum zavar, - Down szindróma.
Kőbányai Gyermekek Háza Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: - egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), - autizmus spektrum zavar.
Kőbányai Gyöngyike Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: - egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), - autizmus spektrum zavar.
Kőbányai Hárslevelű Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: - egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), - autizmus spektrum zavar, - Down szindróma.
Kőbányai Kékvirág Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: - egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), - autizmus spektrum zavar, - beszéd fogyatékoság.
Kőbányai Kincskeresők Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: - egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), - autizmus spektrum zavar, - enyhe értelmi fogyatékoság.
Kőbányai Kiskakas Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: - egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), - autizmus spektrum zavar, - mozgásszervi fogyatékoság (mozgássérült).
Kőbányai Mászóka Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: - egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), - autizmus spektrum zavar.
Kőbányai Mocorgó Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: - egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), - autizmus spektrum zavar, - érzékszervi fogyatékoság – enyhe fokban látáscsökkenet, halláscsökkenet, - mozgásszervi fogyatékoság (mozgássérült).
Kőbányai Rece-Fice Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: - egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), - autizmus spektrum zavar.
Kőbányai Zsivaj Óvoda	A többi gyermekkel együtt nevelhető gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján: - egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), - autizmus spektrum zavar, - érzékszervi fogyatékoság – hallássérült.

A Kőbányai Gesztenye Óvodában (a továbbiakban: Gesztenye Óvoda) a sajátos nevelési igényű gyermekek megfelelő ellátása érdekében a 2015/2016. nevelési évtől óvodai csoportszám bővítésre került sor egy autista csoport indításával. Az autista csoport létszáma nyolc fő. A csoportbővítés olyan csoport működését

tette lehetővé, ahol a gyermekek részleges integrációja valósul meg az integráció típusa szerint (többnyire a lokális és a szociális integrációs forma megvalósulását jelenti), vagyis az épek óvodájában speciális csoport működik és a külön nevelt autizmussal élő gyermekek közös tevékenységekben – például játék – az épekkel együtt vesznek részt.

76. táblázat – Az autista csoportban dolgozó alkalmazottak száma:

Munkakör	Alkalmazotti létszám (fő)
Óvodapedagógus	2
Gyógypedagógus	2
Dajka vagy helyette gondozónő és takarító együtt	1
Pedagógiai asszisztens	1
Összesen:	6

77. táblázat – Általános iskolások adatai – el- és bejárás

(TEIR adatbázisból)

2014	
A településen élő általános iskolás korú gyermekek összlétszáma	4825
Más településről bejáró általános iskolások létszáma	215
Más településre eljáró általános iskolások létszáma	nincs adat
Általános iskolás korúak közül a hh gyerekek létszáma	177
Általános iskolás korúak közül a hhh gyerekek létszáma	64
2016	
A településen élő általános iskolás korú gyermekek összlétszáma	5615
Más településről bejáró általános iskolások létszáma	322
Más településre eljáró általános iskolások létszáma	nincs adat
Általános iskolás korúak közül a hh gyerekek létszáma	176
Általános iskolás korúak közül a hhh gyerekek létszáma	76
2019	
A településen élő általános iskolás korú gyermekek összlétszáma	5422
Más településről bejáró általános iskolások létszáma	337
Más településre eljáró általános iskolások létszáma	nincs adat
Általános iskolás korúak közül a hh gyerekek létszáma	114
Általános iskolás korúak közül a hhh gyerekek létszáma	nincs adat

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Az Önkormányzat által fenntartott óvodákban 2018-ban 18 fő óvodapszichológus és 2 fő gyógypedagógus, 149 fő nevelő-, oktató munkát segítő munkatárs (a továbbiakban: NOKS) – pedagógiai asszisztensek, dajkák, valamint az óvodatitkárok – 48 fő technikai alkalmazott segíti az oktató-nevelő munkát.

78. táblázat – Az általános iskolák 2018-2019. tanév évi adatait iskolákra lebontva a Kelet-Pesti Tankerület statisztikai adatai alapján:

Intézmény	Pedagógus létszám	NOKS létszám	Technikai létszám	Osztályok száma
Kőbányai Bem József Á. I.	21	2	6	8
Kőbányai Fekete István Á. I.	57	4	6	24
Kőbányai Harmat Á. I.	53	5	11	23
Kőbányai Kada Mihály Á. I.	38	3	6	16
Kőbányai Janikovszky Éva Á. I.	49	6	9	21
Kőbányai Keresztury Dezső Á. I.	40	1	5	17
Kőbányai Kertvárosi Á. I.	27	4	6	12
Kőbányai Széchenyi István Á. I.	51	5	11	23
Kőbányai Szervátiusz Á. I.	36	4	7	16
Kőbányai Szent László Á. I.	54	6	9	24
Kőbányai Komplex Ó., Á. I., KSSZ.	69	24	8	19
Budapest X. Kerületi Éltes Mátyás Á. I. és Kollégium	31	15	7	11
Kőbányai Szent László Gimnázium	82	11	13	24
Budapest X. Kerületi Zrínyi Miklós Gimnázium	48	4	4	17
Króó György AMI	72	7	7	-
Kőbányai Üllői Úti Á. I.	34	4	11	16
Összesen	763	104	126	271

Mind az óvodákban, mind az iskolákban a logopédiai ellátást a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat X. kerületi Tagintézménye és a Kőbányai Komplex Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény utazó gyógypedagógiai hálózata látja el.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

Az Önkormányzatnak nincsen tudomása a kerületben működő intézmények esetében hátrányos megkülönböztetésről, jogellenes elkülönítésről, intézmények közötti, illetve intézményen belüli szegregációról.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Ennek a pontnak a kifejtését a Kelet-Pesti Tankerületi Központ tudja elkészíteni. Az IT-k között szerepeltetni kell ennek az elkészítését. A felelős a Kelet-Pesti Tankerületi Központ vezetője, közreműködők az általános és középiskolák. Az IT befejezésének határideje a HEP következő felülvizsgálatának időpontja.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az óvodának, iskolának, a pedagógusoknak kiemelt szerepe és felelőssége van a tehetségek felkutatásában és kibontakoztatásában. A megvalósításhoz az erőforrások mozgósítását az Önkormányzat a 757/2010. (III. 18.) KÖKT határozatával alapozta meg azzal, hogy lehetőséget biztosított a „Kőbányai tehetségsegítő stratégia” kidolgozására, melynek célja, hogy a kőbányai gyermekek, fiatalok hatékony segítséget kapjanak tehetségük felismeréséhez és kibontakoztatásához. A stratégia megvalósításának első lépése a Kőbányai Tehetségpont létrehozása volt a TÁMOP 3.4.4. Géniusz pályázaton való részvétellel. Ennek keretében a Nevelési Tanácsadó és Pedagógiai Szolgáltató Központ 2010. január 23-tól regisztrált tehetségponttá vált. A kőbányai fenntartású óvodák vonatkozásában két intézmény rendelkezik regisztrált tehetségpont címmel mindamelllett, hogy tehetséggazonosítás, tehetséggondozás valamennyi óvodában működik.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során a településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
1. A kerületben több helyen találkozhatunk csellengő fiatalokkal hétközben és hétvégén is.	A Radar Ifjúsági Iroda nyitvatartása igazodjon a gyermekek, fiatalok napirendjéhez, ezzel segítve a szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségét, szabadidős és szünidei programokat biztosítva
2. Találhatók a kerületben olyan családok, ahol nem, vagy nehezen tudják a nem kötelező oltásokat megfizetni a gyermekek részére	A térítésmentes védőoltások biztosításával az alacsony jövedelemmel rendelkező szülők is igénybe tudják venni gyermekük számára az oltást. Az egészséghez való egyenlő hozzáférés érdekében a fertőző agyhártyagyulladás, valamint a rotavírus elleni kedvezményes védőoltások fenntartása
3. A kerületben élő nehézsorsú gyermekek nehezebben szerzik meg azt a tudás, mely kitörési lehetőségeiket biztosítja	Szociálisan hátrányos helyzetű, jól tanulók pályázat útján történő támogatása annak érdekében, hogy kellő inspirációt kapjanak a tanuláshoz, mert ezáltal képessé válhatnak a kitörésre. A Kőbánya Számít Rád szociális alapú ösztöndíj pályázat fenntartása
4. A gyermekbántalmazás illetve drog problémák látens jelenléte a családokban	Lehetőség szerint a Bárka szociális munkásai legyenek jelen a kerület általános iskoláiban annak érdekében, hogy a veszélyeztetett gyermekek érdekében a KEF munkatársaival segítsék az intézmény pedagógusait a kábítószer használat elleni munkában

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során a településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
5. Nincsen pontos adat az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérésekről	A Kelet-Pesti Tankerületi Központ készítsen statisztikai felmérést az intézmények között a tanulók eredményességéről, valamint az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérésekről. A statisztikai adatok birtokában dolgozzon ki stratégiai tervet a különbségek közel egy szintre hozására
6. Szakmai továbbképzések támogatása	Továbbképzések támogatása a védett tulajdonságú csoportba tartozók problémáival foglalkozó intézmények szakemberei részére
7. Hiányzó adattáblák, adatok hiányában	Határidőn belül a táblák kitöltése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

E tématerület esetén a központi adatszolgáltatásban kevés információ áll rendelkezésre.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

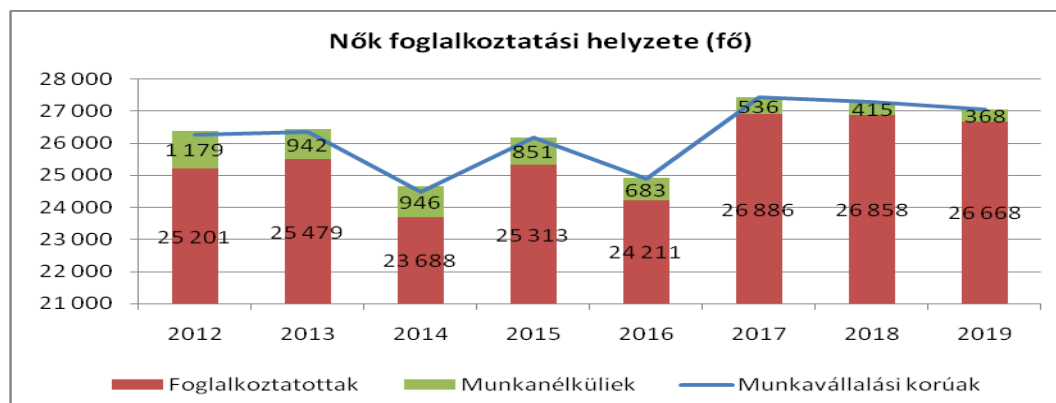
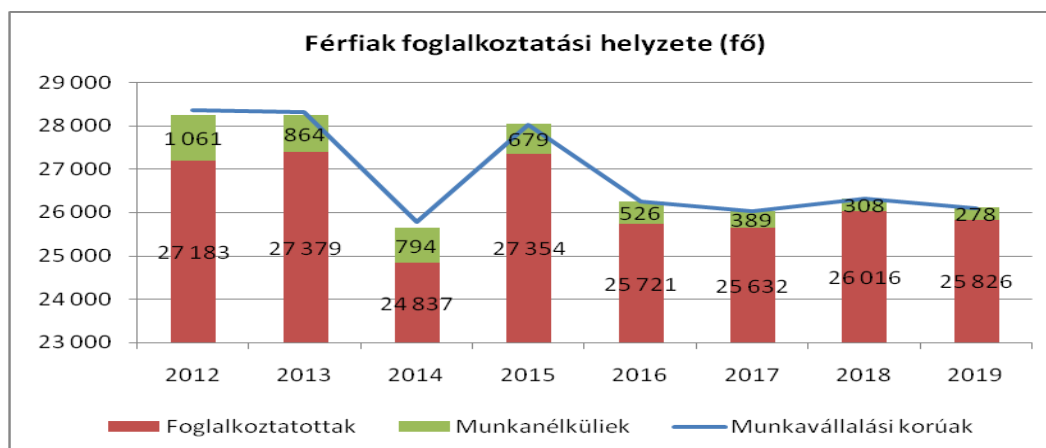
A családi szerepek tradicionális értelmezése a nőket gyereknevelési és háztartási feladatokra bízta, amelyet azonban a modern társadalom nem, vagy csak kevésbé ismer el aktív munkavégzőként. Ma Magyarországon azonban egyre több nő és férfi gondolja úgy, hogy a tradicionális szerepek megoszthatók. A nemek közötti egyenlőtlen családi felosztás következménye a nők „harmadik műszakja”.

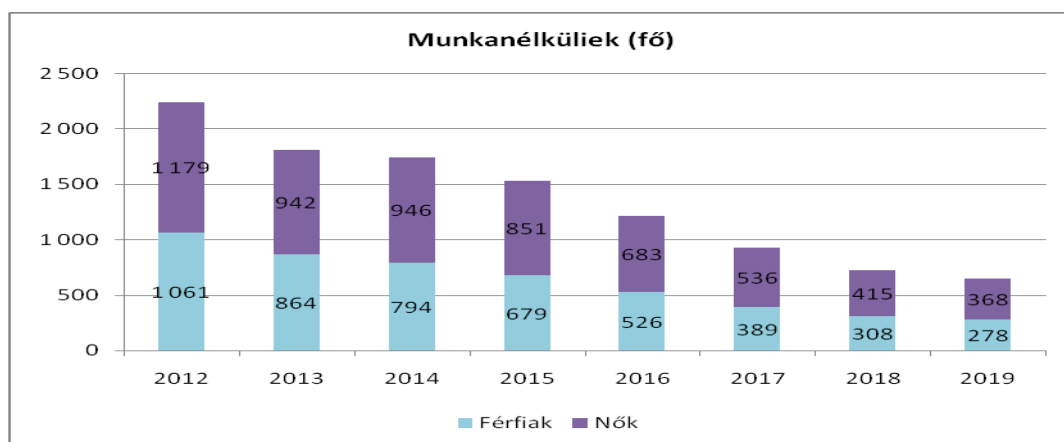
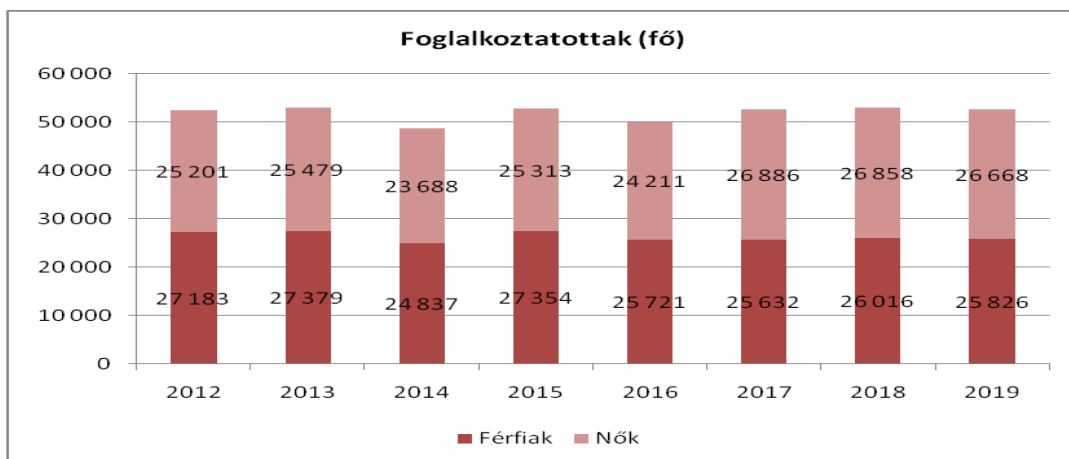
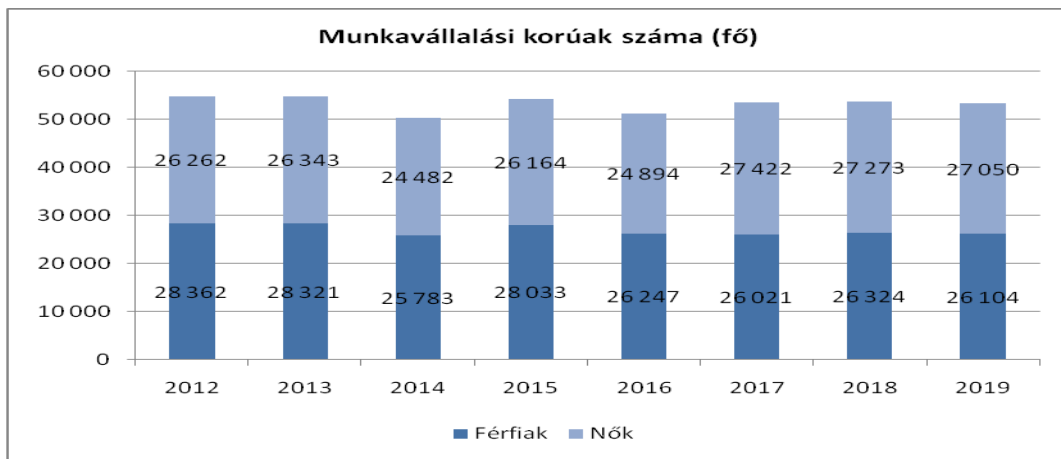
a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

79. táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

(TEIR adatbázisból)

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak (számított adat)		Regisztrált munkanélküliek	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
2012	28 362	26 262	27 183	25 201	1 179	1 061
2013	28 321	26 343	27 379	25 479	942	864
2014	25 783	24 482	24 837	23 688	946	794
2015	28 033	26 164	27 354	25 313	679	851
2016	26 247	24 894	25 721	24 211	526	683
2017	26 021	27 422	25 632	26 886	389	536
2018	26 324	27 273	26 016	26 858	308	415
2019	26 104	27 050	25 826	26 668	278	368

A nők munkaerő-piaci hátránya összetett, nehezen vizsgálható jelenség. A férfiak és nők Kőbányán való foglalkoztatottságának mutatói arról adnak tájékoztatást, hogy milyen arányban érinti a nemeket a munkanélküliség. A táblázatból látható, hogy 2012-től a munkavállalók száma viszonylag kiegyenlített, a munkakeresők száma mindkét nem esetén csökkent.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit. A kisgyermekes anyák részére nagy segítséget jelenthet a távmunka, így fontos lenne olyan képzési programok keresése, meghirdetése, mely a távmunka adta lehetőségeket megragadva biztosít munkát a nők számára.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Nem áll rendelkezésre megfelelő adat a helyi viszonyok tartalmi kifejtéshez.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Nem áll rendelkezésre megfelelő adat a helyi viszonyok tartalmi kifejtéshez.

A b), c) és d) ponthoz a kerületi nagyvállalatoktól célszerű adatokat bekérni. Az adatkérés a következőkre terjedhet ki:

- kőbányai lakosok száma a munkavállalók között,
- női-férfi munkavállalók aránya,
- nők-férfiak aránya a közép és felsővezetők között,
- gyesen, gyeden lévő munkavállalók száma – nő-férfi bontásban,
- kisgyermekes anyák részére meghozott jóléti szolgáltatások (munkaidő kedvezmény, bölcsődei elhelyezés),
- női munkavállalók iskolai végzettség szerinti megoszlása.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A nők munkaerő-piaci esélyeit és az ideális családtervezést is pozitívan befolyásolja, ha a gyermekek napközbeni ellátása biztosított a településen.

80. táblázat – Bölcsődék száma, férőhelyek

(TEIR adatbázisból)

Év	Önkormányzati bölcsődék száma	Bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Nem önkormányzati bölcsődék száma (munkahelyi, magán stb.)
2012	9	697	nincs adat	1
2013	9	683	nincs adat	1
2014	9	654	nincs adat	1
2015	8	644	nincs adat	2
2016	8	632	nincs adat	2
2017	8	661	nincs adat	2
2018	8	659	nincs adat	2
2019	8	653	nincs adat	2

81. táblázat – Gyermekek napközbeni ellátása

(TEIR adatbázisból)

Év	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Egyéb, nem önkormányzati bölcsődei (munkahelyi, magán stb.) férőhelyek száma	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma (december 31-én)
2012	697	648	49	37
2013	683	648	35	55
2014	654	646	8	68
2015	644	636	8	69
2016	632	590	42	27
2017	656	594	62	55
2018	668	625	43	36
2019	668	618	50	43

Az Egyesített Bölcsődék kerületi intézményeiben Európa Uniós pályázat segítségével 2013-ban indult be családbarát szolgáltatásként az időszakos gyermekfelügyelet. Saját dolgozók részére rugalmas munkaidő kialakítását nem tudják bevezetni a gyermekek biztonságos napközbeni ellátása miatt. A projektzárást követően 2014. november 1 és december 31 között is térítésmentesen biztosították a szolgáltatást, majd 2015. január 1-jétől a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének A személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról szóló 22/2012. (V. 23.) számú rendelete értelmében 400 Ft/óra

ellenében. A szülők továbbra is igénylik ezt a fajta szolgáltatást. A következő táblázat a két bölcsődére vonatkoztatva mutatja be az igénybe vett órák számát, évenkénti bontásban.

82. táblázat – Időszakos gyermekfelügyelet

Időszakos gyermekfelügyelet				
Évek	Apraja Falva Bölcsőde		Apró Csodák Bölcsőde	
	óraszám	befizetett óradíj	óraszám	befizetett óradíj
2014	TÁMOP keretén belül ingyenes		TÁMOP keretén belül ingyenes	
2015	1126	450 400 Ft	528	211 200 Ft
2016	568	227 215 Ft	2090	836 039 Ft
2017	1420	568 015 Ft	4155	1 662 000 Ft
2018	2434	973 600 Ft	4407	1 762 800 Ft

A pályázat másik igen pozitív hozadéka, hogy a Bárka és az Egyesített Bölcsődék közös újításként már 2013-ban kialakította a bölcsődei szociális munkakört, aminek tartalmi elemeit a pályázat keretén belül közösen határozták meg. 2014-ben minden bölcsődében részt vettek a szociális munkások az új szülők számára tartott szülői értekezleteken. Több helyen szülőcsoportos megbeszélésre is meghívták őket, valamint minden bölcsődében havonta fogadóórát tartottak egy-egy alkalommal, ahol mind a szülőknek, mind a bölcsődei dolgozóknak tájékoztatást, segítséget adtak. Ez a szolgáltatás fontos és kiemelt prevenció a kerületi bölcsődei ellátásban.

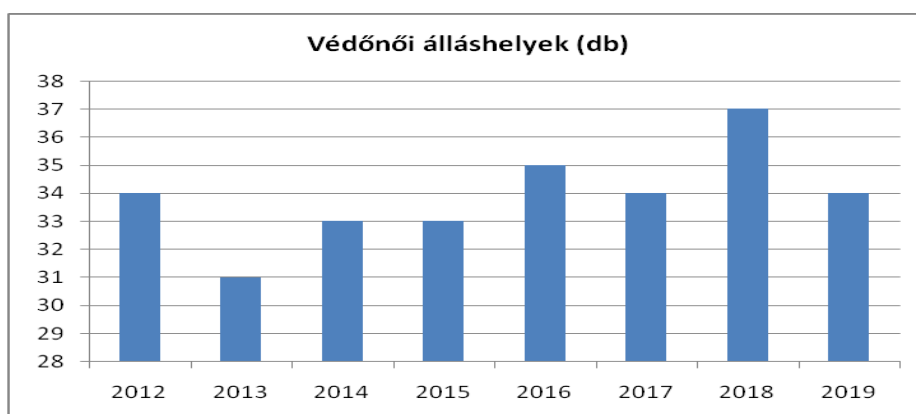
5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

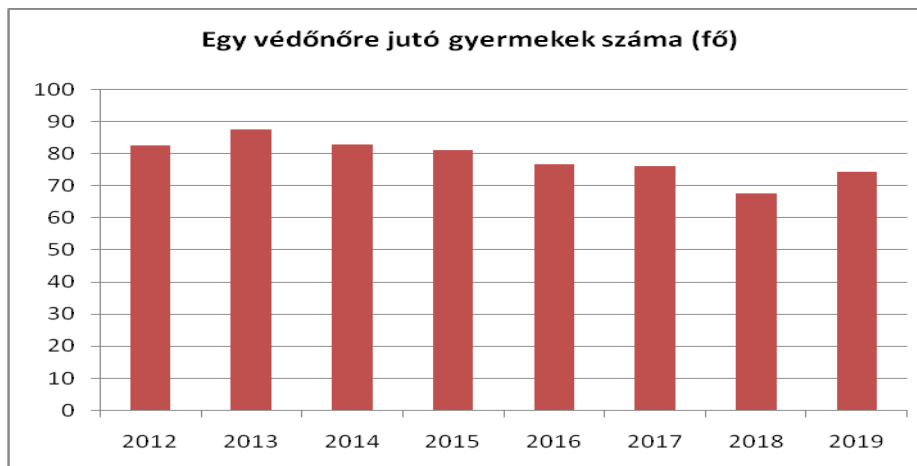
A következő táblázatokban a védőnői feladatellátással kapcsolatban ismerhetünk meg adatokat.

83. táblázat – Védőnői álláshelyek

(TEIR adatbázisból)

Év	Védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőként
2012	34	2802	82,41
2013	31	2705	87,26
2014	33	2726	82,97
2015	33	2672	80,97
2016	35	2674	76,40
2017	34	2579	75,85
2018	37	2495	67,43
2019	34	2527	74,32

A védőnői szolgálat nemcsak a gyermek egészségi állapotának felügyeletét végzi, hanem feladata a család (gyakorlati és lelki) segítése, hogy ezzel támogassa a felügyelete alá tartozó gyermek megfelelő testi és mentális fejlődésének biztosítását. A védőnő kapcsolatban áll a családdal, a kisgyermekellátó intézményekkel és a gyermekorvossal is, így adott településen árnyalt képpel rendelkezik a családok gyermekellátási és nevelési helyzetéről. A Bárka iskolavédőnői által a középiskolákban felvilágosító előadásokat tartanak mind a fogamzásgátlás, mind a felelősségteljes családtervezés témakörében az első és negyedik évfolyamban.

Az iskolavédőnői felvilágosító előadások témái:

- egészséges táplálkozás,
- káros szenvedélyek,
- barátság, szerelem párkapcsolat,
- mindennapos aktív testmozgás,
- személyi higiénia (tisztálkodás, fogápolás, kézmosás),
- biztonságos környezet,
- személyes és társas kapcsolatok.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

Jellemzően az erőszak jó része még mindig a családban marad. A nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A jelzőrendszer egyre hatékonyabb működése ellenére és a rendőri tevékenység eredményeként egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért. A családon belüli erőszak a kapcsolati erőszak körébe tartozó bűncselekményeknél jellemző a látencia. A bántalmazott fél jellemzően nehezen határozza el magát a segítség kérésre, a veszélyeztetett helyzet felszámolásának elindítására. Sokszor évekig tűri a bántalmazást, és csak akkor jelez, amikor már ténylegesen tűrhetetlen, életveszélyes helyzet áll elő. Ilyen esetben halmozottan traumatizált, társadalmilag elszigetelt és ellehetetlenült személy(ek) kerülnek a hatóságok látókörébe, akik mellé azonnalos, és sokféle segítséggel kell(ene) felsorakozni, ahhoz, hogy érdemben változtatni lehessen a kialakult helyzeten. Ehhez nem minden esetben áll rendelkezésre elég eszköz, lehetőség. Az elmúlt évek során a rendőrség által életre hívott új intézkedések (ÁSZER, ideiglenes megelőző távoltartási határozat meghozatala), valamint a Gyermekvédelmi Törvény módosulásai mindenképpen kicsit sűrűbbé teszik a védőhálót az ilyen bűncselekményekben érintett áldozatok számára is.

A családon belüli erőszak jellemzően olyan személyeket érint, akik valamilyen szempontból kiszolgáltatott helyzetben vannak az őket bántalmazó elkövetővel szemben. Ugyanakkor az ilyen jellegű elkövetési magatartásoknak leginkább kitett csoportok a nők, a gyerekek, illetőleg az idős szülők. Megnyilvánulási formáját tekintve a családon belüli erőszaknak ötféle fajtáját szokás elkülöníteni: a szóbeli, a lelki, a testi, a szexuális és a gazdasági (anyagi) erőszakot. A párkapcsolati erőszak az elkövető és az áldozat közötti ismeretségből fakadó intim viszony miatt válik „családi jellegű”-vé. A nőbántalmazással azért kell kiemelten foglalkozni, mert ha anyák is egyben, akkor a gyermekükkel együtt szenvedik el az erőszakot. Ha az elkövető

nem bántalmazza a gyermekeket, ők akkor is sérülnek, hiszen az anya bántalmazása a gyermekben félelmet és önvádat kelthet. A BRFK X. ker. Rendőrkapitányságán megjelenő esetek alapján megállapítható, hogy a fent tárgyalt bántalmazási formák mindegyike jelen van Kőbányán.

A családon belüli erőszak körébe tartozó bűncselekmények súlyosabb büntetését teszi lehetővé a büntető törvénykönyv (a továbbiakban: Btk.) 2013. július 1-jével hatályba lépett módosítása, amely önálló tényállássá teszi a kapcsolati erőszakot. Az új tényállás nemcsak a hozzátartozókra, hanem a volt házastársakra, volt élettársakra, gondnokra, gondnokoltra, gyámra és gyámoltra is vonatkozik. Emellett a jogszabály a bűncselekmény megvalósulásának feltételeként határozza meg az együttélést, ám a büntethetőség kiterjed arra az esetre, ha a sértett és az elkövető korábban élt egy háztartásban. A jogszabály lehetőséget biztosít arra is, hogy az elkövetőt eltiltsák a bántalmazott hozzátartozóval való kapcsolattartástól. Az új törvényi tényállás a testi sértés egyes eseteit, a becsületsértést, a személyi szabadság megsértését és a kényszerítést súlyosabban bünteti, ha az elkövető és az áldozat együtt él vagy élt, illetve, ha kapcsolatukból közös gyermek született. Azt is büntetik, ha az elkövető megalázza vagy súlyos nélkülözésnek teszi ki hozzátartozóját, illetve, ha az emberi méltóságát súlyosan sértő magatartást tanúsít. Az eljárás csak magánindítványra, azaz a sértett indítványára indulhat el. A könnyű testi sértésnél és a becsületsértésnél három évig terjed a szabadságvesztés időtartama. Súlyos testi sértésnél, továbbá az aljas indokból, védekezésre vagy akaratnyilvánításra képtelen, illetve idős vagy fogyatékossgal élő ember sérelmére elkövetett könnyű testi sértésnél, valamint személyi szabadság megsértése és kényszerítés miatt pedig egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető az elkövető.

2009. óta a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló törvény jóvoltából a rendőrségnek lehetősége van a családon belüli erőszak elkövetőivel szemben ideiglenes távoltartás elrendelésére, amely 72 óra időtartamra lehetővé teszi a bántalmazó fél eltiltását a bántalmazottal, bántalmazottakkal való kapcsolatfelvételtől.

A családon belüli erőszak körébe tartozó bűncselekmények esetén elengedhetetlen a különböző segítő szervezetekkel való szoros együttműködés, hiszen a nyomozás elindításával párhuzamosan szükség van az érintettekkel való további törődésre, a felmerülő problémáik megoldásában a folyamatos segítségre, támogatásra. A hatékonyabb együttműködést szolgálja a kerületben az Áldozatvédelmi Szakmai Együttműködési Rendszer (a továbbiakban: ÁSZER) megalakulása, melyre a rendőrség koordinálásával 2015 év végén került sor. Az ÁSZER-modell igyekszik hatékonyabbá tenni a rendőri, a kerületi állami, valamint a civil szervezetek tevékenységét és együttműködését a bűncselekmények számának csökkentése, az ismételt áldozattá válás elkerülése és az áldozatok segítése érdekében. Az ÁSZER-program hálózatán keresztül az áldozat olyan személyre szabott segítséget kaphat, amely igazodik a bűncselekmény során keletkezett kár természetéhez és annak orvoslásához. Az ÁSZER programban – a rendőrség mellett – részt vesz az Önkormányzat és intézményei, az idősgondozó intézmények, idősklubok, a kormányhivatal áldozatsegítő szolgálata, az egyházak képviselői, valamint polgárőr- és civil szervezetek.

Nagyon fontos terület a megelőzés, melynek során a lehető legtöbb fórumon kell arra törekedni, hogy a potenciálisan veszélyeztetett réteg minél több olyan információval legyen felvértezve, ami segítheti őt a vészhelyzetek elkerülésében, vagy az azokból való mielőbbi kimenekülésben. A bűnmegelőzési felvilágosító munka már iskolás korban el kell, hogy induljon az ilyen irányú bűncselekmények vonatkozásában is. Erre a rendőrség minden korosztály számára lehetőséget nyújt, szakoktató, illetőleg szakmai koordináció révén.

A HEP megvalósult intézkedési terve a civil szervezetek – mind a kerületi, mind fővárosi, országos – összegyűjtése, közzététele. A www.kobanya.hu honlapon ezt a listát folyamatosan szerepeltetni kell, mivel tartalmazza azon civil szervezeteket elérhetőséggel, tevékenység megjelölésével, melyek foglalkoznak a családon belüli erőszak áldozataival is.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

A gyermekek átmeneti gondozásának helyén a gyermek otthontalanává vált szülője is elhelyezhető. 2013. év során az Átmeneti Otthonban a betegszoba helyén anya-gyermek szoba kialakítására került sor, annak

érdekében, hogy szükség esetén egy anya 0-14 éves gyermekével azonnali elhelyezést nyerjen, rövid időtartamra. Nem cél kiváltani a Családok Átmeneti Otthona szolgáltatást, viszont a férőhely elnyeréséig az anya a gyermekével együtt biztonságos elhelyezésben részesül. Az Átmeneti Otthonról a HEP 4.1 pontjában, a Családok Átmeneti Otthonáról a 4.1 a) pontban található részletes tájékoztatás.

Az Átmeneti Otthon abban az esetben vállalja a válság (krízis) helyzetben lévő anya ellátását, ha arról saját maga egyáltalán nem képes gondoskodni. Ez esetben biztosítja az étkezést, valamint a tisztálkodáshoz, a mosáshoz, a szoba takarításhoz szükséges eszközöket. Kiemelt cél az anyát minél hamarabb kiszabadítani a válsághelyzetből. Ezt követően az anya számára csak a feltétlen szükséges ellátást biztosítja az Otthon, míg a kiskorú gyermek részére továbbra is biztosítják a teljes ellátást Amennyiben vásárlás útján biztosítják az étkezést, annak elkészítése, gyermek etetése, a gyermekről való gondoskodás, ápolás, felügyelet az anya feladata. A szülő gyermeke ellátásában munkarendjéhez igazodóan vesz részt.

2016. évben az Átmeneti Otthonban a nagyméretű, és nem teljesen kihasznált konyhából terápiás szobát választottak le, ahol kétszemélyes, terápiás megbeszélésekre van lehetőség. A terápiás szoba a HungaroControl Zrt. és az Önkormányzat támogatásával valósult meg azzal a céllal, hogy az átmeneti gondozásban részesülő gyermekek és családjaik pszichés segítséget kaphassanak a traumák és a mindennapi nehézségek feldolgozásához.

84. táblázat – Anyaotthonok

BMSZKI Családok Átmeneti Otthona	+ 36 1 422 04 04
SOS Krízis Alapítvány – Családok Átmeneti Otthona	+36 1 390 34 52, perenyi@soskrizis.hu
Családok Átmeneti Otthona II.	+361 609 11 17, korvasut@soskrizis.hu
Családok Átmeneti Otthona III.	+36 1 297 38 91, locsei@soskrizis.hu
Jó Pásztor Anyaotthon	+36 1 250 39 45, jpa@jopasztor.hu
Jó Pásztor Háza Anyaotthon	+36 1 439 17 99, jpha@jopasztor.hu
Magyar Máltai Szeretetszolgálat – Családok Átmeneti Otthona Anyaotthon	+36 1 252 31 35, szatmarcsao@maltai.hu
Magyar Máltai Szeretetszolgálat (több anyaotthont és családok átmeneti otthonát is működtet)	+36 1 391 47 00, +36 1 391 47 04, mmsz@maltai.hu
Oltalom Karitatív Egyesület – Családok Átmeneti Otthona	+36 1 314 06 68, anyaotthon@oltalom
Anyaoztalmazó Alapítvány	+36 1 283 01 94, anyaolt@enternet.hu
Magyar Vöröskereszt Anyaotthon	+36 42 476 073, anyaotthon@voroskereszt.hu
Menedék Mamásotthon	+36 1 226 27 56, +36 20 999 72 80 iroda@menedekalapitvany.hu
Fény Háza Családok Átmeneti Otthona	+36 20 581 18 81, fenyhaza@udvhadsereg.hu
Szociális és Rehabilitációs Alapítvány	+36 1 308 13 01, szocrehab@gmail.com
Lea Otthon	+36 20 929 78 09, leaotthon@gmail.com
Szeretet Misszionáriusai rend Béke Otthona	+36 1 331 21 51
Anya - Gyermekszálló	+36 1 257 94 61
Anyaotthon	+36 1 258 29 93
Csepeli Anyaotthon	+36 1 276 32 33
Fiókás Anyaotthon	+36 1 395 19 16/118 mellék
Anya - Gyermek átmeneti szálló	+36 1 329 14 75
Anyaotthon	+36 1 307 63 66
Anyaotthon	+36 1 227 34 42
Árvácska Anya és Csecsemő otthon	+36 84 572 010
Vissi Átmeneti Anyaotthon	+36 47 344 312
Tessedik Sámuel Anyaotthon	+36 28 612 613, + 36 20 824 76 18
Borostyánvirág Alapítvány	+36 82 410-035, + 36 82 510-439
Gólyahír Egyesület	+36 80 203 923, golyahir@freemail.hu
Lorántffy Zsuzsanna Református Kismamaház	+36 46 400 969 postmaster@kismamahaz.t-online.hu
Anya - Gyermekszálló	+36 62 237 174
Reménysugár Otthon	+36 35 300 844 remenysugar@xmail.profinter.hu

Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat: (06/80-2055-20) 24 órán keresztül hívható.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az Alaptörvény fent hivatkozott, XV. cikkére visszavezetve vizsgálható, hogy a helyi közéletben a nők és férfiak azonos jogai a politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében érvényesülnek-e. Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselő. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem azért is, mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket.

Kőbánya Képviselő-testületében a nemek aránya a 2010-2014-es és 2014-2019-es választási ciklusban 14 férfi és három nő. A Polgármesteri Hivatal vezetése: a felsővezetés (jegyző, aljegyző) férfi, míg a főosztályvezetők és osztályvezetők tekintetében szignifikánsan magasabb számban találunk nőket. A Polgármesteri Hivatal munkatársi közösségében nagyobb százalékban nők dolgoznak.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A kitűzött feladatok, célok a megvalósításához elengedhetetlenül szükséges, hogy a kerület vezetése aktív, élő együttműködést alakítson ki a civil szervezetekkel. Ismerje meg a tevékenységüket. A civil szféra nagyon sokat tesz az esélyek növeléséért, az életminőség jobbításáért, de az Önkormányzat forrásai nélkül a terveket nagyon nehezen tudják megvalósítani. Amit nyújtani tudnak az elsősorban a tartalmi kidolgozás, az önkéntesség, a jó szándék, az eszmei, fizikai, lelki segítségnyújtás. A civil szervezetek a lakosság egy-egy rétegének a helyzetét közvetlenül ismerik, jelzőrendszerként is működnek a város vezetése számára. Képzési, átképzési programokba nagyon jól bevonhatók, illetve a civil szervek ilyen jellegű programjaihoz az Önkormányzat segítsége, anyagi támogatása is szükséges lehet.

Az Önkormányzat pályázati lehetőségeket biztosít a kerületi civil szerveződések számára. 2016-ban 4,5 millió Ft pályázati összegből 36 sikeres pályázó volt. A pályázaton nyert támogatási összegek hozzájárulnak a kulturális, hagyományápoló, ismeretterjesztő, környezet- és természetvédelmi, egészségmegőrző és életmódjavító programok megvalósításához, a közösségfejlesztéshez, rehabilitációs és szociális tevékenység folytatásához, a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi esélyegyenlőségének elősegítéséhez, gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásához. A sikeres pályázatok a kőbányai lakosság közösségformálását is szolgálják. Hasznos lenne a civileknek a helyi médiumokban való rendszeres és hangsúlyos megjelentetése. A kerületi civil szervezetek a következő módon képviseltetik magukat a helyi médiumokban (Centrum TV, ATV Kőbányai Híradó, Kőbányai Hírek, www.kobanya.hu honlap, 10ker.kult honlapon): programok közzététele, tájékoztatók megvalósult programokról, beszámolók adott civil szervezet tevékenységéről. A megjelentetni kívánt produktumot vagy a Polgármesteri Hivatal referensén keresztül, vagy – a már kialakult jó viszonynak köszönhetően – közvetlenül a médiumnak juttatják el a civil szervezetek.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
1. Kevés az ismeret a kisgyermeket nevelő nők foglalkoztatását segítő és/vagy tehermentesítő szolgáltatásokról	Adatgyűjtés a kerületi nagyvállalatoktól, nagyvállalkozóktól a kisgyermeket nevelő nők részére foglalkoztatást segítő és tehermentesítő szolgáltatásokról
2. Nemek közötti családi feladatmegosztás kiegyensúlyozatlansága	A nemek közötti családi feladatmegosztás, kiegyensúlyozottság érdekében családoknak szóló a munkamegosztást ösztönző szemléletformáló kerületi programok, kampányok szervezése
3. Kevés az adat a kerületben történt családon belüli erőszak bűncselekményekről	A BRFK illetékes szervezeti egységétől szükséges az éves statisztikai adatok beszerzése
4. Nincs teljeskörű ismerete a krízishelyzetben lévő nőknek, anyáknak az igénybevehető segítő szervezetekről	Az összegyűjtött segítő szervezetek elérhetőségének folyamatos frissítése, a www.kobanya.hu honlapon történő közzététele.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
5. Kevés az adat az alacsony iskolai végzettségű nők foglalkoztatottságáról, a munkavállalás során a hátrányos megkülönböztetésről, valamint a nőket segítő képzési programokról	A kerületben működő nagyvállalatoktól, nagyvállalkozásoktól kérdőíves adatszolgáltatás kérése, mely kitér az alacsony iskolai végzettségű nők foglalkoztatottságára, az esetleges hátrányos megkülönböztetésre a női és férfi munkavállalók között, valamint arra, van-e adott vállalatnak nőket segítő képzési programja
6. Szakmai továbbképzések támogatása	Továbbképzések támogatása a védett tulajdonságú csoportba tartozók problémáival foglalkozó intézmények szakemberei részére
7. A Kőbányai Gyöngyike Bölcsőde étkeztetési fejlesztése	A bölcsőde szolgáltatás segíti a kisgyermekes édesanyák ismételt munkába állását
8. Hiányzó adattáblák, adatok hiányában.	Határidőn belül a táblák kitöltése

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

A fejlett európai társadalmakhoz hasonlóan a legnagyobb, hosszú távú demográfiai kihívást a népesség öregedésének felgyorsulása jelenti. Az alacsony születésszám és a javuló életkilátások következményeként növekszik a népesség arányán belül az időskorúak száma.

„Korunkban több idős ember él a Földön, mint bármikor ezelőtt és arányuk a lakosság egészéhez viszonyítva tovább növekszik. Ezek az idős felnőttek nagymértékben hozzá tudnak járulni a társadalom fejlődéséhez.” – fogalmazódott meg az UNESCO 1997-es, Hamburgi Nyilatkozatában.

Az Idősügyi Nemzeti Stratégia (81/2009. (X. 2.) OGY határozat az Idősügyi Nemzeti Stratégiáról) legfőbb céljainak meghatározása hosszú távon, 2034-ig:

- a születéskor várható élettartam közelítése az európai uniós átlaghoz,
- az egészségben eltöltött évek számának növelése,
- az aktív élet fenntartásának növelése,
- az időskori jövedelembiztonság megteremtése,
- a társadalmi integráció erősítése,
- a különböző szolgáltatások (egészségügyi, szociális, oktatási, kulturális stb.) összehangolása az idősödők és idősök szükségleteinek és érdekeinek figyelembevételével,
- az idősök élethosszig való tanulásának támogatása, a digitális tananyagok hozzáférhetőségének biztosításával,
- az „aktív idősödés” feltételeinek erősítése, mely nem csupán a fizikai aktivitást, a munkaerőpiacon maradást jelenti, hanem a társadalmi, kulturális, civil életben való aktív részvételt is,
- az idősödési folyamat „menedzsmentjének” elterjesztése már a fiatalkorban,
- a társadalmi szemléletváltás mind a gazdasági, mind az idősödés társadalmi megítélését és megélését illetően.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

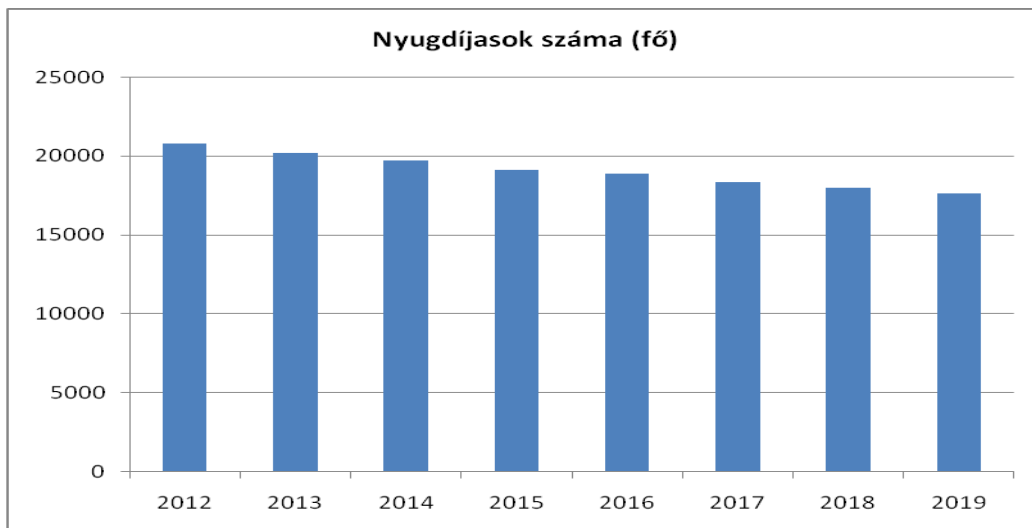
Budapest X. kerületében 2016-ban a lakónépesség 7,01%-a a 60-64 év közötti, és 18,51%-a 65 év feletti. A 2011-es népszámlálás adatai a következő statisztikát mutatja a kerületi szépkorúak halmazában: Kőbányán élő 60-69 éves korcsoportban a lakosság 2,2%-a fogyatékos és a nyilvántartott pszichiátriai gondozott betegek közül 65 év felett 15,9% pszichiátriai beteg. A kerületi időskorúak 48,4%-a egyedül él, 48,5%-a házastársával, élettárssal és 3,1%-a rokonnal él együtt. A népesség öregedésével járó társadalmi, demográfiai problémák az elmúlt évtizedekben világszerte az érdeklődés középpontjába kerültek. 2025-re Európa népességének mintegy egyharmada eléri, vagy meghaladja a 60. életévét, ezen belül is a 80 évesnél idősebbek száma különösen jelentős mértékben fog növekedni.

A következő táblázat a nyugdíjas korosztály adatait mutatja 2012 és 2016 között.

85. táblázat

(TEIR adatbázisból)

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma	Összes nyugdíjas
2012	7844	12931	20 775
2013	7511	12675	20 186
2014	7234	12456	19 690
2015	6932	12167	19 099
2016	6904	11952	18 856
2017	6704	11 656	18 360
2018	6567	11 430	17 997
2019	6424	11 204	17 628

Látható, hogy az elmúlt években a nyugdíjasok száma lassú csökkenést mutat.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

Az idősek életkoruk és egészségi állapotuk miatt már nem végeznek kereső tevékenységet, nem akarnak elhelyezkedni a munkaerő-piacon. A nők kedvezményes nyugdíja saját jogú öregségi nyugdíjnak minősül. A közszférában dolgozó saját jogú nyugdíjas nyugdíjának folyósítását viszont mindaddig szüneteltetik, amíg közalkalmazotti vagy az alább felsorolt bármely hasonló jogviszony fennáll. A törvény e tekintetben azonos elbírálás alá vonja a korhatár előtti ellátást és a szolgálati járandóságot is, tehát azok folyósítása is szünetel mindaddig, amíg a közalkalmazotti vagy az alább felsorolt bármely hasonló jogviszony fennáll. Szüneteltetni kell az öregségi nyugdíj - így a nők kedvezményes nyugdíja, valamint a korhatár előtti ellátás és a szolgálati járandóság - folyósítását, ha a nyugdíjas hölgy (korhatár előtti ellátott) szolgálati járandóságban részesülő:

- közalkalmazotti jogviszonyban,
- kormányzati szolgálati jogviszonyban,
- állami vezetői szolgálati jogviszonyban,
- közszolgálati jogviszonyban,
- bírói szolgálati viszonyban,
- igazságügyi alkalmazotti szolgálati viszonyban,
- ügyészségi szolgálati viszonyban,
- fegyveres szervvel hivatásos szolgálati viszonyban, vagy
- a Magyar Honvédséggel szerződéses vagy hivatásos szolgálati viszonyban áll.

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A tapasztalatok azt mutatják, hogy az idős korosztály (55 év feletti) foglalkoztatottsága alacsony, mivel vagy munkanélküliek, vagy leszázalékoltak, vagy már nyugdíjasok. Az idős korra kialakult betegségek egyik következménye, hogy a társadalmi életben való aktív részvétele során az idős ember hátrányos helyzetben van. A fogyatékoságuk nem regisztrált, nem tudják hogyan, kitől kaphatnak segítséget. A mozgás nehézsége miatt otthonülők, magányosak lesznek. Egy járműre való felszállás komoly megpróbáltatást jelent, az állva utazásról nem is beszélve és ez a bevásárlásban is nehézséget jelent.

b) tevékeny idős kor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

A kerületi nyugdíjasok és a nyugdíjas klubok tagjai rendszeresen részt vesznek a Kőrösi által szervezett egészségnapokon és egészségügyi előadás sorozatokon, a Sportközpont által szervezett, kifejezetten a nyugdíjas korosztály számára szervezett sportfoglalkozásokon.

A Kőrösi egyik kiemelkedő feladata az idős, nyugdíjas korosztályal való foglalatosság. A kultúra területén számos szegmenst érintve segítik ezen korosztály közösségépítését, közművelődését. A kapcsolatok ápolására, az elmagányosodás elkerülésére is alkalmat ad a különböző nyugdíjas klubokhoz, szervezetekhez való tartozás. Az intézmény falai között a Kőbányai Nyugdíjasok Érdekvédelmi Szervezete, a Gárdonyi Géza Nyugdíjas Klub, a Harmat Nyugdíjas Klub, a Gárdonyi Géza Nyugdíjas Pedagógus Klub, az Újhegyi Nyugdíjas Klub, az Örökzöld Nyugdíjas Klub, Magyar Szakszervezeti Szövetség Nyugdíjas Klubja működik. Az intézményben helyet biztosítanak a klubok számára a rendszeres összejövetelek megtartásához, ezáltal is segítve őket a programjaik, céljaik megvalósításában. A Kőrösiben évek óta megszervezésre kerülő, térítésmentesen igénybe vehető Nyugdíjasok Akadémiája közösségteremtő funkciója mellett az érdeklődő szépkorúaknak előadásokon új ismereteket is nyújt.

A Kőrösi számos rendezvényen biztosítja a senior korosztály számára a kulturálódás lehetőségeit. A klubtagok jelentős része rendszeres látogatója rendezvényeinknek. A következő programok kedvezményes, illetve térítésmentes lehetőséget biztosítanak a nyugdíjas korosztály részére:

- a Nostalgia Színházbérlet kedvezményes áron biztosítja az évadonkénti négy előadáson való részvétel lehetőségét,
- a havonta megtartott térítésmentes Helytörténeti előadás Kőbánya régmúltját veszi górcső alá,
- a szintén térítésmentes Nyugdíjasok Akadémia előadássorozat segíti az eligazodást a felgyorsult világban, valamint csökkenti a korosztályok közötti, élethelyzetekből adódó különbséget,
- a „Senior Ki? Mit? Tud?” vetélkedőn ki-ki megmutathatja tehetségét a próza, dal, tánc, zene kategóriában. Az elődöntőn az előadásokat szakavatott zsűri értékeli, akik közül a legjobbak jutnak a döntőbe, a gálára,
- a „Keressük Kőbánya legfinomabb süteményét” verseny a gasztronómiai tudást teszteli. Mesterszakács vezetésével felvonuló zsűri díjazza az elkészített süteményeket, az eseményt farsangi multság zárja,
- a „Szeretlek Kőbánya” helytörténeti vetélkedőn mérhetik össze tudásukat a kerületről a szép korúak. A kerületi helytörténész vezette vetélkedőn játékosan tanulhatnak a versenyzők és érdeklődők is,
- az Idősek Világnapja alkalmával minden évben színvonalas színházi előadás, illetve koncert várja a nyugdíjasokat az Önkormányzat jóvoltából.

A Kőrösi segíti a klubokat pályázatok megírásában, a pénzügyi elszámolás elkészítésében. A nagyrendezvényeken is mindig figyelembe veszik a korosztály igényeit, így a programkínálatban megjelennek a senior korosztály ízlésvilágának megfelelő elemek.

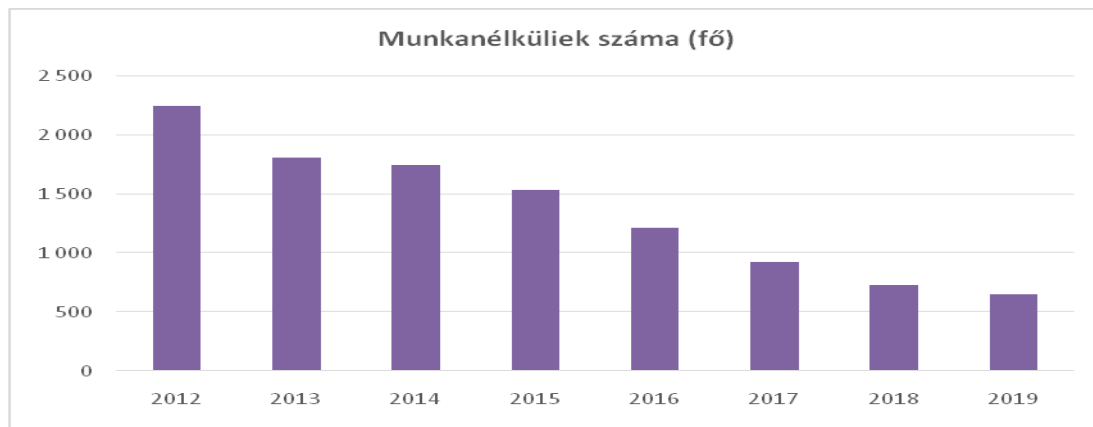
c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A diszkrimináció felmérése rendkívül nehéz. Azt tudjuk a szakirodalomból, hogy az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak, tehát nehezebben helyezkednek el, és a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket. A következő táblázat és a grafikon a regisztrált munkanélküliek számát mutatja be, kiemelve az 55 év feletti regisztrált munkanélküliek számát:

86. táblázat – A regisztrált munkanélküliek megoszlása

(TEIR adatbázisból)

Év	Regisztrált munkanélküliek száma		55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma		Tartós munkanélküliek száma		55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	fő		fő	%	fő	fő	%	
2012	2 240		325	15%	2 240	324	14%	
2013	1 806		332	18%	1 806	332	18%	
2014	1 740		322	19%	1 740	322	19%	
2015	1 530		375	25%	1 530	316	21%	
2016	1 209		300	12%	608	143	24%	
2017	925		245	26%	471	nincs adat	nincs adat	
2018	723		193	27%	299	nincs adat	nincs adat	
2019	646		146	23%	201	nincs adat	nincs adat	

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A kerületben az öt idősök klubjából kettő akadálymentes, mozgáskorlátozottak számára is igénybe vehető (Borostyán Idősök Klubja, 1106 Bp., Keresztúri u. 16/a., Örökifjak Idősök Klubja 1108 Bp., Újhegyi sétány 1-3.). Tömegközlekedés szempontjából valamennyi alapszolgáltatást nyújtó intézmény jól megközelíthető; bútortatuk és berendezési, felszerelési tárgyaik megfelelnek a szolgáltatást igénybe vevők életkori sajátosságainak, egészségi- és mozgásállapotának. Nappali ellátás keretén belül a klubok az ellátást igénybe vevők részére szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatásokat nyújtanak; a helyi igényeknek megfelelő közösségi programokat szerveznek, helyet biztosítanak a közösségi szervezésű programoknak, csoportoknak. A nappali ellátás keretében az Idősök Klubja biztosítja igény szerint a napi egyszeri meleg étkezést, szabadidős programok szervezését, szükség szerint az egészségügyi alapellátás megszervezését, a szakellátásokhoz való hozzájutás segítségét, a mentális gondozást, a hivatalos ügyek intézésének segítségét, az életvitelre vonatkozó tanácsadást, az életvezetés segítségét, a speciális önszerveződő csoportok támogatását.

A Bárka és a Szivárvány Kft. étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak legalább napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodik, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük miatt. Orvosi javaslatra diétás étkezés igénybevételére, ezen belül cukorbetegség étrendje, epekímélő és gyomorkímélő és laktóz mentes diéta, szükség esetén pépes étrend igénybevételére van lehetőség. Az étkezők érdeklődésük szerint részt vesznek az Idősök Klubjai által szervezett szabadidős programokon, de leggyakrabban a hivatalos, szociális ügyek (átmeneti segély, díjkompenzációk stb.) intézéséhez kérnek segítséget. A szociális étkeztetést a lakosság szükségleteinek megfelelően az étel kiszolgálásával egyidejű helyben fogyasztással az Idősök Klubjaiban, valamint házhoz szállítva biztosítják. Az étel házhozszállítást a Pensió17 Kft. biztosítja, a klubok ellátását a Szivárvány Kft. konyhája biztosítja 2015 óta. Az ebéd-házhozszállítást keretén belül heti öt, illetve a hét minden napján történő étkezés biztosított, mely során lehetőség van a következő diétás étkezés biztosítására: cukor-, epe diéta, laktózmentes étkezés, valamint májkímélő diéta.

Az ebéd házhozszállítást 2011-től a Bárka biztosítja.

Az alapszolgáltatást nyújtó intézményekről történő tájékoztatás szórólapok formájában, az interneten keresztül, illetve a helyi médiumokon keresztül történik. Az igénybe vehető alapszolgáltatási formákról a következő társintézmények, egészségügyi szolgálatok, hivatali fórumok nyújthatnak felvilágosítást:

- Bárka,
- Szivárvány Kft.,
- házi orvosok,
- Kőbányai Egészség ház,
- Bajcsy-Zsilinszky Kórház Szociális Gondozási Csoport,
- Polgármesteri Hivatal,

- civil szervezetek,
- Baptista Szeretetszolgálat,
- Vöröskereszt X. kerületi szervezete,
- egyházak.

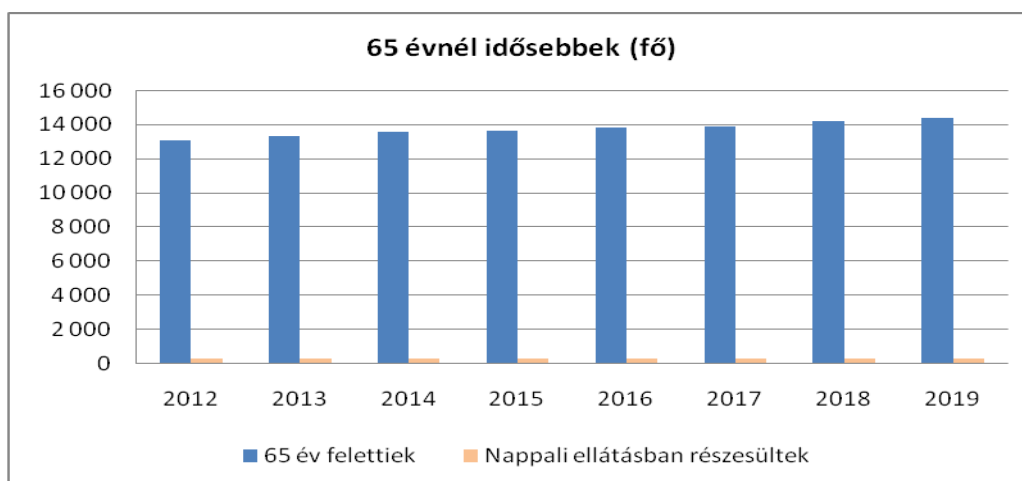
Az Önkormányzat létrehozta a kerületben a Kőbányai Idősügyi Tanácsot, amely konzultatív, véleményező, javaslattevő testület. Célja a idősök ügyeiben érdekelt szereplők kommunikációjának, együttműködésének javítása, a generációk közötti párbeszéd fejlesztése, részvétel a sorsukat lényegesen érintő döntések meghozatalában, valamint idősekből álló önszerveződő csoportok koordinálása a helyi önkormányzat és az érintett korosztály bevonásával. Az Idősügyi Tanács segíti az Önkormányzat idősügyi politikájának kialakítását és annak megvalósítását. Feladata a kerületben élő időskorú lakosság érdekeinek védelme, képviselete, bevonásuk a helyi közéletbe, információ közvetítése a delegáló szervezetek, az Önkormányzat és az Idősügyi Tanács között. Az Idősügyi Tanács szervezésében rendszeresen a kerületi klubok, szervezetek és a kerületi időskorúak részére szervezett, az időseket érintő témákat szakértők segítségével feldolgozó programok. A szervezetek a kerületi Rendőrkapitánysággal és a Katasztrófavédelem tűzoltóival karöltve gyakran szerveznek közös programot, de gyakran kérnek fel szakorvosokat a Bajcsy-Zsilinszky Kórházból és a Kőbányai Szakrendelőből is. Az Idősügyi Tanács az utóbbi években egyre aktívabban működik, tevékenysége meghatározó eleme a kerületi időspolitikának.

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

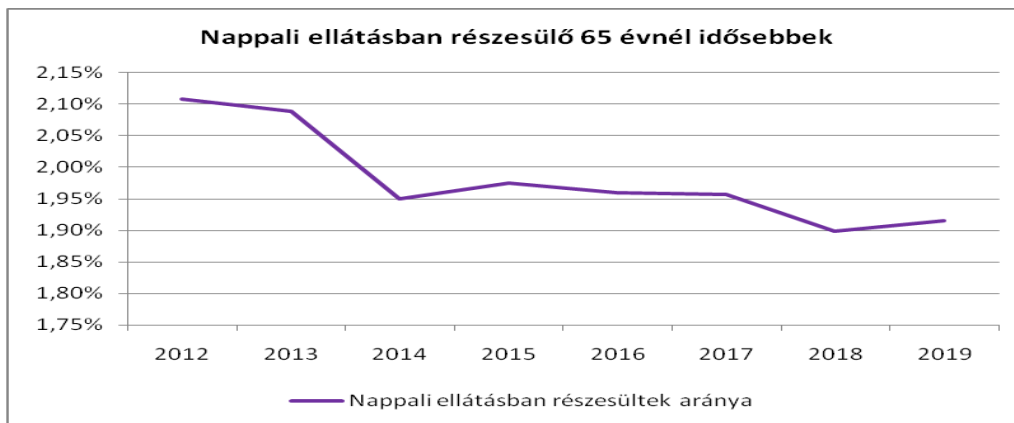
87. táblázat – A 65 év feletti lakónépesség 2012 és 2019 között

(TEIR adatbázisból)

Év	65 év feletti lakosság száma – fő	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma – fő és %
2012	12 906	275 2,31%
2013	13 047	278 2,13%
2014	13 610	264 1,94%
2015	13 739	269 1,94%
2016	13 782	270 1,96%
2017	13 974	271 1,96%
2018	14 349	269 1,87%
2019	14 618	275 1,88%

A nappali ellátás szociális alapszolgáltatás, amely lehetőséget biztosít a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére a hajléktalan személyek és a saját otthonukban élő, következőkben felsorolt személyek részére:

- tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,
- tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek,
- harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek. Igény szerint lehetőség van a napközbeni étkezésre is. Kőbányán ezen személyek száma igen alacsony.

A nappali ellátásról további részletes tájékoztatás található a HEP 3.6 a) pontjában.

88. táblázat – Időskorúak járadékában részesülők száma

(TEIR adatbázisból)

Év	Időskorúak járadékában részesítettek (évi átlagos száma (fő))
2012	1 542
2013	16
2014	21
2015	23
2016	26
2017	29
2018	28
2019	29

Az alapvető irányelv és az időspolitikai fejlesztés egyik célja, hogy az időskorúak jól-léte szempontjából a személyre szabott szolgáltatások széles köre álljon rendelkezésre. Ezek figyelembe veszik, hogy az időskorú személyeknek egyénenként eltérő társadalmi és kulturális szükségleteik vannak. Az idősebb személyeknek úgy kell hozzáférniük a különféle szolgáltatásokhoz, hogy azok leginkább igazodjanak a saját szükségleteikhez (a „se többet, se kevesebbet, mint amire éppen szükség van” elv érvényesítése). Az idősek

számára ismereteket kell nyújtani a szolgáltatások biztonságáról, megbízhatóságáról, hozzáférhetőségéről és felhasználóbarát voltukról.

A Bárka házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevők részére a saját lakókörnyezetükben biztosítja az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást; az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését; az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiénés körülményeinek megtartásában való közreműködést; a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtást. A házi gondozók gondozási feladatai az ellátást igénybe vevővel segítő kapcsolat kialakítása és fenntartása; az orvos előírása szerinti alapvető gondozási, ápolási feladatok ellátása; közreműködés a személyi és lakókörnyezeti higiéniá megtartásában; közreműködés az ellátást igénybe vevő háztartásának vitelében; segítségnyújtás az ellátást igénybe vevőnek a környezetével való kapcsolattartásában; segítségnyújtás az ellátást igénybe vevőt érintő veszélyhelyzet kialakulásának megelőzésében, a kialakult veszélyhelyzet elhárításában; részvétel az egyéni és csoportos szabadidős, foglalkoztató és rehabilitációs programok szervezésében; az ellátást igénybe vevő segítése a számukra szükséges szociális ellátásokhoz való hozzájutásban; szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítése. Empatikus odafigyeléssel, a bizalom kialakításával segítséget nyújtanak a mentális állapot javításában, a magányosság, depresszió elkerülésében, oldásában. Hasznos időtöltés kezdeményezésével a mindennapok tartalommal való megtöltésével próbálják az idős ember meglévő képességeit mozgósítani, aktivizálni, a tétlenség, a feleslegesség érzetét oldani. Lehetőség szerint „otthonukba viszik” azokat a szolgáltatásokat, melyeket egészségi állapotukból adódóan nem képesek igénybe venni: könyvtárból szükséges kölcsönzés, vallásgyakorlás biztosítása, hitoktató lakásra történő látogatásának a megszervezése, gyógyászati segédeszközök, sporteszközök beszerzése, választási időszakban a mozgó urna biztosítása, karácsonyi csomag, önkormányzati ajándék eljuttatása a szolgáltatást igénybe vevőhöz, a szépkorúak köszöntéséhez a köszöntők fogadására történő felkészítés biztosítása.

A házi segítségnyújtás keretébe tartozó tevékenység különösen:

- az ellátást igénybe vevővel segítő kapcsolat kialakítása és fenntartása,
- az orvos előírása szerinti alapvető gondozási, ápolási feladatok ellátása,
- közreműködés a személyi és lakókörnyezeti higiénia megteremtésében és megtartásában,
- közreműködés az ellátást igénybe vevő háztartásának vitelében,
- segítségnyújtás az ellátást igénybe vevő és környezete közötti kapcsolattartásban,
- segítségnyújtás az ellátást igénybe vevőt érintő veszélyhelyzet kialakulásának megelőzésében, a kialakult veszélyhelyzet elhárításában,
- részvétel az egyéni és csoportos szabadidős, foglalkoztató és rehabilitációs programok szervezésében,
- az ellátást igénybe vevő segítése a számára szükséges szociális ellátásokhoz való hozzájutásban,
- az előgondozást végző személlyel való együttműködés,
- szükség esetén bentlakásos szociális intézménybe való beköltözés segítése.

Az étkeztetés a lakosság szükségleteinek megfelelően megszervezhető az étel

- kiszolgálásával egyidejű helyben fogyasztással,
- elvitelének lehetővé tételével,
- lakásra történő szállítással.

Az étkeztetés keretében fő étkezésként legalább napi egyszeri meleg ételt kell biztosítani. Ha az étkeztetésben részesülő személy egészségi állapota indokolja, a házi orvos javaslatára – a népkonyha kivételével – az ellátást igénybe vevő részére diétás étkeztetést kell biztosítani (epés, cukros diéta). Aki egészségi állapota miatt nem tudja igénybe venni a nappali ellátást, annak az ebéd házhoz szállítása jelent megoldást.

A házi segítségnyújtás igénybevételét megelőzően vizsgálni kell a gondozási szükségletet, majd annak módját, formáját, gyakoriságát a vezető gondozó határozza meg. Fontos feladat a betegségek és a szociális problémák megelőzése, illetve a meglévők kezelése az egyéni szükségletet figyelembe véve, a „Minőségi

élet időskorban” szemlélet előtérbe helyezésével. Prevenációs feladatok területei az időskorban: időskori táplálkozás, fizikális és szellemi aktivitás, időskori balesetek megelőzése (pl. akadálymentesítés), bűnelkövetés miatti áldozattá válás elkerülése, fertőző betegségek, influenza megelőzése, szociális helyzet romlásának megelőzése, érdekvédelem, tájékoztatás szűrővizsgálatokról. Annak érdekében, hogy ezt a feladatot minél nagyobb szakmaisággal lássák el, a Bárka fontosnak tartja a gondozónők képzését, továbbképzését.

2012. december 31-ével a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás – a szolgáltatás magas költségigénye miatt – megszűnt a kerületben. A térítésmentesen biztosított szolgáltatás magas költségeit a házi segítségnyújtáshoz delegált szolgáltatásszervezés okozta, a gondozónők bérét több személyi jellegű többletkiadás terhelte (készenléti díj, túlmunka díj) a dologi kiadáson túl. A szolgáltatás biztosításáért kapott évi 4 millió Ft összegű állami támogatás még a gondozónők személyi juttatásait sem fedezte. A Bárka javasolta az Önkormányzatnak a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás ismételt bevezetését. A javaslat indokai a következők voltak: jelzőrendszeres házi segítségnyújtás biztosítását szolgáló technikai háttér jelentős fejlődésen ment keresztül. Olyan készülékek is elérhetőek már, melyekkel vészhelyzet esetén a csuklóra erősített vagy nyakba akasztott riasztó gomb segítségével az ügyfél azonnali hangkapcsolatot tud létesíteni a diszpécserközponttal. Ez az interaktív kommunikáció kiszűri a riasztások jó részét kitevő, sürgős intézkedést nem igénylő jelzéseket. Ez számottevő személyi és dologi megtakarítást eredményez. Ezen túl a szociális ellátórendszerben megjelentek olyan szolgáltatók, amelyekről bérelni lehet a szükséges készülékeket, és a kivonulást is biztosítják. Bár a szolgáltatás biztosításához állami normatíva nem jár, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás továbbra sem kötelező önkormányzati feladat, de a működési költségek jelentős csökkenése, valamint külső szolgáltató bevonásának a lehetősége miatt mégis indokoltnak látta az Önkormányzat az ellátás ismételt bevezetését. A döntéshozók mérlegelték az ellátásra való kerületi igényt, a költségeket, valamint azt, hogy ezen ellátási forma esetenként alkalmasabb a magasabb költségigényű intézményi ellátások kiváltására. Fentiek alapján a Képviselő-testület döntött a jelzőrendszer ismételt bevezetéséről a Bárka útján, de intézményen kívüli szervezet bevonásával.

Mivel a kerületi időskorú, beteg, elesett lakosok számára a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás biztonságot, segítséget ad, és az előzetes tapasztalatok alapján erre szükség van, érdemes az intézkedési tervek közé felvenni a rendszer visszaállítását.

A Szivárvány Kft. tevékenységéről a HEP 3.6 f) pontjában részletes tájékoztatást ad. Ebben a bekezdésben az időskorúakkal kaocslatos feladatellátást tekintjük át vázlatosan.

Az Örökifjak Idősek Klubja a nappali ellátást elsősorban a saját otthonukban élő, idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére. Cél a harmonikus közösségi élet kialakítása, a magány oldása. A klubban komplex gondozási tevékenység folyik, amely magába foglalja a fizikai, az egészségügyi és a pszichés gondozást.

A Szivárvány Kft. Időskorúak Gondozóházába azok az időskorúak, valamint azok a 18. életévüket betöltött beteg személyek vehetőek fel, akik önmagukról betegségük miatt, vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni. Az elhelyezésre ideiglenes jelleggel legfeljebb egyévi időtartamra kerülhet sor. A határidő elteltét megelőzően egy hónappal megvizsgálják, hogy az ellátást igénybe vevő családi környezetébe visszahelyezhető-e, illetve ellátása otthonában biztosított-e. A szolgáltatás indokolt esetben az intézmény orvosának szakvéleménye alapján egy évvel meghosszabbítható. Időskorúak Gondozóházának ellátási területe: Budapest főváros közigazgatási területe. Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy elmosódott a határ az Idősek Otthona és az Időskorúak Gondozóháza között.

A Szivárvány Kft. Idősek Otthonába elsősorban azoknak a nyugdíjkorhatárt betöltött személyeknek az ápolását, gondozását végzik, akik önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képesek, négy órát meghaladó gondozási szükséglettel rendelkeznek, de rendszeres fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igényelnek. Idősothtoni ellátás igénybevétele történhet az alábbi gondozási szükségletet megalapozó egyéb körülmények fennállása esetén is:

- az ellátást igénylőnél a demencia kórkép legalább középsúlyos fokozata került megállapításra,
- az ellátást igénylő egyedül él, nyolcvanadik életévét betöltötte,
- az ellátást igénylő hetvenedik életévét betöltötte és lakóhelye közműves vízellátás vagy közműves villamosenergia-ellátás nélküli ingatlan,
- az ellátást igénylő egyedül él, hallási fogyatékosként fogyatékosági támogatásban vagy vakok személyi járadékában részesül,
- az ellátást igénylő egyedül él, fogyatékosági támogatásban részesül és az orvos szakértői szerv az önkiszolgálási képességének hiányát állapította meg,
- az ellátást igénylő egyedül él, I. rokkantsági csoportba tartozó rokkantsági nyugdíjban, baleseti rokkantsági nyugdíjban, illetve rokkantsági járadékban részesül,
- az ellátást igénylő egyedül él, munkaképességét 100%-ban elvesztette, illetve legalább 80%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett és az orvos szakértői szerv az önkiszolgálási képességének hiányát állapította meg.

A fenntartó meghatározhatja azokat a férőhelyeket, amelyek betöltése esetén belépési hozzájárulást kell fizetni. A belépési hozzájárulással értékesített lakrészek aránya az intézményi férőhelyek számának 50%-át nem haladhatja meg. Ha a gondozás az intézménybe történő beköltözést követő három éven belül megszűnik, a belépési hozzájárulás arányos részét vissza kell fizetni az ellátottnak, vagy örökösének, illetve, ha a belépési hozzájárulás megfizetését más személy vállalta, akkor annak a személynek vagy örökösének. Az Idősek Otthonának engedélyezett férőhelyszáma 98, a kihasználtsága átlagosan 100,0%. Várólista az Idősek Otthonában az egy férőhelyes lakrészek esetében van, általában 15 fő vár elhelyezésre.

A klubtagok és a lakók egészségi állapotát az ápolók, gondozók figyelemmel kísérik, rendszeresen mérik vérnyomásukat, vércukorszintjüket, magasságukat, testsúlyukat. Az ellenőrzések a prevenció szempontjából fontosak. A szükséges egészségügyi ellátásokhoz való időbeni hozzájárulásukat segítik, kapcsolatot tartanak a háziorvosokkal, a szakrendelésekre való beutalás esetén segítenek az időpont kérésében és kiemelt figyelmet fordítanak a szűrővizsgálatokon való megjelenésre. Rosszullét esetén ügyeletet, mentőt hívnak. A klubtagokat betegség esetén, ha igénylik meglátogatjuk az otthonukban, a kórházban. A klubtagok és a lakók a Szivárvány Kft. Idősek Otthonában egyaránt igénybe vehetik a gyógytornát, a frissítő–lazító gyögmasszázst, a sószoba szolgáltatást. Külső előadókat is hívnak egészségügyi felvilágosító, az egészség megőrzésével kapcsolatos előadások tartására, ahol lehetőség van beszélgetésre és tapasztalatcserére is. Ezen szolgáltatások és programok iránt töretlen az érdeklődés.

A szolgáltatásokról a kerületben rendszeresen megjelenő Kőbányai Hírekben, az Önkormányzat (www.kobanya.hu) és a Szivárvány Kft. (www.kobanyaiszivarvany.hu) honlapján tájékozódhat a lakosság. A tájékoztatás eljut az érintettekhez az egészségügyi (háziorvosi, szakorvosi rendelők, Bajcsy-Zsilinszky Kórház, Gyógyszertárak), a szociális intézményekhez, az egyházakhoz (Budapest Külső-Kőbánya Szent Család Plébánia, Budapest-Kőbányai Református Egyházközség, Budapest Kőbányai Evangélikus Egyházközség), a civil szervezetekhez (Vöröskereszt, Alapítványok) és a kulturális intézményekhez (Kőrösi, Törekvés Művelődési Központ, könyvtárak) továbbított szórólapokon keresztül is.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A kultúratranszfer az idősek számára saját társadalmi fontosságuk és értékük megerősítését jelenti. A nyugdíjas kor elérése olyan időmennyiség felszabadulását eredményezi, amelynek eltöltési módja nagymértékben meghatározza nemcsak az egyén közérzetét és társadalmi helyét, hanem a vele egy háztartásban élő közvetlen családtagjait is. A felszabaduló idő aktív és hasznos eltöltése az egyén számára önmegvalósítási sikert jelent, míg a társadalom működése szempontjából a kohéziót és a pozitív társadalmi identitást erősítő tényező. A korábbi tervek, vágyak megvalósítása vagy a civil szervezetekben való részvétel segíti az idős emberek munkaerőpiacról való kilépésének átmenetét, s egyben hozzájárul az idősek társadalmi integrációjához és környezetükön belüli elismertségük növeléséhez.

A Törekvés Művelődési Központ nagy gondot és figyelmet fordít a senior korú látogatókra. Számos nyugdíjas klub működik itt:

- Törekvés Nyugdijas Klub,
- Vasutas Szakszervezet Nyugdijas Klubja,
- MÁV Vezérigazgatósági Nyugdijas Klub,
- Honvéd Nyugdijas Klub,
- Őszirozsa Nyugdijas Klub.

A klubok célja az élethosszig tartó tartalmas, hasznos időtöltés elősegítése, a megromlott egészségi állapotuk miatt hátrányos helyzetűek, az egyedül élő idősök segítése, melynek során az idősök és a betegek képessé válnak emberi méltóságuk és függetlenségük megőrzésére, ezáltal hathatósan javul mindennapi életük minősége. A foglalkozásokon kirándulnak, helytörténeti ismereteket kapnak, részt vesznek a Kőrösi által szervezett vetélkedőkön, farsangi, nőnap, anyák napi, karácsonyi rendezvényeket tartanak. Hangsúlyt helyeznek az egészséges életmód megismerésére, kialakítására, ennek érdekében orvosokat hívnak meg. Zenés, táncos összejövetelek is tarkítják összejöveteleiket.

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Kőbányán két könyvtárat működtet: a X/4. Kőbányai könyvtárat a kerület központjában, a Szent László téren (a Kőrösivel egy épületben) és a X/3. Újhegyi Könyvtárat Újhegy központi részén. Mindkét könyvtár tömegközlekedéssel jól megközelíthető. A könyvtár állománya kialakításakor hangsúlyos szerepet kapnak az idős olvasók, hiszen a könyvtár kölcsönzői között magas számban vannak jelen a nyugdíjasok. Elsősorban a könnyed, olvasmányos irodalom népszerű ennél a korosztálynál, így a könyvtárosok kiemelten figyelnek ezen irodalom beszerzésére és téma szerinti csoportosításukra a könnyebb tájékozódás megsegítésére.

A könyvtárakba sok nyugdíjas olvasó, könyvtárhasználó jár. A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény kimondja, hogy a 70 év feletti olvasók számára a könyvtár használata ingyenes. A 70 év alatti nyugdíjas olvasók 50%-os kedvezménnyel vehetik igénybe a szolgáltatást.

A Kőrösi öt nyugdíjas klubnak ad helyet. A Gárdonyi Géza Nyugdijas Pedagógus Klubnak, a Kőbányai Nyugdijasok Érdekvédelmi Szervezetének, a Harmat Nyugdijas Klubnak, a Kőbányai Nyugdijasok Klubjának, valamint az Örökzöld Nyugdijas Klubnak is egyöntetűen célja a szabadidő hasznos eltöltése, a rekreáció, ismereteik bővítése, kulturális programok szervezése. A klubnapoknak, foglalkozásoknak közösségformáló ereje van. Ily módon vesznek részt többek között a Nostalgia bérlet előadásain, valamint rendszeres látogatói kiállításainak is. Ezen felül kirándulásokat, múzeumlátogatásokat szerveznek. Az Intézmény aktív résztvevője az Idősügyi Tanácsnak, helyet biztosít az idősök napi rendezvények, a Senior Ki Mit Tud?-oknak.

c) idősök informatikai jártassága

A Kőbányai Könyvtárban 1998 óta van internet hozzáférési lehetőség. Ettől az időtől kezdve 2016-ig folyamatosan tartottak a szépkorúaknak internet-használói tanfolyamot. Az 1998 és 2015 között az Internetre kíváncsiak és ahhoz affinitást érzők elvégezték a tanfolyamot. A 2015. évben elindult egy visszaeső tendencia, mivel a korábbi években már sokan elsajátították ezen tudnivalókat. A meghirdetett tanfolyamok ellenére a jelentkezők létszáma annyira lecsökkent, hogy a lehetőséget megszüntették. A tanfolyamok 2014-2016 közötti adataiban is látható ez a csökkenő tendencia. 2014-ben 21 fő vett részt a 76 órás tanfolyamon, 2015-ben 18 fő a 74 órás tanfolyamon, 2016-ban mindössze kilenc fő végezte el a 46 órás tanfolyamot. A felszabadult oktatóhelyiséget a Kőbányai Könyvtár a számítógépes tanfolyam megszűnése után a gyermekek szolgálatába állította. A senior korosztály kiszolgálása, segítése a Kőbányai Könyvtárban mindennapos. A könyvtárosok segítenek az internethasználatban, lehetőséget biztosítanak nyomtatásra, fénymásolásra is.

6.4 Az idősöket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az idősök és a nyugdíjasok szervezetei önkormányzati segítséggel működnek. Az idősök és nyugdíjasok civil szervezeteinek, szövetségeinek működése szervezettséget és aktivitást, társadalmi elismertséget és támogatottságot tükröz, programjaik jól illeszkednek az idősök igényeihez.

A Kőbányai Könyvtár által szervezett programok változatos lehetőséget kínálnak az idősödő korosztály részére. Néhány senior korosztályt érintő program:

- önvédelmi előadást, oktatást szerveztek. Erre meginvitáltak egy karatemestert, aki elsősorban praktikus biztonsági elővigyázatosságról mesélt a megjelenteknek
- gasztronómiába is elkalauzolták a korosztály, meghívott vendég Patkós Mihály bemutatta hogyan kell kifilézni, és szálkamentessé tenni a halat. Patkós úr maga is nyugdíjas, segítői és közönsége is elsősorban az idősebb generációból állt össze
- 2016-ban több alkalommal a Kőbányai Írók, Költők egyesülete volt a vendég, amikor is irodalmi délutánokat tartottak
- Frideczky Katalin két könyvbemutatója is a nyugdíjas korosztályt szólította meg.

Az évente megrendezésre kerülő Országos Könyvtári Napokon is mindig szerveznek számukra előadást (egészséges életmód, egészséges táplálkozás, kreatív kézműves foglalkozás, gyógynövény bemutatók stb.).

A Szent László Plébánián dolgozó plébános rendszeresen látogatja a Bajcsy-Zsilinszky Kórház és Rendelőintézet Gizella utcai utókezelőjét és a Halom utcai Idősek Otthonát is, ahol szentségeket szolgáltat ki, szentmiséket tart nagy ünnepek előtt.

A sportnak az életminőség javításában és megtartásában kiemelt szerepe van. Kerületünkben ennek a korosztálynak is országos szinten elismert szervezetsége van. Számos sportágban a hét szinte minden napján tartanak foglalkozásokat. A hétvégeken szervezett kirándulásokon, rendezvényeken vesznek részt. Sok budapesti, országos rendezvényen képviselik a kerületet, és hoznak sikereket az Önkormányzatnak és maguknak. Az Önkormányzat jelentős mértékben támogatja a szépkorúak sportolási lehetőségét. A prevenció és az életminőség javítás kiváló eszköze az úszás. Képviselő-testület döntése alapján 2016. március 1-jétől reggel 6 és 8 óra között a kőbányai lakcímmel rendelkező nyugdíjasok kedvezményesen, alkalmanként 200 Ft-os jegy megváltásával vehetik igénybe az Újhegyi Uszoda és Strandfürdő uszodáját.

A több sportágat felölelő „Mozdulj Kőbánya” rendezvénysorozat kiemelt eseménye a Kőbányai Senior Tízkarikás Játékok rendezvény. Az Idősek Világnapja közelében szerveztett eseményen évről-évre nagyobb számban vesznek részt a szépkorúak. A Kőbányai Sportszövetség és a Sportközpont a szépkorúak számára szervez rekreációs mozgásjavító tornát. A Sportközpont kedvezményes teremléttel segíti a Törekvés Sportegyesület szabadidős szakosztályába leigazolt szépkorú lakosokat, akik rendszeresen nagylétszámban vesznek részt a foglalkozásokon.

A Szivárvány Kft-ben a klubtagok, lakók részére biztosított, hogy vallási igényeiknek megfelelően szokásaikat, vallásukat szabadon gyakorolhatják, ennek érvényre juttatását minden eszközzel elősegítik. A lakók az intézményen belül katolikus, református és evangélikus istentiszteleteken vehetnek részt, a klubtagok jellemzően a lakóhelyükön vesznek részt a vallási életben. A vallásosság a lelki egészség egyik fontos mutatója, számos vizsgálat igazolja a vallásosság, a vallási közösséghez tartozás egészségvédő szerepét. Mind a vallásgyakorlás, mind a vallás fontossága igen jelentős védőfaktor az önkárosító magatartásformákkal kapcsolatban. A vallásgyakorlás kiemelten fontos védőfaktor a társas támogatás, a társadalmi kohézió erőssége szempontjából.

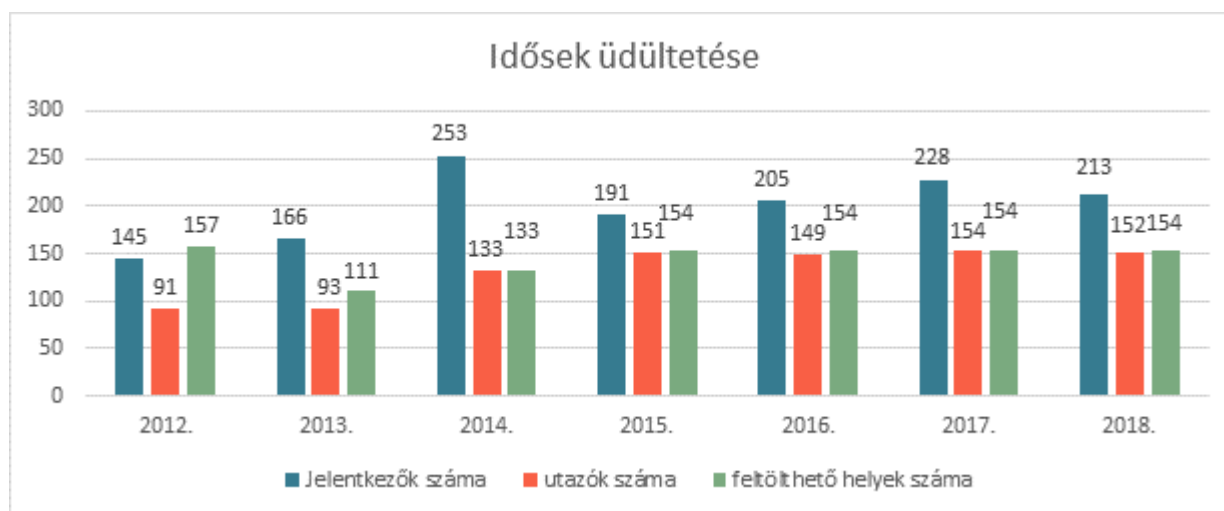
A Szivárvány Kft. célja az aktív életmód elősegítése. A klubtagoknak, lakóknak lehetőségük van a személyes fejlődésre és az ehhez szükséges aktivitási lehetőségekre. A Szivárvány Kft. szabadidős programjai:

- fizikai: közös séták, sportnapok, tánc, torna, csoportos gyógytorna. A fizikai foglalkozások célja a közösség erősítése, a vitalitás megőrzése,
- szellemi, szórakoztató, kulturális: memóriatorna, keresztretjvényfejtő verseny, társasjátékok, német és angol nyelvtanulás, irodalmi délelőttök, a különböző ünnepkörökhöz kapcsolódó programok (pl. farsangi bál jelmezversennyel, húsvéti tojáskeresés, anyák és apák napja köszöntése, készülődés a karácsonyra stb.), Idősek hónapja programsorozat, név- és születésnapok köszöntése, nemzeti ünnepek, zenés-táncos összejövetelek. Ezen programok a mentális képességek karbantartására, fejlesztésére, foglalkoztatására is szolgálnak,

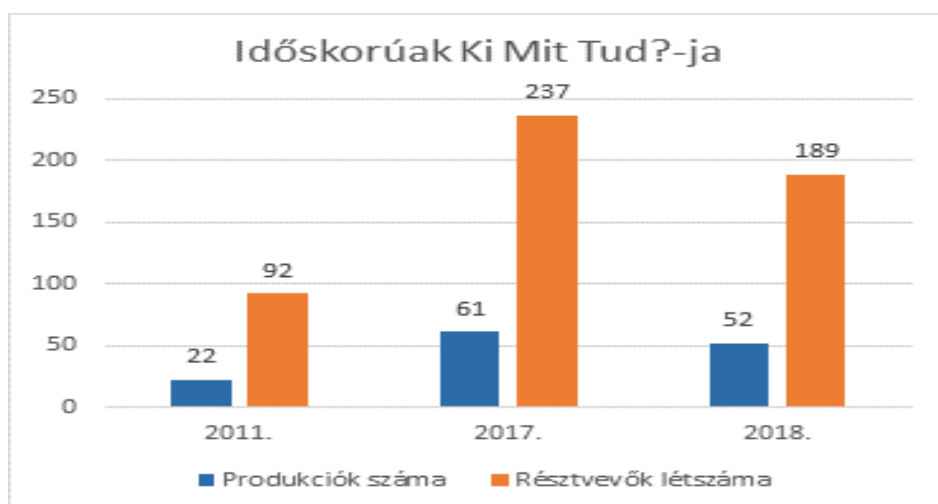
- kerületi programokon való részvétel (Újhegyi Piknik, Szent László Napok programjai, Idősek Világnapja, Senior Tízkarikás Játékok stb.), mellyel segítik a társadalmi integrációt, a kerület életében való részvételt.

Évről évre egyre nagyobb hangsúlyt kap az Idősek Hónapja rendezvénysorozat, ahol minden klubtag, lakó megtalálja a számára tetsző programot. A mozgásos foglalkozások célja a fizikai állóképesség, kondíció szinten tartása, ezért a dolgozók rendszeresen tartanak frissítő, élénkítő, zenés tornát. A gyógytornász irányításával rendszeres a csoportos gyógytorna. Gyakran szerveznek klubtagjaiknak, lakóiknak hosszabb és rövidebb sétákat, kirándulásokat, autóbuszos kirándulásokat.

Az Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít az idősekre, évente hagyományosan ingyenes színházi előadással ünnepli meg az Idősek Világnapját, és minden évben lehetőséget biztosít a kerületi nyugdíjasoknak az önkormányzat Balaton-parti üdülőjében a pihenésre. Az üdülési pályázatot kizárólag kőbányai lakcímmel rendelkező idősek számára írja ki az önkormányzat. A visszatérő, jutányos áron igénybe vehető lehetőséget a kerületi idősek rendkívüli módon igénylik és számontartják, minden évben nagy a túljelentkezés, ezért a pályázat egyik feltétele, hogy csak három évente vehetik igénybe az üdülést. Saját költségként az idegenforgalmi adót maguk fizetik. Az idősüdültetés lebonyolítását a Bárka végzi. Az üdülés ideje alatt turnusonként két-két gondozónő részt vesz az idősek ellátásában, az idősek oda- és visszautaztatása az Önkormányzat által bérelt autóbusszal történik. A hatnapos csoportok résztvevői számára napi háromszori étkezést és különböző programokat is biztosít az Önkormányzat. 2015-től Balatonalmádiban nyaralhatnak Kőbánya nyugdíjasai. A következő diagram mutatja az idősek üdültetésével kapcsolatos statisztikát.

2012-től megrendezésre került a kőbányai szépkorúak részére a Ki Mit Tud? vetélkedő. A nagy érdeklődésre való tekintettel az eleinte kétévenkénti rendezésre tervezett esemény során 2015-től minden évben már más kerületi idősekkel is megmérkőzhetnek a jelentkezők, mivel a nevezést kerületen kívüliek is megtehették. A Ki Mit Tud? során előadott produkciók száma is ennek megfelelően emelkedett a kezdeti 22 műsorszámra 61-re, a színpadra fellépő versenyzők létszáma pedig 92-ről 237-re. Bár a 2018. évben kicsit visszaesett mind a jelentkezők, mind a színpadra lépők száma, de még így is több, mint kétszerese az első évhez képest.

Képzőművészeti pályázaton is összemérhetik tudásukat a kerületi szépkorúak. A pályázaton minden jelentkező maximum 3 olyan pályaművel pályázhat, melyet az előző két évben megrendezett kézműves pályázatokon nem nyújtott be. A pályázatra benyújtott pályaművek teljes anyagát minden évben az Idősek Világnapján megnyíló kiállításon tekintheti meg a nagydíjazott. Ekkor kerül sor a díjkiosztásra is, valamint egy, a nyugdíjasoknak szóló ingyenes színházi előadásra is. A képzőművészeti pályázat és az időseknek rendezett Ki Mit Tud évente váltva kerül megrendezésre.

A 2015. évben első alkalommal tesztelhetők a kerületről szóló ismereteiket baráti alapon verbuválódott csapatok. A jó hangulatú helytörténeti vetélkedőn 2015-ben hét, 2016-ban szintén hét, majd, 2017-ben négy csapat mérte össze tudását, és kaphatott új ismereteket is a kerületről. 2016-tól évente az Önkormányzat Kőbánya idősei részére Farsangi Mulatsággal egybekötött Süteménykészítő versenyt rendezett a KÖSZI-ben. A nagyszerű rendezvényen a mulatság résztvevői megköszönhették a szakmai zsűri által legfinomabbnak ítélt kőbányai süteményt, majd élő zenével, táncsal búcsúztathatták a farsangi időszakot.

Ezek a kezdeményezések maximálisan szolgálják azt a HEP-ben megfogalmazott alapelvet, hogy az idősödő kerületben nem csak a nyugdíjas korosztály védelmére, hanem számukra programok, szabadidős tevékenységek biztosítására is szükség van, hisz ezek által elkerülhető az elmagányosodás, és biztosítható a tevékeny öregkor.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
1. Magas az egyedül élők aránya	A kerületben működő, nyugdíjasok részére szervezett programok – Ki Mit Tud, kézműves verseny, helytörténeti előadások, verseny, süteménykészítő verseny farsangi bállal – fenntartása, mely segíti a kapcsolatépítést, csökkenti az elmagányosodást A kerületi kulturális intézményekben működő nyugdíjas klubok segítése
2. Jelentős igény mutatkozik az élethosszig tartó tanulásra	Kerületi nyugdíjasok részére Nyugdíjas Akadémia további működtetése, mellyel csökkenthetők a generációs különbségek is
3. Jelentős az igény a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás igénybevételére	A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás újbóli elindítása, fenntartása
4. Jelentős számú nyugdíjasnak nehézséget jelent az üdülés finanszírozása	A Balatonalmádiban szervezett nyugdíjas üdültetés további fenntartása annak érdekében, hogy azok is eljussanak nyaralni, akik ezt más módon nem

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
	tehetik meg
5. Jelentős az igény a kerületben az egészségmegőrző és sportprogramokra a nyugdíjasok körében	A Senior Tízkarikás játékok, valamint a Kőbányai Kocsis Sándor Sportközpont által, nyugdíjasok részére szervezett programok fenntartása az egészséges életmód kialakítása, megőrzése érdekében
5. Szakmai továbbképzések támogatása	Továbbképzések támogatása a védett tulajdonságú csoportba tartozók problémáival foglalkozó intézmények szakemberei részére
8. Hiányzó adattáblák, adatok hiányában.	Határidőn belül a táblák kitöltése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékos személy: aki érzékszervi, így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Fogyatékos/megváltozott munkaképességűek nem eltartottjai, hanem jogaival élni képes, önálló tagjai lehetnek a társadalomnak. A fogyatékossg okozta társadalmi részvétel-korlátozottság sajátos megjelenési formája a munkaképesség változása, mely megnyilvánulhat egy adott munka, foglalkozás, illetve ezek szűkebb vagy tágabb csoportja ellátásra való képesség elvesztésében vagy csökkenésében. A fogyatékossg társadalmilag kezelhető és így kezelendő. A fogyatékossg a károsodásnak a környezet által is meghatározott következménye, mely különböző tényezők együtt hatásából alakul ki. Ugyanakkor az is tény, hogy a fogyatékos emberek jelentős részének a legideálisabb környezetben is megmaradnak a korlátai. A támogató fizikai és társadalmi környezet alkalmazása csökkentheti ezeket a függőségeket.

A fogyatékossg jelenleg használt koncepciója a szociális és foglalkoztatási tényezőkre helyezi a hangsúlyt. A probléma megoldását a társadalmi reintegráció terén kell keresni, a hangsúlyt a társadalmi szolidaritás fejlesztésére kell helyezni. A fogyatékos emberek számára meg kell teremteni a rokkantság elkerülésének a lehetőségét, választási lehetőségeket kell számukra biztosítani a foglalkoztatás, illetve a speciális szolgáltatások igénybevétele között.

A szervezeti struktúrák, fiziológiai funkciók hiányát, csökkenését vagy torzulását összefoglaló néven károsodásnak nevezzük. A károsodások veleszületett rendellenesség, betegség vagy sérülés következtében jönnek létre. A károsodások az egyén bizonyos képességeinek csökkenését okozhatják, s akadályozhatják tevékenységeinek elvégzésében/kivitelezésében.

Az egészségkárosodás és a fogyatékossg nem azonos fogalmak, a betegség, a rendellenesség, a sérülés nem szükségszerűen eredményezi a struktúrák és funkciók károsodását. A károsodások értékelése objektíven, különböző egészségügyi dokumentumok alapján, a tevékenységkorlátozottság és a részvétel – akadályozottság számszerűen, arányszámokkal is jellemezhető kategóriákba sorolhatók: a 0 %-os érték a károsodásmentességet, a 100 % a teljes károsodást jelenti. Mivel a károsodás/funkcióvesztés lehet teljes vagy részleges, ezért a részleges károsodások, változások esetén van szükség a százalékos meghatározásra.

A foglalkoztathatóság megítélése sajátos feladat: arról kell véleményt alkotni, hogy a vizsgált személy alkalmas-e a munkája folytatására, vagy sem, alkalmas-e a tanult szakmája további folytatására. Amennyiben az egyén betegsége és károsodása ellenére is képes arra, hogy munkája változtatásával vagy anélkül el tudja látni munkafeladatait, nem szükségszerű „rokkantnak” minősíteni. A tevékenység és a részvétel a képesség és a teljesítmény kategóriáival jellemezhető.

A fogyatékossg az egyénnel szemben támasztott személyi, társadalmi, foglalkoztatási vagy törvényes igények, kötelezettségek teljesítését biztosító képességek károsodás miatti kedvezőtlen változása. A fogyatékossg mértéke az egyéntől – önmaga és a társadalom által – elvárt, illetve az aktuálisan, a korlátozottság állapotában nyújtott teljesítmény különbségével jellemezhető.

A fogyatékossg alatt általában az alapvető tevékenységek korlátozottságát értjük.

A jogszabályrendszerek, a rendelkezésre álló anyagi erőforrások, s azok célirányos, hatékony felhasználása, valamint a társadalmi közakarat egysége teremtheti csak meg a fogyatékos emberek számára is a társadalom többi polgárával azonos esélyt a teljes életre.

Az egészségkárosodás következtében kialakult fogyatékoság és rokkantság gazdasági kihatásai is jelentősek, valamint a költségvetés egyensúlyára is hatással bírnak. A kapcsolódó tételes kiadások mellett figyelembe kell venni a munkából való kiesés okozta veszteségeket is:

- munkából származó jövedelmek kiesései,
- a kiadások nagy hányadát képviselik az egészségügyi szolgáltatások, a gyógyszer – és gyógyászati segédeszköz támogatások, rehabilitációs szolgáltatások költségei,
- a fiatal, munkaképes korú egyének estében a rokkantsággal kapcsolatos jövőbeni veszteségek és költségek (pl. az életjövedelem csökkenése) s ezeknek megfelelő módszerekkel történő prognosztizálása.

A megváltozott munkaképesség kezelésének politikájában nem a kiadások csökkentése, hanem a modern társadalmi elveknek megfelelő, a gazdasági hasznosságot is eredményező, újfajta munkaerő piaci részvétel és szociális reintegráció megvalósítása kell, hogy a fő cél legyen, akár a kiadások növelése, illetve átcsoportosítása révén is. A fogyatékosok civil szervezetei egyre nagyobb szerepet vállalnak a fogyatékoság társadalmi kezelésének alakításában és célkitűzéseinek megvalósításában.

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A Fot. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult.

A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető. Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

- a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- elismerten fizikai, elméleti vagy pszichológiai károsodásban szenved.

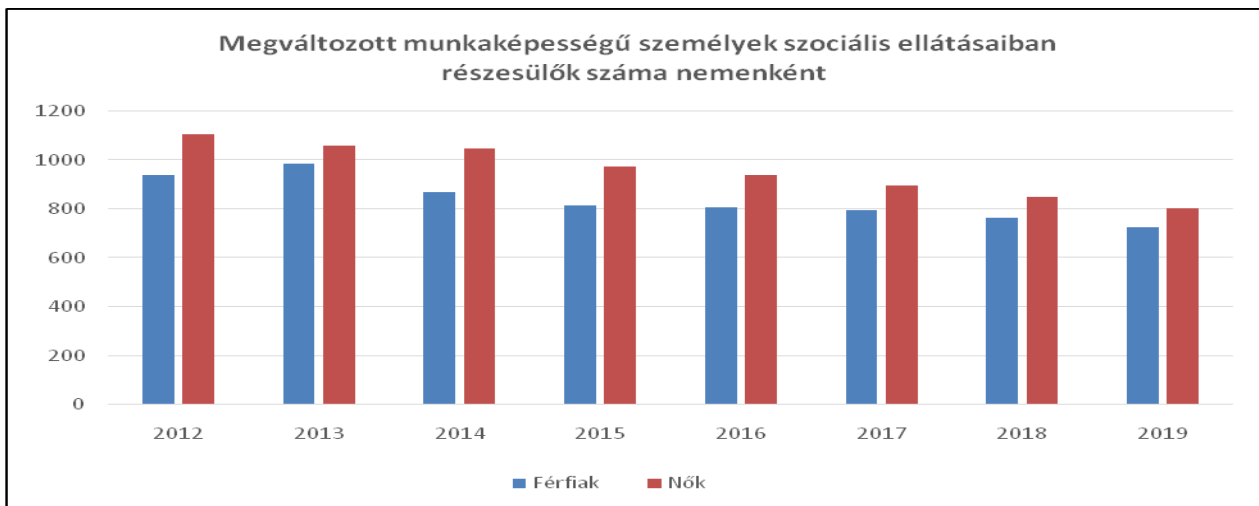
Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

- rehabilitációs ellátásban részesül,
- aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült. (Fltv. 57/B §.)

89. táblázat – A megváltozott munkaképességű személyek nem szerinti megoszlása

(TEIR adatbázisból)

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - férfiak	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - nők	Összesen
2012	938	1105	2 043
2013	988	1060	2 048
2014	871	1050	1 921
2015	817	976	1 793
2016	806	940	1 746
2017	795	897	1692
2018	766	850	1616
2019	726	803	1529

Gyakori probléma, hogy kevés a foglalkoztatási lehetőség és nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. A védett foglalkoztatás túlsúlya mutatkozik az integrált foglalkoztatással szemben. Probléma továbbá, ha nem áll rendelkezésre olyan foglalkoztatási szakember, aki a fogyatékos személy állapotának ismeretében javaslatot tesz a foglalkoztatás jellegére és helyére. Amennyiben nincs képzett szakember, aki a munkahelyi beszoktatást kíséri, úgy sikertelen lehet a beszoktatás, amelynek következménye a fogyatékos munkavállaló alkalmatlanságának rövid időn belüli megállapítása. Mindezekre tekintettel javasolt folyamatosan felkutatni a fogyatékos munkavállalókkal is betölthető álláshelyeket.

A Polgármesteri Hivatal vezetése nagy hangsúlyt fektet a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatására. Számuk az elmúlt években a következők szerint változott: 2013. évben 10 fő, 2014-ben 9 fő, 2015. évben 10 fő, 2016. évben 17 fő megváltozott munkaképességű munkatárs dolgozik a Polgármesteri Hivatalban. A jövőben ezt a létszámot két fővel tovább kívánja bővíteni a vezetés. Kiemelt cél, hogy a munkatársi közösség a megváltozott munkaképességű foglalkoztatottakat teljes értékű munkatársként fogadja el. Ennek érdekében az Önkormányzat anonim attitűdmérést folytatott a munkavállalók körében, melyben a fogyatékkal élőkkel kapcsolatos elfogadást kívánta feltérképezni.

A kérdőív kitöltése önkéntes volt, a Polgármesteri Hivatal alkalmazotti körének 50%-a töltötte ki a kérdőívet, legnagyobb számban 35-60 év közöttiek. A válaszadók 85% nő volt. Az értékelés során egyértelművé vált, hogy a kérdőívet kitöltők számára nem okoz gondot az, hogy fogyatékkal élő munkatársakkal dolgozzanak együtt. A kérdőív kitöltése során felmerült az igény az érzékenyítő tréning megszervezésére, ennek érdekében az Önkormányzat 2015 augusztusában általános, nagy létszámú bemutatkozó tréninget tartott mind a hallás, mind a látás sérült kollégák bevonásával. A tréningen 87 munkatárs vett részt. Ezt követően hetente két alkalommal lehetett részt venni kiscsoportos érzékenyítő tréningen napi egy órában, ahol még közelebbről lehetett megismerkedni a fogyatékkal élők életével, nehézségeivel, korlátaival, ki lehetett próbálni azokat az eszközöket, amelyeket a látássérültek használnak (braille írás, fehér bot), valamint ízelítőt kaphattak a munkatársak a jelnyelvből is. A vak munkatársak által tartott tréningeken 71 fő, a siket munkatárs által tartott tréningen 39 fő vett részt.

A Fogyatékos-barát Munkahely elismerésre 2015. júniusában pályázott az Önkormányzat a Salva Vita Alapítvány megkeresésén keresztül, az általuk megküldött jelentkezési lappal. A pályázat során megfogalmazásra kerültek azok a jövőbeli célok, amelyek előre láthatóan megvalósíthatók. A rövidtávú tervek alapján az érzékenyítő tréningek megvalósultak, elkészült egy felmérés a munkavállalók szemléletéről a megváltozott munkaképességű munkatársakkal kapcsolatosan. Új munkakörben – a Kőbánya Közterület-felügyeleténél térfigyelő operátori feladatok ellátására – is megváltozott munkaképességű munkavállalót foglalkoztat az Önkormányzat. A középtávú tervek – 5 fő megváltozott munkaképességű masszőr foglalkoztatása, akadálymentes ügyfélközpont építése – megvalósultak.

A Fogyatékos-barát Munkahely elismerő címet az Önkormányzat 2015. decemberében kapta meg. Dr. Szabó Krisztián jegyző vette át az elismerést. Az Önkormányzat a Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft. közreműködésével érzékenyítő tréninget szervezett, melyen a Polgármesteri Hivatal munkatársai is részt vettek. A Polgármesteri Hivatalban jelnyelvi tanfolyamon tanulhatják meg a jelelés alapjait az erre fogékony, ügyfelekkel is foglalkozó munkatársak. A 2017 őszén indult első alapszintű tanfolyamot minden munkatárs sikeresen végezte el. A 2018. őszén szervezett tanfolyam 5 résztvevője az első féléves vizsgát sikeresen tette le. A hallásukban korlátozott ügyfeleket a jelnyelvi tanfolyamot elvégzett ügyintézők is segíteni tudják a jelnyelvi tanfolyamnak köszönhetően.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Előfordulhat, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki.)

A fizikai akadályozottság esetében célszerű felmérni, hogy a fogyatékos személy alkalmazásának mely feltételei hiányoznak. Az akadálymentesítési javaslatban célszerű a fogyatékos jellege és a fogyatékos személyek száma alapján rangsorolni, hogy az akadálymentesítés lépései milyen sorrendben és ütemezéssel kövessék egymást. A rámpa és kijelölt parkoló nemcsak mozgássérült személyek, hanem más csoportok részére is hasznosak (nők, kisgyermekesek, idősek), az információs táblák, a vizuális információk megerősítése akusztikus információkkal, például közlekedési eszközökön alkalmazva. Fontos a célpályázatok felkutatása és az akadálymentesítés komplex, rövid- közép- és hosszú távú terveinek elkészítései.

A foglalkoztatás területéről statisztikai adat nem szerezhető be arról, hogy érte-e hátrányos megkülönböztetés a munkavállalókat fogyatékoságuk miatt.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Minden évben minimum egy alkalommal sor kerül az Egészségnap megrendezésére, a Kőrösi által biztosított lehetőségek között nagyon sok egészségügyben dolgozó részvételével, ami a Népegészségügyi Intézettel való szoros együttműködés eredménye. A rendezvény évről évre ismertebb, kedveltebb lett a kerületi lakosok körében. A Kőrösi minden év novemberében megtartja a Parafónia zenekar koncertjét, a Zene mindenkié Egyesület részvételével és jóvoltából, ezzel is támogatva az Egyesület nemes céljait.

Javasolt folyamatosan felkutatni és közzétenni a fogyatékkal élők önálló életvitelét támogató helyi intézményeket, programokat, szolgáltatásokat.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A Kőbányai Mozgássérült Szervezet (a továbbiakban: Szervezet) tagjainak legfőbb jellemzője, hogy nehezen vagy igen nagy szervezéssel (szállítás) tudnak közlekedni, illetve a lakásukat elhagyni, ügyeiket intézni. A rokkant emberek átminősítése és a rokkantsági járulék bevezetése, a közgyógyellátási igazolványok elvonása, majd ismételt igénylés alapján a visszaállítása, a parkolási engedélyek megszerzésének ismerete, valamint lakás átalakítási támogatás igénylése kapcsán a Szervezet igyekszik segíteni a tagjain.

Javasolt egyéb civil szervezetek felkutatása és elérhetőségük, tevékenységi körük közzététele, akik a kerületben lakó fogyatékkal élő emberek segítségére lehetnek az ellátások felkutatásában és igénybevitelében.

Az Önkormányzat gyógyászati segédeszközök vásárlását, javítását pályázati lehetőséggel támogatja, erről a HEP 3.6 h) pontja részletes tájékoztatást nyújt.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Az alábbiakban kiemeljük azokat a területeket jogszabályi hivatkozással, amelyek a fogyatékkal élő személyek jogait biztosítják.

Környezet: a fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. Ez a jog vonatkozik különösen a közlekedéssel és az épített környezettel kapcsolatos tájékozódási lehetőségekre. (Fot. 5. § (1)-(2)).

Kommunikáció: a fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak. A kommunikációban jelentősen gátolt személy számára a közszolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a tájékozódás és a személyi segítség feltételeit. (Fot. 6.- 7. §). Az Önkormányzat akadálymentesített honlapján a látásukban korlátozottak a közérdekű információkhoz hozzáférnek, onnan tájékozódni tudnak a kerület életéről, a helyi lakókat érintő információkról.

Közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés: a fogyatékos személy számára a Fot-ban meghatározottak szerint - figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit - biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést.

Közlekedés: a közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni. (Fot. 8.- 10. §) A hozzáférés biztosításakor két kihívás biztosan felmerül: egyrészt a megfelelő szaktudás bevonásának a kérdése, másrészt pedig az ehhez szükséges forrás.

Támogató szolgálat, segédeszköz: fogyatékos személy részére biztosítani kell a fogyatékosága által indokolt szükségleteinek megfelelő támogató szolgálat igénybevételét, továbbá segédeszközt. Az árhoz nyújtott támogatással beszerezhető segédeszközök körét és a támogatás módját, valamint mértékét külön jogszabály határozza meg. (Fot. 11. §)

Egészségügy: a fogyatékos személy egészségügyi ellátása során figyelemmel kell lenni a fogyatékoságából adódó szükségleteire. A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során törekedni kell arra, hogy az ellátás segítse elő a rehabilitációját, társadalmi beilleszkedését, továbbá, hogy ne erősítse a betegségtudatát. (Fot. 12. §) A modern emberi jogi szemlélet érvényesülése a fogyatékos emberek ellátása során alapelv.

Oktatás, képzés: a fogyatékos személynek joga, hogy állapotának megfelelően és életkorától függően korai fejlesztésben és gondozásban, óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban, fejlesztő felkészítésben, szakképzésben, felnőttképzésben, továbbá felsőoktatásban vegyen részt a vonatkozó jogszabályokban meghatározottak szerint. Abban az esetben, ha az e célra létrehozott szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint - a fogyatékos személy képességeinek kibontakoztatása céljából előnyös, a fogyatékos személy az óvodai nevelésben és oktatásban a többi gyermekkel, tanulóval együtt - azonos óvodai csoportban, illetve iskolai osztályban - vesz részt. A kiskorú fogyatékos személyt megilleti az a jog, hogy fejlesztése késedelem nélkül megkezdődjön, amint fogyatékoságát megállapították (Fot. 13. §).

A kerület óvodáiban meghatározottan fogadják a fogyatékkal élő gyermekeket. A táblázatot a HEP 4.4 pontja tartalmazza.

A kerületi bölcsődékben a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása fenntartói támogatással 2000. szeptember 1-től kezdődött meg. Az ellátás iránt jelentkező folyamatosan növekvő igények kielégítése, valamint a humán erőforrás hatékonyabb kihasználása érdekében 2008 szeptemberétől létrejött a

Fecskefészek Bölcsődében a Korai Fejlesztő Központ. Az intézmény három csoportszobájában részleges integrációban, öt csoportszobájában pedig teljes integrációban történik a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése, gondozása-nevelése. 2016. évben a Fecskefészek Bölcsődében mindösszesen 40 fő sajátos nevelési igényű gyermek nevelése-gondozása, és korai fejlesztése valósult meg.

A sajátos nevelési igényű gyermekek egyre nagyobb számban történő jelentkezése, valamint a spontán integráció magas száma indokolta, hogy 2014. október 1-től a Gyermeksziget Bölcsődében is fogadják teljes integrációban ezeket a gyermekeket.

A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása során a fő cél, hogy a tagintézményekben nevelkedő eltérő fejlődésmentű gyermekek képessé váljanak létszükségeikre önálló, vagy segítséggel történő ellátására, emberi kapcsolatok létesítésére és fenntartására, a korosztályuknak megfelelő társadalmi elvárások teljesítésére. Fontos szempont az itt dolgozóknak, hogy elősegítsék a fogyatékos emberekkel szembeni, a jövőben kívánatos magatartásformák kialakítását, az elfogadást, a megértést, a nyitottságot, az együttműködést, az egyenrangúságot, az önzetlen segítségnyújtást, a pozitív diszkrimináció elfogadását. Mindezek kialakításának megkezdésére, alapjaik lerakására a bölcsőde a legalkalmasabb intézménytípus, mivel a gyermekek életében ez az első szocializációs nevelési intézmény. Ebben az életkorban a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődésbeli különbsége egészséges társaikhoz képest a legkisebb, sok esetben a megfelelő fejlesztési móddal a különbség minimalizálható, esetleg teljesen eltüntethető. A korai fejlesztésben részesülő gyermek jó eséllyel érheti utol társait. Az a gyermek, aki a szükséges korai fejlesztést nem kapja meg, egyre nagyobb mértékben lemarad kortársaitól. A fejlődésbeli különbség – hasonlóan egy kinyíló ollóhoz – egyre növekvő mértékű lesz, és a gyermek felzárkóztatása egyre nehezebbé válik.

Azon gyermekek számára, akiknek szülei nem igénylik a napközbeni kisgyermekellátást, vagy más bölcsődébe járnak, de fejlesztésre szorulnak, ambuláns ellátás keretében biztosítja a kerületi szakszolgálat a korai fejlesztést, fejlesztő felkészítést a Gyermeksziget Bölcsődében, valamint a Fecskefészek Bölcsődében működő Korai Fejlesztő Központban. A fejlesztést a szakszolgálat alkalmazásában lévő gyógypedagógusok végzik.

Lakóhely, közösségbe való befogadás, önálló életvitel: a fogyatékos személynek joga van a fogyatékoságának, személyes körülményeinek megfelelő - családi, lakóotthoni, intézményi - lakhatási forma megválasztásához (Fot. 17. §) A 2011. évben megkezdődött a nagy létszámú ápoló-gondozó intézetek kiváltása támogatott lakhatási megoldásokkal. Ez a folyamat, bár pozitív kimenetelű, mégis számos konfliktust rejt magában.

Kultúra, sport: a fogyatékos személy számára lehetővé kell tenni a művelődési, kulturális, sport- és más közösségi célú létesítmények látogatását. A fogyatékos személy számára - sportolási lehetőségeinek megteremtéséhez - a sportolási célú, szabadidős intézmények használatát hozzáférhetővé kell tenni (Fot. 18. §). A hozzáférés biztosításakor két kihívás biztosan felmerül: egyrészt a megfelelő szaktudás bevonásának a kérdése, másrészt pedig az ehhez szükséges forrás.

Az Önkormányzat évek óta kiemelt költségvetési támogatásban részesíti a Törekvés Sportegyesület kerekesszékes-vívó és kerekesszékes-kosárlabda szakosztályait. A Sportközpont üzemelteti a Paralimpiai Központot, mely teljes mértékben akadálymentesített. 2015-ben a nagyvívóterem padlóburkolata teljes mértékben felújításra került, mely így egy korszerű, nemzetközi színvonalú edzőteremmé vált. 2016-ban a Vívószövetség és az Önkormányzat támogatásában a kis vívóterem burkolatának felújítása is megtörtént. Ezt a termet a kerekesszékes vívók mellett az ülőroplabdások is használják edzésekre, valamint boccá pályák is kialakításra kerültek.

A 2014. augusztus 29-én átadott Zsíros Tibor Kosárlabda Csarnok építése során is nagy figyelmet fektettek az akadálymentesítésre, ezzel is biztosítva a fogyatékosok részére a mérkőzéseken való részvétel lehetőségét. 2015 óta a Pedagógiai Napok keretében a testnevelő tanárok háromféle parasportággal ismerkedhetnek meg: ülőroplabda, kerekesszékes vívás és kosárlabda. 2016 óta a Sportközpont Esélyegyenlőségi Sportnapot szervez az egészséges és a sérült emberek számára, akik közös csapatokban

sportolhatnak a sportnapon, valamint a Mozdulj Kőbánya rendezvénysorozat programjain is várják a fogyatékkal élők.

A Kőrösi központi épülete teljesen akadálymentes. A Kőrösi KÖSZI épületének a földszinti része mozgásukban korlátozottak részére akadálymentesített. A Kőrösi Tanuszodája a mozgásukban korlátozottak részére akadálymentesített, így itt működési lehetőséget biztosítottak a Para Fitt SE-nek ahol sérült gyerekek uszodai foglalkozása valósul meg. A 2016 őszén átadott Újhegyi Községi Ház a mozgásukban korlátozottak részére teljesen akadálymentesített.

A rehabilitációhoz való jog: a fogyatékos személynek joga van a rehabilitációra. E jog érvényesítését rehabilitációs szolgáltatások, ellátások biztosítják. Az ehhez kapcsolódó állami feladatot a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének biztosítására létrehozott, a társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért felelős miniszter szakmai felügyelete alatt álló szervezet látja el. A szervezet számára törvény vagy kormányrendelet további feladatokat állapíthat meg ([Fot. 19.- 20. §]). Az érintett célcsoport sok esetben nem rendelkezik megfelelő információval a saját jogai és lehetőségei tekintetében.

A helyi politikai életben és közéletben való részvételhez való jog: másokkal azonos alapon, hatékonyan és teljeskörűen vehessenek részt a helyi politikai életben és a közéletben, közvetlenül vagy szabadon választott képviselőkön keresztül, beleértve a fogyatékosokkal élő személyek jogát és lehetőségét a szavazásra és választhatóságra (2007. évi XCII. tv 29. cikk). Az Önkormányzat minden választás alkalmával lehetővé teszi a fogyatékkal élők számára a részvételt. A Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Központ teljes körű akadálymentesítése is ezen cél megvalósulását segíti elő. A közlekedni egyáltalán nem tudó fogyatékkal élők részére mozgóurna biztosításával vált lehetővé a választás jogának gyakorlása.

A fogyatékos emberek önérvényesítő mozgalmainak erősödése, saját maguk képviselői lehetőségének támogatása kiemelt feladat. Javasoljuk, hogy ennek érdekében alakuljanak ki az együttműködésre és a párbeszédre lehetőséget adó fórumok akár az Önkormányzat kezdeményezésére, ahol a fogyatékos emberek a „Semmit rólunk nélkülünk!” elvnek megfelelően bekapcsolódhatnak a róluk szóló döntések alakításába.

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

A Polgármesteri Hivatal Építésügyi és Környezetvédelmi Osztályának tájékoztatása alapján elmondható, hogy az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendeletben előírt akadálymentesség követelményeit az építésügyi hatóság érvényesíti a döntéseiben. A vonatkozó szabályozás szerint az épített környezet akkor akadálymentes, ha annak kényelmes, biztonságos, önálló használata minden ember számára biztosított, ideértve azokat az egészségkárosodott egyéneket vagy embercsoportokat is, akiknek ehhez speciális eszközökre, illetve műszaki megoldásokra van szükségük. Az elsődlegesen fogyatékos személyek használatára szolgáló épületet, épületrészt, önálló rendeltetési egységet és helyiséget az akadálymentes használatot biztosító módon kell tervezni és megvalósítani. Az akadálymentesség vonatkozik az épületek megközelítésére, az épületekben történő mozgásra, valamint a megfelelő számú mozgássérült gépjármű-parkoló kialakítására is. Az építési engedélyezési tervdokumentáció elkészítését megelőzően a tervezőnek tervezési programban kell meghatároznia a közhasználatú építmény azon építményrészeit, amelyeknél az akadálymentes használatot biztosítani kell. Megfelelő tervezési program és ennek alapján készített engedélyezési dokumentáció hiányában építési engedély nem adható.

Az Önkormányzat pályázati forrás igénybevételével felépítette az új Ügyfélszolgálati Központot, mely 2017. februárjában megnyitotta kapuit az Állomás utca 26. szám alatt. Az ügyfélközpont a meglévő, fővárosi védettségű épület felújításával és egy új épületrész építésével valósult meg mintegy bruttó 500 M forint értékű beruházás keretében. Az ügyfélközpontban a Polgármesteri Hivatal nagy ügyfélforgalmat bonyolító szervezeti egységei kaptak helyet. A kialakítása során az akadálymentes használat kiemelt szempont volt. Az épület akadálymentes megközelítése az Állomás utcai bejáraton keresztül biztosított. A bejárat a járda szintjéről szintben megközelíthető. A fogadótérben történő tájékozódás után az ügyfelek közvetlenül érik el

az új épületrész földszintjét, és lift vagy lépcső használatával az új épület emeleti irodáit, illetve a pincszinti vizes helyiségeket, valamint a régi épület pincszinti földemébe harapó lépcső segítségével a régi épület ügyfélváró területét.

Ügyfélforgalmi funkció az új épületrész földszinti és emeleti szintjén, valamint a régi épületrész földszintjén található. Az új épületrész teljesen akadálymentesített, a szintek közötti közlekedést lift biztosítja. A régi épületrész földszintje a kertben kialakított rámparendszeren keresztül érhető el kerekesszékekkel akadálymentesen. Emellett a mozgáskorlátozott ügyfelek kényelmesebb ügyintézése érdekében az új épületrész földszintjén dedikált ügyfélszolgálati pont létesült, ahol a mozgáskorlátozott ügyfelek az összes ügyet egy helyen intézhetik. Az ügyfélforgalmi térhez kapcsolódóan a mozgáskorlátozottak számára használható vizesblokk készül a pince szinten, amely lifttel megközelíthető. A látásukban korlátozottakat a földszinti fogadótérben a padlón és a lépcsőkön vezető vonalak és eltérő színű burkolat segíti. A hallásukban korlátozottak az ügyfélhívó rendszer monitorján tájékozódhatnak hívószámukról és az ügyintézés helyéről, a látásukban korlátozottakat hangosbeszélő tájékoztatja.

Az európai uniós támogatással megvalósuló projektek esetében követelmény a projektarányos akadálymentesítés. „A kőbányai Kis-Pongrác lakótelep szociális városrehabilitációja” projekt keretében a Pongrác közösségi ház teljes körű akadálymentesítéssel valósult meg: kerekesszék-emelő, külön mozgássérült WC, széles ajtók, taktilis vezetősáv és színezés a gyengén látók számára stb. A terveket akadálymentesítéssel foglalkozó környezettervezési szakmérnök is ellenőrizte, a tervek véglegesítése a javaslatai alapján történt.

A Kőrösiben az esélyegyenlőséget figyelembe véve mozgáskorlátozottak részére mosdót alakítottak ki, valamint az akadálymentesítésnél figyelembe vették a látás és hallás fogyatékkal élők igényeit is. A színházterembe mozgáskorlátozottaknak feljutni még mindig csak a színpadra vezető lifttel lehet, de a Kőrösi munkatársai mindent megtesznek annak érdekében, hogy a mozgásukban gátolt látogatók is élvezhessék a színházi előadásokat, a Körgaléria kiállításait. Az intézmény parkolóiban is kialakítottak a mozgáskorlátozottak részére parkolóhelyet, valamint közlekedést segítő rámpát. A Kőrösi KÖSZI épületének csak a földszinti része akadálymentesített az emeletre nem tudnak feljutni a mozgáskorlátozottak. Mivel az emeleti részen az irodák, kiszolgálóhelyiségek helyezkednek el, ezért a programokon a mozgásukban gátoltak is részt tudnak venni. Az akadálymentesített tanuszodában működési lehetőséget tudnak biztosítani a Para Fitt Sportegyesületnek, akik sérült gyermekek részére biztosítanak uszodai foglalkozást. A Kőrösi intézmény hálózatának új épülete, a teljesen akadálymentesített, 2016 őszén átadott Újhegyi Községi Ház. Ez az Újhegyi lakótelepen élők számára biztosítja a közösségi művelődés lehetőségét, amit az itt lakók azonnal ki is használtak.

Az Önkormányzat kiemelt hangsúlyt fektet a háziorvosi rendelők felújítására, akadálymentesítésére. A 2015. évben a Zsivaj utca 2. szám alatti rendelő felújítása, akadálymentesítése és átadása megtörtént. A 2016. évben a Kerepesi út 67. szám alatti rendelő átalakítása történt meg, mely során korszerű hűtési, fűtési és légtechnikai rendszer lett kialakítva. Természetesen itt is cél volt az akadálymentes megközelítés kialakítása.

Az orvosi rendelők felújítása tovább folytatódik, jelenleg a Pongrác út 19. szám alatt található háziorvosi szolgálat, foglalkozás-egészségügyi szolgálat, felnőtt ügyelet, valamint a gyógyszerár épületének a felújítási munkálatait végzik. A felújított egység átadásának várható időpontja 2018. decembere, a rendelés várhatóan 2019. januárjában kezdődik meg a felújított épületben. Ezt követően az Üllői úti intézmény felújítása várható, mivel jelenleg külön épületben zajlik a gyermek- és felnőtt rendelés. Az épületek nem korszerűek, felújításra szorulnak. A várható elhelyezés a Tengersizem nevű épületben lesz, ahol kialakításra kerülnek a rendelők, a védőnői szolgálat. A tervezési munkák megkezdődtek, a felújítás 2019-ben várható. Az Újhegyi rendelőben cél, hogy minden orvos külön rendelőben fogadhassa a betegeket. Ennek a megvalósításához nagyobb tér szükséges, ezért az Önkormányzat megvásárolt egy 325 m² alapterületű ingatlant. A gyermek- és felnőtt háziorvosi rendelők, védőnői helyiségek tervezése várhatóan 2019-ben megtörténik.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A Sportközpont Ihasz utcai sporttelepén heti két alkalommal az Emberbarát Alapítvány kerületi gondozóházának lakói számára biztosít termet és szakmai segítséget a sportolásra. Az érdeklődő mozgássérülteket a Kőbányai Sportszövetség mozgássérültekkel foglalkozó egyesületeibe irányítják. Minden év végén egészséges és fogyatékos gyermekek és felnőttek számára közös évbúcsúztató sportrendezvényt szerveznek a Széchenyi István Általános Iskolával közösen. A Sportközpont dolgozói kéthavonta érzékenyítő tréningen vesznek részt a paralimpiai sportolók vezetésével, a parasportágak megismerése céljából. 2016-ban ülőerőplabda, ülőfrizbi, bocsa, kerekesszékes-kosárlabda, kerekesszékes vívás szerepelt a programban. A programot folytatni kívánják a kerületi iskolák bevonásával.

Az Önkormányzatban az akadálymentesítés részlegesen megoldott, kerekesszékes az épületbe bejutás megoldott, a lift beüzemelését követően az emeleti részek is elérhetőek lesznek a mozgásukban korlátozottak részére. Az épület felújítása során a mozgáskorlátozottak részére WC és mosdó kialakításra került. Az új ügyfélközpont teljes körűen akadálymentesített.

A kőbányai könyvtárak megközelítése akadálymentes (Újhegyi Könyvtár) és részlegesen akadálymentes (Kőbányai Könyvtár). Az olvasók az emeleti kölcsönző teret és olvasóteret lépcsőn tudják megközelíteni. A szolgáltatást úgy szervezték meg, hogy minden könyvtárlátogató minden szolgáltatást igénybe vehet. A Kőbányai Könyvtárban felújításkor a földszinten speciális mosdóhelyiséget alakítottak ki mozgásukban gátoltak részére. A számítógépes asztalok kerekesszékesekkel is használhatók. A fogyatékkal élők ingyenesen vehetik igénybe a könyvtári szolgáltatásokat és heti 2 db cd-t, DVD-t térítésmentesen kölcsönözhetnek. A X/4. könyvtár hangos-könyvet kölcsönöz a gyengén látóknak, a X/3. könyvtár átkéréssel tudja biztosítani a kölcsönzést. A rászorulókat térítésmentesen vehetik igénybe a szolgáltatást. Külön, kiemelve tárolják az ún. öregbetűs könyveket, könnyített olvasmányokat időseknek, gyengén látóknak. A fogyatékos személyek mentorszolgálatot vehetnek igénybe.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

Nincs elegendő információ a kerület munkahelyeinek akadálymentesítéséről.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Az európai uniós támogatással megvalósuló projektek esetében követelmény a projektarányos akadálymentesítés. „A kőbányai Kis-Pongrác lakótelep szociális város rehabilitációja” projekt keretében megvalósult komplex közterület-megújítás során a járdák kialakítása akadálymentesen történt (süllyesztett járdalehajtó, taktilis vezető sáv), valamint a parkolók építése során az előírt számú mozgássérült parkolóhely is megépítésre került.

Az eltelt években az útfelújítások úgy valósultak meg, hogy a kerekesszékesekkel közlekedők részére a gyalog átkelő helyek akadálymentes kialakítása megtörtént.

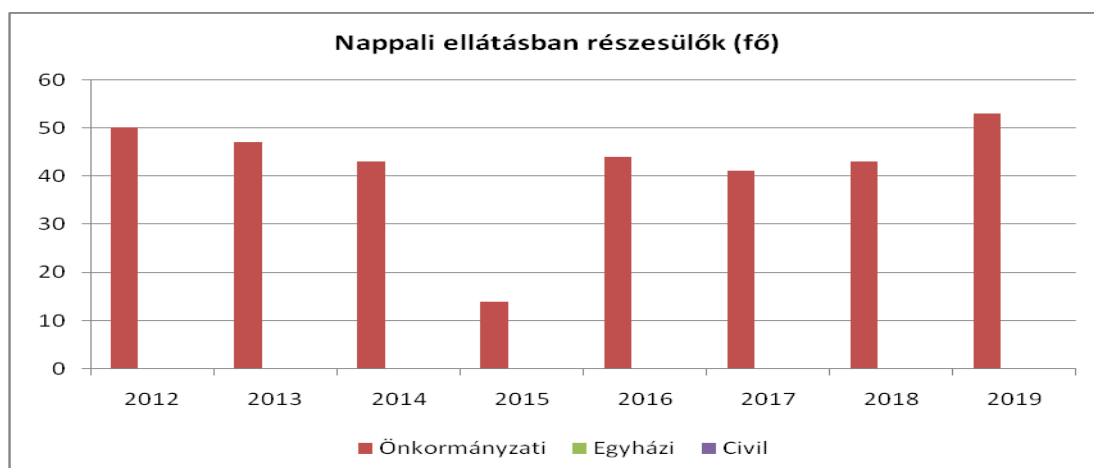
e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

90. táblázat – Nappali ellátás fogyatékkal élők részére

(TEIR adatbázisból)

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma	Egyházi fenntartású intézményben	Civil fenntartású intézményben
2012	50	nincs adat	nincs adat
2013	47	nincs adat	nincs adat
2014	43	nincs adat	nincs adat
2015	14	nincs adat	nincs adat
2016	44	nincs adat	nincs adat
2017	41	nincs adat	nincs adat
2018	43	nincs adat	nincs adat

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma	Egyházi fenntartású intézményben	Civil fenntartású intézményben
2019	53	nincs adat	nincs adat

Kőbányán a Kőbányai Komplex Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény alapfeladatként végzi azoknak az SNI gyerekeknek a nevelés-oktatását, akik a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság javaslata alapján szegregáltan oktathatók eredményesen. Céljuk a sajátos nevelési igényű tanulókat úgy fejleszteni, hogy eredményesen tudjanak képességeikhez mért munkafolyamatokat végezni, képesek legyenek egyszerű, társas kapcsolatokat kialakítani, azaz védőfeltételek biztosításával kiegyensúlyozott emberi életet élhessenek. A sajátos nevelési igényű gyermekek, fiatalok fejlesztését szolgáló nevelő-oktató munka szinterei

- 1. Gyógypedagógiai óvoda (gyógypedagógus + óvónő alkalmazásával),
- 2. Általános iskola

Enyhe értelmi fogyatékos tanulók részére (tanulásban akadályozottak),
 Középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók részére (értelmileg akadályozottak),
 Készségfejlesztő speciális szakiskola előkészítő tagozat (9-10. csoport),
 Készségfejlesztő speciális szakiskola,
 Mozgásfejlesztő csoport,
 Autista csoport,
 Fejlesztő-felkészítő iskola (súlyosan, halmozottan sérült tanulók részére),

- 3. Logopédiai tagozat,
- 4. Fordított integráció.

A kerületben működik a Para-fitt Sportegyesület, amely 8 éve várja a sérült gyerekeket és fiatalokat. Úszás, mozgáskoordináció fejlesztés, karate, korcsolya, evezés, túrázás sportágakban várják szakképzett edzők és gyógypedagógusok a sportolni vágyó gyermekeket.

Az Önkormányzat döntött arról, hogy 2015. szeptemberétől óvodáskorú, nem integrálható autista gyermekek részére csoportot indít annak érdekében, hogy ezen sajátos nevelési igényű gyermekek a lehető legjobb, magas szintű ellátásban részesüljenek. A Gesztenye Óvodában 2015-2016-os nevelési évtől működik az autista csoport, melynek működéséről a HEP 4.4 a) pontjában információ található.

Az Önkormányzat két pályázattal kívánja segíteni a tartósan beteg, illetve fogyatékkal élő kerületi lakosokat és családjukat. Az ápolási támogatásra kiírt pályázat szociális rászorultság figyelembevételével állapíthat meg támogatást az ápolási többletkiadás kiegészítésére, tartósan beteg személy részére. A gyógyászati segédeszköz támogatására kiírt pályázat szintén jövedelemhez kötött támogatás. Mindkét pályázati támogatás jelentős segítséget nyújt a fogyatékkal élők számára. Cél a pályázati rendszer fenntartása, a mindenkori költségvetési lehetőségek figyelembevételével.

Az ápolási támogatás a beteg és alacsony jövedelemmel rendelkező rászoruló személyek jövedelmét egészíti ki. A Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének Humánszolgáltatási

Bizottsága a pályázó jövedelmi helyzete alapján határozza meg a támogatás mértékét. Az ügyfelek körében a támogatás ismertté vált, ezt bizonyítja, hogy folyamatosan emelkedik a pályázatot igénybe vevők száma. A pályázati lehetőség az ügyfelek számára több éve folyamatosan segítséget nyújt a betegségéből adódó szociális helyzete javításában. Az ápolási támogatással kapcsolatos statisztikai adatokat és további részleteket a HEP 3.6 h) pontja tartalmaz.

A 2011. évben bevezetett gyógyászatisegédeszköz-pályázat nagy segítséget nyújt azoknak a rászorulóknak az orvosilag szükséges gyógyászati segédeszköz beszerzéséhez, akik önerőből ezt nem tudták megvásárolni. Az eltelt évek lakossági visszajelzései alapján a támogatás köre bővült. A 2016. évben bevezetett egészségügyi támogatás iránti pályázat az ügyfelek számára lehetővé tette, hogy a gyógyászati segédeszköz mellett olyan eszközökre vagy szolgáltatásokra igényeljenek támogatást, amelyek nem minősülnek gyógyászati segédeszköznek, de az egészségi állapot megőrzését, illetve javítását szolgálják. Az ügyfelek körében a támogatás ismertté vált. A két ellátási formáról a HEP 3.6 h) pontja tartalmaz részletes információkat.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az ellátási problémák többsége azonos módon keletkezik: van megfelelő szolgáltatás, de az ellátásra szoruló nem tud róla, őt nem érték el a szolgáltatást nyújtók, vagyis be sem került a rendszerbe. Van megfelelő szolgáltatás, de a szolgáltatás igénybevétele a fogyatékos személy számára nem hozzáférhető pl. az akadálymentesítettség hiánya miatt. Van akadálymentesen elérhető szolgáltatás, de a célcsoport tagja vagy elhatározásából, vagy gyakori tapasztalat szerint a fogyatékos személy helyett döntő család elhatározásából a szolgáltatást nem veszi igénybe, még akkor sem, ha az a fogyatékos személy életminőségét lényegesen javítaná. Minden ilyen esetben annak feltárása fontos, hogy a szolgáltatás és a szolgáltatást igénylő milyen okból nem tudott egymással segítő kapcsolatba kerülni.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
1. Érzékenyítés hiánya	Érzékenyítő tréningek szervezése
2. A fogyatékkal élőknek sokszor van szükségük az életminőséget javító eszközök használatára, melyet önerőből nem tudnak megvásárolni	Az egészségügyi támogatását célzó pályázat további fenntartása
3. A fogyatékkal élő személyek sokszor szorulnak állandó ápolásra, felügyeletre	Az ápolási támogatását célzó, szociális rászorultságot figyelembe vevő pályázat további fenntartása, mely segíti a tartósan beteget az ápolás többletkiadások finanszírozásában, ezzel segítve életminőségüket
4. Kevés az információ a kerület munkahelyeinek akadálymentesítettségéről	Információ kérés a kerületi nagyvállalatoktól, nagyvállalkozásaitól a munkahely akadálymentesítettségére, valamint a fogyatékkal élők foglalkoztatására vonatkozóan
5. Nincs állandó jeltolmács, aki segíti a siket ügyfelek ügyintézését	A Polgármesteri Hivatalban szervezett jelelés tanfolyam további fenntartása, esetlegesen magasabb szintű képzés megvalósítása annak érdekében, hogy a siket ügyfelek ügyintézése könnyebbé váljon
6. Szakmai továbbképzések támogatása	Továbbképzések támogatása a védett tulajdonságú csoportba tartozók problémáival foglalkozó intézmények szakemberei részére
7. A fogyatékos személyek számára nyújtott szakmai és közszolgáltatások hozzáférhetőségének kialakítása, fejlesztése kiemelt projekt keretében megalakult Országos Fogyatékosügyi Tanácsadó	Az Országos Fogyatékosügyi Tanácsadói Hálózat megismertetése a fogyatékkal élőkkel

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Hálózat megismertetése a kerületi fogyatékosokkal élőkkal, családtagjaikkal, segítőkkel, valamint a velük foglalkozó civil szervezetekkel	
8. Hiányzó adattáblák, adatok hiányában.	Határidőn belül a táblák kitöltése

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

A civil szervezetek feltérképezése megtörtént, de szükséges az adatbázis folyamatos ellenőrzése, frissítése. Az Önkormányzat honlapján az adatbázis megtalálható, az abban szereplő segítő szervezetek meglétét, tevékenységüket folyamatosan ellenőrizzük. A kerületi intézmények részére az adattáblát további használatra megküldtük, és kértük az intézményvezetőket, ha van kapcsolatuk más segítő szervezetekkel, arról értesítsenek, hogy az adatbázisba szerepeltessük.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Az Önkormányzat aktív kapcsolatot tart fenn az egyházi és civil szervezetekkel. A kölcsönös egymásrafigyelés, az Önkormányzat segítő szándéka, az egyházi és civil szervezetek aktív közreműködése a helyi közéletben elősegíti a partnerséget, a HEP-ben megnevezett öt célcsoport minél hatékonyabb segítségét.

A 2019. évi önkormányzati választást követően szükség szerű az újonnan alakult nemzetiségi önkormányzatokkal – különösen a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal – a kapcsolat felvétele, a HEP folyamatába történő bevonásuk, javaslataik, ötleteik figyelembevétele a védett célcsoportokkal kapcsolatban.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Az Önkormányzatnak térségi, területi társulásokkal nincsen kapcsolata.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A 2019. évi nemzetiségi önkormányzatok választását követően szükséges az újonnan megalakuló nemzetiségi önkormányzatokkal a kapcsolat felvétele. Fontos, hogy az új Roma Nemzetiségi Önkormányzatot hatékonyan tudjuk bekapcsolni a HEP megvalósítási folyamatába. Fontos, hogy képviseljék a mélyszegénységben élők és romák célcsoportot, hogy a közös munka során – mint a védett csoportot jól ismerők, a védett csoport tagjaival legjobban szót érteni tudók – javaslataikkal, ötleteikkel segítsék a célcsoport esélyegyenlőségének javítását.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A kerületben működő civil szervezetek – a teljesség igénye nélkül: a Vöröskereszt, a Baptista Szeretetszolgálat Utcafront Menedék Hajléktalan személyek és Szenvedélybetegek Integrált Intézménye, az Emberbarát Alapítvány, a Havasi Gyopár Alapítvány, az Életrevaló Karitatív Egyesület, Kőbányai Cukorbeteg Klubja, a nyugdíjas klubok – a HEP-ben nevesített védett csoportok érdekében a maguk is aktívan tevékenykednek. Fontos ezen szervezetek megismertetése a következő HEP-pel annak érdekében, hogy a jövőben szakmai tudásukat, tapasztalataikat, ötleteiket és javaslataikat a célcsoportok esélyének növelése érdekében ki tudjuk aknázni.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A nyereségorientált kerületi szereplők esélyegyenlőségi feladatellátására az Önkormányzat nem lát rá. Érdemes a kerületben működő nagyvállalatokat, nagyvállalkozásokat megkeresni, folytatnak-e esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenységet, illetve a társadalmi felelősségvállalás keretén belül kívánnak-e részt venni a helyi HEP megvalósításában.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A 2019-2024 közötti Kőbányai Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítése során az Önkormányzat együttműködött az önkormányzati intézmények, civil szervezetek, egyházak, egyéb állami szervek képviselőivel. Folyamatos konzultáció segítette a HEP elkészítését, az IT-k megfogalmazását.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása

A HEP az Önkormányzat honlapján (www.kobanya.hu) megtalálható.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

Jövőképünk

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők és a romák felzárkózási esélyei és életminőségük javuljon.

Különösen fontosnak tartjuk, hogy a hátrányos helyzetű csoportok lakhatási körülményei se köztulajdonban, se magántulajdonban ne romoljanak, és erőforrásaink, vagy külső támogatások függvényében azokat fejleszteni is tudjuk, vagy azok fejlesztéséhez szakmai és anyagi támogatást is felkínálhassunk.

Kiemelt területnek tartjuk a gyermekek testi és lelki fejlődését, megfelelő és biztonságos környezetük kialakítását, magatartásuk, viselkedésük fejlesztését.

Tudatosabb, felelősségteljesebb gondolkodásmód megjelenését szeretnénk előmozdítani a hátrányos helyzetű közösségekben, bízva abban, hogy nő az önkéntesség és megjelennek a közösség-alapú erőforrások.

Folyamatosan odafigyelünk az idős személyek szociális, egészségügyi szolgáltatásainak biztosítására, életminőségük javítására, a tevékeny időskor megőrzésére és a nemzedékek közötti szolidaritásra.

Olyan településen kívánunk élni, ahol érvényesül a nők szülői és munkahelyi feladatainak sikeres összeegyeztetése.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők integrációjára, az egyenlő esélyű hozzáférésre, az akadálymentesítésre és arra, hogy a fogyatékkal élő emberek másokkal egyenrangú állampolgárokként, a közösség elismert tagjaként élhessenek.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1.	A kőbányai közmunka (közfoglalkoztatás) program további folytatása	A munkanélküliek száma növeli a szegénységet, a nyílt munkaerőpiacra közvetítés hiánya	Munkanélküliek számának csökkentése	-	A Kőkert Kft. közmunkaprogramján ak további folytatása, pályázati lehetőségek kihasználása	A Kőkert Kft. vezetője	Folyamatos	Közfoglalkoztatottak száma	Humán és pénzügyi erőforrás	
2.	Átfogó problémakezelés a szegregátumban élőkkel kapcsolatban, akár pályázati forrás igénybevételével	A roma népesség hátrányos helyzete	A szegregátumban élők esélyegyenlőségének javítása	-	Segítségnyújtás a szegregátumban élőknek	Roma Önkormányzat	Folyamatos		Humán és pénzügyi erőforrás	
3.	A 2019. évi nemzetiségi választást követően megalakuló Roma Önkormányzat hathatós bevonása a HEP folyamataiba	A szegregátumban élő roma és mélyszegénységben élő közösségeknek minimális a kitörési lehetősége	A szegregátumban élők közül minél többen tudjanak dolgozni, a fiataloknak legyen lehetősége továbbtanulásra, a gyermekeknek születik meg a tanuláshoz szükséges segítséget	-	A Roma Önkormányzat bevonása a HEP IT-k megvalósításába, javaslataik, ötleteik figyelembevétele a HEP felülvizsgálatakor	Nemzetiségi referens	Folyamatos		Humán, pénzügyi és technikai erőforrás	
4.	A kerületi közszférában dolgozók részére térítésmentes kulturális, közművelődési programok szervezése	A kerületi közszférában dolgozók nagy százalékának nehézséget okoz a kulturális, közművelődési rendezvényeken, eseményeken való részvétel, mert anyagi lehetőségük a napi kiadásokra elegendő	A közszféra munkatársainak kulturális programokhoz történő segítése	A helyi közművelődésről szóló 25/2012. (V. 23.) ök. rendelet	Évente kőszínházi program szervezése, térítésmentes kerületi kulturális programok évenkénti megszervezése	Közművelődési referens	Folyamatos	Az eseményeken résztvevők száma	Humán és pénzügyi erőforrás	
5.	Az Utcafront Menedék Hajléktalan Személyek és Szenvélybetegek Integrált Intézménye részlegével a meglévő kapcsolat szorosabbá tétele a hajléktalanok, szenvélybetegek segítése érdekében	A Kőbányán élők, az utcán tudatmódosítószert fogyasztók száma az utóbbi években megnövekedett	Az utcán élők számának csökkentése, a hajléktalanok segítése	-	Az Utcafront Integrált Intézményével szoros, együttműködő kapcsolat kialakítása	Esélyegyenlőségi referens	folyamatos	Hajléktalan, utcán élő személyek ellátási száma, hajléktalan személyek számának csökkenése	Humán és pénzügyi erőforrás	
6.	A Hős utcai szegregátumban élők fokozott gondozása, valamint előgondozása és költözés utáni gondozása annak érdekében, hogy a kerületen belüli beilleszkedésük lehetőleg zökkenőmentes legyen	A Hős utcai szegregátumban élők helyzete kilátástalan, a szegregátum felszámolása miatt a kerületen belül költözők beilleszkedése problémás lehet	A Hős utcából a kerület más részére elköltözők beilleszkedésének hathatós segítése, a befogadó környezet előítéletességének csökkentése, megszüntetése	-	A Bárka családsegítőinek hathatós közreműködése az előítéletesség megszüntetése érdekében, valamint a költöző családok beilleszkedésének megkönnyítése érdekében	Bárka vezetője	2023. évi felülvizsgálat	Az elköltöző családok és új lakókörnyezetük kapcsolata	Humán erőforrás	

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
7.	Továbbképzések támogatása a védett tulajdonságú csoportba tartozók problémáival foglalkozó intézmények szakemberei részére	Szakmai továbbképzések támogatása	Növekedjen a friss információkkal, módszerekkel, tudásanyaggal rendelkezők száma	-	Továbbképzések közös felkutatása, az azokon történő részvétel segítése	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője	Folyamatos	Szakmai továbbképzéseken résztvevők száma	Humán és pénzügyi erőforrás	
8.	A hajléktalanokkal foglalkozó civil szervezetekkel meglévő kapcsolat erősítése, további otthontalanokkal foglalkozó civil szervezetek feltérképezése, velük a kapcsolat felvétele és az együttműködés fenntartása a hajléktalanok célzott segítése érdekében	A kerületben élő hajléktalanokkal foglalkozó civil szervezetekkel a meglévő kapcsolat erősítése, további, új segítő civil szervezetekkel kapcsolat felvétele, kialakítása	A hajléktalanok minél hatékonyabb segítése	-	A kerületi hajléktalanokkal foglalkozó civil szervezetek feltérképezése, velük a kapcsolat felvétele segíti az utcán élőket. Az önkormányzati partnerség munkájuk előmozdításában jelenthet segítséget	Civil referens	Folyamatos	Hajléktalanokkal foglalkozó civil szervezetek száma, hajléktalanokkal foglalkozó civil szervezetekkel együttműködés kialakításának száma	Humán erőforrás	
9.	A Szécsi print BT. által elkészített "Átfogó komplex vizsgálat a X. kerületben előforduló kábítószer-fogyasztásról – A kábítószer-fogyasztás jellemzőinek vizsgálata, a megelőző-gyógyító intézkedések és hiányok feltérképezése, valamint a fejlesztési lehetőségek meghatározása" kutatás alapján a meghatározott fejlesztési lehetőségek folyamatos kidolgozása, megvalósítása	A drogfogyasztással kapcsolatos kerületi átfogó vizsgálat alapján a problémák komplex kezelése	A Kőbányai drogst stratégia megalkotása, a kábítószer-fogyasztók számának csökkentése	-	Az elvégzett kutatásban meghatározott fejlesztési lehetőségek számbavétele, Kőbányai drogst stratégia kidolgozása, és az abban meghatározott feladatok végrehajtása	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője	Folyamatos	A kerületi kábítószer-fogyasztók számának csökkenése, az általuk elkövetett, a környezetükre ártalmas cselekedetek számának minimalizálása	Humán és pénzügyi erőforrás	
10.	Határidőn belül a táblák kitöltése	Hiányzó adattáblák, adatok hiányában	A statisztikai adatok ismerete segíti az IT-k minél hatékonyabb megfogalmazását	-	Statisztikai adatok legújítása a TEIR-ből, valamint helyi adatok folyamatos frissítése	Esélyegyenlőségi referens	Folyamatos		Humán erőforrás	

II. A gyermekek esélyegyenlősége

1.	A Radar Ifjúsági Iroda nyitva tartása igazodjon a gyermekek, fiatalok napirendjéhez, ezzel segítve a szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségét, szabadidős és szüneti programokat biztosítva	A kerületben több helyen találkozhatunk csellengő fiatalokkal hétközben és hétvégén is	A csellengő fiatalok részére hasznos szabadidő eltöltési lehetőség kínálása	-	A Radar nyitva tartásával segítse a magukkal kezdeni nem tudó gyermekeket és fiatalokat. Hasznos, érdekes programok szervezése, mely nem csak a szabadidő eltöltést segíti, hanem fejleszt a közösségi életet, a valahova tartozás érzését	Esélyegyenlőségi referens	Folyamatos	A programokon résztvevő gyermekek és fiatalok száma	Humán, pénzügyi és technikai erőforrás	
----	---	--	---	---	--	---------------------------	------------	---	--	--

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
2.	Az egészséghez való egyenlő hozzáférés érdekében a fertőző agyhártyagyulladás, valamint a rotavírus elleni ingyenes védőoltások fenntartása	Találhatók a kerületben olyan családok, ahol nem, vagy nehezen tudják a nem kötelező oltásokat megfizetni a gyermekek részére	A kerületben élő gyermekek egészségmegőrzése, betegség megelőzése	A védőoltások támogatásáról szóló 16/2015. (VI. 25.) ök. rendelet	A védőoltások igénybeviteléről szóló tájékoztatás eljuttatása a lakossághoz, a védőoltások beadásának megszervezése	Egészségügyi referens	Folyamatos	Védőoltásokat igénylő és megkapó gyermekek száma	Humán és pénzügyi erőforrás	
3.	A Kőbánya Számít Rád szociális alapú ösztöndíj pályázat fenntartása	A kerületben élő nehézsorsú gyermekek nehezebben szerzik meg azt a tudás, mely kitorési lehetőségeiket biztosítja	A szociálisan rászoruló gyermekek ösztönzése a folyamatos jó tanulásra, mert ez segíti kitorési lehetőségeiket	A „Kőbánya Számít Rád” szociális alapú tanulmányi ösztöndíjról szóló 39/2011. (X. 24.) ök. rendelet	Az ösztöndíjpályázat fél évenkénti kiírása, a pályázati kiírás eljuttatása a lakosság minél szélesebb köréhez. A pályázatot elnyert tanulók részére az ösztöndíj folyósítása	Tanügy-igazgatási referens	Folyamatos	A tanulmányi pályázaton résztvevő és ösztöndíjat elnyerő tanulók száma	Humán és pénzügyi erőforrás	
4.	A Bárka szociális munkásainak jelenléte a kerület általános iskoláiban annak érdekében, hogy a veszélyeztetett gyermekek érdekében a KEF munkatársaival segítsék az intézmény pedagógusait a kábítószer használat elleni munkában	A gyermekbántalmazás, illetve drogproblémák látens jelenléte a családokban	Tájékoztatás és ismeretnyújtás a családon belüli erőszakról, segítő szervezetekről, a megteendő intézkedésekről, lehetőségekről, ha megtörtént, illetve figyelemfelhívás a drogfogyasztás veszélyeiről, megelőzés fontosságáról	-	A Bárka munkatársai a KEF-fel együttműködve tartanak ismeretterjesztő foglalkozásokat a kerületi iskolákban a tanulók, szülők, pedagógusok részére	Bárka vezetője	Folyamatos	A programmal elért iskolák száma, a felvilágosító előadásokon résztvevő tanulók, szülők, pedagógusok száma	Humán, pénzügyi és technikai erőforrás	
5.	A Kelet-Pesti Tankerületi Központ statisztikai adatgyűjtése a tanulók eredményességéről, valamint az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérésekről. A statisztikai adatok birtokában dolgozzon ki stratégiai tervet a különbségek közel egy szintre hozására	Nincsen pontos adat az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérésekről	IT-k megfogalmazása a statisztikai adatok alapján a tanulói eredményességről, az oktatásban megmutatkozó eltérésekről	-	A Kelet-Pesti Tankerület részére megkeresés küldése, a beérkezett válaszok elemzése	Kelet-Pesti Tankerület vezetője	2023-as felülvizsgálat		Humán erőforrás	
6.	Továbbképzések támogatása a védett tulajdonságú csoportba tartozók problémáival foglalkozó intézmények szakemberei részére	Szakmai továbbképzések támogatása	Növekedjen a friss információkkal, módszerekkel, tudásanyaggal rendelkezők száma	-	Továbbképzések közös felkutatása, az azokon történő részvétel segítése	Humánszolgáltatói Főosztály vezetője	Folyamatos	Szakmai továbbképzéseken résztvevők száma	Humán és pénzügyi erőforrás	
7.	Határidőn belül a táblák kitöltése	Hiányzó adattáblák, adatok hiányában	A statisztikai adatok ismerete segíti az IT-k	-	Statisztikai adatok legyűjtése a TEIR-ből,	Esélyegyenlőségi referens	Folyamatos		Humán erőforrás	

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
			minél hatékonyabb megfogalmazását		valamint helyi adatok folyamatos frissítése					
III. A nők esélyegyenlősége										
1.	Adatgyűjtés a kerületi nagyvállalatoktól, nagyvállalkozóktól a kisgyermeket nevelő nők részére foglalkoztatást segítő és tehermentesítő szolgáltatásokról	Kevés az ismeret a kisgyermeket nevelő nők foglalkoztatását segítő és/vagy tehermentesítő szolgáltatásokról	Minél több információ nyújtása a kisgyermeket nevelő nők részére a foglalkoztatást segítő munkahelyekről, illetve a munkába állást tehermentesítő szolgáltatásokról		Kerületi vállalatok, vállalkozások részére megkeresés küldése, a beérkezett válaszok elemzése	Esélyegyenlőségi referens	2023-as felülvizsgálat	Foglalkozást segítő kerületi munkáltatók száma, munkába állást tehermentesítő szolgáltatások száma	Humán erőforrás	
2.	A nemek közötti családi feladatmegosztás, kiegyensúlyozottság növelése	Nemek közötti családi feladatmegosztás kiegyensúlyozatlansága programok, kampányok szervezése	A női-férfi családon belüli szerepek segítése	-	Kerületi szemléletformálást segítő, családi munkamegosztást ösztönző programok szervezése	Közművelődési referens	Folyamatos	Szervezett programok száma, programokon résztvevők száma	Humán és pénzügyi erőforrás	
3.	A BRFK illetékes szervezeti egységétől szükséges az éves statisztikai adatok beszerzése	Kevés az adat a kerületben történt családon belüli erőszak bűncselekményekről	Hatékony IT-k kidolgozása a családon belüli erőszak megelőzésére, az áldozatok esetek segítésére	-	A BRFK illetékes szervezeti egysége részére megkeresés küldése, a beérkezett válaszok elemzése	Esélyegyenlőségi referens	2023-as felülvizsgálat	Családi erőszak elkövetésének száma, az ezzel veszélyeztetettek száma	Humán erőforrás	
4.	Az összegyűjtött segítő szervezetek elérhetőségének folyamatos frissítése, a www.kobanya.hu honlapon történő közzététele.	Nincs teljeskörű ismerete a krízishelyzetben lévő nőknek, anyáknak az igénybevehető segítő szervezetekről	Krízishelyzetbe került, benne lévő nők segítése a segítő szervezetek elérhetőségével	-	Segítő szervezetek minél szélesebb körű feltérképezése, elérhetőségük folyamatos frissítése, új szervezetek felkutatása	Civil referens	Folyamatos	Segítő civil szervezetek száma	Humán erőforrás	
5.	A kerületben működő nagyvállalatoktól, nagyvállalkozásoktól kérdőíves adatszolgáltatás kérése	Kevés az adat az alacsony iskolai végzettségű nők foglalkoztatottságáról, a munkavállalás során a hátrányos megkülönböztetésről, valamint a nőket segítő képzési programokról	A kerületi nagyvállalatok nagyvállalkozások feltérképezése az alacsony végzettségű nők foglalkoztatásáról, a nemek közötti megkülönböztetésről, az esetleges hátrányos megkülönböztetésről, valamint a nőket segítő képzési programokról	-	Kerületi vállalatok, vállalkozások részére megkeresés küldése, a beérkezett válaszok elemzése	Esélyegyenlőségi referens	2023-as felülvizsgálat	Adatkérésre válaszolók száma, képzést segítő programok száma	Humán erőforrás	
6.	Továbbképzések támogatása	Szakmai továbbképzések	Továbbképzések	-	Növekedjen a friss	Humánszolgáltatási	Folyamatos	Szakmai	Humán és pénzügyi	

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
	a védett tulajdonságú csoportba tartozók problémáival foglalkozó intézmények szakemberei részére	támogatása	támogatása a védett tulajdonságú csoportba tartozók problémáival foglalkozó intézmények szakemberei részére		információkkal, módszerekkel, tudásanyaggal rendelkezők száma	Főosztály vezetője		továbbképzéseken résztvevők száma	erőforrás	
7.	A Kőbányai Gyöngyike Bölcsőde étkeztetési fejlesztése	A bölcsőde szolgáltatás segíti a kisgyermekes édesanyák ismételt munkába állását	A Kőbányai Gyöngyike Bölcsőde konyhájának fejlesztése vonzóbbá teszi a bölcsődei ellátást, hozzájárul a kisgyermekes egészséges étkeztetéséhez	-	A konyha felújítása, korszerűsítése hozzájárul a gyermekek magas szintű napközbeni ellátásához. Az önkormányzati étkeztetési fejlesztések támogatása pályázat benyújtásával a kitűzött cél megvalósítható	Pályázati referens	2023-as felülvizsgálat		Humán és pénzügyi erőforrás	
8.	Határidőn belül a táblák kitöltése	Hiányzó adattáblák, adatok hiányában	A statisztikai adatok ismerete segíti az IT-k minél hatékonyabb megfogalmazását	-	Statisztikai adatok legyűjtése a TEIR-ből, valamint helyi adatok folyamatos frissítése	Esélyegyenlőségi referens	Folyamatos		Humán erőforrás	

IV. Az idők esélyegyenlősége

1.	A kerületben működő, nyugdíjasok részére szervezett programok fenntartása, a kerületi kulturális intézményekben működő nyugdíjas klubok segítése	Magas az egyedül élők aránya	Elmagányosodó nyugdíjasok csökkentése, kapcsolatépítés segítése közösségi programok – Ki Mit Tud?, kézműves, süteménykészítőverseny, helytörténeti előadások – biztosításával, nyugdíjas klubok segítségével	-	Programok megszervezése, versenyfelhívások eljuttatása a célközönségnek, a programokról széleskörű tájékoztatás eljuttatása a lakossághoz	Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Nonprofit Kft. ügyvezetője	Folyamatos	Programok száma, tartalma, programokon résztvevő időskorúak száma	Humán, pénzügyi és technikai erőforrás	
2.	Kerületi Nyugdíjas Akadémia további működtetése	Jelentős igény mutatkozik az élethosszig tartó tanulásra	Elmagányosodás megakadályozása, friss, 21. századi ismeretek nyújtása, generációs különbségek csökkentése	-	Új ismereteket nyújtó programok szervezése a kerületi időskorúak részére	Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Nonprofit Kft. ügyvezetője	Folyamatos	Programok száma, programokon résztvevő időskorúak száma	Humán, pénzügyi és technikai erőforrás	-
3.	A jelzőrendszeres segítségnyújtás újbóli elindítása, fenntartása	Jelentős az igény jelzőrendszeres házi segítségnyújtás igénybevételére	Az időskorúak, maguk ellátását megoldani tudók, de baj esetén segítségre szorulóik részére indokolt újra	-	A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás újbóli beindításához versenyztetés, közbeszerzési eljárás	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője	2023-as felülvizsgálat	Jelzőrendszeres házi segítségnyújtást igénylők, igénybevevők száma	Humán, pénzügyi és technikai erőforrás	

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
			elindítani a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást		indítása, a nyertessel szerződés-kötés, majd a rendszer kiépítése, élesítése					
4.	A Balatonalmádiban szervezett nyugdíjas üdültetés további fenntartása	Jelentős számú nyugdíjasnak nehézséget jelent az üdülés finanszírozása	A nyugdíjasok üdültetésének megvalósítása annak érdekében, hogy azok is eljussanak egy önfeledt kikapcsolódásra, akiknek ezt anyagi helyzete nem teszi lehetővé	A szociális ellátásokról szóló 3/2015. (II. 20.) ök. rendelet	A nyugdíjas üdülés pályázati kiírásának minél szélesebb körben történő eljuttatása a célközönséghez, pályázat elbírálása, üdültetés megszervezése	Szociális és Egészségügyi Osztály vezetője Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Nonprofit Kft. ügyvezetője	Folyamatos	Pályázatot benyújtók száma, üdültetésen résztvevők száma	Humán és pénzügyi erőforrás	
5.	A Senior Tízkarikás Játékok, valamint a Kocsis Sándor Sportközpont által nyugdíjasok részére szervezett programok fenntartása	Jelentős az igény a területen az egészségmegőrző és sportprogramokra a nyugdíjasok körében	Az egészséges életmód kialakítása, megőrzése a senior korosztály körében	Az Önkormányzat sporttal kapcsolatos feladatairól szóló 18/2012. (IX.24.) ök. rendelete	Az idős korosztály részére szervezett versenyek, sport programok megszervezése, az események minél szélesebb körű meghirdetése, a rendezvények lebonyolítása	Sportreferens	Folyamatos	Sport programok száma, résztvevő idősök száma	Humán, pénzügyi és technikai erőforrás	
6.	Továbbképzések támogatása a védett tulajdonságú csoportba tartozók problémáival foglalkozó intézmények szakemberei részére	Szakmai továbbképzések támogatása	Továbbképzések támogatása a védett tulajdonságú csoportba tartozók problémáival foglalkozó intézmények szakemberei részére	-	Növekedjen a friss információkkal, módszerekkel, tudásanyaggal rendelkezők száma	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője	Folyamatos	Szakmai továbbképzéseken résztvevők száma	Humán és pénzügyi erőforrás	
7.	Határidőn belül a táblák kitöltése	Hiányzó adattáblák, adatok hiányában	A statisztikai adatok ismerete segíti az IT-k minél hatékonyabb megfogalmazását	-	Statisztikai adatok legyűjtése a TEIR-ből, valamint helyi adatok folyamatos frissítése	Esélyegyenlőségi referens	Folyamatos		Humán erőforrás	

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége

1.	Érzékenyítő tréningek szervezése	Érzékenyítés hiánya	AZ ÉRZÉKENYÍTÉS során növekszik a résztvevők empátiája, elfogadása, ezért szükséges, hogy minél több, a célcsoportokkal foglalkozó munkatárs részt vegyen érzékenyítő tréningen	-	Érzékenyítő tréninget szervezők megkeresése, a tréning megszervezése, a résztvevő munkatársak információval való ellátása a tréningről	Esélyegyenlőségi referens	Folyamatos	Érzékenyítő tréningek száma, résztvevők száma	Humán és pénzügyi erőforrás	
2.	Egészségügyi támogatást célzó pályázat további fenntartása	A fogyatékkal élőknek sokszor van szükségük az életminőséget javító eszközök használatára, melyet	A fogyatékkal élők segítése annak érdekében, hogy az	A szociális ellátásokról szóló 3/2015. (II. 20.)	A pályázat kiírása, a pályázati kiírás minél szélesebb körű	Egészségügyi referens	Folyamatos	Pályázatot benyújtók száma, pályázaton nyertesek száma	Humán és pénzügyi erőforrás	

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
		önerőből nem tudnak megvásárolni	életminőséget javító gyógyszeres segédeszközökhöz egyenlő eséllyel férjenek hozzá	ök. rendelet	közzététele, a beérkezett pályázatok értékelése, a nyertes pályázók értesítése					
3.	Az ápolás támogatását célzó, szociális rászorultságot figyelembe vevő pályázat további fenntartása	A fogyatékkal élő személyek sokszor szorulnak állandó ápolásra, felügyeletre	Az ápolási támogatás nyújtásával javuljon az ápolásra szorulóknak az életminősége	A szociális ellátásokról szóló 3/2015. (II. 20.) ök. rendelet	A pályázat kiírása, a pályázati kiírás minél szélesebb körű közzététele, a beérkezett pályázatok értékelése, a nyertes pályázók értesítése	Egészségügyi referens	Folyamatos	Pályázatot benyújtók száma, pályázaton nyertesek száma	Humán és pénzügyi erőforrás	
4.	Információ kérés nagyvállalatoktól, nagyvállalkozásaitól a munkahely akadálymentesítésére, valamint a fogyatékkal élők foglalkoztatására vonatkozóan	Kevés az információ a kerület akadálymentes munkahelyeiről	A kerületben működő munkáltatók feltérképezése (akadálymentesség, a megváltozott munkaképességű munkatársak foglalkoztatása)	-	Kerületi vállalatok, vállalkozások részére megkeresés küldése, a beérkezett válaszok elemzése	Esélyegyenlőségi referens	2023-as felülvizsgálat	Megkeresett vállalatok száma, ebből akadálymentesített munkahelyek száma, megváltozott munkaképességű munkavállalók száma	Humán erőforrás	
5.	A Polgármesteri Hivatalban szervezett jelelés tanfolyam további fenntartása, esetlegesen magasabb szintű képzés megvalósítása	Nincs állandó jeltolmács, aki segíti a siket ügyfelek ügyintézését	A siket ügyfelek ügyintézésének megkönnyítése, ezzel esélyegyenlőségük növelése	-	A SINOSZ-szal jelnyelvi tanfolyam szintjeinek egyeztetése, a Polgármesteri hivatalon belül a tanfolyam meghirdetése, kellő számú jelentkező esetén megszervezése	Személyügyi osztályvezető	Folyamatos	Tanfolyamra jelentkezők száma, azt eredményesen elvégzők száma	Humán és pénzügyi erőforrás	
6.	Továbbképzések támogatása a védett tulajdonságú csoportba tartozók problémáival foglalkozó intézmények szakemberei részére	Szakmai továbbképzések támogatása	Továbbképzések támogatása a védett tulajdonságú csoportba tartozók problémáival foglalkozó intézmények szakemberei részére		Növekedjen a friss információkkal, módszerekkel, tudásanyaggal rendelkezők száma	Humánszolgáltatási Főosztály vezetője	Folyamatos	Szakmai továbbképzéseken résztvevők száma	Humán és pénzügyi erőforrás	
7.	Az Országos Fogyatékosügyi Tanácsadói Hálózat megismertetése a fogyatékkal élőkkel	A fogyatékos személyek számára nyújtott szakmai és közszolgáltatások hozzáférhetőségének kialakítása, fejlesztése kiemelt projekt keretében megalakult országos fogyatékosügyi tanácsadói hálózat megismertetése a kerületi fogyatékosokkal élőkkel, családtagjaikkal, segítőkkel, valamint a velük foglalkozó civil szervezetekkel	Minél több, fogyatékkal élő szervezet megismertetése a fogyatékkal élőkkel, családtagjaikkal, környezetükkel annak érdekében, hogy a mindennapi életük tehermentesebb, zökkenőmentesebb legyen	-	Az Országos Fogyatékosügyi Tanácsadói Hálózat elérhetőségének eljuttatása a kerületi fogyatékkal élőket segítő szervezet részére	Esélyegyenlőségi referens	2023-as felülvizsgálat		Humán erőforrás	
8.	Határidőn belül a táblák	Hiányzó adattáblák, adatok	A statisztikai adatok	-	Statisztikai adatok	Esélyegyenlőségi	Folyamatos		Humán erőforrás	

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
	kitöltése	hiányában	ismerete segíti az IT-k minél hatékonyabb megfogalmazását		legyűjtése a TEIR-ből, valamint helyi adatok folyamatos frissítése	referens				

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat HEP-jében részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a HEP IT-ben szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására HEP Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

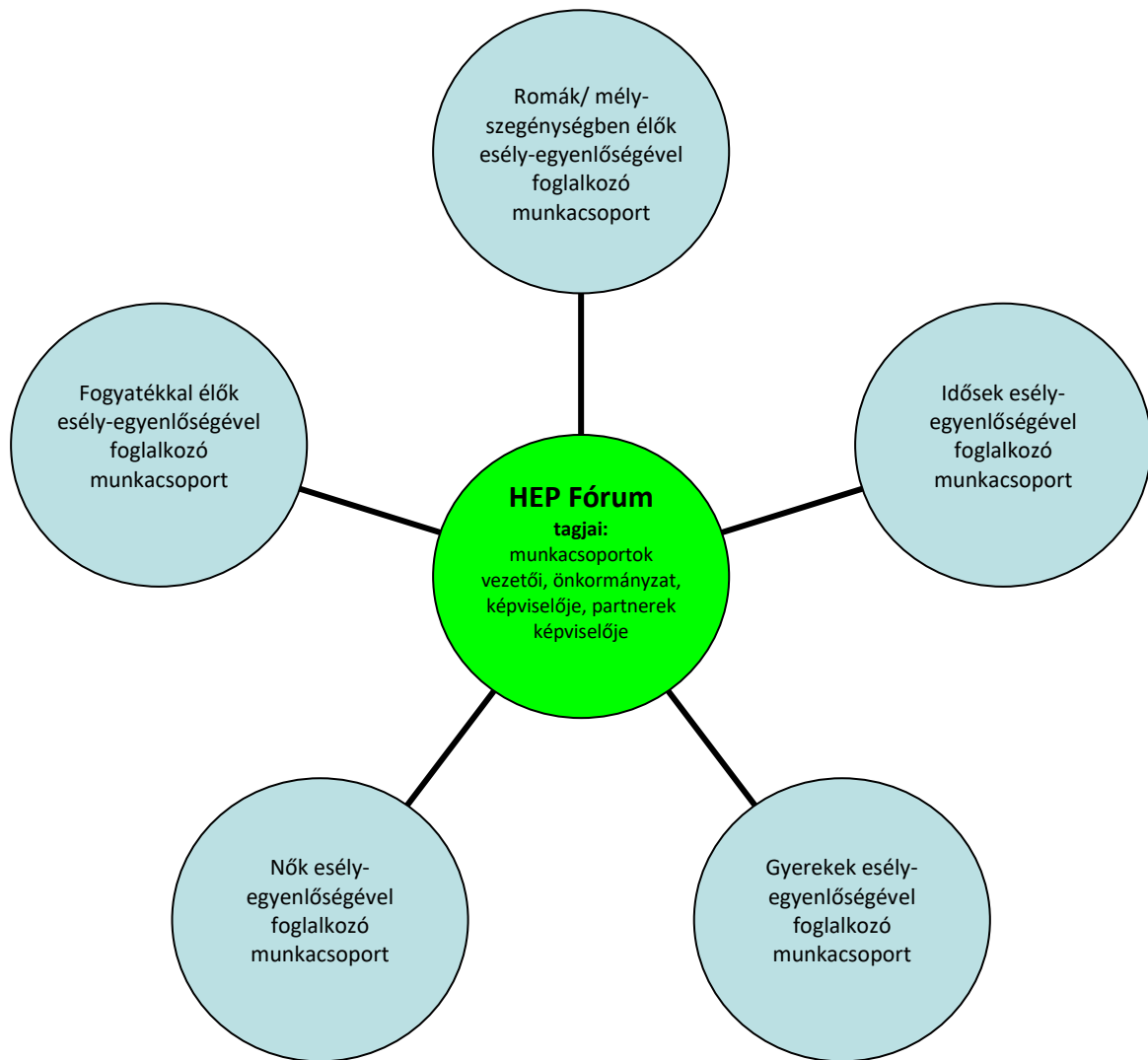
A megvalósítás folyamata

A HEP-ben foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre. A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása,
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre,
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása,
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása.

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai a Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról a Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik. A Fórum működését dokumentálja. A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására. A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A HEP megvalósulását, végrehajtását a Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében konzultációt tartottunk a HEP létrehozásában, megvalósításában résztvevő szereplőkkel,

partnerekkel. A véleményformálás lehetőségét biztosítja az HEP nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására a két évenkénti felülvizsgálat során tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A nyilvánosság biztosítására az Önkormányzat honlapja, a helyi médiumok állnak rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az Önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A HEP végrehajtásáért az Önkormányzat részéről az esélyegyenlőségi referens felel:

- feladata és felelőssége a Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az Önkormányzat és a Fórum közötti kapcsolat biztosítása,
- folyamatosan együttműködik a Fórum vezetőjével,
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi, így

felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program, figyelemmel kíséri azt, hogy az Önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat, támogatnia kell, hogy az Önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához, kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben megtenni a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni.

A Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az Önkormányzat felelősével közösen,
- a Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek,
- felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában,
- az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak,
- az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak a HEP-ben foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az Önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP-et. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető – felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz a Képviselő-testületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról. Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Kőbányai Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitátást követően a HEP IT-be beépítettük.

III. Ezt követően Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete a Kőbányai Helyi Esélyegyenlőségi Program 2019-2024 dokumentum 2021. évi felülvizsgálatát (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és ..... számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:

Jegyzőkönyvi kivonat a döntésről

Dátum

Aláírás

A Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

